

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ŞEYH'UL-İSLAM İBN-İ TEYMİYYE

[Türkçe – Turkish – تركي]

DERLEME

HAZIRLAYAN

Ebu Musa El Medeni

Özgür El erdişi

2013 - 1434

facebook/ücretsiz İslami e-kitap indir

KİTAP İÇERİĞİ HAKKINDA AÇIKLAMA

Bismillahirrahmanirrahim,

Bil ki kardeşim! Şeyh’ul-İslam İbn-i Teymiyye’yi konu edinen bu kitap,Beş bölümden oluşmaktadır;

Birinci bölümde;

*Onu öven 126 büyük islam aliminin,Onu öven sözleri bulunmaktadır.Bu büyük alimler arasında **Hafız İbn-I Hacer El Askalani,Büyük müffesir İmam İbn-i Kesir,İmam Suyuti,Molla Aliyyu’l Kari, İmam Zehebi ve İmam İbn-i Kayyım** da bulunmaktadır.Allah (s) hepsinden razı olsun.*

*Bu bölüm genel olarak **İbn Nasıru’d-Din ed-Dımaşkî,nin er-Reddu’l-Vâfir** isimli eserinden derlenmiştir.Bu eser,İbn-i Teymiyye’ye **Şeyh’ul-İslam** diyen, Yüz e yakın büyük İslam aliminin sözlerinin nakledilmesini konu edinmiştir.*

İkinci bölümde ;

Şeyh’ul-İslam İbn-i Teymiyye’nin hayatı ve ailesi anlatılmaktadır.

*Bu bölümün tamamı **Muhammed Ebu Zehra’nın “İmam İbn-i Teymiyye”** isimli eserinden derlenmiştir..*

Üçüncü bölümde;

Şeyh'ul-İslam İbn-i Teymiyye'nin gerek Tatarlarla ve gerek bidat ehli ile olan cihadı anlatılmaktadır. Ayrıca Şeyh'ul-İslam İbn-i Teymiyye'nin savaş meydanlarında bizzat nasıl savaştığı ve emri bil maruf u nasıl uyguladığı da anlatılmaktadır. Örneğin Fuhuş Binalarını boşalttırması, İçki satılan yerleri zorla kapatması gibi..

*Bu bölümün tamamı **Muhammed Ebu Zehra'nın "İmam İbn-i Teymiyye"** isimli eserinden derlenmiştir..*

Dördüncü Bölümde :

Şeyh'ul-İslam İbn-i Teymiyye'nin vefatından ve cenazesinin ne kadar kalabalık olduğundan bahsedilmektedir.

*Bölümün tamamı, **Hafız İbn-i Kesir'in "El bidaye Ve'n Nihaye"** isimli eserinden derlenmiştir.*

Beşinci bölümde ;

Şeyh'ul-İslam İbn-i Teymiyye'ye atılan iftiraları ve bu iftiraların asılsızlığı anlatılmaktadır.

Allah (s) yapmış olduğumuz bu çalışmayı katında kabul etsin, Hatalarımız ilmimizin eksik olmasındandır. Başarı Allah (s) tandır...

[Facebook.com /ücretsiz islami e-kitap indir](https://www.facebook.com/ücretsizislami)

21.06.2013

1.BÖLÜM

“ŞEYH’UL-İSLAM İBN-İ TEYMİYE’Yİ

ÖVEN 126 İSLAM ALİMİ”

Kaynak : İbn Nasıru’d-Din ed-Dımaşkî, “*er-Reddu’l-Vâfir*”

Hazırlayan: Ebu Musa El-Medeni

ÖNSÖZ

Hamd, alemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur. Salat ve Selam efendimiz Muhammed’in ve Ailesinin ve arkadaşlarının ve onları takip edenlerin üzerine olsun. Bundan sonra:

*“Allah’a yemin olsun ki Seyh Takiyyuddin ibni Teymiyye “Şeyhulislam”dır. Onlar (dusmanları) onun ne dedigini anlasalardı, tekrar onu sevmeye ve onunla birlikte olmaya geri donerlerdi”***(Eski büyük alimlerden Şeyh Ahmed el-Halebi)**

“Allah’a yemin olsun ki; ibni Teymiyye’ye sadece bir bidatci, veya nefsinin hevasi pesinde giden birisi kizabilir. Cahil ise; ne dedigini bilmez. Nefsinin hevasinin pesinden giden ise; Hakki bildikten sonra kendi hevasi onu haktan alikoyar” **(Mısır Müftüsü Muhammed es-Subki)**

“Allah’a yemin ederim ki onda (ibni Teymiyye’de) oyle faziletler vardi ki, o faziletler Ahmed bin Hanbel’de yoktu” **(Allame Burhanuddin el-Fezari)**

“Evet, bizler onun (ibni Teymiyye’nin) Murted olduğu fetvasini vereni tekfir ediyoruz” **(Allame Ebu Hafs el-Mahzumi)**

“İşte kim derseki: O (İbni Teymiyye) kafir’dir, bunu diyen kisi Kafir’in ta kendisidir. Kimde ona Zındık derse, o Zındık’tır.” **(Allame Bedruddin el-Ayni el-Hanefi)**

Geçmişte yazdığımız sekiz bölüme ilaveten imam İbni Teymiyye hakkında eski alimlerin sözlerini de eklemeyi önemli buldum. Bazı kardeşlerimin isteğı üzerine burada ekledim. Allah onlardan ve bütün Müslümanlardan razı olsun.

Artık bu nakillerden sonra hiçbir sapık necis kişı ağızını bu temiz imama karşı açamasın. Bu alimlerin temiz sözleri ile bu necis kişilerin sözleri zelil ve alçak kalsın. Rabbimiz Allah’a şükürler olsun.

Bu çalışmamı bitirdiğimi hala söyleyemem. Gelecekte boş vaktim olursa başka nakillerde ilave edebilirim. Ama şimdilik bayağı nakil toparlandığından dolayı ilk olarak yayınlamaya karar verdim. Maalesef Türkiye’de bu şekilde bir çalışma olduğunu daha önceden görmedim. Rabbim bizleri ve müslümanları affetsin.

İlk önce İmam İbni Nasiruddin’in **er-Raddul Vafır** adlı eserinde zikrettiklerini zikredeceğim. Sanırım hepsini zikrettim. Bunların hepsi yaklaşık yüz kişi idi. Bunlardan sonrada İmam İbni Nasiruddin’in zikretmediği bazı önemli alimleri zikrettim.

Nakilleri yaparken bu zikrettiğim alimlerden birkaç tanesine muhaliflerin iftira atıp İmam İbni Teymiyye’yi kötülediğini göstermeye çalıştıklarını gördüm. Bende bunların bu iftiralarına o iftira atılan alimden bahsederken cevap verdim.

Simdi de Seyhulislam ibni Teymiyye hakkında alimlerin sozlerinin bir kismini nakledelim insallah.

Alimlerin bir cogunun imam ibni Teymiyye’yi “Seyhulislam” diye vasfetmeleri dikkat cekmektedir. Cunku **“Seyhulislam”** demek: “*islamin Hocasi*” manasina gelmektedir. Bir kisinin bu vasfi alabilmesi icin Bidatci ve dalalet uzere olmamasi gerekir. Bir cok alimin bu vasfi imam ibni Teymiyye’ye verdiklerini gordugumuzde, imam ibni Teymiyye’nin Ehli sunnet alimlerinden oldugunu ogrenmis oluruz.

Ebu Musa el-Medeni

Bismillah,

1-İmam ibni Seyyidil Murselin (veya İbni Seyyidinnasdiyede bilinmektedir. Hicri 734 vefat etmiştir)

İbni Teymiyye'nin dostu olan imam Mizzi'den bahsederken şöyle demiştir:

“Kendisi de benim “Seyh” “imam” “Seyhulislam” “Takiyyuddin Ebul Abbas Ahmed bin Abdulhalim bin Abdusselam bin Teymiyye”yi gormeme sebep olmuştur.

Kendisini(ibni Teymiyye'yi) ilimlerden çok sey öğrendiğini gördüm. Neredeyse Sunen'leri ve Aasar'ları(Eser'leri, yani sahabelerden gelen nakilleri) muthis ezberliyordu. Eger Tefsir hakkında konusursa, o zaten tefsirin bayragini tasimakta. Eger Fikih'ta fetva verse, o zaten Fikih'in gayesine ulasmis. Eger Hadis'te muzakere etse, o zaten bu ilmin sahibi ve rivayetci biri. Eger Milel ve Nihal(Mezhepler ve dinler) konusunda konuşsa, ondan daha genis caplisini ve daha bilgisini goremezsın. (Yaş olarak)Kendi seviyesinde olanların hepsini(ilmi olarak) gecmistir. Onu gorenin gözüde, onun gibisini görmemistir. Nede kendi gözleri kendisi gibisini görmüştür...

Ona nefret edici akrepler saldırdı. Ama Allah'ı teala hepsinin üç kâğıtçılıklarını kendilerine geri cevirdi. Allah'ın sectigi kullar tarafından onu(ibni Teymiyye'yi) kurtardı...(er-Raddul Vafır)

2- imam ibni Abdiddaim,

İbni Teymiyye'yi “Seyhulislam” diye vasfetmistir.(er-Raddul Vafır)

3- imam Muhaddis, Muhammed bin Ahmed bin Abdulhadi (hicri 744 vefat etmistir)

Kendisi imam İbni Teymiyye'nin hayati hakkında mustakil bir eser yazmistir. Icinde sunlarda gecer:

Dimesk'e geldi. Onceden oylesi gorulmeyen ve ondan sonrada ona ulasilamayan(onun gibi yazilamayan) kitaplar yazdi. Bu kitaplari Tevhid ve Tefsir ve Ihlas ve Fikih ve Hadis ve Lugat ve Nahiv ilimlerindeydi. Her ilimde dolu kitaplari vardi (er-Raddul Vafır)

İbni Abdulhadi'nin Yazdigi bu mustakil eser el-ukudud Durriyye fi Menakibi Seyhulislam ibni Teymiyye basligi altindadir. Bu eseri basilmistir. Icinde imam ibni Teymiyye hakkında onemli bilgiler vermistir.

Yine yazdigi “**Tabakatu Ulemaul Hadis**” adli eserinde Hocasi Seyhulislam ibni Teymiyye hakkında mustakil bir konuda bahsetmistir(4.clt. 279-296.s.). Yazdigi el-ukudud Durriyye sanki bu Tabakat kitabinda yazilanin uzuncasidir. Yani bu tarih kitabindaki, bu mustakil eserin muhtasaridir.

Yine şöyle demistir:

“Kucuklugunde Derslere ve cok kisinin toparlandiklari yerlere giderdi. Konusup Munazaralar yapip buyukleri yenerdi. Ilimde

ulkenin en buyuk adamlarinin bile sasirdigi bir cok seyi zikrederdi. On yedi yasinda iken Fetva vermeye basladi. O vakitten itibaren kitaplari yazmaya basladi” **(Tabakatu Ulemaul Hadis 4.clt. 283.s. / el-ukudud Durriyye)**

4- imam Hafız Allame Şemseddin Zehebi soyle demistir:

“Kendisi iskenderiyye’de hapista iken, Sebte şehrinin sahibi ondan kendisine rivayette icazet vermesini ve Kendi rivayet ettigi seylerden bazilarinida zikretmesini istedi. (İbni Teymiyye) bunun uzerine On kagitin uzerine kendi senedlerinden bir kısmını ezberinden yazdi. Onun bu ezberinden yazdigi seylerin bazisini en buyuk Muhaddisler bile yazmaktan acizdirler.

Simdide o bir kac yildir her hangi bir mezhep ile fetva vermemekte. Artik dogru olan delil ile fetva vermekte.

Kendisi Muhammedi Sunneti yuceltti. Selefîyye yolunu da savundu. Bu inancina oyle seyler ile deliller getirdi ki, ondan once kimse boyle delilleri zikretmemisdi. Oncekilerin ve sonrakilerin kullanmaya cesaret edemedigi ibareler kullandi. Kendiside bu ibareleri cesaretle zikretti. Taki ona karsi Misir ve Sam ulemasindan bazi yaratiklar, son derece uzerine gitmeye basladilar. Bu yaptiklarindan daha da fazlasi yapilmazdi. Ta ki onu Bidatci ilan edip onunla Munazara yaptilar. Yine onunla Yazistilar. Ona karsi gelenler nedeni ile onlara hos gorunmek adina bir sey yapmayip, (hak yolda) sabit kaldı. Hatta kendisi o zorla soylenen Hakki soyluyordu. Kendi ictihadinin ulastirdigi hakki soyluyordu...

Onlar ona(ibni Teymiyye’ye) yaptiklari ve bir yerden vurduklari o kadar cok hamle var ki, (hepsinde) Allah onu onlardan kurtardi” **(er-Raddul Vafır).**

İmam Zehebi yine soyle demistir:

“Ben, Seyhulislam Takiyyuddin Ebul Abbas Ahmed bin Teymiyye’nin -Allah ondan razi olsun- kitaplarini toparladim. Buldum ki hepsi bin tane imis. Bundan sonra bile onun baska kitaplarini da gordum” (er-Raddul Vafir).

İmam **ibni Nasiruddin** soyle demistir:

“Ebu Abdullah ez-Zehebi’nin, Seyh Takiyyuddin’i(ibni Teymiyye’yi) “Seyhulislam” diye vafsetmesi, anlatmaktan daha fazla meshur bir seydir. Yine bunu demesini saymak imkansizdir” (er-Raddul Vafir).

Derim ki: imam Zehebi ibni Teymiyye’yi bolca öven alimlerin onde gidenlerindendir. Onun en onemli talebelerindendir.

5- Hadis alimi imam İbnul Vani el-Muezzin (Eminuddin el-Vani diyede bilinir)(hicri 735 vefat etmistir)

İmam ibni Teymiyye’yi su vasiflar ile vafsetmistir:

Takip edilecek kisi.

İmamlarin takip edicisi.

Bidatlari yerle bir eden.

Sunneti savunan.

Zamaninin en ender kisisi.

Ummetin faydacisi(yani: ummete cokca fayda veren) (er-Raddul Vafir)

6- imam ibni Muhendis el-Haneî (hicri 733 vefat etmistir)

İmam ibni Teymiyye'yi su vasıflar ile vâsfetmistir:

Hocamız.

Allame.

Huccet – Kudvet (yani: takip edilecek ve izinden gidilecek imam).

Zamanının tekili.

Şam'ın Muftusu.

Derim ki: **İmam ibni Nasırrdin**, imam ibni Muhendis el-Haneî hakkında şöyle demistir:

“Kendisi defalarca takiyyuddin'i(ibni Teymiyye'yi) **“Seyhulislam”** diye vâsfetmistir” (**er-Raddul Vafır**).

7- imam Muhammed el-Hazraci el-Beyani,

“İmam ibni Teymiyye'yi **“Seyhulislam”** diye vâsfetmistir” (**er-Raddul Vafır**)

8- imam Muhammed bin Berdes,

İmam ibni Teymiyye'yi su vâsıflar ile vâsfetmistir:

“Rabbani alim.

Peygamberlerin bıraktıklarını ortaya çıkaran.

Dinin hakikatlerini keşfeden” (**er-Raddul Vafır**).

9- imam ibnun Nakib el-Kirmani,

İmam ibni Teymiyye'yi su vasfilar ile vasfetmistir:

Seyhulislam.

Selefin yolu uzerinde giden(Bakiyyetusselef ifadesini kullanmıştır) (er-Raddul Vafır)

10- Turk alimlerden olan imam ibnul Minsafi el-Hariri el-Hanbeli,

İmam ibni Teymiyye'yi ovenlerden idi.

“İmam **ibni Nasiruddin** bu imam hakkında soyle dedi:

*“O Seyh Takiyyuddin'i (ibni Teymiyye'yi) cokca yuceltiyordu. Onu cok fazla seviyordu. Bir den fazla onu “**Seyhulislam**” diye vasiflandirdi” (er-Raddul Vafır).*

11- imam Allame ibni Raafi,

İmam ibni Teymiyye'yi su vasiflar ile vasfetmistir:

“Alimlerin hocasi.

Takip edilecek kisi(Kudvet)” (er-Raddul Vafır)

12- imam Ebu Abdullah Muhammed bin Sadullah ibni Necih el-Harrani.

“İmam **ibni Nasiruddin**, imam ibni Necih hakkında soyle demistir:

“Bir cok kisiden (ders alarak) fakih olmustur. Onlardan biriside Takiyyuddin'dir(ibni Teymiyye'dir). (ibni Teymiyye) ona

(ibni Necih'e) Fetva vermede izin vermistir. Bunun uzerine (ibni Necih) Fetva vermeye baslamistir.

O (ibni Necih) Şeyh Takiyyuddin'i (ibni Teymiyye'yi) mulazeme eden (hep yaninda ders alan) talebelerinden idi. Onun hizmetinde kosalardan birisi idi. Bizim ondan naklettigimize gore o hocasinin hayatini yaziyordu. Onun hakkinda Seyhulislam diyordu” **(er-Raddul Vafır)**.

13- imam ibnus Sayrafi (Hicri 737 vefat etmistir)

imam İbni Teymiyye'yi su vasiflar ile vafsetmistir:

“Efendimiz.

Kamil kisi(yani: ilmi ve ameli cok olan kisi manasindadir).

Yolunden gidilen(Kudvet).

Seriatin dili.

Zamaninin Muctehidi.

Imamlarin imami” **(er-Raddul Vafır)**

14- Turk alimlerinden olan imam Muhammed ibni Tulub Aga,

“İbni Teymiyye'yi “Seyhulislam” diye vafsetmistir. Yine imam ibni Teymiyye'den bir cok nakillerde bulunmustur. Itikadi konularda da ondan nakiller yapmistir” **(er-Raddul Vafır)**

15- imam ibnul Muhib es-Samit el-Hanbeli,

İmam ibni Teymiyye'yi bir cok yerde “**Seyhulislam**” ve “imamlarin imami” diye vafsetmistir. Yine bir cok Siir yazarak ibni Teymiyye'yi ovmustur.”

İmam ibni Nasiruddin, imam ibnul Muhib hakkında soyle demistir:

“O(ibni Teymiyye) bu kisinin en onemli hocalarindandir.”

İmam ibnul Muhib, hocasi ibni Teymiyye hakkında soyle derdi:

“Hocamizin butun ilimlerde, hem duydugu seylerde, hemde akil ilimlerinde, hemde nakil ilimlerinde, hemde arastirmalarinda sona ulasmasi ile birlikte Nadir hata yapmasi, onun icin (muthis bir fazilet olarak) yeterlidir” (er-Raddul Vafır).

16- imam ibni Teymiyye’nin kardesi olan; imam Ebu Muhammed şöyle derdi:

“Benim kardesim (ibni Teymiyye’yi kasd ediyor) Nadir hata yapan birisidir” (er-Raddul Vafır).

17- Mısır’ın müftüsü, imam Muhammed ibni Suvvar es-Subki (Hicri 776 vefat etmistir. Bu kişi ibni Teymiyye’ye düşmanlık besleyen Subki değildir. İbni Teymiyye karşısında duran Subki hakkında ileride onuşacağız inşallah).

Bu imam gunlerden bir gun abdest alirken yanina bazi Tarikatlerden kisiler gelmistir. Onlara bir sey emretmistir. Sonrada gitmis ve iki rekat namaz kilmistir. Ardindan soyle demistir:

Allah ibni Teymiyye’ye rahmet eylesin. O bu taifelerin sapikligi nedeni ile onlardan nefret ediyordu.

Sonra soyle demistir:

“Ey fulanca(konustugu kisinin adini zikretmistir) Allah’a yemin olsun ki; ibni Teymiyye’ye sadece bir bidatci, veya nefsinin

hevâsi pesinde giden birisi kizabilir. Cahil ise; ne dedigini bilmez. Nefsinin hevasinin pesinden giden ise; Hakki bildikten sonra kendi hevâsi onu haktan alikoyar.”

Ravi diyor ki: *Bunu ondan duyunca beyendim ve elini optum ve dedim ki: Allah senden razî olsun.”*

İmam İbni Nasiruddin bu hikayeyi anlattıktan sonra şöyle demistir:

*“İşte bu, bu hikayeyi anlatan kişinin hali. Bu kişi Sahih bir rivayet ile **Seyhulislam Seyh Takiyyud es-Subki’nin**, Seyh Takiyyuddin ibni Teymiyye’yi ovmasını birde görseydi? O zaman sevincinden uçardı bile...(er-Raddul Vafır)*

Derim ki: Takiyyuddin Subuki ile İbni Teymiyye arasında sorunlar vardı. Subuki İmam İbni Teymiyye’ye çok zulüm ediyordu. Ama bununla birlikte İmami övmüştür. İmam Muhammed es-Subuki ise İmam İbni Teymiyye’ye kötü bir söz söylememiştir. Onu sevdiğide zaten görülmektedir.

Bu hikayeyi İmam İbni Nasiruddin, kendisinin bazı Alim hocalarından bu hikayeyi duyduğunu zikretmiştir. Bu Alimlerde bu olayı İmam Muhammed es-Subki’den rivayet etmişlerdir.

18- Büyük Subki. Adıda: Takiyyuddin Ali bin Abdulkafi’dir.

İmam Hafız İbni Hacer El-askalani, İbni Teymiyye’yi överek hayatını anlattığı **“Ed-duraru El-kamine”** adlı eserinde şöyle demistir:

..”Ve Zehebi, Subuki’ye bir mektup gondermistir. O mektubunda Ibni Teymiyye hakkında konustugu bir sey icin(kotu sozleri nedeni ile) onu **azarlamıştır.**”

Subuki, kendi hocasi Zehebi’ye verdigi cevabinda şu sözler gecmistir:

“Efendim’in ve Hocam’in(imam Zehebi’yi kasd etmektedir) benim Ibni Teymiyye hakkındaki yonelttigim sozleri hakkındaki aciklamalari hakkında sunu soylerim:

Kole olan kisi (kendini kasd ediyor ve bu sozu onun mutevazi oldugunu gosterir), onun buyuk yerini bilmektedir. ilimlerdeki genisliginide bilmektedir. zekasinin keskinligini ve Muctehid oldugunu, ve heryerde onun bu mertebeye ulastigini bilmektedir. Onun ulastigi mertebe vasfi aşmistir(yani bizler onun dehset ilmini vasfedemeyiz). ve kole olan kisi(kendini kasd ediyor) bunu her zaman soylemektedir. onun bendeki derecesi ise(yani ibni teymiyye’nin) benim bu anlattiklarimdan daha fazladir. bununla birlikte o zahid birisidir. ve hakki hep savunmustur. sadece Allah c.c. icin, hak icin ugrasmistir. ve selef yolu uzerinde gitmektedir. ve onun gibisi bu zamanda yoktur hatta (sadece bu zaman degil) zamanlardan beri onun gibisi yoktur.” **(Bu hikayeyi ibni hacar dışında imam ibni Nasiruddin “er-Raddul Vafır”de ve imam ibni recep “Tabakatul Hanabile”de rivayet etmislerdir).**

19- Salih imam Muhammed bin Ceyş er-Rakki el-Muezzin,

“İmam ibni Teymiyye’yi **“Seyhulislam”** diye vasfetmistir.”

20- Imam ibni El-hariri El-Hanefi soyle diyor:

“Eger ibni teymiyye Seyhulislam degilse, peki kim seyhulislam?”

Bir seferindede bazi arkadaşlarına dedi ki:

“Şeyh ibni Teymiyye’yi seviyormusun?”

Dediki: Evet.

(Imam ibni El-hariri El-hanefi) Dedi ki:

“Vallahi çok özel bir kişiyi sevmişsin” (Er-radü El-vafır – İmam ibni Abdul Hadi el-Kevakibud Duriyye – el-Bidaye ve en-Nihaye 14.clt. 163.s.).

21- imam ibni Şukr el-Hanbeli.

Imam ibni Nasiruddin, imam ibni Şukr hakkında soyle demistir:

“O Takiyyuddin ibni Teymiyye’nin hayatini yazarken ona “Seyhulislam” derdi. Onu çokça överdi” (er-Raddul Vafır).

22- imam ibnul Yunaniyye el-Balebekki el-Hanbeli.

Imam ibni Nasiruddin, imam ibnul Yunaniyye hakkında soyle demistir:

“Şeyh Takiyyuddin’in(ibni Teymiyye’nin) bir çok yerde hayatini yazarken bir çok kere, “Seyhulislam” diye vafsetti (er-Raddul Vafır)

23- imam Muhammed bin Ali bin Hamza el-Hüseyni
(Hicri 765 yılda vefat etmistir).

İmam İbni Nasiruddin, imam Muhammed bin Ali hakkında soyle demistir:

*“Kendi hattı ile yazdigi eserlerinin bir cok yerinde İbni Teymiyye’yi “Şeyhulislam” diye vassettigini gördüm (**er-Raddul Vafır**).*

24- imam Kemaluddin ez-Zemlekani,

İmam İbni Teymiyye ile arası bozulmadan önce onu çokca overdi. Sonradan arası bozuldu ve Seyh İbni Teymiyye ile Munazaralar yaptı(Arasi bozulduğunu Seyh Abdullah el-Gusn “Deaval Munaviin li Şeyhulislam İbni Teymiyye” adli eserinde zikretmistir. 93.s. Arasi bozulduğuna dair tek delilde, İbni Teymiyye ile munazara yapmasıdır. En doğrusunu Allah c.c. bilir).

Hafız İbni Hacer el-Askalani ise, Zemlakani’yi su şekilde vassetmistir:

“Onun(İbni Teymiyye’nin) karsisinde duran ve ona şerri ulaştıranların arasındaki en Taassubcu olanı Kemaluddin ez-Zemlekani idi...(er-Raddul Vafır’e yazdigi onsoze bak).

İmam İbni Recep el-Hanbeli “Tabakatul Hanabile” adli eserinde soyle demistir:

“Bana İbni Zemlakani’dan Sahih bir yol ile ulasti ki: Ona İbni Teymiyye hakkında sorulmuş O da soyle cevap vermiş:

*“Bes yuz yıldır ondan daha fazla ezberi guclu olan birisi bilinmemektedir(Bu hikayeyi zikreden Ravi, Dort yuz yilmi dedi, yoksa bes yuz yilmi dedigini tam hatırlayamamistir. Ama büyük ihtimallede bes yuz yıl dedigini zikretmistir)” (**er-Raddul Vafır**).*

Yine şöyle demistir:

“Herhangi bir ilim dalına dair kendisine soru sorulacak olursa, onu gören ve onu dinleyen bir kimse, onun bu ilim dalından başka bir şey bilmediğini zanneder ve bu seviyede kimsenin o ilmi bilmediğine hükmederdi. Farklı mezheblere mensub fukaha onunla birlikte oturduklarında kendi mezhepleri ile ilgili olarak daha önceden bilmedikleri şeyleri ondan öğrenirlerdi. Herhangi bir kimse ile tartışıp da hasmı tarafından susturulduğu bilinmemektedir. İster şer’î ilimler olsun, ister başka ilimler olsun herhangi bir ilim hakkında söz söylediği zaman mutlaka o ilim dalının uzmanlarından ve o ilmi bilmekle tanınanlardan üstün olduğu ortaya çıkardı.”

Yine şöyle demistir:

“İctihad şartlarının hepsi onda (ibni Teymiyye’de) toparlanmıştır...”

Yine şöyle demistir:

*“O (ibni Teymiyye) Fıkıh ve Nahiv be Usul gibi bir çok ilim dallarında maharetli birisi idi. Hayır işlerini devamlı yapardı. İlmi de devalı öğretirdi. Güzel konuşması vardı. Dinide sağlam birisi idi. Akıllı ve algılayan birisi idi (**er-Raddul Vafır**).*

Derim ki: Kendisi genelde Selef çizgisi üzerinde giden alimlere dil uzatmazdı. Mesela imam ibni Teymiyye’nin kardesi olan **imam Abdullah bin Teymiyye**’den bahsederken şöyle demistir:

“O fıkıh’ta olan bir çok fen’de iyi bilgisi vardı. Keza Nahiv’de ve Usul’da da bilgisi vardı. Hayır işlerine simsiki sarılan birisi idi. İlmi öğretirdi. Yumusak sozlu birisi idi. Dini sağlam idi. Fıkıh bilgiside iyi idi. Kendi mezhebini iyi ezberlemisti. Guzel bahisler yapardı. Zihni iyi. Kuvvetli anlayisi vardı. Allah’u teala ona Rahmet eylesin”

(imam ibni Receb'in Tabakatul Hanabile'sine bak. Imam Abdullah bin Teymiyye'nin hayatini anlattığı bölümde gecer.).

25- imam ibni Dakik el-İyd (Hicri 702 yilda vefat etmistir).

“(Özetle) **İmam ibni Nasiruddin** şöyle demistir:

“Hicri 700. yilda tatarlar Şama saldırdıklarında, Mısır olduları onlarla savaşmak için yola çıkmışlardı. Ama yağmur ve şiddetli soğuk hava nedeni ile geriden Mısıra dönmeye başlamışlardı. Bu haberi alan Şeyhulislam ibni Teymiyye r.h. hemen orduyu yolda yakalayip Cihada gitmelerini tesvik etmek için Sam'dan hizlica yola koyulmustu. Ama malesef Seyhulislam orduya yetisememisti. Ordu Misira ulasmisti. Seyhulislam Misir'a girip orduya karsi uzunca bir ders verdi. Imam ibni Dakik el-İyd'de bu derse katılanların arasında idi. Imam ibni Teymiyye'nin siddetli maharetini gordugunde şöyle dedi:

“Ben artık senin gibilerinin yaratıldığını sanmıyordum. (Yani; Sen o kadar bilgili ve eski alimler gibi yücesin ki, artık bu zamanda senin gibi birisinin kaldığını düşünmüyordum)” (**“el-Bidaye ve en-Nihaye” 14.clt. 32.s. / Yine bu hikayeyi imam ibni Abdul Hadi Arkadasi imam Zehebi'den direk isittigini zikretmistir. “el-ukudud Durriye fi Menakibi Seyhulislam ibni Teymiyye” 115.s.).**

İmam ibni Teymiyye dersini ve vaazini bitirdikten sonra imam ibni Dakik'e, imam ibni Teymiyye hakkında sordular. Cevabi ise soyle oldu:

“O adam müthiş ezberi olan birisidir.”

Imam ibni Dakik’e şöyle denildi: *Onunla(ibni Teymiyye ile) konuşsan ya?*

Imam ibni Dakik soyle cevap verdi: *“Bu adam konusmayi seviyor. Ben ise susmayi seviyorum.”*

Yine şöyle demistir:

“İbn Teymiyye ile bir araya geldiğimde bütün ilimlerin onun gözü önünde bulunduğunu, bu ilimlerden istediğini alıp, istediğini bırakan bir kişi olduğunu gördüm” (er-Raddul Vafır).

Bazilari bu imam ile imam ibni Teymiyye’nin arasinin bozulduğunu zikretmislerdir. Halbuki bu zikredilenin bir asla dayanagi yoktur. Cunku imam ibni Dakik bu olaydan iki yıl sonra vefat etmistir. Yani çok kısa süre sonra vefat etmistir. İki yıl içinde de goruslerinin birden bire zıt olarak degismesi makul bir şey degildir.

İbni Teymiyye’nin Mısır’a gelmesi hicri 700 olurken, İmam İbni Dakik’in vefatı ise hicri 702 olmuştur. *(Zerakli el-Alam kitabında bu yılda vefat ettiğini zikreder).*

Bu nedenle deriz ki: Kim gelipte imam ibni Dakik’in bu gorusunden dondugunu ve ibni teymiyye’ye karşı çıktığını iddia ederse, ondan Sabit olan ve alimlerin makbul gorudugu bir nakli getirmeleri gerekir. Yoksa bu itham asla kabul edilmeyecektir.

26- Seyh ibnul Munecca et-Tennuhi *(Hicri 724 yılda vefat etmistir).*

Imam ibni Nasiruddin, Seyh ibnul Munecca hakkında şöyle demiştir:

“Kendisi *Fıkıh* ilminde ilerledi ve Fetva verdi. Çok Takvalı ve haramlardan uzak birisi idi. Takiyyuddin İbni Teymiyye’nin özel arkadaşlarından birisi idi. Onu hem yolculukta, hemde ikamet ettiği zamanlarda mülazeme etti” (**er-Raddul Vafır**).

27- imam Muhammed el-Yunini (Hicri 765 yilda vefat etmistir),

İmam İbni Teymiyye’yi “**Seyhulislam**” diye vafsetmistir (**er-Raddul Vafır**)

Derim ki: Bu imam büyük bir alimdir. Ama Yunini adi ile meshurlasan baska bir alim daha vardir. Bu alimin adi ise: **Ali bin Muhammed el-Yunini**’dir. Bu imam Ali, imam Buhari’nin Sahihini cok guzel bir nushada yazmistir. Gunumuzdeki bir cok baskida bu imamin el yazisi olan nushaya dayanmaktadirlar. 701. yilda vefat etmistir. Bunu zikretmemin sebebide bu iki alimin karistirilmamasi icindir. En dogrusunu Allah c.c. bilir (**Daha fazla bilgi icin imam Zehebi’nin el-Meşiha adlı eseri bakılabilir**)

28- imam Muhammed bin Musa ibnus Sened (Hicri 691 yilda vefat etmistir).

İmam ibni Nasiruddin, imam ibnus Sened hakkında soyle demistir:

“Adaletli olan kisiler gibi, bu da(imam Muhammed ibnus Sened’de) ibni Teymiyye’yi “**Seyhulislam**” diye vaffederdi” (**er-Raddul Vafır**).

29- İmam Muhammed bin Zekeriyya ibnus Saad (Hicri 721 yilda vefat etmistir).

İmam ibni Teymiyye'yi su vasiflar ile vafsetmistir:

“İslam hocalarinin hocasi.

Kalan buyuk imamlardan birisi.

İmamlarin imami.

Ummetin takipçisi.

Zamaninin Allame'si.

Yuz yilin inci'si.”

İmam ibni Nasiruddin, imam ibnus Saad hakkında soyle demistir:

“Kitaplarinda, Takiyyuddin ibni Teymiyye'yi “Seyhulislam” diye cokca vafsetmistir” (er-Raddul Vafır).

30- imam Ebu Hayyan el-Endelusi (Hicri 745 yilda vefat etmistir).

İmam ibni Teymiyye 700. yilda Misir'a girdiginde imam Ebu hayyan ile gormustu. İkisi arasinda Nahiv ile ilgili bir meselede tartisma cikti. Seyhulislam Ebu Hayyan'dan bir delil getirmesini istedi. O da Sibeveyh'ten bir delil getirdi. Seyhulislam'da ona soyle cevap verdi: Sibeveyh rezil olsun (Burada “Yefşur” kelimesini kullanmistir. Tam karsiligini bulamadim. Anladigim kadari ile agir bir ifade).

Sibeveyh Allah'in gonderdigi Nahvin peygamberimi imiste, Sibeveyh hata yapmaz olsun? Sibeveyh Kuran'da(nahvi olarak)

seksen yerde hata yapmistir. Ne o nede sen bunu anlamazsin(el-Bidaye ve en-Nihaye – er-Raddul Vafir).

Derim ki: Iste bu nedenden dolayi Ebu hayyan ile imam ibni Teymiyye'nin arasi bozulmustur.

Bazi sapiklar bu ihtilafın nedeninin ciddi bir itikadi sorun olarak oldugunu zikrederler. Buda yanlis bir ithamdir. Imam Ebu Hayyan ile imam ibni Teymiyye'nin arasinin bozulmasinin sebebi, itikadi bir konu olmayip Lugatta bir meselede ihtilafa dusme nedeni ile olmustur.

Imam ibni Nasiruddin, hocasi imam Muhammed bin el-Muhib'bin yazilarinda imam Ebu hayyan ile imam ibni Teymiyye arasinda yasanan olayi, Seyh Muhammed'in bizzat imam Ebu Hayyan'dan nasil dinledigini anlatir. Ozet olarak soyledir:

Imam Ebu Hayyan, imam ibni Teymiyye'nin Misira geldigini ogrenince onu ziyaretinde, imam ibni Teymiyye'yi asiri derecede oven siirler okur. Bu siirlerinde yazdigi bir Divan'ina koyar. Imam Muhammed'de hocasi olan imam Ebu Hayyan'a bu Divan'ini okurken imam ibni Teymiyye'ye yazdigi siiride okur. Bunun uzerine imam Ebu Hayyan soyle der:

“Ben bunlari Divan’imdan yirttim(cikardim). Onun (ibni Teymiyye’nin) hakkında Hayirli bir seyde demem. Ben ona Sibeveyh’in sozunu zikrettim. O da “Sibeveyh rezil olsun” dedi. Bunu diyen kiside muhataba alinmaya deymeyen bir kisidir.”

Derim ki: Burada dikkat etmemiz gereken onemli bir sey vardır. Goruldugu gibi Sahih bir sekilde varid olan bu olayda imam Ebu Hayyan, imam ibni Teymiyye ile arasinin bozulmasinin sebebi, itikadi bir mesele degilde Lugavi bir mesele olmustur.

Ama imam Ebu Hayyan'nin bu gorusten donüp İbni Teymiyye'yi sevmeye başlaması ihtimalide buyuktur. Cunku imam ibni Teymiyye'nin vefatından sonra imami oven bir siir kendisine okunmustur. Bunun uzerine imam Ebu Hayyan'in bu siirleri reddetmesi varid olmamistir. Hatta sustugu ve bir sey demedigi zikredilmistir. Buda ibni Teymiyye'ye kotu bakmadigini gosterir (**er-Raddul Vafır**). En dogrusunu Allah c.c. bilir.

Imam Ebu Hayyan'in yaninda zikredilen siirlerden bazilari sunlardir:

Hutbeler azaldi, ona (ibni Teymiyye'ye) islam agladi = islamin aglamasina da gunler agladi

O ilmin denizi, o yuz yildaki faziletli her seyın definesi idi = zamanının elmasi, imam kisi idi

Beyaz sunnetten olenini diriltti = Boylelikle Sunnet onun korumasi ile sabahladi

Dalaletin Bidatlarından bir cogunu oldurdu = Onun bu yaptiklarini Samsam kilici bile durduramaz

(Samsam, meshur bir kiliç ismidir. Imam Zebidi'nin Tacul Arus adli eserine bak 7.clt. 77.s.)

Eger yasamda sekizinci yuz yilda yasamak ile gec kaldi ise = ilimlerde imam olarak onde gidenlerden olmustur

Derim ki: iste imam Ebu Hayyan bu beyitleri duyugunda inkar etmemistir. buda, kendisinin bu imam hakkında bu vasiflari dogru gordugunu gosterir. Yoksa hemen itiraz ederdi. En dogrusunu Allah c.c. bilir.

Ayrıca burada imam ibni Teymiyye'nin ilmini gösteren başka bir şey daha vardır. imam ibni Teymiyye'nin "Sibeveyh hata yaptı" derken bir dayanagi elbette vardır. Hatta "Seksen yerde hata yaptı" derken bile bir dayanagi vardır. Yani imam sinirinden bos konusmamıştır. Delilide: Muberrid, "Ahtau Sibeveyh" (Sibeveyh'in hataları) diye bir kitap yazmıştır.

Yine Lugatta Kufe mezhebine mensup olan imam Kisai ile imam Ferra'dan, imam Sibeveyhin kitabına reddiye amacı ile baktıkları zikredilmiştir **(Sibeveyh'in el-Kitab adli eserinin mukaddimesine bak. Alemulkutub bsk. 34.s. ve sonrası. İçinde bir suru alimin imam Sibeveyh'e verdikleri reddiyelerin isimleri geçmektedir. Bir kısmını zikrettik).**

Yine imam Allame Mahmud el-Alusi, büyük tefsiri olan "Rahul Meani" adli eserinde, imam ibni Teymiyye'ye muvafakat ederek Sibeveyh'in Kitab adli eserinde hatalar ettiğini zikretmiştir **(5.clt. 226.s.)**.

Ayrıca ibni Teymiyye'nin talebesi imam ibni Abdulhadi, hocası ibni Teymiyye'nin, Sibeveyh'in Kitab adli eserini alıp onu iyice okudugunu, taki icindekileri anladığını zikreder **(Tabakatu Ulemail Hadis 4.clt. 282.s. / el-ukudud Durriye fi Menakibi Seyhulislam ibni Teymiyye). Yine bunun aynisini imam el-Ukkeri "Şezeratuzzeheb" adli eserinde de zikretmiştir(8.clt. 143.s.)**.

Bu da, ibni Teymiyye'nin bu dedigini kafasından değil, ilmi bir şekilde dedigini göstermektedir.

Derim ki: Burada kasd ettiğim; imam ibni Teymiyye'nin bu meselede bir dayanaginin olduğudur. Bunu dememin sebebidir bazı

yeni turemelerin imam ibni Teymiyye'nin bu tenkidde buyuk bir hata ettiklerini zikretmeleridir. Benim aciklamaya calistigim, bu meselenin bilinen bir ihtilaf söz konusu oldugudur. En dogrusunu Allah c.c. bilir.

Yine imam Ebu Hayyan'in imam ibni Teymiyye hakkında yazdigi šiiri imam Ayni, er-Raddul Vafir'e yazdigi onsozunde zikretmistir. 102 numaralı alime bak. Bu uc beyitin daha uzununu, imam ibni Nasiruddin er-Raddul Vafir'inde imam Ebu Hayyan'dan bahsederken zikretmistir. imam ibni Nasiruddin, ibni Teymiyye'yi ovdugu siirleri, ibni Teymiyye'nin huzurunda zikrettiğininide soylemistir.

Bazıları İmam Ebu Hayyan'ın kendi kitapları içinde İmam İbni Teymiyye hakkında çirkin ifadeler zikrettiğini söylerler. Bizlerde bunu diyenlerin el yazılı nushalara muracaat edip bu iddialarını isbatlamalarını istiyoruz. Aksi takdirde bu ifadeleri bizler için bir şey ifade etmeyecektir.

31- imam Muhammed Bedruddin bin İzzuddin Abdulaziz el-Magisi

Imam ibni Teymiyye hakkında bir siir yazmistir. Imam Ebu Hayyan'ada okumustur(Biraz once Ebu Hayyan'in hayatinda bu alimin siir yazdığını zikretmistik).

İcinde gecen siirlerin bazisinin ozetli soyledir:

“O bilglerin toparlandigi denizdi = O her ilmin cinsinin bir Parçasıdır (her ilimin ender kisilerindendir)

O bu yuz yilin inci'sidir = O zamaninin imamidir

*O Temiz Sunnetten oleni diriltendir = O sonradan ortaya cikan
Dalalet bidatlarini oldurendir*

*O eger yasam olarak sekizinci yuz yilda yasamasi ile gec kaldi
ise = O zaman O ilimlerde imam olarak erken yasayanlara
ulasmistir” (Bunlari biraz öncede zikretmiştik)*

Derim ki: **imam Bedruddin**, Seyhulislamin en onemli ve
kiymetli eserlerinden olan “*Minhacus Sunne*” diye bilinen ve
Rafizi'lere reddiye verdigi eseri kendi eli ile yazan alimlerden birisi
idi. **(er-Raddul Vafir)**

32- imam İzzeddin Abdulaziz el-Magisi.

Bir once zikrettigimiz imamin babasidir.

Imam ibni Nasiruddin bu imam hakkında soyle demistir:
“*Kendisi Takiyyuddin'in(ibni Teymiyye'nin) Ozel dostlarindandi*
(er-Raddul Vafir).

33- imam ibnulkayyim el-Cevziyye.

Bu imam hocasi olan ibni Teymiyye'yi ovmesi bilinen bir seydir.

Imam ibni Nasiruddin, imam ibnulkayyim hakkında soyle
demistir:

“*Kendisi bir cok kere hocasini “Seyhulislam” diye
vasfetmistir” (er-Raddul Vafir).*

Derim ki: Hatta eserlerinde “*Seyhulislam*” dedigi zaman hocasi
ibni Teymiyye'yi kasd eder. Allah butun alimlere rahmet eylesin.

34- imam Tacuddin el-Humeyri (veya: el-Himyeyri).

Imam ibni Nasiruddin, imam Tacuddin hakkında soyle demistir:

“Seyh Takiyyuddin(ibni Teymiyye) ile karsilasti. Ondan (Hadisi ve rivayetleri) dinledi. Bir cok seyi ondan rivayet etti. Bunlardan biriside onun soyle demesidir:

“Seyhulislam Takiyyuddin Ebul Abbas Ahmed bin Teymiyye rahimehullah, bize sunlari okudu. (imam ibni Nasiruddin der ki:) Sonrada iki “Beyt” Şiir okudu” (er-Raddul Vafir).

35- imam Ahmed el-Bukai es-Şafii.

Imam ibni Nasiruddin, imam Bukai hakkında soyle demistir:

*“Onun yazisi ile bir cok yerde ibni Teymiyye’nin hayatindan bahsederken “**Seyhulislam**” diye vafsettigini gordum.”*

Derim ki: imam Bukai’nin Seyhulislami vafsettiği vasiflardan bazisida sudur:

“Zamaninin inci’si.

Zamaninin Muctehidi.

Halef’in takipcisi(Halef imamlari bu imami takip eder manasindadir)” (er-Raddul Vafir).

36- imam imaduddin Ahmed ibnu Şeyhil Hizamiyyin el-Vasiti (Hicri 711 yilda vefat etmistir).

Imam ibni Nasiruddin, imam Şeyhil Hizamiyyin’dan bahsederken soyle demistir: ...

“Sonra Dimesk’e intikal etti. Seyh Takiyyuddin İbni Teymiyye’nin yanında durdu. (ibni Teymiyye) ona Siyer ilmini öğrenmesini emretti. O da araştırmaya başladı. Çokca bu ilimde okudu. İbni Hisam’ın tehzibi ile olan ibni Ishak’ın siyerinin muhtasarını yazdı. Peygamberden s.a.v. gelen Hadislerin pesinden gitti. Muhammedi hidayete sarıldı. Ahmed bin Hanbel’in mezhebine intikal etti. “Bulga” diye isimlendirdiği kitabı bu konuda(Ahmed bin Hanbel’in mezhebi üzerine fıkıh kitabı olarak) yazdı. Bu yazdığı kitabda Kafi’nin muhtasarıdır. Onun çok fazla kitabı vardır. Çoğu Sunneti takip etmede ve Sunnet üzere olan Tasavvuf üzerinedir. Yine “ittihadiyye” gibi Bidatci mezheplere reddiye de yazmıştır.”

Derim ki: Bu imam, ibni Teymiyye’nin arkadaşlarından olan bir gruba bir risale yazmıştır. İçinde ibni Teymiyye’yi su vasıflar ile vasfetmiştir:

“İmamların imami.

Sunnetin ihyacısı.

Bidatlari rezil eden kisi.

Hadislerin savunucusu.

Firkaların muftusu.

Hakikatleri gecen ve bu hakikatleri Şeri usullere ulaştıran.

Kalplerde hayatları unutilan ve ummetin takip etmeyi unutturulan Hulefai raşidi’nin benzeri. Seyh(ibni Teymiyye) bunları(Hulefai rasidin’i) hatırlattı. Onların yolu üzerinde giderdi. Onların takip edilecek kaybolan yönlerini diriltmisti”...(er-Raddul Vafır)

Imam ibni Abdulhadi, imam Vasiti'nin imam ibni Teymiyye'yi "Hocamız" diye vafettiginide zikretmistir (**Tabakatu Ehlil Hadis 4.clt. 285.s.**).

Imam Ukkeri "Şezeratuzzeheb" adli eserinde, bu imam Vasiti'nin imam ibni Teymiyye'den daha onceden vefat ettigi halde, imam ibni Teymiyye'nin Muceddid oldugunu acikca ifade ettigini zikretmistir (**Şezeratuzzeheb 8.clt. 146.s.**).

37- imam Ahmed bin ismail el-Hasbani.

Imam ibni Nasiruddin, imam Hasbani hakkında soyle demistir:

"Seyh Takiyyuddin'i (kitaplarında) cok guzel bir sekilde zikretmistir. Onu "**Şeyhulislam**" diye vafetmistir" (**er-Raddul Vafır**).

38- imam Ebul Abbas Ahmed ibnul Hacci.

Imam ibni Teymiyye hakkında hocalarından guzel seyler nakletmistir. Seyh ibni Teymiyye'nin vefatından sonra onun kabrinden toprak alindigina ve bereketlenildigine dair bir rivayet nakletmistir. **imam ibni Nasiruddin** bunu *er-Raddul Vafır*'de zikretmistir. Ama bu yapılanın Şeriatta olmadığı hakikattir. Hic kimsenin toprakından alinip istişfa yapılmaz. Bu Şeriata muhaliftir. Bu konuda Peygamberimizden s.a.v. hic bir rivayet gelmemistir. Bu nedenle hic kimse kafasından bir bidat cikarip onu din edinemez. Allah ibni Nasiruddin'e bu hikayeyi naklettigi icin magfirette bulunsun.

Eğer böyle bir şey yapmak doğru olsaydı, en başta Ebu Bekir ve Ömer ve Osman ve Ali gibi büyük Sahabe'ler, Peygamber efendimizin

s.a.v. kabrindeki topraktan istifada bulunurlardı. Ama bunu yapmadılar. Buda, böyle yapmanın açık bir bidat olduğunu göstermektedir.

Imam ibni Nasiruddin, ibnul Hacci hakkında soyle demistir:

“Onun (ibnul Hacci’nin) Seyh Takiyyuddin (ibni Teymiyye) hakkında gorusu, kendi zamaninda yasayan ilim arkadaslarinin ve hocalarinin gorusunden farkli degildir” (er-Raddul Vafir).

Derim ki: Yani bu imamda ibni Teymiyye’yi seven ve ovenlerdendir demek istemistir.

39- imam Allame Ebu Abdullah Muhammed ibnul Musili et-Tarablusi es-Şafii.

Imam ibni Teymiyye hakkında Şiir’ler yazan bir alimdir.

Bir şiirinde ozet olarak soyle demistir:

“Eger butun sifatlarin isbati = “nasıl” demeden soylemek sapiklik ise

O zaman bende bu dediklerim ile sizin yaninizda Teymi olarak kaliyim = Demek ki Muslumanlarin hepsi Teymi imiş”

Derim ki: Bu imamin bu zikrettiklerinden nasilda imam ibni Teymiyye’ye bagli oldugunu anlayabiliriz.

Imam ibni Teymiyye’nin **“Minhacus Sunne”** adli eserini yazarak reddiye verdigi sapik kafir; **“ibnul Mutahhar el-Hilli”** adli Rafizi, imam ibni Teymiyye’nin kitabini gorunce, iki satirlik beytte imama reddiye vermistir. imamimiz **Muhammed et-Tarablusi** ise bu iki beyte yine iki beyt ile reddiye vermitir.

Yine imam Muhammed, imam ibni Teymiyye'nin çok yakın arkadaşlarını ve aynı akideyi temsil eden önemli adamlarını çokça övenlerdendir. Bu nedenle Şiir'lerinde *imam Zehebi'yi* ve *imam Mizzi'yi* ve *imam Berzali'yi* hararetle övmüştür (***Butun nakillere bakamk için; er-Raddul Vafır bakilabilir***).

40- imam Ahmed bin Hasan, ibni Kudame el-Makdisi.

Derim ki: ***“ibni Kudame el-Makdisi”*** adındaki alimler çok fazladır. Aslında bu isim sulalenin ismidir. Bu alimde, bu sulaleye mensup olan alimlerden birisidir. İlim talebeleri isim benzerliğinden dolayı bu sulaledeki bir çok alimi karıştırabiliyorlar. Buna da dikkat edilmesi gerekir.

Imam ibni Nasiruddin, imam Ahmed hakkında şöyle demistir:

“Seyh Takiyyuddin ibni Teymiyye'nin talebesi oldu. Ondan (Hadisi ve rivayetleri) dinledi. Ondan fıkıh ilmini aldı. Ondan (her ilimden) aldı(bir şeyler öğrendi). Onuda(ibni Teymiyye'yide) kendi zamanındaki büyükler(imamlar) gibi “Seyhulislam” diye vasfetmiştir.”

Derim ki: imam ibni Nasiruddin, imam Ahmed'in bir şiirini zikretmiştir. özeti şu şekildedir:

“Benim Peygamberimin ve imamımın adı Ahmed = Hocamda Ahmed'dir, o Deniz gibi

Adım da Ahmed, bununla isterim ki = Peygamberin ve Kıramların efendisinin Şefaatinin..”

Derim ki: hocası derken imam ibni Teymiyye'yi kasd etmekte (***er-Raddul Vafır***).

41- imam Ahmed bin Tarhan el-Milkavi eş-Şafii.

Imam ibni nasiruddin, imam ibni Tarhan hakkında soyle demistir:

“O Seyh imam Takiyyuddin ibni Teymiyye’yi yuceltiyordu. Onun hayatinda yazarken, kendi ilim arkadaslari gibi “Seyhulislam” diye vasfediyordu” (er-Raddul Vafir).

42- imam Şihabuddin Ahmed el-Halebi.

Imam ibni Nasiruddin soyle demistir: ...

“(imam Omer el-Mahzumi) dedi ki: Bir defasinda Seyh Sihabuddin el-Milkavi’nin(biraz once adini zikretmistik) yaninda bulunuyordum. Onun yanina Dimeşk şehrinde ikamet eden, “Darul Hadisil eşrafiyye”de kalan Şihabuddin Ahmed el-Halebi geldi ve dedi ki: İnsanlar bu gun bir seyler soylediler. Bana agir geldi(Buyuk ihtimalle bazi zor sorularin cevabini veremediginden bahsetmektedir).

Bunun uzerine Seyh Sihabuddin el-Milkavi dedi ki: Nevevi’nin Muslim’e yazdigi Serhini sat, (o parayla) Seyh Takiyyuddin ibni Teymiyye’nin “er-Raddu Ala en-Nesara”(Hristiyanlara reddiye) kitabini satin al.

Bunun cevabinda dedi ki: Bende (imam Nevevi’nin Şerhi olan) Muslim’in şerhinden iki tane vardi. Bir tanesini satip yerine (ibni Teymiyye’nin Hristiyanlara karşı yazdigi) reddiye’yi satin aldim. Eger bende Muslim’in Serhinden sadece bir Nusha(tane) elimde kalsa, (onu satip ibni Teymiyye’nin kitabini satin almak) ayip olmazdi. Cunku Muslim’in Serhindeki seyleri biliyorum. Ama “Hristiyanlara reddiye”deki seylere ihtiyacim var.

Bununla birlikte Allah’a yemin olsun ki Seyh Takiyyuddin ibni Teymiyye “**Şeyhulislam**”dır. Onlar (dusmanlari) onun ne dedigini anlasalardi, tekrar onu sevmeye ve onunla birlikte olmaya geri donerlerdi.”

“Denildiği gibi: Her bidat sahibi ve Her Bidat sahibinin destekçileri eger bir zaman ortaya cikip zuhur ettiler ise, kesinlikle (bir zaman gelip) onların sonmesi ve ortadan koybolmalari gerekir.

İşte bu da Seyh Takiyyuddin ibni Teymiyye, gunler gectikce onun kerametleri cogaliyor. Onu sevenler ve onun dostlari artiyor” **(er-Raddul Vafır).**

Derim ki: Bu soz imam ibni Teymiyye’yi oven en guzel sozlerden birisidir.

43- “Büyük” ibni Recep el-Hanbeli.

Derim ki: Nasil ki Eş-ari’lerde “Büyük Subki” ve “Küçük Subki” varsa, ayni sekilde Ehli Sunnet’te de “Büyük ibni Recep” ve “Küçük ibni Recep” vardır. Büyük ibni Recep, Küçük ibni Receb’in babasidir. Küçük ibni Recep, Hanbeli mezhebinde bir cok eseri olan Meshur alimdir.

Imam ibni Nasiruddin, Büyük ibni Recep hakkında soyle demistir:

“Kendisinin hocalarini zikrettiği “Meşihâ” yazmistir. Bu eseri faydalidir. Hocalarinin tercumelerini kisaca yapar. ibni Teymiyye’yi “Seyhulislam” diye vasfetmistir. Onu ovmustur. Onu severdi. Sevgi ile ona meyilli idi” **(er-Raddul Vafır).**

44- imam Ahmed bin Salih bin Kerame (Hicri 795 yilda vefat etmistir).

Imam ibni nasiruddin, imam ibni Kerame'yi ibni Teymiyye'yi Seyhulislam diye vasfedenlerin arasinda zikretmistir. Ama nerede zikrettigini haber vermemistir (**er-Raddul Vafir**).

45- imam ibni Bekkar en-Nabulsi.

Imam ibni Teymiyye'yi su vasiflar ile vasfetmistir:

“Efendimiz.

Hocamiz.

Allame.

Hafiz.

Önder.

Muslumanlarin önderi.

Seyhulislam.

Zamaninin imami” (er-Raddul Vafir).

46- imam Ahmed bin Fadlullah (Fadlu Allah) el-Ömeri.

Derim ki: imam ibni Teymiyye'yi hararetle öven alimlerden birisidir.

Imam ibni Nasiruddin, imam Fadlullah hakkında soyle demistir:

“Ondan Seyh Takiyyuddin ibni Teymiyye icin hayatini cok guzel bir sekilde yazdigi rivayet edilmistir. bu yazdigi hayat hikayesi kabul gorenlerdendir. Kimisi şiir'den kisimide düz yazıdan

olusmaktadır. Bu yazdigida “Mesalikul Ebsar fi Memalikil Emsar” adli kitabinda gecer. Seyh Takiyyuddin hakkında dediklerinin bazisida sudur:

“O zamaninin inci’sidir(ender kisisidir)”

(yazdigi şiir’lerden biriside:)

O öyle birisidir ki hangi yonden ona ulasmaya calissan o bir Denizdir = O öyle birisidir ki ne taraftan ona bakmaya calissan o bir Dolun Ay’dır...”

“Onunla(ibni Teymiyye ile) Munazara(tartisma) yaptigi kisiler ile, kendisinin arasini bir tutmak, kisinin kendisine kabul ettiremeyecegi bir seydir(Yani ibni Teymiyye muhaliflerinden çok daha fazla haklı ve iyi munazara eden birisidir). Herkesin gozu ondadir(ibni Teymiyye’ye dogrudur. Buda Munazara esnasinda olur. Cunku Muhaliflerini susturdugu için herkes imami dinler). Sonrada Hakimlerden birisi cikar ve onu hapse attirir veya Fetva vermesini yasaklar, veya buna benzer bir bela basina getirmeye calisir. Bu yaptiklarida ne bir beyandan sonra olur... nede delil ile onun delilini yenebildikten sonra olur. **(imam Burada munazaralarından sonra Seyhi haksiz yere hapse atmalarından bahsediyor. Munazalarından yenilmedigini zikrettiğine de dikkat edelim).**

...

“Suphesiz ki ona karsi Misir’in ve Sam’in Fukahasinin ve kadilarinin sinirleri kalkti. Atlari ve ayaklari ile onun(ibni Teymiyye’nin) uzerine biriktiler. (Munazara yapınca da) hepsini susturdu ve onlari apacik deliller ile yendi. Iflas ettiklerinde de onu Hakimler ve mevkililer ile (hapse) aldilar. Hepside her seyi bilen

kralin (Allah'in) yanina gittiler. Ki Allah kotu iş işleyenleri yaptıkları ile cezalandırsın(ibni Teymiyye'nin dusmanlarını kasd etmekte). İyi işler işleyenleri de Husna(Cennet ve Allah'ı görmek) ile mukafatlandırınsın(ibni Teymiyye'yi ve ashabını kasd etmekte) (er-Raddul Vafır).

47 + 48- imam ibrahim bin Muhammed bin Ebu Bekir bin Eyyub bin Saad bin Hariz ez-Zur-i.

Imam ibni Nasiruddin, imam ibrahim hakkında şöyle demistir:

*“Onun hakkında “**Meşhur imam olan Şeyhulislam ibni Teymiyye**” derdi”.*

(48) *“Yani; Babasının (ibni Teymiyye) hakkında dedigini diyordu. Boylelikle zulmetmiş olmadı” (er-Raddul Vafır).*

Derim ki: Subhanallah, imam ibni Nasiruddin Şeyhulislam ibni Teymiyye'ye “**Şeyhulislam**” vasfını vermeyenleri “Zalimler” olarak nitelemektedir. Allah onu ve bizleri ve bütün Muslumanları cennet ile mukafalandırınsın.

Imam ibni Nasiruddin, bu imamin babasını, alimleri sayarken önceden bu kitabında zikrettiğini söylemiştir. Oysaki ben adını bulamadım. Belkide hata ederek zikrettiğini zannetmiştir. En doğrusunu Allah c.c. bilir.

49- imam ibrahim bin el-Muhib es-Sadi.

Imam ibni Nasiruddun, imam es-Sadi hakkında soyle demistir:

*“Kendisi asiri derecede “Seyh Takiyyuddin(ibni Teymiyye)”in sozlerine ilgi gosterirdi. Guzel yazisi ile yazardi. Bir cok defasinda onu “**Seyhulislam**” diye vafsetti” (er-Raddul Vafir)*

50- imam Mecduddin ibrahim ibnul Kalansi (Hicri 765 yılda vefat etmiştir).

Derim ki: imam ibni Teymiyye’nin ashabindandır(arkadaşlarındandır). Ondan Guzel şiir’ler rivayet etmistir. Imam ibni Teymiyye onun hakkında su siiri okumustur:

“Senin bana karsi sefkatin gibisi nerede? = Senin adimlarin her zaman bizden ondedir” (er-Raddul Vafir)

Derim ki: imam ibni Teymiyye’nin arkadasina okudugu bu siir, ikisi arasindaki sadakati ve yakinligi gostermektedir.

51 + 52 + 53- imam “Burhanuddin” ibrahim bin “Tacuddin” Abdurrahman el-Fezari.

Imam ibni Nasiruddin soyle demistir:

“Seyh Takiyyuddin ibni Teymiyye vefat ettiginde, zikredilen Burhanuddin, bir grup Şafii ulemasi ile birlikte onun kabrine uc gun arka arkaya gittiler. Kendisi Seyh Takiyyuddin’i sevdiği gibi çokça yüceltirdi (er-Raddul Vafir).

Hafız Ebu Abdullah ez-Zehebi soyle demistir:

“Seyh Tacuddin el-Fezari, Seyh Takiyyuddin’i asiri derecede fazla yuceltirdi.”

“Hatta (sevgisinden dolayı) Sukkeriyye’ye¹ bile kendi hattı ile (ibni Teymiyye’nin) bir dersini yazıp (medreseye) asmısti.” **(er-Raddul Vafır / imam Ukkeri Şezeratuzzeheb adlı eserinde Zehebi’den naklen zikretmistir 8.clt. 143.s.).**

Derim ki: **imam Hafız ibni Kesir ed-Dimeşki**, imam Burhanuddin’in imam ibni Teymiyye’nin kabrine gitmesini soyle anlatir:

“Hocamız imam Allame Burhanuddin el-Fezari onun (ibni Teymiyye’nin) kabrine (vefat ettikten sonraki) uc gun boyunca defalarca gitti. Burhanuddin el-Fezari gelirken Esegine binik bir vaziyette gelirdi. Gelirken kendisinde Asaleti ve agir basliligi gorurdun. Allah ona rahmet eylesin **(el-Bidaye ve en-Nihaye 14.clt. 160.s. dari ihyait turas bsk.).**

(52) Imam ibni Nasiruddin soyle demistir: ...

“**Bedruddin Muhammed bin Alauddin bin Ganim**’in yazisindan naklettim (o kendisinden bahsederek soyle der) :

“**Seyh Takuiyyuddin**(ibni Teymiyye) **Rahimehullah**’in vefat ettigi gun, **Seyh Burhanuddin** ile gorustum. “**Bedraiyye**” medresesinin kapisindaki sandalyelerde oturuyorduk. Onu (ibni Teymiyye’nin vefati icin) Taziyede bulundum. Ama kendisini onun(ibni Teymiyye’nin) vefati icin cok teessuf ettigini ve cok fazla uzuldugunu gordum.

O sirada talebelerden birisi geldi ve (Burhanuddin’e) dedi ki: **Efendim, sen bu gun derse gelme. Bizlerde senin yanina gelelim ve sana hizmet edelim.**

¹ **Sukkeriyye:** Darul Hadis es-Sukkeriyye diye bilinen bir hadis medresesinin adidir. Seyh ibni Teymiyye orada kaliyordu. Veya yakinlarinda kaliyordu

Bunun uzerine (Seyh Burhanuddin) asiri fazla kizdi ve cok fazla huzursuzlasti. O anda kalkip evine girdi. O adamda(soruyu soran ogrenci) gitti. Bende onun kizmasına uzulmus bir vaziyette hala yerimde oturuyordum. (Seyh Burhanuddin) birden o adamin gittigini anlamis ve benim hala yerimde oturduugmu ogrenmis. Bunun uzerine beni cagirdi. Bende yanina gittim. Onun (Burhanuddin'in) hala o sinirli hali uzere oldugunu gordum.

Bana soyle dedi: Bu hali nasil karsiliyorsun?

Fukaha kadar olmamis olan adam oluyor(kendini kasd ediyor), bu adam nedeni ile dersler iptal oluyor. Yanı sıra boyle yuce birisi ölüyor(imam ibni Teymiyye'yi kasd ediyor), onun olmesi nedeni ile dersler iptal edilmiyor.

Allah'a yemin ederim ki onda (ibni Teymiyye'de) oyle faziletler vardi ki, o faziletler Ahmed bin Hanbel'de yoktu.

*Bu kisi(ibni Teymiyye) benim kucuklugumden beri arkadasimdi. Babamla hep gorusurdu. Benim babamda onun babasini severdi ve ziyaretine giderdi. Onun oglu(ibni Teymiyye) babasinin vefatindan sonra ders vermeye baslayınca **(53)** benim babam onun dersine katilmisti. Sonrada ta o zamandan onun (ibni Teymiyye'nin) dersini ovup faziletlerini zikretti” **(er-Raddul Vafır).***

Derim ki: iste bu hikayeden sunu ogrendik:

imam Burhanuddin, ibni Teymiyye'yi sevenlerden ve alimlerin en buyuklerinden sayanlardan birisidir. ayni sekilde İmam Fezari'nin babasi Tacuddin'de oyledir. Ayni sekilde imam Bedruddin Muhammed bin Alauddin bin Ganim'in bu sozleri kitabinda zikretmesi, beyendigini gostermektedir. Boylelikle bu uc aliminde

imam ibni Teymiyye'yi seven ve buyuk alimlerden goren ve Bidatcilardan gormedikleri ortaya cikmistir. Hamd Allah'a olsun.

54- imam Burhanuddin ibni Cemaa eş-Şafii (Hicri 790 yilda vefat etmistir).

Derim ki: **imam ibni Nasiruddin** bu imami,

“imam ibni Teymiyye'yi “Şeyhulislam” diye vafsettigini zikretmistir” (er-Raddul Vafir).

55- imam ibrahim bin Yunus el-Balebekki(Hicri 741 yilda vefat etmistir).

Imam ibni Nasiruddin, imam ibrahim bin Yunus hakkında soyle demistir:

“Kendisi, yine buyuk imamlarin yaptigi gibi ibni Teymiyye'yi “Şeyhulislam” diye vafsetmistir” (er-Raddul Vafir).

56- Turk alimlerinden olan imam İshak bin Ebu Bekir bin Almay bin Atsız et-Turki. (En son 720 yilda ortaliktan kaybolmustur.)

Sonradan bu alime ne oldugu bilinmemektedir. Allah rahmet eylesin.

Imam ibni Nasiruddin bu Turk alimin imam Ahmed'in mezhebi olan Hanbelileri ovdugu uzunca şiiri oldugunu zikretmistir. icinde imam ibni Teymiyye'yide ovmustur.

Şiirde gecen iki beyit su sekildedir:

“O (İbni Teymiyye) Halim ve Kerim ve sefkatli biri olmasıyla beraber = Allah'a itaat edilmediginde Allah icin kizardi

O islam dininin zafere kavusmasini en buyuk ganimet olarak gorurdu = O Allah'in dinini izhar etmeyi kazanilan en kiymetli sey olarak bilirdi” (er-Raddul Vafir)

Bu şiiirde imam ibni Teymiyye'nin insanlari tassupculuktan hakka geri cevirdigide gecmektedir.

Derim ki: imam ibni Nasiruddin, imam Sermeri'nin bir yazisindan (96 numarali alime bak) o da Turk alim imam İshak bin Almay'dan, o da Abdullah adinda Salih bir kuldan bir ruyasini aktarmistir. Bu kisinin ruyasi ozetle su sekildedir:

“Salih kul Abdullah, 705. yilindaki recep ayninin Cuma gecesinde uyudugunda ruyasinda Turk alim imam Almay'a soyle gordugunu anlatmistir:

“Ben, sanki evimden bir sey icin ciktim. Sanki bir kisi bana diyordu ki: “Suphesiz ki Allah'in Rasulu s.a.v. sehirin icinde”. Ben de onun yanina gittim. Peygamberimizi s.a.v. Fırın dükkaninin onunde otururken gordum. Ona selam verdim. Onunla konusmak icin yanina gittim, ama konusmaya guc yetiremedim.

Peygamberimiz s.a.v. bana soyle dedi: Ey Abdullah, ne demek istiyorsan soyle.

Bende dedim ki: Ey Allah'in Rasulu s.a.v. , insanlarin arasinda olan bu ihtilafi ve hevalarin ve fitnelerin cogaldigini gormuyormusun?

Bunun uzerine Peygamberimiz s.a.v. gulumsemis ve soyle demistir: Ey Abdullah, Hak Ahmed bin Teymiyye ile birliktedir. O benim yolumu ve ayaklarimi(n izini) takip etmekte. Ben, sadece bunlarin arasinda hukum vermek icin geldim.

Bundan sonra Peygamberimiz s.a.v. sinirlendi ve benim anliyamadigim bazi seyler soyledi. Ben sadece onun sozunun son kisminda soyle dedigini anliyabildim:

Onlar benim Miracimi inkarmi edecekler?

Nefsim elinde olana yemin ederim ki, ben bir gokten diyer gore, diger gokten digerine yukseltildim ve Rabbimi gordum.

Peygamberimiz s.a.v. sag elini sag gozunun altina koyar” (er-Raddul Vafır).

Derim ki: Salih Abdullah’in Mubarek ruyasi bitmistir. Bu Ruyada Allah’in goklerin ustunde olduguda geçmektedir.

57- imam İsmail bin Muhammed bin Berdis bin Rusulan el-Balebekki el-Hanbeli (Hicri 786 yilda vefat etmistir).

Derim ki: Bu imamin ogluda imam ibni Teymiyye’yi oven alimlerdenidir. Ismini 8. Numarada zikretmistik.

Imam ibni Nasiruddin, imam ibni Berdis hakkında soyle demistir:

“Onun hatti ile (kendisini) Seyh Takiyyuddin’in hayatından bahsederken, “Seyhulislam” diye vafettigini gordum. Onun hakkında da bir Şiir yazmisti...”(er-Raddul Vafır)

58- imam Hafız ibni Kesir ed-Dimeski (hicri 774 yilda vefat etmistir).

Derim ki: bu imam el-Bidaye ve en-Nihaye adli eserin sahibidir. Imam ibnulkayyim ve Zehebi’den sonra imam ibni Teymiyye tarafında duran ucuncu sıradaki alimdir. Imam ibni Teymiyye

hakkındaki guzel sozleri cok fazladir. Burada toparlayamayacagimiz kadar coktur.

Imam Nasiruddin soyle demistir:

“Kendisinin vasiyyet ettigi gibi ibni Teymiyye’nin turbesinde gomuldu” (er-Raddul Vafır).

Sonrada imam ibni Nasiruddin, imam ibni Kesir’in el-Bidaye ve en-Nihaye adli eserinden imam ibni Teymiyye hakkındaki bazi sozlerini zikretmistir.

Bende misal babından Hafız ibni Kesir’in el-Bidaye ve en-Nihaye adli eserinde imam ibni Teymiyye’den bahsettigi yerlerden bazilarini zikredeyim:

710 yilından bahsederken soyle demistir:

Kadilkudat Şemseddin Ebu’l-Abbas

*“Şemseddin Ebu’l-Abbas Ahmed b. İbrahim b. Abdülganî es-Sürucî. Hanefî Mezhebine mensuptu. el-Hidaye adlı eseri şerhetmiştir. Çeşitli ilimlerde yükselmiş bir alimdi. Bir süre Mısır’da hakimlik yaptı. Vefa*tından birkaç gün önce azledildi. Rebiyülahir ayının onikisinde perşem*be günü vefat etti. Şafî’nin yakınına defnedildi. İlm-i kelamda İbn Tey-miye’ye karşı itirazları vardı. Ancak bu itirazlarında kendini gülünç du*ruma düşürmüştü. İbn Teymiye de ona birkaç ciltlik cevaplar vermiş ve reddiye yazmıştı. Delillerini de iptal etmişti”.*

Yine şöyle demiştir:

“Hicretin Yediyüzyirmialtıncı Senesinde Vefat Eden Meşhur Şahsiyetler

İbn Mutahhar Eş-Şî Cemaleddin

Cemaleddin Ebu Mansur Hasan b. Yusuf b. Mutahhar el-Halebî el-Irakî eş-Şî. O yörelerdeki Rafizîlerin şeyhi idi...

*ima*metin ispatına dair Minhacü'l-İstikame adlı eser de onundur. Bu eserin*de aklî ve naklî delilleri birbirine karıştırmıştır. İstikametin dışına çıktısı için hedefe nasıl yöneleceğini bilememiştir. Şeyhü'l-İslâm, İmam, Mlame Takiyyüddin Ebü'l-Abbâs İbn Teymiye, ona karşı birkaç ciltlik bir reddiye yazmıştır ki, bu reddiyesinde güzel ve mazbut deliller ileri sürerek akılları durgunlaştırmış, gözleri kamaştırmıştır. Bu reddiye muazzam bilgilerle doludur.”*

Yine şöyle demiştir:

728 yılından bahsederken şöyle demiştir

Şeyhü'l-İslâm Ebü'l-Abbâs Takiyyüddin Ahmed B. Teymiye'nin Vefatı

*Şeyh Alemüddin el-Berzalî, tarihinde şöyle demiştir: “Bu sene zil*kade ayının yirmisinde pazartesi gecesi şeyh, imam, âlim, allame, fakih, hafız, zâhid, âbid, önder, mücahid, Şeyhü'l-İslâm Takiyyüddin Ebü'l-Abbâs Ahmed b. İmam Allame Müftü Şihabüddin Ebü'l-Mehasin Abdül-halim b. Şeyh İmam Şeyhü'l-İslâm Ebü'l-Berekât Abdüsselâm b. Abdul*lah b. Ebü'l-Kasım Muhammed b. Hızır b. Muhammed b. Hızır b. Ali b. Abdullah b. Teymiye vefat etti. Harranlıydı. Sonraları Dimaşk'a yerleş*ti. Zilkade ayının yirmisinde pazartesi gecesi Dimaşk Kalesi'nde tutuk*lu bulunduğu salonda vefat etti. Vefatı nedeniyle büyük bir kalabalık kaleye gitti. Yıkanmasından önce bir cemaat, cenazesinin yanında otu*rup Kur'an okudu. Onu görmek bereketine ve onu öpme saadetine*

erdi*ler. Sonra kaleden ayrılıp gittiler. Daha sonra da kadınlardan bir toplu*luk cenazenin yanına geldi. Aynı şeyleri yapıp geri döndüler. Artık cena*zeyi yıkayıcılarla başbaşa bıraktılar. Yıkandıktan sonra cenaze dışarı çıkarıldı. Kalede ve yolda büyük bir cemaat toplandı. Cemaatın bir ucu kalede, diğer ucu da Emevî Camii'nde idi. Caminin içi, sahnı, küllase kıs*mı, Babü'l-Berid ve Babü's-Saat kısmı insanlarla dolmuş, kalabalık Lebbadin ve Gevara kapısına kadar uzanmıştı. Cenaze gündüz saat dörtte hazırlandı ve camiye getirildi. Askerler, aşırı kalabalık ve izdiha*ma karşı onu koruyorlardı. Kalede cenaze namazı kılındı. Namazı önce Şeyh Muhammed b. Teramam kıldırdı. Sonra öğle namazının ardı sıra Emevî Camii'nde de ikinci kez cenaze namazı kılındı.

Kalabalık gittikçe fazlalaşıyordu. Nihayet meydanlar, sokaklar, caddeler, insanlarla do*lup taşıtı. Daha sonra namazın ardı sıra cenazesi eller ve başlar üzerinde taşındı. Naaş, Babü'l-Berid'ten şehir dışına çıkarıldı. İzdiham fazlaş*tı. Ağlayanların, feryad-ü figan edenlerin, ona rahmet dileyenlerin, dua edenlerin, övenlerin sesi göğe yükseldi. İnsanlar, mendillerini, sarıkla*rını ve elbiselerini onun naaşının üzerine attılar. Cenazeye gelenlerin ayakkabıları izdiham nedeniyle sıyrılıp ayaklarından çıkıyor, kabanla*rı, mendilleri ve sarıkları da üzerlerinden düşüyor, ancak kimse buna aldırış etmiyordu. Çünkü hep cenaze ile ilgileniyorlardı. Cenaze başlar üzerinde taşmıyor, bazan ileriye gidiyor, bazan geride kalıyor, bazan in*sanların geçebilmesi için durduruluyordu. İnsanlar büyük bir izdiham içinde Emevî Camii'nin tüm kapılarını açarak dışarı çıkabildiler. Ancak yine de sıkıştılar. Sonra insanlar şehrin bütün kapılarını açarak yine büyük bir izdiham içinde şehir dışına çıkabildiler. Lâkin kalabalık daha fazla şehrin şu dört kapısında yoğunlaşmıştı: Cenazenin çıkarıldığı Ba-bü'l-Ferec,

*Babül-Feradis, Babü'n-Nasr ve Babü'l-Cabiye. Sûkü'l-Hayl'e, gelindiğinde izdiham daha da büyüdü, kalabalık arttı, insanlar fazlalaştı. Cenaze oraya konuldu. Kardeşi Zeyneddin Abdurrahman orada öne geçip cenaze namazı kıldırdı. Namaz tamamlanınca cenaze, Sufiye Mezarhğı'na götürüldü. Kardeşi Şerefüddin Abdullah'ın yanı ba*şına defnedildi. Allah ikisine de rahmet etsin.*

*Defin işi ikindiden az Önce tamamlanmıştı. Çünkü cenaze merasimine gelenler çoktu. Bahçeler*den Gota mıntikasından, köylerden ve kasabalardan çok sayıda insan cenaze merasimine gelmiş, bu yüzden bütün dükkanlar kapatılmıştı. Gelemeyenler de ona rahmet ve dua okuyorlardı. Bunlar mazeretli kişi*lerdi. Cenazeyi teşyî etmeye birçok kadın da gelmişti. Bunların sayısı tahminen 15.000 kadardı. Damlarda ve diğer yerlerde toplananlar halkın hepsi de İbn Teymiye'ye rahmet okuyorlar, kendisi için ağlıyorlardı. Cenazeye iştirak eden erkeklerin sayısı ise tahminen 60.000 ile 100.000 civarındaydı. 200.000 kişinin katıldığına dair rivayetler de vardır. Bir cemaat da onun yıkanmasından sonra artan suyu içmişler, geride ka*lanlar da yıkanması esnasında kullanılan sedir otunu kendi aralarında paylaşmışlardı. Kımıl nedeniyle boynuna taktığı civalı ipin değeri 150 dirhemdi. Başındaki takke için de 500 dirhem ödenmişti. Cenazede ay*rıca büyük bir gürültü ve çok yüksek sesli ağlaşma meydana gelmişti. İnsanlar tazarru ve niyazda bulunmuşlar, Salahiye'de ve şehirde onun için çok sayıda hatim indirmişlerdi. Mezarı gece gündüz denmeden ziya*ret edilmiş, bazıları sabaha kadar yanında kalıp gecelemişlerdi. Vefa*tından sonra bazıları onun hakkında çok salih rüyalar görmüşlerdi. Bir grup şair de onun için kasidelerle mersiyeler yazmıştı.*

*Merhum Şeyhü'l-İslâm Takiyyüddin İbn Teymiye, hicretin 661. se*nesinde rebiyülevvel ayının onunda pazartesi günü Harran'da doğmuş, babası ve ailesiyle birlikte küçük yaşta Dımaşk'a gelmişti. İbn Abdü'd-daim, İbn Ebil-Yüsr, İbn Abdan, Şeyh Şemseddin el-Hanbelî, Şeyh Şemsuddin b. Ata el-Hanefî, Şeyh Cemaleddin b. Sayrafi, Mecdüddin b. Aâskir, Şeyh Cemaliddin al-Bağdadî, Necip b. Mikdad, İbni Ebi'l-Hayr, İbn Allan, İbn Ebî Bakir el-Yahudî, Kemal Abdurrahim, Fahr Ali, İbn Şeyban, Şeref b. Kavvas, Zeynep binti Mekki ve adları burada anılma*yan çok sayıda âlimden hadis dinledi. Kendisi Hadis okudu. Hadis toplamaya çalıştı. Tabakat yazdı. Hadis tespit etti, senelerce başkaları*na hadis okuyup dinletti. Dinlediği herşeyi mutlaka ezberlerdi zeki bir kimseydi. Sonraları ilimle de iştigal etti. Tefsirde ve tefsire dair bilgiler-. de büyük âlim oldu. Fıkıhta arif oldu. Anlatıldığına göre kendi zamanın*da ve diğer zamanlarda mezheplerin hükümlerini, nkhî bilgilerini mez*heplerin âlimlerinden çok daha iyi öğrenmişti. Âlimlerin ihtilafını, usûl, fîrû, nahiv, lûgat ve diğer aklî ve naklî ilimlere dair hususları çok iyi bi*lirdi. Bir mecliste faziletli bir kimse kendisiyle herhangi bir ilme dair ko*nuşma yaptığında, İbn Teymiye'nin konuştuğu o ilimde mutlaka en bü*yük üstad olduğunu anlar, onun bu hususta derin bilgilere sahip oldu*ğunu görürdü. Hadis'e gelince o, hadisin bayraktarlığını yapmış, hadisi muhafaza etmiş, sahih ve sahih olmayan hadisleri birbirinden ayırdetmiş, hadis ricalini iyi tanımış, bu hususta derin bilgilere vakıf olmuştu. Çok sayıda eser tasnif etmiş, usûl ve fîrû'a dair faydalı taliklerde bulun*muştu. Bu taliklerin bir kısmı tamamlanıp temize çekilmiştir. Ben de bunları kendisinden nakledip yazdım, bir kısmını huzurunda okudum. Ama taliklerinin büyük bir kısmı tamamlanmamıştır. Bir kısmı da ta*mamlanmış, ama şu ana kadar temize çekilmemiştir. Asımdaki âlim*lerden bir cemaat onu, ilimlerini ve faziletlerini*

övmüşlerdir. Kadı Habî, İbn Dakikül İyd, İbn Nahhas, Mısır'daki Hanefî Kadısı İbn Harirî ve İbn Zemlekânî bunlardandır. İbn Zemlekânî'nin onun hakkında kendi el yazısıyla şöyle yazmış olduğunu gördüm:

“İçtihadın şartları uygun bir şekilde onda toplanmıştır. Güzel eser tasnif etmede, güzel ibare kullanmada, tertipte, taksimde, dindarlıkta ileri merhalelere ulaşmıştır.”

İbn Zemlekânî, onun bir tasnifi hakkında da şu beyitleri yazmıştı:

“Onu niteleyenler ne diyorlar?

Onun nitelikleri sayılamayacak kadar çok ve açıktır.

O, Allah'ın ezici bir hüccetidir.

O, aramızda zamanın bir harikası olarak durmaktadır.

O, yaratılanlar içinde bir mucizedir.

Nurları ve aydınlığı apaşıktır.

Aydınlığı, fecrinkinden daha fazladır.”

İşte ibn Zemlekânî, onu böyle övmüştür. O zamanlar İbn Teymi*ye'nin yaşı otuz civarındaydı. Küçük yaştan beri onunla aramızda bir sevgi ve arkadaşlık bağı vardı. Bir sene kadar hadis dinledi. Faziletleri çoktu. Eserlerinin adlarını, yaşantısını, onunla fakihler ve devlet yetki*lileri arasında cereyan eden hadiseleri, defalarca hapse atılışını, başın*dan geçen halleri burada anlatmak mümkün değildir. Bu kitap aslında bu kadar finiş bilgilerin nakletmeye müsait de değildir.

“O, vefat ettiğindi bin Hieaz yolunda olup Dımaşk’tan uzaktaydım, Vefatından elli gün sonra Tebük’e ulaştığımızda vefat haberini aldık. Onu kaybetmekten ötürü hepimiz üzüldük. İnsanlar da üzüntü içine düştüler. Allah ona rahmet etsin.”

Alemüddin el-Berzalî, İbn Teymiye hakkında tarihinde böyle demiştir.

Şeyh Alemüddin, İbn Teymiye hakkında bu biyografik bilgileri verdikten sonra Bağdat’ta İmam Ahmed b. Hanbel’in cenaze merasiminden, onun şöhretinden, Ebu Bekir b. Ebu Davud’un cenaze töreninin görkemli oluşundan bahsetmiştir.

İmam Ebu Osman es-Sabunî, Ebu Abdurrahman es-Süyufî’nin şöyle dediğini nakletmiştir:

“Ebü’l-Feth Kavvas adındaki zahid şahsın cenaze merasimine Şeyh Ebü’l-Hasan ed-Darekutnî ile birlikte iştirak ettim. Böyle bü*yük bir cemaate katıldığımızda Şeyh Ebü’l-Hasan bana dönüp şöyle dedi: Ebu Sehl b. Ziyad el-Kattan’ın İmam Ahmei’den naklen Abdullah b. Ahmed b. Hanbel’in şöyle dediğini işittim:

“Bid’atçilere deyin ki, bizimle sizin aranızda ayırıcı özellik, cenazelerdir.”

Kuşkusuz İmam Ahmed b. nanbel’in cenazesine iştirat eden cemaatin sayısı çok yüksekti. Çünkü belde ahalisinin sayısı fazla olup bu törene hayli insan iştirak etmişti. Ayrıca İmam Ahmed’i tazim ettiklerinden, devlet tarafından sevilen bir insan olduğundan ötürü de cenaze merasimine katılan cemaatin sayısı Çok olmuştu. Şeyh Takiyyüddin b. Teymiye ise Dımaşk’ta vefat etmişti.

Dımaşk'ın ahalisi ise o zaman sayı bakımından Bağdatlıların onda biri bile değildi. Ama zorba bir sultan kendilerini toplayacak olsaydı bile İbn Teymiye'nin cenaze merasimine bu kadar büyük bir cemaat katılmazdı. Kaldı ki İbn Teymiye, sultan tarafından hapsedildiği kalede vefat etmişti. Ayrıca fakihlerin ve yoksulların çoğu da bırakınız Müslümanları, diğer dinlere mensup kimseleri dahi nefret ettirecek şeyleri, İbn Teymiye'den naklediyorlar ve bu gibi şeyleri ona isnad ediyorlardı. İşte bütün bunlara rağmen İbn Teymiye'nin cenazesine katılan insanların sayısı oldukça fazla olmuştu!”

İbn Teymiye, zilkade ayının yirmisinde pazartesi gecesı seher vaktinde vefat etti. Kale müezzinleri vefatını minarede ilân ettiler. Burçlardaki nöbetçiler de bu haberi etrafa söyleyip duyurdular. Sabah olunca insanlar bu büyük olayı duymuşlar, birbirlerine aktarmışlardı. İnsanlar gelebildikleri her taraftan, hatta Gota'dan ve Merc'den gelip kalenin etrafında toplanmışlardı. Pazardaki, çarşıdaki insanlar birşey yapmamışlar, âdet üzere açılması gereken dükkanların çoğu da açılmamıştı. Saltanat naibi Tengiz, avlanmak için bir yere gitmiş, bu yüzden devlet erkânı ne yapacaklarını şaşırmıştı. Kale naibi Sahip Şemseddin Gabri-yel gelip cenazenin yanında oturdu. Kendisine baş sağlığı dilekleri sunuldu. Havastan, dostlardan, ahbaptan gelmek isteyen kimseler için kalenin kapısı açıldı. Devlet erkânından, şehir ahalisinden ve Salihîye halkından has dostlar, yakın arkadaşlardan bir grup gelip salonda toplandılar. Cenazenin yanında oturup ağlamaya ve inlemeye başladılar. Adeta kendi canlarına kıyacak derecede feryad-ü figan ettiler. Ben de şeyhimiz Hafız Ebü'l-Haccac el-Mizzî merhumla birlikte orada hazır olanlardan biriydim. Şeyh İbn Teymiye'nin yüzünü açıp seyrettim ve öptüm. Başında ucu iğneyle tutturulmuş

bir sarık vardı. Başında kendisinden ayrıldığımız zamandakine nisbetle daha çok beyaz tel vardı. Kardeşi Zeyneddin Abdurrahman, onun kaleye girdiğinden bu yana seksen hatim indirdiğini ve seksenbirinci hatme başladığını, orada hazır bulunan kimselere bildirdi ve Kamer sûresinin şu âyet-i kerimesine varmış olduklarını söyledi:

“Allah’a karşı gelmekten sakınanlar güçlü hükümdarın katında, yüksek bir derecede cennetlerde ferahlık ve aydınlık içindedirler.” (Kamer, 54-55.)

Kardeşi Zeyneddin’in böyle demesinden sonra âlim olan, iki hayırlı ve salih şeyh Abdullah b. Muhib ile Abdullah ez-Zer’î (amâ) Rahman sûresinden başlayarak Kur’an’ı hatmettiler. İbn Teymiye merhum, bu zatların okuyuşlarını çok severdi. Ben de orada hazır olduğum için onları dinledim.

*Sonra Şeyh İbn Teymiye’nin cenazesini oradaki bir mescide götürerek yıkamaya başladılar. Yanında yıkama işine yardımcı olacaklardan başkasını bırakmadılar. Şeyhimiz Hanz el-Mizzî, ilim ve iman ehli bir grup salih ve hayırlı insan, yıkama işine yardımcı oldular. Yıkama tamamlanır tamamlanmaz kale, insanlarla doldu. Kalede ağlama, övme, dua etme ve rahmet dileme sesleriyle büyük bir uğultu meydana geldi. Sonra onu camiye götürmek üzere İmadiye yoluna koyuldular, Adiliye-tü’l-Kebîre’nin yanından geçtiler, Natifaniyyin Medresesi’nin köşesine yöneldiler. Çünkü Babü’l-Berid pazarı onarım amacıyla yıkılmıştı. Cenazeyi Emevî Camii’ne götürdüler. Cenazenin önünde, arkasında, sağında, solunda sayılarım ancak yüce Allah’ın bileceği miktarda çok insan vardı. O esnada adamın biri yüksek sesle, **“Ehl-i Sünnet imamlarının cenazeleri işte böyle olur!”** diye bağırdı.*

Oradaki diğer insanlar da ağlaşmaya başladılar. Bu ılığın duyulduğu esnada diğer insanlar da büyük bir gürültüyle ağlaştılar. Şeyh İbn Teymiye, Maksure yanındaki cenaze yerine konuldu, insanlar kalabalıktan ötürü saf düzenine giremeden içli dışlı karışık vaziyette namaza durdular. Ancak kalabalıktan ötürü hiç bir kimse caminin içinde, sokaklarda ve caddelerde secde etme imkânı bulamıyordu. Öğle ezanının vakti yaklaşmış, insanlar her mekandan gelip oraya toplanmıştı. İnsanlardan bir kısmı da o gün yeme ve içme imkânı bulamayacaklarından ötürü oruca niyetlenmişti. Kalabalık ve çokluğun haddi yoktu. Öğle ezanı okunduktan sonra âdete aykırı olarak saray kapısının yanında namaza duruldu. Namaz kılındıktan sonra hatibin Mısır'da oluşu nedeniyle İmtip naibi geldi. Orada İbn Teymiye'nin cenaze namazını kıldırdı. Hatip naibi Şeyh Alaeddin el-Harratî idi. Sonra insanlar önceki sayfalarda da anlattığımız gibi caminin ve şehrin kapılarından çıkıp ilerlediler, Sükû'l-Hayl'de toplandılar. Bazıları da camide namaz kılındıktan sonra beklemeyip doğrudan Sufi-ye Mezarhğı'na gitmişlerdi. Herkes kendi kendine ağlayıp tekbir ve teh-lü getiriyor, İbn Teymiye'yi övüyor, ona dua ediyor, onun ölümüne üzüliyordu.

Kısaca demek istediğimiz şudur ki; O gün Emevîlerin zamanından beri Dımaşk'ta daha önce misli görülmemiş görkemli bir gün olmuş, bu vesile ile büyük bir kalabalık toplanmıştı. İkinci ezanına yakın bir zamanda İbn Teymiye kardeşinin yanına defnedildi. Cenaze merasimine iştirak eden insanların sayısını tespit etmek mümkün olmamıştı. Ama diyebiliriz ki şehir halkından, Banliyö sakinlerinden küçük yaştaki çocuklar ve aciz insanlar hariç olmak üzere cenaze merasimine katılmayan hemen hemen hiç olmamıştı. İlim ehlinde ise üç kişi hariç herkes cenazeye iştirak

etmişti. Bunlar da İbn Teymiye'ye düşmanlıkta şöhret bulmuş olan İbn Cümle, Sadr ve Kafçozi idi. Bu kişiler bu törende dışarı Çıktıkları taktirde insanlar tarafından öldürüleceklerini bildiklerinden korkup gizlenmişlerdi. Şeyhimiz İmam, Allame Burhaneddin el-Fezarî ue üç gün sureyle İbn Teymiye'nin mezarını ziyaret etmişti. Şafî ulemasından bir grup da böyle yapmıştı. Burhaneddin el-Fezarî, vakarlı ve heybetli bir şekilde merkebine binerek İbn Teymiye'nin mezarını ziyarete gidiyordu. Yüce Allah rahmet etsin.

İbn Teymiye için çok hatim indirildi. Vefatından sonra bazı kimseler onun hakkında hayret verici salih rüyalar gördüler. Kendisi için bir çok mersiye ve uzun kasideler söylendi. Onun için bir çok âlim tarafından biyografiler yazıldı. Faziletli ulemadan ve diğerlerinden oluşan bir cemaat bu hususta eser tasnif etti. Ben bunların tümünden onun menkıbeleri, faziletleri, şecaati, cömertliği, samimiyeti, zahidliği, abidüğü, çeşitli ilimlere vakıf oluşu, büyük ve küçük sıfatları hakkında bilgi verirken veciz bir biyografiyi özet olarak sunacağım. O bir çok ilimlere sahipti. Kitap ve sünnetle te'yid ettiği bazı orijinal hükümler ve fetvalar vermişti.

Özetle diyeceğimiz şudur ki: Merhum İbn Teymiye büyük âlimlerden biri olup ictihadlarında hata yaptığı da, isabet ettiği de ol*muştur. Ancak isabetine nisbetle hatası engin denizdeki bir nokta ka*dardır. Ayrıca Sahih-i Buharî'den nakledilen bir hadis-i şerifte de anla*tıldığı gibi bu işte yapmış olduğu hataları da bağışlanmıştır:

“Bir hâkim hükmedeceği zaman ictihad eder, yani hakkı arayıp hükmeder da sonra bu hükümde iaabit ederse, o hâkime iki ecir vardır. Hakkı aramak ve isabet etmek sevapları). Eğer hâkim

hükmedeçeği zaman hakkı icthad edip arar. Fakat sonunda hata ederse, bu hâkime de bir ecir vardır. Hakikati arama sevabı vardır.)” Demek ki İbn Teymiye her halükârda sevap kazanmıştır. İmam Malik b. Enes de şöyle demiştir:

“Bu mezardaki hariç, herkes sözünden ötürü hesaba çekilecektir.”

Yine israiliyyattan bahsederken şöyle demiştir

Cünüp Kimsenin Tevrat’a El Süremeyeceği

Hanefî fıkıhçılarına göre cünüp olan kimse, gusletme dikçe, Tevrat’a el süremez. El sürmesi, caiz olmaz. Hanati de fetvalarında, Şafî’nin arkadaşlarından bazılarının bu görüşte olduklarını nakletmiştir ki, bu, gerçekten tuhaf ve gariptir. Diğer bazı alimler, Tevrat’a el sürmenin cünüp kimse için caiz olacağı veya olmayacağı görüşleri arasında orta bir yol tutmuşlardır. Bu orta yolu tutanlardan biri de şeyhimiz Allâme Ebu’l-Abbas b. Teymiye’dir.

Yine 11. yılından bahsederken peygamberimizin s.a.v. vahiy katiplerinden bahsederken şöyle demiştir

Ebu Davud, Kuteybe b. Said kanalı ile İbn Abbas’ın şöyle dediğini rivayet etmiştir: “Sicil, Peygamber (s.a.v.)’in katibi idi.”

*Neseî, İbn Abbas’ın, el-Enbiyâ süresindeki: “Göğü adamın kitap dürüşü gibi durduğumuz gün...” ayet-i kerimesinde geçen “sicil” keli*mesinin adam anlamına geldiğini söylediğini rivayet etmiştir.*

Ben bu hadisi, hocamız Hafız el-Kebir Ebu’l-Haccac el-Mizzî’ye arzettim. Şeyhimiz Allame Ebu’l-Abbas İbn Teymiye’nin de bu

hadisin mevzu olduğunu söylediğini kendisine haber verdim. O da dedi ki: Bende öyle diyorum.

Yine nübüvvetin delillerinden bahsederken şöyle demiştir:

*Rasûlullah'in peygamberliğini ispatlayıcı manevî delillere örnek olarak onun temiz ve mükemmel ahlakını, şecaatini, yumuşak huylulu-ğunu, cömertliğini, zahitliğini, kanaatkârlığını, başkalarını kendine tercih edişini, hoş sohbet oluşunu, doğru sözlülüğünü, emanetini, tak*vasını, ibadetini, soyunun asaletini, nesebinin temizliğini, temiz yerler*de yetiştirilmiş olmasını gösterebiliriz. Bütün bunları yerinde detaylı olarak önce anlattık. Şeyhimiz Allame Ebu Abbas b. Teymiyye, Yahudi ve Hristiyanlarla benzerleri kitab ehli kimselere reddiye olarak yazdığı kitapta bu konuyu çok güzel bir şekilde işlemiştir. Kitabının sonunda peygamberlik delillerini ele almış; bu konuda güzel bir üslub ve belîğ sözlerle bir netice bölümü işlemiştir ki, bu ifadeler üzerinde düşünüp kafa yoran kimseler, onun ifadeleri karşısında boyun eğecek ve gerçeği kavrayacaktır. O zat, mezkur kitabının sonunda aynen şöyle demiştir: (sonrada imamin sözünü zikretmistir)*

59- imam Hasan bin Omer bin Habib.

*Yazdığı eserlerinden olan “Durratul Eslak fi Devletil Etrak” adli eserinde imam ibni Teymiyye'nin hayatından bahsetmistir. Imam ibni Teymiyye'nin “**hakki haykiran birisi**” olduğunu zikretmistir (**er-Raddul Vafır**).*

60- imam Ebu Yala Hamza bin Kutub ibni Şeyhusselamiyye.

Imam ibni Nasiruddin soyle demistir:

*“Bir cok yerde kendisinin hatti ile soyle yazdigini gordum:
“**Seyhulislam ibni Teymiyye**” (er-Raddul Vafır).*

Derim ki: imam ibni Teymiyye hakkında soyle dediginide zikretmistir: *“Zahidlerin imami. Yaratilmislarin kutbu.”*

61- imam Halid el-Mucavir.

Imam ibni Nasiruddin, imam Mucavir hakkında soyle demistir:

“Kendisi, Şeyh imam Takiyyuddin ibni Teymiyye’nin Ashabından (arkadaslarından – Ekolünden) idi. Kendisi büyük alimler gibi onu (ibni Teymiyye’yi) yuceltiyordu. Hayatından bahsederken “Seyhulislam” diye vasfediyordu” (er-Raddul Vafır).

62- Salahuddin el-Ala-i.

Imam ibni Nasiruddin, bu kisinin imam ibni Teymiyye’yi ovduğunu nakletmistir. Ala-i, imam ibni Teymiyye’yi üç tane vasıf ile vasfetmistir:

“Hocamız – Efendimiz – Şeyhulislam.”

Yine imam ibni Nasiruddin, imam Zehebi’nin bu imam hakkında *“Temiz zihinli ve Hızlı ezberli”* olduğunu zikretmistir. **(imam Zehebi’nin el-Mucemul Muhtas’sından naklen zikretmistir).**

Imam ibni Hacer el-Askalani, yazdigi *“ed-Durarul Kamine”* adli eserinde, imam Abdullah bin Halil’in *“Sebet”*inden,

Ala-i'nin imam ibni Teymiyye'ye yaptigi ovgulardan bazilarini zikretmistir. icinde imam ibni Teymiyye'yi cok hararetle bir sekilde savunarak ovmustur. **(1.clt. 186.s.).**

Ama Ala-i, goruldugune gore ilk gunlerde ilmi Ehli Sunnet'ten almistir. Nasil ki imam ibni Teymiyye gibi alimlerin dizinin dibinde ders almistir.

Ama sonradan, Mutekellimlere kaymistir. Kendi sozlerinden anlasildigina gore, ilk gunlerde Ehli sunnet itikadina sahip idi, ama sonradan sapitip Eş-ari mezhebine girmistir.

Veya, ilim almak adina kendi sapik mezhebini gizleyip Ehli sunnet imamlarinda ders almisti. Ama sonradan muhalefetini izhar etmistir. Onemli olan, ilim aldigi ilk gunlerdeki zahir hali, Ehli sunnet'in mudafacisi gibi idi.

Eş-ari'lerin buyuklerinden olan "küçük Subki", yazdigi "Takabatus Şafiyye el-Kubra" adli eserinde, Arkadasi Ala-i'nin cok sapikca bir sozunu aktarmistir. Icinde, imam Zehebi'ye agir iftiralarda bulunmustur. Imam Zehebi'nin korkudan bazi Eş-ari'lerin sapik oldugunu aciktan soyleyemedigini, bu nedenle gizliden Eş-ari'lere saldirdigini iddia etmistir. **(2.clt. 13.s.).**

Halbuki bizler hakikate bakarsak, bu sozlerin imam Zehebi'ye uymadigi, aksine bu sozlerin bu iftirayi atan Ala-i'ye uydugunu gormus oluruz. Cunku kendisi imam ibni Teymiyye gibi alimlerin yaninda ders almisi, bununla kalmayip Ehli sunnet imamlarinin yaninda iken Ehli sunnet imamlarini ovmus, ama sonradan ilmi aldiktan sonra da, ilmi aldigi hocalarina saldirmistir.

Eger kendisi o kadar cesur ise, gecip Ehli sunnet imamlarinin karsisinda bu iftiralari soylemesi gerekirdi. Imam Zehebi'nin

arkasından konusacagina, imam Zehebi'nin karsısına gecip bu iftiralari yuzune soylemesi gerekirdi.

Ama bunu yapamadi. Cunku kendiside biliyor ki bu iftiralari yuzlerine soyleyince, Ehli sunnet imamlari nasilda Hakki savunup beyan edip muhalifi susturabileceklerini iyi biliyordu. Allah'a sukurler olsun.

Ama Şu da olabilir: Belkide Ala-i boyle bir sey demedi. Bunu Subki ister bilerek, ister bilmeden Ala-i'ye nisbet etti. En dogrusunu Allah c.c. bilir. Cunku imam ibni Teymiyye'yi oyle oven birisinin sonrada ona karsi oyle sert dilli olmasida biraz zorlama oluyor.

Muasirlardan olan bazi muhaliflerimiz, eski alimlerin tarih kitaplarından olan “Zehairul kasr” adli eserden bazi nakiller yapmaktalar. Bu kitabın yazari ise Seyh Şemsuddin bin Tolon'dur. Bu kisinin, imam Ala-i'den ibni Teymiyye hakkında bazi kotu sozler soyledigini naklettigini zikrederler.

Benim elime bu kitap gecmedi. Bu kitap hala Kahire'deki “Hazzanetut Teymuriyye”de el yazisi olarak bulunmaktadir. her hangi bir kutuphanenin bastigini bilmiyorum.

Onemli olan: Eger imam Tolon, imam Ala-i'den bu nakilleri yapti ise, hangi kaynaktan yaptigini nakletmesi gerekir. Imam ibni Tolon Hicri olarak 880. Yilda dogmustur. Imam Ala-i ise 761 vefat etmistir. Demek ki aralarinda uzun bir zaman vardir. Nereden naklettigini zikretmedigi mudetce bu nakiller kabul edilemez.

63- imam Said ed-Dehli (Hicri 749 yilda vefat etmistir).

Imam ibni Nasiruddin, imam ed-Dehli hakkında soyle demistir:

“Bir den fazla yerde, Seyh Takiyyuddin’i (ibni Teymiyye’yi) “Şeyhulislam” diye vasfetmistir. (er-Raddul Vafır).

Derim ki: imam Dehli, Seyhulislam ibni Teymiye’yi oven alimlerin şiiilerini rivayet edenlerdendir **(er-Raddul Vafır’e bak).**

64- imam Ebu Muhammed Selman bin Mubarek el-Bagdadi el-Gabuni el-Hanbeli.

Imam ibni Nasiruddin, imam Gabuni hakkında soyle demistir:

“ibni Teymiyye’yi Şeyulislam diye vasfetmiştir. Kendisi guzel ve nazikce Muhadaralar verirdi(dersler yapardi. Yani: Nazikce konusan birisi idi). Yine kendisinin Guzel Şiirleri vardır. Güzelce ilmi müzakereler yapardı. Bizim ilminden alıp kendisinden de Hadis dinlediğimiz kişilerden biriside odur(yani: imam Gubani, imam İbni Nasiruddin’in hocalarındandır) (er-Raddul Vafır).

65- imam Selman bin Yusuf bin Muflih el-Makdisi el-Yasufi eş-Şaafii.

Imam ibni Nasiruddin, imam Yasufi hakkında soyle demistir:

“Kendisi Seyh imam Takiyyuddin ibni Teymiyye’yi sevenlerden birisi idi. Bir cok defa onu “Şeyhulislam” diye vafsetti. Vefat ettiginde de “Sufiyye” kabristaninda (ibni Teymiyye’nin) temiz Türbe’sinin yakinina gömüldü” (er-Raddul Vafır).

Derim ki: Türbe yapmaktan kasid, kisinin ustune bina yapmak ise, bu kesinlikle caiz degildir.

Seyhulislam ibni Teymiyye'nin kendisi bile "iktidai sıratı Mutakim"(Sırat-ı Müstakim başlığı altında turkceye cevirlmistir) kitabında, kabirlere Türbe yapmanın caiz olmadığını söylemiştir.

İmam ibni Teymiyye şöyle demiştir:

"Yine Buhari ile Müslim'in bildirdiğine göre Aişe (r.a) şöyle bir olay anlatıyor;

"Bir defasında Ümmü Seleme ile Ümmü Habibe Peygamberimize Habeşistan'dayken görmüş oldukları Marya adlı bir kiliseden bahsettiler, bu kilisenin güzelliğini ve duvarlarındaki resimleri anlattılar. Bunun üzerine Peygamberimiz onlara şöyle karşılık verdi:

"Onlar öyle bir kavimdirler ki, aralarındaki iyi kimseler öldüğü zaman mezarı üzerine mescid yapar ve mescidin içine de o söylediğiniz tasvirleri çizerler. Onlar Allah katında en kötü yaratıklardır."

Dört büyük hadis kaynağının, Buhari, Müslim, Tirmizi ve Nesai'nin, İbn-i Abbas'a dayanarak bildirdiğine göre "Peygamber Efendimiz (s.a.v.) mezarlık ziyaret eden kadınlara, buraları mescit edinenlere ve buralara kandil dikenlere lanet etmiştir."

Peygamberimizin gerek bu uyarısı ve gerekse salih kişilerin mezarları üzerinde mescid yaparak kitab ehline benzemeyi lanetlemesi bu konuda onlara benzemekten açıkça yasaklama ve onların diğer adetlerinden uzak durma hususunda da delil niteliği

taşıır. Çünkü onların diğér adetlerinin de aynı türden olmadığından hiç kimse emin olamaz.

İşte onun (Peygamberimizin) bu meseledeki bu tahziri ve Salih adamın kabrinin üzerine Mescid yapmada Ehli kitaba benzemeyi nehyedip onları lanetlemesi, bu meselede onlara benzemeyi yasakladığına dair açık bir delildir. Yine onların yaptıkları şeyleri yapmanın caiz olmadığını göstermektedir...

Gerçi bu davranışların haram olduğunu gerek Malik'in gerek Şafii'nin ve gerekse Hanbel'in çoğu arkadaşları belirtmiştir. Zaten bu böyle olduğu için gerek sahabilerden ve gerekse Tabiin kuşadığından olan ilk dönem müslümanları (selef) insanı böyle davranışlara sürükleyen adetlerden titizlikle alıkoyarlardı.

Bu alanda şimdi burada ele alıp inceleyemeyeceğimiz kadar çok sayıda belge vardır. Bu belgelerden birine göre Ali'nin (r.a) torunu Ali b. Hasan"Bir defasında biri ile karşılaştı. Adam Peygamberimizin mezarının yanında bulunan bir boşluğa giriyor ve orada dua ediyordu. Ali b. Hasan adamı böyle yapmamaya çağırarak şunları söyledi;

"Şimdi size benim babamdan ve babamın da dedemden ve dedemin de Rasuhullah'dan işitmiş olduğu bir hadisi nakledeyim ister misiniz? Söyleyeceğim şudur:

"Benim mezarımı bayram yeri ve evlerinizi mezarlık edinmeyiniz. Siz nerede olursanız olunuz, salat-ü selamınız bana ulaşır."

Aynı konu ile ilgili olarak Süheyl b. Ebu Süheylde şöyle diyor:

“Bir defasında Peygamberimizin mezarı başında Ali’nin (r.a) torunu Ali b. Hasan gördü. O sırada Fatıma’nın (r.a) evinde akşam yemeği yiyordu. Bana:

“Buyur, yemek yiyelim” diye seslendi. Kendisine:

“İsteğim yok” diye karşılık verdim. Bu defa da bana:

“Bu mezarın başında durmuş, ne yapıyorsun?” diye sordu.

“Peygamberimize salat-ü selam getirdim” diye cevap verdim. Bu cevabım üzerine bana:

“Mescide girince salat-ü selam getir” dedikten sonra sözlerine şöyle devam etti: Çünkü Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“Benim mezarımı bayram yeri ve evlerinizi mezarlık edinmeyiniz. Yahudilere Allah lanet etsin! Çünkü onlar Peygamberlerinin mezarlarını mescid edindiler. Bana salat-ü selam getiriniz. Biliniz ki, nerede olursanız olun, salat-ü selamınız bana ulaşır.”

Bu bakımdan seninle Endülü’s’de (İspanya’da) bulunan, kimse arasında fark yoktur.

Nitekim gerek Ahmed b. Hanbel ve gerekse Malik’in ve başka imamların bazı yakın arkadaşlarının belirttiğine göre müslüman belirli cümleleri söyleyerek Peygamberimize salat ve selam getirdikten sonra, eğer O’na dua etmek isterse, yüzünü kibleye çevirmeli ve Rasulullah’ın mezarını soluna almalıdır. **(SIRAT-I MÜSTAKİM“Veda Hutbesinin Önemi” babının öncesine bak / aynı bölümün arapça baskısına bakmak için: 1.clt. 299.s. oncesine ve sonrasına bak. Mektebetur Ruşd bsk.).**

Yine şöyle demiştir:

“Aynı şekilde İbni Ebu Asım’ın bildirdiğine göre Muaviye (r.a) şöyle diyor:

“Mezarları toprak seviyesinde bırakmak sünnet gereğidir. Yahudiler ile hristiyanlar mezarlarını toprak düzeyinin üzerine çıkarırlar. Sakın onlara benzemeyiniz”

Muaviye (r.a) bu sözleri söylerken şuna dayanıyor:

Müslim’in bildirdiğine göre sahabilerden Fudale b. Ubeyd’ibirgün bir mezarın toprak seviyesinde tutulmasını istedikten sonra bu isteğinin gerekçesini belirtmek üzere: **“Vaktiyle Peygamberimizin, mezarını toprak seviyesinde tutulmasını emrettiğini işittim”** dedi.

Öte yandan Müslim’in Ebu Heyyac Esedi’ye dayanarak bildirdiğine göre Ali -Allah onun yüzünü ağartsın- şöyle diyor:

“Peygamber Efendimiz bana rastladığım zaman toprak seviyesinden yüksek her mezarı yıkmamı ve gördüğüm her anıtı ortadan kaldırmamı emretti”.(*Aynı kitabın “Ayrımın Hikmeti” babına bak / aynı bölümün arapça baskısına bakmak için: 1.clt. 347.s. Mektebetur Ruşd bsk. Bilinmesi gerekir ki bu iki bölümdeki tercümenin bazı bölümlerini, Türkçe tercümeden farklı olarak cevirdim. Çünkü Tercüme edenler bazı cümleleri doğru tercüme edememişlerdir.*)

Derim ki: iste bu zikrettiklerim, hem Şeriatimize göre Türbe yapmanın caiz olmadığını, hemde türbe yapmanın haram olması görüşünün Seyhulislam İbni Teymiyye’nin görüşü olduğunu öğrenmiş olduk.

Buradan da anlisiliyor ki: imam ibni Teymiyye kendi kabrine Türbe yapılmasını istemesi imkansız bir şeydir. Eger yapıldı ise ondan sonra onun istegi ile olmayan bir nedenle yapılmıştır. Bunu yapmakta asla caiz değildir. Sahebe'lerin icma'sına muhaliftir. Bu konuda bir çok alim caiz olmadığını söylemiştir. Ama konumuz ile alakası olmadığından zikretmedim. En doğrusunu Allah c.c. bilir.

66- imam Muhibbuddin Abdullah bin Ahmed bin el-Muhib.

Imam ibni Nasiruddin, imam ibnu el-Muhib hakkında şöyle demistir:

“Seyh Takiyyuddin ibni Teymiyye onu severdi. Onun okumasını da severdi. Onun hattı ile bir çok yerde Seyh Takiyyuddin'i (ibni Teymiyye'yi) “Şeyhulislam” diye vasfettiğini gördüm” (er-Raddul Vafir).

Derim ki: Sonrada imam İbnulmuhib'bin, hocası imam ibni Teymiyye'yi ovdugu sözlerini zikretmiştir. onlardan bazılarında sunlardır:

“Efendimiz.

Hocamız.

Allame.

Hafız.

Kudvet(Önder – Takip edilecek kişi).

Hüccet.

Zahid.

Buyuk imamlarin gunumuzde ender kalanlarindan birisi.

Islam hocalarinin hocası.

Mezheplerin hücceti.

Zamaninin incisi.

Bidatçuları rezil eden kişi.

Sünnetin savunucusu” (er-Raddul Vafır).

67- imam Abdullah bin Musa el-Cezeri (Hicri 725 yilda vefat etmistir).

Hafız ibni Kesir, imam Abdullah’ın bir çok guzel yanini ovdukten sonra soyle demistir:

“Kendisi Seyh Takiyyuddin ibni Teymiyye’nin derslerine devamli katılanlardan birisi idi. Onun sozlerinden oyle seyler naklederdi ki, keza onun konusmalarindan oyle seyler anlardi ki, Fukaha bile bunlari anlamaktan ve nakletmekten acizdirler” (el-Bidaye ve en-Nihaye 14.clt. 138.s. Arapca olarak basilan Daru ihyai et-turas bsk. / imam ibni Nasirurddin, imam ibni Kesir’in bu sozunu “er-Raddul Vafır”de zikretmistir).

68- imam Abdullah bin Yakub el-İskenderi.

Imam Zehebi, imam Abdullah hakkında soyle demistir:

“ibni Teymiyye (meselesi) nedeni ile eziyet gördü. Rızkı kesildi. (Muhalipler) Onun ustune gelmekte asiriya kactilar. Sonrada hali duzeldi” (el-Muceul Muhtas 132.s. / imam ibni Nasiuruddin “er-raddul Vafır”de bunu nakletmistir).

Derim ki: Hakkı savunmak ve söylemek ile eziyet çeken Müslümanlardan Allah c.c. razı olsun.

İmam ibni Nasiruddin, imam Abdullah hakkında şöyle demistir:

“Bir çok yerde Şeyh Takiyyuddin’i (ibni Teymiyye’yi) “Şeyhulislam” diye vasfetmistir” (er-Raddul Vafır).

69- Türk alimlerinden olan imam Abdurrahman bin Ebu Nasr Muhammed bin Tulub Aga es-Seyfi.

İmam ibni Nasiruddin, imam Abdurrahman hakkında şöyle demistir:

“Kendisi ibni Teymiyye’yi “Şeyhulislam” diye vasfederdi. Nasil ki babasida oyle vasfederdi” (er-Raddul Vafır).

Derim ki: Babasının imam ibni Teymiyye’yi oven alimlerden oldugunu zikretmistik. Zikrettiğimiz 14 numarali alim, bu imamin babasidir. Muracaat edilebilir.

70- imam Fahraddin Abdurrahman bin Muhammed bin Abdurrahman el-Balebekki ibnul Fahr(Hicri 732 yilda vefat etmistir).

İmam ibni Nasiruddin, imam Fahraddin hakkında şöyle demistir:

“İbni Teymiyye’nin “Aalii” rivayetlerini (senedlerini) bir cüz’de (bir ciltlik kitapta) bir araya toparlamistir. Kendisi onu (ibni Teymiyye’yi) “Şeyhulislam” diye vasfederdi. Nasil ki büyük alimler (ibni Teymiyye’yi bu vasif ile vasfetmekte) onun onderi oldular(yani: O zamandaki alimler, nasil ibni Teymiyye’yi

Seyhulislam diye vasfettilerse, bu imamda zamaninin büyük alimlerini takip ederek oyle yapti).

Derim ki: Hafız ibni Naisuruddin, kitabinda (***er-Raddul Vafır'de***) bu İmamın ibni Teymiyye'yi oyle vasfettigini kendi yazilarinda gordugunu soylemistir.

71- Küçük ibni Recep el-Hanbeli. İsmi ise şöyledir: imam Abdurrahman bin Ahmed bin Recep el-Hanbeli.

Bu imamin babasinin ibni Teymiyye'yi ovdugunu zikretmistik(43 numarali imama bak).

Küçük ibni Recep el-Hanbeli, Hanbeli mezhebinin meshur alimlerindendir. Bir cok eseri vardir. imam ibni Teymiyye'yi oven alimlerin önde gidenlerindendir.

Imam ibni Receb yazdigi “*Zeylu Tabakatul Hanabile*” adli eserinde imam ibni Teymiyye'yi cok guzel bir sekilde anlatmistir. Bir cok ilim ehlinden imam ibni Teymiyye'yi oven sozlerini nakletmistir.

Mesela ***Hafız Zehebi***'nin hocasi ibni Teymiyye hakkında soyle dedigini nakletmistir:

“O (yani hocasi Ibni teymiyye) benim gibi birisinin onun hayati hakkında konusmasindan daha büyük birisidir.”

Yine imam Zehebi'nin su sozunu nakletmistir:

“Sunneti en acik deliller ile acikladi ve savundu. Allah icin muhalifleri tarafından eziyet cekti. Sunnet'i mudafa ettigi icin korkutuldu. Taki Allah Takva ehlini onun sevgisi ile ve onlari duasi ile doldurdu. Onun dusmanlarini rezil etti. Onunla “Şam” hayata geri dondu. Hatta birakin Sam'i İslam hayata geri dondu. O benim gibi birisinin onun hayati hakkında konusmamdan cok daha büyük

birisidir(bu sozu hakkında ozel bir soru sormustuk). Ben Makam ve Rukun arasinda (yani Kabe'nin yaninda) gozlerim ile onun gibisini gormedim diye yemin etsem, ederim.”

Yine **imam Zehebi**'nin soyle dedigini nakletmistir:

“İbni teymiyye'nin bilmedigi hadis, “Hadis degildir” demek ise dogrudur.”

Derim ki: imam ibni Recep, bu kitabinda imam Zehebi kanali ile imam ibni teymiyye'den bir çok şey nakletmistir.

İmam ibni Recep, ibni Teymiyye'yi “**Şeyhulislam**” diye vasfeden alimlerden birisidir.

İmam ibni Nasiruddin, imam ibni Recep hakkında cok ilginç bir olay anlatmistir. Imam ibni Recep, vefat etmeden bir kac gun once, kabirleri kazan kisiye kendisi icin bir kabir kazmasini istemistir. Kabiri kazdiginda da kabrin icine girip yatmistir. Sonrada kabrini beğenmis ve kabri kazan kisiye soyle demistir:

“Bu guzel işte.”

Sonrada kabirden cikmistir. Bu olaydan bir kac gun sonrada, kabri kazan kisi ibni Recep'in vefatini haber alinca şok olmuş ve kendi eli ile imami kabrine koymus ve gommustur. Allah ona rahmet eylesin. Bu hikayeyi imam ibni Nasiruddin, kabri kazan kisiden bizzat dinledigini zikretmistir (**er-Raddul Vafır**).

72- imam Abdurrahim bin Huseyin el-İraki.

İmam iraki, Hadis ilminde meshur olan kisidir. Allah ona Rahmet eylesin. İbni Teymiyye yi öven alimlerdenidir.. **(er-Raddul Vafır)** ²

² Derim ki: imam ibni Nasiruddin, imam İraki'den ibni Teymiyye hakkında bir tane sozunu nakletmistir. Bu sozunu imam ibni Nasiruddin, imam İraki'den direk isitmistir. İmam İraki şöyle demiştir: ...

“Ebu Hureyre'den, o da Peygamberimiz'den s.a.v. soyle buyurdugunu nakletmistir:

“Kim Aşure günü kendine ve ehline (ailesine) ikram yaparsa, Allah'ta ona yılın kalanında ikram yapar.”

Bu Hadis'in senedinde “Liin”(hafiften zayıflık) vardır. (Senedinde gecen) Haccac bin Nusayr ve Muhammed bin Zekvan et-Tahi ve Suleyman bin Ebi Abdillan (Hadis hafızları tarafından) zayıflanmışlardır. Ama ibni Hibban bunları “es-Sikat”(Güvenilir Ravi'ler)de zikretmiştir. (Sened'de gecen) Kalan (Raviler) ise “Sika”(Güvenilir) Ravi'lerdir. Böylelikle ibni Hibban'ın görüşüne göre bu (hadis) Hasen'dir(!!!).

Ebu Hureyre'nin r.a. Hadisinin başka bir tariki(Senedi) daha vardır. bu (senedide) Hafız Ebul Fadl bin Nasir Tashih etmiştir(Sahih kabul etmiştir). Onda (o Hadis'in metninde) Munker fazlalıklar vardır.

Aşure günü ikram Hadisi'de (bu geçmişte zikrettiği Hadisi kasd etmekte) “Cabir”den ve “ibni Mesud”dan ve “Ebu Said el-Hudri”den ve “ibni Omer”den -Allah hepsinden razı olsun- rivayet edilmiştir.

Bu sözleri Ebul Fadl ibni el-iraki söylemiştir.

(imam ibni Nasiruddin, imam iraki'nin sözlerini anlatmaya söyle devam eder:) Yine (Hafız İraki) söyle demistir: Yine bunu Beyhaki Şuab'da (Şuabul iman adli eserinde) ibrahim bin Muhammed bin el-Munteşir'in sözü olarak rivayet etmiştir.

Ama Şeyh imam Takiyyuddin ibni Teymiyye'nin şu sözüne gelince: “Hic bir Hadis imamı Aşure günü nafakanin cogaltılması hakkında bir hadis rivayet etmemislerdir(!!!)” ve bu konuda ona (ibni Teymiyye'ye) ulaşan(!!!) sadece ibrahim bin Muhammed el-Munteşir'in sozu imiş.

Iste (imam ibni Teymiyye'nin bu dedigi) ondan (boyle bir ilmi hatanın olması) ilginçtir. Halbuki o (Hadis) zikrettiğim gibi bir çok Hadis imaminin kitabında vardır. Ben, bu

Hadis'in turuklarini (senedlerini – Yollarini) bir Cüz'de (bir ciltlik kitapta) topladim. En dogrusunu Allah c.c. bilir.

Derim ki: imam ibni Nasiruddin, Hocasi imam iraki'nin bu sozunu naklettikten sonra her hangi bir sey dememistir. Ama bizim imam İraki'nin bu dediklerinde kisaca bir duraklamamiz gerekir. Burada Hak olan gorusun beyani ve imam ibni Teymiyye'ye nisbetin sihhatini incelememiz gerekir.

Imam iraki'nin bu Hadisi'in senedlerini ve yollarini bir ciltte topladigi kitabın adı “et-Tevsiatu ala el-iyal”dir. internette yayınlanmistir.

Imam iraki'nin r.h. sozlerini bastan alarak kisaca incelemeye baslayalim:

İmam İraki demis ki: Bu Hadis'in senedinde “Lin”(hafiften zayıflık) vardır. (Senedinde gecen) Haccac bin Nusayr ve Muhammed bin Zekvan et-Tahi ve Suleyman bin Ebi Abdilllah (Hadis hafızları tarafından) zayıflanmışlardır. Ama ibni Hibban bunları “es-Sikat”(Güvenilir Ravi'ler)de zikretmiştir. (Sened'de gecen) Kalan (Raviler) ise “Sika”(Güvenilir) Ravi'lerdir. Böylelikle ibni Hibban'ın gorusune gore bu (hadis) Hasen'dir(!!!).

Deriz ki: Imam iraki'nin ilmi kuvveti ile birlikte gelip imam ibni Hibban'ın “es-Sikat” adli eserine boyle dayanmasi gercekten ilginctir. Ilginc olan, Butun alimlerce bilindigine göreimam ibni Hibban zayıf olan ravi'leri “guvenilir” yaptigindan onun kitabi Ravi'lerin derecelerine hüküm vermek babından muteber degildir. Peki nasilda imam iraki onu muteber goruyor ki?

Mesela zikrettiği Haccac bin Nusayradli ravi hakkında imam Darukutni soyle demistir: Basrali'dir. İcma ile Zayıf kabul edilir(imam Darukutni'nin “ed-Duafa vel Metrukin” adli eserin 174. numarali ravi'sine bak).

Peki bir tek bu ravi'nin bu zayıflığı bu Sened'in zayıflığında yeterli bir sey degilmidir? Elbetteki yeterlidir. Bilindigi gibi bir Ravi hakkında bazi alimler “Güvenilir” derken bazılarida “Zayıf” derlerse, bu durumda Zayıf'tir diyenin sozu alınmaktadır. Meselede tafislat olsada genel hüküm babından durum böyledir. Peki bu Ravi hakkında İbniCevzi alimlerin icma ile zayıfladığını zikrederken nasilda onu Hasen görebiliriz ki?

Peki bu ravi'yi gercekten imam ibni Hibban “Güvenilir” olarak kabul etmismidir?

Cevabini imam Zehebi Tarihul islam'da vermistir. imam Zehebi Haccac bin Nusayr'danbahsederken soyle demistir: ibni Hibban onu “es-Sikat”ta zikretmiştir. Ama soyle demistir: Hata edip yanlış seyler yapar.

Derim ki: Demek ki imam ibni Hibban bile bu Ravi'yi tam manada Guvenilir gormemektedir. Imam iraki'de buna isaret etmemistir.

Ayni senedin icinde bulunan zikrettiği ikinci ravi olan Muhammed bin Zekvan et-Tahihakinda imam Buhari soyle demistir: “Munkerul Hadis“(Munker hadis'ler rivayet eden birisidir manasinda / imam Zehebi'nin “Tarihul islam“ina bak).

Peki bu ravi'yi gercekten imam ibni Hibban “Guvenilir” olarak kabul etmismidir?

Yine cevabini imam Zehebi Tarihul islam'da vermistir. imam Zehebi Muhammed'den bahsederken soyle demistir: ibni Hibban dedi ki:Az Hadisi olmasina ragmen “Guvenilir” Ravi'lerden “Mudal”ler rivayet etmektedir.

Derim ki: Buda, imam ibni Hibban'in bil bu Ravi'de zayiflik oldugunu soyledigini gosterir. O zaman nasil bu Ravi hakkında guvenilir denilebilir ki? Veya nasil İbni Hibban'ın bu ravi hakkında guvenilir dediği iddia edilebilir ki?

Gelelim üçüncü Ravi'ye. O da Suleyman bin Ebi Abdillahir. Imam Ukayli “ed-Duafa” adli eserindu bu ravi hakkında soyle demistir: Nakillerinde “Mechul”(bilinmeyen) birisidir.

Derim ki: Iste boylelikle bu Senedin hic bir sekilde Sahih olma ihtimali olmadigini gormus oluruz. Hic bir sekilde de bu kadar Zayif olan bir Sened Hasen derecesine ulasamaz. İbni Hibban'in kendisi bile yukarida zikredilen Ravi'lerin ikisini zayiflamistir. Bundan sonra nasil bu Sened Hasen derecesinde olabilir ki?

İmam İraki demis ki: Ebu Hureyre'nin r.a. Hadisinin baska bir tariki(Senedi) daha vardir. Bu (senedide) Hafız Ebul Fadl bin Nasir Tashih etmistir(Sahih kabul etmistir). Onda (o Hadis'in metninde) Munker fazlaliklar vardir.

Deriz ki: Aslinda imam iraki'nin kendisi bu rivayetin zayif oldugunu goruldugu gibi sozunun sonunda itiraf etmistir. Ama yinede bizler hizlica bu Hadis uzerinde konusalim insallah.

İmam ibni Cevzi “el-Mevzuat” adli eserinde Ebu Hureyre'nin r.a. bu Hadisini rivayet ettikten sonra soyle demistir: Bu Hadis oyle bir hadis'tir ki, butun akil sahipleri bunun uydurma oldugunda hic suphe etmezler.

Bu Hadisi uyduran kisi o kadar ustaca uydurmus ki, kendi yuzundeki maskeyi cikartip utanmadan imkansiz seyleri zikretmistir. İmkansiz zikrettiği sey ise sudur: Allah'ın yarattığı ilk gun Aşure günüdür(!!!). iste buda, bu Hadisi uyduranin dikkatsizce uydurdugunu gosterir. ÇünküAşure gunu (Aydan) dokuz gun gecmeden once olmaz ki?

Yine bu gecmis Hadis'i uyduran kisi Hadis'inde soyle demistir: Gokler ve Yer yuzu ve Daglar Aşure gunu yaratilmistir(!).

Sahih Hadis'te ise (soyle rivayet edilmistir) : Suphesiz ki Allah'u teala Topragi Cumartesi gunu yaratmis ve Daglarida Pazar gunu yaratmistir(Hadis'i imam Nesai "es-Sunenul Kubra"sinda rivayet etmistir. Arapca olarak Risale bsk. 11328 numalari Hadis. 10 clt. 213.s. / Senedi ise Sahih'tir. Imam Zehebi "el-Uluv"da senedinde hafiften zayiflik oldugunu zikretmistir. Ama Senedin zahiri Sahih'tir.).

Yine onda (o uydurulan Hadis'te) Sevaplarin miktarinda da tahrifler yapilmistir. Bu tahrifler Güzel Şeriata uyacak seyler degildir.

Hem nasil ki bir tane adam bir gun Oruc tutacak, sonrada Hac ve Umre yapip Şehid olarak oldurulenin sevabini alacak ki? Bunlar Şeriatin usulune muhalif seylerdir.

Bizler bunda (bu uydurulan Hadiste) gecenleri tek tek munakaşasını yapsak mesele uzar. Ben bunun sadece "Guvenilir" Ravi'lerin sozlerine sokusturulan seylerden birisi oldugunu dusunuyorum.

Yine bunu (o uyduran kisiden duyup) rivayet eden kiside de biraz gaflet (dikkatsizlik) oldugu bellidir. Bu gafletin sadece sonradan gelen Ravi'lerde oldugunu dusunuyorum.

Yine ibni Muin (Bu Hadisin Ravi'lerinden olan) ibni ebiz Zinad hakkında soyle demistir: O hic bir sey degildir. Hadis'leri ile ihticacda edilmez.

Ebuz Zinad'in adida "Abdullah bin Zekvan"dir(Bu kisi, ibni Muin'in zayıfladigi Ravi'nin babasidir).

Oglunun adi ise (ibni Muin'in zayıfladigi Ravi) "Abdurrahman"dir. Bu kisiden ibni Mehdi (zayıfligi nedeni ile) Hadis rivayet etmezdi.

Ahmed ise soyle demistir: O Hadis'lerde Muztarip birisidir.

Ebu Hatim er-Razi soyle demistir: Hadis'i ile ihticac edilmez.

(imam ibniCevzi soyle der:) Heralde bazi hevalarına uyan kisiler bu Hadisi onun Hadis'ine sokusturdular(Arapca olarak Abdurrahman Osman'in Tahkiki ile basılan baskinin 2.clt. 202.s. bak).

Derim ki: Halbuki bu uydurma Hadis'in senedinde zikredilecek baska illetlerde vardır. imam ibni Cevzi nedense onlari zikretmemistir. Halbuki onlari zikretmesi daha evladi.

Herseyden once, bu Hadis'in senedini zikredelim. Bildigim kadari ile bu Hadis'in bu metni ile senedini sadece ibni Cevzi zikretmistir. imam iraki'de yazdigi "et-Tevsiatu ala el-iyal" adli eserinde bu Hadisi senedi ile yine ibni Cevzi kanali ile zikretmistir.

Simdi ibni Cevzi'nin senedini zikredelim: ibni Cevzi hocasi Ebul Fadl Muhammed bin Nasir'den isitmistir. O da Ahmed bin Huseyin bin Kureys'ten rivayet etmistir. O da Ebu Talip Muhammed bin Ali bin el-Feth el-Uşari'den rivayet etmistir.

Yine ibni Cevzi hocasi Ebul Kasim el-Hariri'ye bu Hadisi okumustur. O da zikrettigimiz Ebu Talip'ten rivayet etmistir.

Ebu Talip ise bu Hadisi Ebu Bekir Ahmed bin Mansur el-Berseri'dan isitmistir. O da Ebu Bekir Ahmed bin Suleyman en-Neccad'dan isitmistir. O da ibrahim el-Harbi'den isitmistir. O da Surayc bin Numan'dan isitmistir. O da ibni Ebiz Zinad'dan isitmistir. O da Babasından rivayet etmistir. O da Arac'dan rivayet etmistir. O da Ebu Hureyre'den r.a. rivayet etmistir, o da Peygamberimizden s.a.v. rivayet etmistir.

Simdi seneddeki Ravi'leri inceleyelim:

Ibni Cevzi'nin hocasi Ebul Fadl Muhammed bin Nasir guvenilir bir imamdır.

Onun rivayet ettigi Ahmed bin Huseyin bin Kureys ise yine guvenilir biridir. Ama burada dikkat edilecek bir nokta vardır. O da, Ebul Fadl, bir çok rivayeti duymadan ve sadece icazet ile hocalarından rivayet etmistir. Dikkat edilirsede bu rivayette Ebul Fadl, hocasi Ahmed'den duyduğunu zikretmemistir. "enbe'ena" lafzı ile rivayet etmistir. Bu lafız, mutaahhir Hadis'cilerde sadece icazet ile rivayete denilir. Bu nedenle muhtemelen Ebul Fadl, Ahmed'den bu Hadisi duymamistir. Peki bu Hadisi duymadi ise nasıl Ahmed'den rivayet ediyor?

Iste burada birinci illeti gormus oluyoruz.

Burada Hocamız Allame Muhaddis Musaad Beşir'in(Allah onu hapisten kurtarsin) bana soyle dedigini hatırlamaktayım: Bir Hadis eger ilk Ulema'da zayıf kabul edildi ise, sonradan gelen Beyhaki gibilerinin zikrettikleri senedlere itibar edilmez. Sonradan gelen Mutaahhir Hadis'cilerin zikrettikleri Sened Sahih gibi bile gozukse, ilk ulemada hadis Sabit degilse sonradan gelenlerin rivayetleri kabul edilmez. Cunku mutaahhirunlar genellikle icazetle ve kopuk senedler ile rivayet emtekteler. Senedin Zahirî Sahih gibi gozüksede durum boyledir.

Derim ki: Hocamızın zikrettigi bu bilgiyi bir çok ilim talebesi bilmemekte. Bu nedenle bir çok yerde hata etmekte. İmam Zehebi Hocamızın bu dediğinin bir benzerini "el-Mukiza" adlı eserinde zikretmiştir.

Zikrettiğimiz imam Ahmed'de, hocası Ebu Talip el-Uşari'den rivayet etmiştir.

İmam Zehebi Ebu Talip hakkında "Tarihul İslam"da şöyle demiştir: Saduk bir hocadır. Ama (Hadis uyduranlar) ona bazı şeyler sokturdular. Kendisinde bunlar ile tahdis etti (Bu hadisleri rivayet etti). Bununla birlikte içi temiz birisi idi.

Bu uydurulan Hadis'lerden birisi de: Aşure gününün fazileti ile ilgili olan uydurma bir Hadis'tir.

Derim ki: Demek ki İmam Zehebi bu Ravi'ye şüpheyle derken, kendi halinde iyi birisi manasında söylemiştir. Çünkü Sahih Hadisleri ile uydurma hadisleri karışan birisi, Hadisleri temyiz edili ayıklanamadığı müddetçe zayıf hükmünde kalır.

Sonrada İmam Zehebi, İbni Cevzi'nin zikrettiği uydurma Hadis'in aynısı zikrettikten sonra şöyle demiştir:

Allah bunu uydurana rezil etsin. Azarlanması gereken kişiler ise Bağdat'ın Muhaddis'leridir. Nasılda Uşari'nin böyle yabıt şeyleri rivayet etmesine izin verebilirler? (7.clt. 375.s. 7211 numaralı Ravi'ye bak. Ebu İsmail'in tahkiki ile basılmıştır)

Derim ki: İmam Zehebi bunu zikrettikten sonra bu zikrettiği Hadis'i İbni Cevzi'nin "el-Mevzuat"ında zikrettiğini söylemiştir. Sonrada ondan bizim naklettiğimiz sözlerinin bir kısmını rivayet etmiştir. İşte buda, hadis'te zikrettiğimiz ikinci illet.

Ayrıca Ebu Talip'in Ahmed'den Hadisi duyma ihtimalide şüphelidir. Çünkü yine "en-beena" lafzı ile rivayet etmiştir. Zikrettiğimiz gibi direk duymama ihtimalide büyüktür. Buda üçüncü illet olmaktadır.

İbni Cevzi'den Ebu Talip'e ulaşan ikinci senede bakarsak, İbni Cevzi ile Ebu Talip'in arasında sadece Ebul Kasım el-Hariri adlı Ravi vardır. Ebul Kasım ise Ebu Talip'ten bu Hadisi "An" ifadesi ile rivayet etmiştir. "An" ifadesini kullanan kişi, hocasından duyma ihtimalide vardır, duymama ihtimalide vardır. Yani Ebu Talip'ten bu Hadis'i direk iletmesi kesin değildir. Ebul Kasım'ın Güvenilir bir Ravi olduğunda unutmamak gerekir.

Şimdi Ebu Talip'in hocasına bakalım. O da Ebu Bekir Ahmed bin Mansur el-Berseri'den rivayet etmiştir. Bu kaside "Güvenilir" birisidir.

Ebu Bekir Ahmed bin Mansur el-Berseri'de hocası Ebu Bekir Ahmed bin Süleyman en-Neccad'dan rivayet etmiştir.

İmam Bağdadi, "Tarihü Bağdat" adlı eserinde senedi ile sunu rivayet etmiştir: İmam Darukutni'ye Neccad hakkında sorulduğunda şöyle demiştir: Ahmed bin Selman

baskalarının kitabından tahdis etmişti. Bu tahdis ettiği şeyler (Hadisler) kendi usulünde (kendi kitaplarında ve bildiği şeylerde) olmayan şeylerdi.

Neccad hakkında imam Bağdadi şöyle demiştir: Neccad omrunun sonunda kör olmuştur. Heralde bazı Hadis talebeleri ona Darukutni'nin zikrettiği şeyleri okumuştur. En doğrusunda Allah c.c. bilir(5.clt. 309.s.).

Derim ki: imam Zehebi'de "Tarihul islam" adlı eserinde Neccad'ın kör olduğunu, bizim üzerinde konuştüğümüz uydurma hadisininde Neccad'ın kör olduktan sonra ona okunma ihtimali olduğunu zikretmiştir(7.clt. 375.s.).

Görüldüğü gibi bu illet, Hadisin senedindeki dördüncü illet'tir.

Bulabildiğim besinci illet ise sudur: ibni Ebiz Zinad'ın rivayetlerinin makbul olmaması ibni Cevzi'nin zikrettiği gibi değildir. Halbuki ibni Ebiz Zinad'ın rivayetlerinde tafsil vardır. Bu kişi omrunun ilk günlerinde Medine'de idi. Sonradan Bağda'da gitti ve orada vefat etti(Mizzi'nin "Tehzibul Kemal"ine bak).

İmam Ali el-medeni, ibni Ebiz Zinad hakkında şöyle demiştir: Medine'de tahdis ettiği Hadis'leri Sahih'tir. Bağdad'da Tahdis ettiklerini Bağdad'lılar ifsad etmişlerdir(bozmuşlardır).

Derim ki: Üzerinde konuştüğümüz uydurma Hadis'i ibni Ebiz Zinad'dan Surayc bin Numan rivayet etmiştir. Surayc ise Bağdad'lıdır. Böylelikle Surayc'in rivayeti makbul değildir. Buda besinci illettir. Alah'a şükürler olsun.

Hafız iraki, yazdığı "et-Tevsiatu ala el-iyal" adlı eserinde imam ibni Teymiyye'nin bu Hadis hakkındaki fetvasını zikretmiştir. Sonrada imam ibni Teymiyye'nin bu Hadisin uydurma olduğuna dair sözünün doğru olduğunu zikretmiştir. Buda kendisinin imam ibni Teymiyye'ye muvafakat ettiğini göstermektedir.

Burada da önemli bir şeyi görmüş oluyoruz. Hafız iraki imam ibni Teymiyye'nin suzune sasırdığını zikretmiştir: "Hic bir Hadis imamı Aşure günü nafakanin cogaltılması hakkında bir hadis rivayet etmemişlerdir". Ama ilginç olanı, kendisi bile imam ibni Teymiyye'nin imam ibni Cevzi'nin "el-Mevzuat" adlı eserindeki bu rivayet hakkındaki fetvasını nakletti. Peki nasıl ibni Teymiyye'nin bu Hadis hakkında hic bir şey bilmediğini nakledebilir ki?

Eğer ibni Teymiyye gerçekten hic bir Hadis imaminin böyle bir hadisi zikretmediğini söyledi ise, nasıl ibni Cevzi'nin bu uydurma Hadisi hakkında konussun? Demek ki ibni Teymiyye biliyormuş. Hafız iraki'nin kendisi bile sözlerinde, ibni Teymiyye'nin bildiğini

beyan ettigini gormus oluyoruz. Bu sadece, Hafız iraki'nin ibni Teymiyye'nin sozlerini anliyamadigini ve muradini yanlis anladigini gostermektedir.

İmamHafız Ebul Fadl bin Nasir ise imam ibni Cevzi'nin hocasidir. Buyuk Hadis hafızlarindandır. Bu Hadisin Sahih oldugunu ondan talebesi imam ibni Cevzi yazdigi “en-Nur” adli eserinde “FedailuşŞuhur” bolumunde zikretmistir. ileride bu konuda imam ibni Teymiyye'nin onemli bir sozunu nakledecegiz insallah.

İmam iraki'nin sozlerinin munakasasına devam edelim.

İmam İraki demis ki: Aşure gunu ikram Hadisi’de (bu gecmiste zikrettiği Hadisi kasd etmekte) “Cabir”den ve “ibni Mesud”dan ve “Ebu Said el-Hudri”den ve “ibni Omer”den - Allah hepsinden razı olsun- rivayet edilmistir.

Bu sozleri Ebul Fadl ibni el-iraki soylemistir.

Derim ki: Simdi bu Hadis’lerin senedini kisaca inceleyelim.

Bu Sahabe’lerden gelen rivayetlerin hepsinin metni yaklasik su sekildedir: Kim Aşure günü kendine ve ehline (ailesine) ikram yaparsa, Allah’ta ona yılın kalanında ikram yapar.

Cabir bin Abdullah’dan r.a. gelen rivayeti imam ibni Abdilber “et-Temhid” adli eserinde rivayet etmistir.

Senedi su sekildedir: ibni Abdilber, Hadisi üç tane hocasından rivayet etmistir. Onlarda “Ahmed bin Kasim” ve “Mihammed bin ibrahim” ve “Muhammed bin Hakem”dir. Bu ucude Muhammed bin Muaviye’den Hadisi duymuslardir. O da Fadl bin el-Hubab’dan duymustur. O da Hisam bin Abdulmelik et-Tayalisi’den duymustur. O da Sube’den duymustur. O da Ebuz Zubeyr’den rivayet etmistir. O da Cabir’den r.a. rivayet etmistir. O da Peygamberimizden s.a.v. rivayet etmistir.

Bu rivayetin zahiri senedinin birazcik guclu oldugu imajini vermektedir. Bu nedenle Hafız iraki “et-Tevsiatu ala el-iyal” adli eserinde bu Senedi elinden geldigince guclendirmeye calismistir.

Ama imam ibni Hacer el-Askalani r.h. Hafız iraki'nin Sahih sandigi bu senedi zayıflamis ve muthis bir sekilde bunu isbat etmistir.

İmam ibni Hacer “Lisanul Mizan” adli eserinde, soyle demistir: ibni Abdilber “el-istizkar” adli eserinde bu kisinin(Fadl bin Hubab) kanali ile asiri derecede “Munker” bir Hadis rivayet etmistir. Bilmiyorum, sorunu cikartan (senedinde hata eden) kisi bumudur acaba? (Sonrada Hadis’i zikretmistir)

...

ibni Abdilber'in uc tane hocasi "Guvenilir" kisilerdir. Ucununde hocasi olan Muhammed bin Muaviye, ibnul Ahmar'dir(bu isimle meshur olmustur). Bu kisi Sunen'i Nesai'den rivayet etmistir. Ibni Hazm ve baskalari bu kisiyi "Guvenilir" gormuslerdir.

Gorunene gore (Sened'de) yapilan hata Ebu Halife'den (Fadl bin el-Hubab) kaynaklanmistir. Belkide ibnul Ahmar (Muhammed bin Muaviye) (bu uydurma Hadisi) ondan (Fadl'dan) kitaplari yandiktan sonra duymustur(6.clt. 336.s. 6042 numarali Ravi'nin hayatina bak).

Derim ki: Buradan anladik ki Fadl bin el-Hubab'in kitaplari yanmistir. Yanditan sonra da hata ettigi bir cok Hadis olmustur elbette. Kimden rivayet ettiginide karistirmistir. Nasil ki hata ettigi tek Hadis bu Hadis degildir. Baska Hadis'lerde vardir. Bir tanesinide imam Darukutni kesfetmistir. Nasil ki imam Zehebi zikrettigimiz kaynakta bunu nakletmistir.

Ayrica Sened de bulunan tek illet bu degildir. Hadisi Cabir'den rivayet eden Ebuz Zubeyr adli kisidir. Bu kiside Cabir'den r.a. Hadisi duydugunu zikretmeyip "An" ifadesini kullanmistir.

Ebuz Zubeyr, imam Nesai gibi bir cok alimin dedigi gibi "Mudellis"tir. Yani Sahabe'lerden direk duymadigi bir cok Hadisi, sanki Sahabe'lerden duymus gibi rivayet ederdi(mevsuatu akvali ebul Hasen ed-Darukutni fi Ricalil Hadisi ve ilelihi adli esere bak). Iste buda, bu Sened'de zikredilen ikinci illet.

Senedin ucuncu illetide, bu Hadisi mutaahhurindan birilerinin tashihlemesidir. İlk zamanlarda yasayan alimlerden hic kimsenin tashih etmemesi Hadisin zayif oldugunu gostermektedir. Nasil ki bu sekilde de Hadisin zayif olabilecegine onceden isaret etmistik.

Peki boyle bir Sened nasil Sahih olabilir ki?

Kendisi "et-Tevsiatu ala el-iyal"da bu Hadis'i Cabir'den r.a. sadece Ebuz Zubeyr'in rivayet etmedigini zikrederek, biraz once zikrettigimiz ikinci illeti curutme gayretinde bulunmustur. Ama basaramamistir. Cunku zikrettiği ikinci senedin icinde Ebuz Zubeyr'den cok daha fazla Zayif kisiler mevcuttur. Hatta neredeyse Senedinde zikredilen Ravi'lerin hepsi zayıftir. Mesela "Muhammed bin Yunus el-Kudeymi" hadis uydurmaciligi ile itham edilmistir. peki boyle uydurmacilarin rivayet ettigi bir senedi alip nasil ihticac edebilir ki?

Daha da ilginci, Hafız iraki bu seneddeki bazi ravilerin sadece zayif olduklarini zikretmistir. Halbuki durum oyle degildir. Goruldugu gibi Yalancilik ile itham olunan Ravi'ler bile icermektedir.

Sonrada hemen üçüncü bir Sened ile Cabir'in r.a. sözünü tekrar rivayet etmiştir. Ama senedinde "Muhammed bin Abdullah el-Umeri" vardır. Bu kiside çok zayıf bir Ravi'dir (ibni Hacer'in Lisanul Mizan adlı eserine bak).

Yine senedindeki "Abdullah bin Ebi Bekir" Mechul birisidir. Boylelikle bu Sened asiri derecede zayıf bir senedir.

Hafız iraki, bunu zikrettikten sonra senedinin sahih veya Zayıf olması hakkında hiç konuşmamıştır.

Bundan sonrada bir Sened zikretmiştir. Ama bu senedin Zayıf olduğunu kendisi itiraf etmiştir.

Gelelim Abdullah ibni Mesud'dan gelen rivayete. Bu rivayetide Hafız iraki imam Beyhaki kanalı ile rivayet etmiştir. Ama senedindeki "Heysam bin Şeddah" asiri derecede zayıf bir ravi olması ile birlikte yalan söylemek ile itham olunmuştur.

Sonrada ibni Mesud'un Hadisinin bir tane daha senedi olduğunu zikretmiştir. Ama senedin içinde bir den fazla illet olup zayıflık bulunduğunu kendisi itiraf etmiştir.

Gelelim Ebu Said el-Hudri'nin Hadisine. Bunun senedinde ise "bir adamdan" ifadesi vardır. Yani bu Sened'in Ravi'lerinden birisi tanınmamaktadır. Boylelikle bu Sened kabul edilemez bir sened olup Zayıftır.

Sonra Ebu Said'in r.a. Hadisine baska bir sened bulmuş ve o senedi zikretmiştir. Ama kendisi Senedinde bir den fazla "Munker" ravi olduğunu itiraf etmiştir.

Abullah ibni Omer'in r.a. Hadisine gelelim. Bunuda iraki imam Darikutni'den naklen zikretmiştir. imam Darikutni ise bunu zikrettikten sonra şöyle demiştir: Zuhri'den oda Salim'den rivayeti (Bu Hadis için) Munker'dir. Halbuki bu ibrahim bin Muhammed bin Munteşir'in sözü olarak rivayet edilir.

Derim ki: imam Darikutni'nin sözü, Seyhulislam ibni Teymiyye'nin sözünün aynisidir. Demek ki Darikutni'ye göre bu Hadis'in aslı sadece ibni Munteşir'in kanalı ile. Nasıl ki birazdan zikredeceğimiz gibi.

Sonra Hafız iraki, imam Hatip'ten naklen ibni Omer'in hadisini baska bir senedle rivayet etmiştir.

Ama imam Hatip bunu zikrettikten sonra şöyle demiştir: Senedinde bir den fazla Mechul Ravi'ler bulunmakta. Malik'ten böyle bir şey Sabit değildir.

Hafız iraki sonrada Hz. Omer'den r.a. gelen bir rivayeti zikretmistir. Senedinde Muhammed bin Veddahvardir. imam ibni Hacer "Lisanul Mizan" adli eserinde hata yaptigini soylemistir. Muhtemelende bu rivayette hata yaptigi rivayetlerdendir. Yine ibni Museyyeb Omer'den r.a. duymamistir. Boylelikle Senedinde kopuklukta vardir. Bu illetler disinda Hafız iraki'nin hocasi Katalani'nin kitabindan tahdis etmistir. Burada da kopukluk vardir. Yine senedindeki Ahmed bin Abdurrahman'inkim oldugu hakkinda bir bilgi bulamadim. Iste bunun gibi bir suru illet bu rivayetinde ne kadar zayif ve uydurma oldugunu gostermektedir.

Evet, imam Beyhaki "Şuabul iman" adli eserinde bu Hadis'in cok senedi oldugundan dolayi kuvvetlenecegini zikretmistir. Ama durum hiçte dedigi gibi degildir. Her zaman bir Hadisin cok fazla senedi bulundugundan dolayi Hadis Sahih olamaz. Keza senedide güçlenemez.

Guclenmesi icin en azindan bazi senedlerinde hafiften gucluluk olmasi gerekir. Ayrica bu Hadis bir cok buyuk Hadis alimi tarafından illetlenen bir Hadis'tir. O zaman nasil Sahih olabilir ki?

Ayrica ilk zamandaki Darukutni ve Ahmed bin Hanbel gibi büyük hafızların sabit görmediği bir Hadis'i onlardan sonra gelip onlar kadar ilmi olmayan kişilerin tashih etmesi hiç bir şey ifade etmez.

Hafız İraki demis ki: Yine bunu Beyhaki Şuab'da (Şuabul iman adli eserinde) ibrahim bin Muhammed bin el-Munteşir'in sözü olarak rivayet etmistir.

Ama Şeyh imam Takiyuddin ibni Teymiyye'nin şu sozune gelince: "Hic bir Hadis imamı Aşure gunu nafakanin cogaltılması hakkinda bir hadis rivayet etmemislerdir(!!!)" ve bu konuda ona (ibni Teymiyye'ye) ulaşan(!!!) sadece ibrahim bin Muhammed el-Munteşir'in sozu imis.

Iste (imam ibni Teymiyye'nin bu dedigi) ondan (boyle bir ilmi hatanın olması) ilginçtir. Halbuki o (Hadis) zikrettiğim gibi bir cok Hadis imaminin kitabinda vardir. Ben, bu Hadis'in turuklarini (senedlerini – Yollarini) bir Cüz'de (bir ciltlik kitapta) topladim. En dogrusunu Allah c.c. bilir.

Deriz ki: Hafız iraki imam ibni Teymiyye'nin sozunu bir fetvasindan naklen "et-Tevsiatu ala el-iyal" adli eserinde zikretmistir.

Imam ibni Teymiyye sozunde hic bir Hadis hafızinin Aşure gunu Aileye nafaka vermede bir Hadis rivayet etmediğini ve kendisine konu uzerinde Peygamberimizin s.a.v. zamanina yakınlık olarak en ust duzeyde ibrahim el-Munteşir'in rivayeti ulastigini zikretmistir.

Hafız iraki'de imam ibni Teymiyye'nin ne dedigini anlamamis ve bu nedenle ona reddiye vermeye kalkmistir. Zaten bu kitabini yazma nedenide budur.

Halbuki kendisini bu kadar yormasına hic gerek yoktu. Çünkü imam ibni Teymiyye onun sandigi gibi degildir. konu uzerinde bu rivayetler hakkında bilgiye sahip birisidir.

Simdi imam ibni Teymiyye'nin konu uzerindeki bazi sozlerini nakledelim insallah.

Imam ibni Teymiyye soyle demistir:

... Onlardan biriside sudur: "Kim Aşure günü ehline (ailesine) ikram yaparsa, Allah'ta ona yılın kalanında ikram yapar."

Harb el-Kirmani soyle demistir: Ahmed bin Hanbel'er.h. rivayet edilen "Kim Aşure günü ehline (ailesine) ikram yaparsa, Allah'ta ona yılın kalanında ikram yapar." Hadis hakkında sordum.

Soyle dedi: Bunun asli yoktur.

Derim ki (bunu imam ibni Teymiyye diyor) : Bunun asli soyledir: ibrahim bin Muhammed bin Munteşir'den o da babasından o da demis ki: Bize ulasti ki(sonrada bu uydurma hadisi zikretmistir). Kendisine kimden ulastigini zikretmemistir(Ehadisul Kısas 79.s.).

Yine soyle demistir: Ailelere ikram yapma meselesinde bilinen Eser'ler rivayet edilmistir. Bu bilinenlerin arasinda en yuksek olani ise (Sahih olarak gelen Peygamberimize s.a.v. en yakin olani ise) sudur: ibrahim bin Muhammed bin Munteşir'den o da babasından o da demis ki: Bize ulasti ki "Kim Aşure günü ehline (ailesine) ikram yaparsa, Allah'ta ona yılın kalanında ikram yapar."

Bunu ibni Uyeyne rivayet etmistir. Bu haber vermede kopukluk vardır. Bunu kimin dedigi (ve rivayet ettigi) bilinmemektedir.

Buyuk ihtimallede bu haber, Nasibi'ler ile Rafizi'ler arasinda cikan Asabiyet nedeni ile meydana gelmistir. Cunku bir taraf bu gunu kötüleyince diyerleride bu gunde ikram yapılması gerektigine dair, keza bu gunu bayram edinmeye tesvik eden seyler uydurmuslardır. Bu ikisinin yaptigi seyde Batildir(iktidai Sirati Mustakim 2.clt. 131.s.).

Yine bazi uydurma Hadisler hakkında sorulan bir sorunun cevabinda soyle demistir: Bu konuda Peygamberimizden s.a.v. Sahih bir Hadis rivayet olunmamistir. Nede ashabından boyle bir sey rivayet olunmamistir. Nede Dort imam gibi Muslumanların imamlari nede baskalari boyle seyleri Mustehab gormemislerdir. Nede bu konuda itimad edilen kitaplar boyle bir sey rivayet etmemislerdir. Ne Peygamberimizden s.a.v. nede Sahabelerden, nede

Tabiinlerden, bunların hiç birinde Sahih veya Zayıf olarak böyle bir şey rivayet edilmemiştir. Bunlar ne Sahih kitaplarda, ne Sunen'lerde, ne Mesanid'lerde yoktur. Bu Hadisler ilk faziletli yüz yıllarda da bilinmemekte idi. Ama bazı Mutaahhirler bu konuda Hadis'ler rivayet etmişlerdir. mesela ...

Yine (mutaahhirun ulema) bu konuda Peygambere s.a.v. uydurma ve yalan olarak nisbet edilen bir şeyi rivayet etmişlerdir. (o da) “Kim Aşure günü ehline (ailesine) ikram yaparsa, Allah'ta ona yılın kalanında ikram yapar.” Hadis'idir.

İşte bunların hepsinin Peygamberden s.a.v. rivayeti uydurmadır.

Ama bu Sufyan bin Uyeyne kanalı ile, o da İbrahim bin Muhammed el-munteşir'den o da babasından rivayeti bilinmektedir. Bu rivayette şöyledir: Bize ulaştığına göre (şöyle bir rivayet vardır) Kim Aşure günü ehline (ailesine) ikram yaparsa, Allah'ta ona yılın kalanında ikram yapar.

İbrahim bin el-Munteşir'de Kufe ehliendir. Kufe ehlinde de iki tane (itikadi) akım vardır. birinci akım Rafizi'lerin akimidir. Onlar kendilerini (Peygamberimizin) Ehli beyti(ni) seven kisilermiş gibi göstermeye çalışıyorlardı. Halbuki onların iç yüzlerinde Mulhid'lik ve Zındıklık vardır. Veya onlar Cahil insanlar ve hevalarına uyanlardandırlar.

Oteki akım ise Nadibe(nasibi'ler) olanlardır. Bunlarda Ali'den r.a. ve ahabından nefret ederler. Bunun nedenide bilinen o savaşlar ve fitnelerdir(Beyanud Delil Ala ibtalit Tahlil 4.clt. 199.s.).

Bundan sonra aynı eserinde başka konulardan konuştuktan sonra üzerinde konuştumuz Hadis hakkında tekrar konuşmaya geri dönüp şöyle demistir: İşte bunların hepsi Munker bidatlardandır. Bunların hiç birinde ne Allah Rasulu'nden s.a.v. ve Hulefai Rasidin'den gelen bir Sunnet yoktur. ne Müslümanların imamları böyle bir şeyi Mustehab görmemişlerdir. Ne Malik, ne Sevri, ne Leys bin Saad, ne Ebu Hanife, ne Evzai, ne Şafii, ne Ahmed bin Hanbel, ne İshak bin Rahuyeh, ne bunlar gibi Müslümanların imamları böyle bir şey dememişlerdir.

Bununla birlikte Mutaahhirunlardan (sonradan gelen alimlerden) olan Mehzep takipçilerinin bazıları bu zikrettiğimiz şeylerin bazılarını (Mustehab görere amel etmeyi) emrederlerdi. Yine bu meselelerde Hadis'ler ve Eser'ler rivayet ederler ve derler ki:”Bunların bazıları Sahi'tir“. İşte bu kişilerin hali, işlerin hakikatini bilen Marifet ehlince hiç şüpheli yoktur ki bu yaptıklarında hataya düşmüşlerdir.

Harb el-Kermani “Mesail”inde şöyle demistir: Ahmed bin Hnabel su hadis hakkında sorus soruldu “Kim Aşure günü ehline (ailesine) ikram yaparsa.” (bunun üzerine imam

Ahmed) bunu hic bir sey gormedi(yani boyle bir seyin asli olmadigini beyan etti. Boyle bir seyin hic bilinmedigini zikretti.).

Bu konuda onlarda (Selefte) en “ali”(Peygamberimize s.a.v. yakin) olani ibrahim bin Muhammed bin el-Munteşir‘den ... (sonrada bildigimiz ibrahim’in sozunu zikretmistir. ondan sonra soyle demistir:)

Sufyan bin Uyeyne soyle demistir: iki yildir bunu denedik. Bunun Sahih oldugunu gorduk.

Ibrahim bin Muhammed’de Kufe ehliendir. Bunuda kimden duydugunu ve kendisine nasil ulastigini zikretmemistir.

Buyuk ihtimalle bunu Ali’ye r.a. ve ashabina kin besleyen ve Rafizi’lerin yalani karsisinda onlarin yalanina ylan ile karsilik vermek isteyen Bidat ehli soylemistir. Bunlarin bu yaptigi Fesada fesad ile karsilik vermek, Bidata Bidat ile karsilik vermektir.

Ibni Uyene’nin sozu ise, ondan alinacak hic bir Huccet bulunmamaktadır. Suphesiz ki Allah’u teala kendisine ikramda bulunmustur. Allah’in ona ikramda bulunmasinin nedeninde kendisinin Aşure gunu ikramda bulunmasinin nedeni degildir.

Suphesiz ki Allah yaratiklarin en hayirlilari olan Muhacir’lere ve Ensar’a ikramda bulunmustur. Onlarda hic bir zaman Ailelerine Aşure gunune ozel olarak ikramda bulunmak gibi bir kasidda bulunmamislardir.

Bu olay ayni sunun gibidir: Bir cok insan bir sey istediginde bir seye (gider ve ona) adak adar. Allah’ta onun istegini yapar(hacetini goturur). O kiside bu isteginin olmasinin adak adamasindan kaynaklandigini sanar(Sebebin adak oldugunu zanneder).

Sahih olarak Peygamberden s.a.v. “Adak adamayi nehyetmistir ve soyle demistir: O bir hayir getirmez. Halbuki adaktan bir seyin geldigini sanan az akilli kisidir”.

Kim kendi hacetinin karsilanmasini, adadigi bir adak ile oldugunu zannederse, o kisi Allah’a ve Rasulune yalan soylemis olur. Insanlarda Allah’a ve rasulune tabi olunmak ile emrolunmuslardir. Peygamberin s.a.v. yolu uzerinde ve gosterdigi deliller uzerinde gitmekle emrolunmuslardir...(Beyanud Delil 4.clt. 213.s.)

Derim ki: imam ibni Teymiyye’nin zikrettiği bu muthis sozu, Hafız iraki’nin, imamin sozunu yanlis anladiginin apacak bir delilidir.

Yine soyle demistir: Peygamberden s.a.v. Asure gunu ile ilgili gelen butun rivayetler uydurmadir. Sadece oruc tutmasi haric. Bu uydurmalardan bazilari o gun yikanmak ve

iktihal etmek ve Asure namazi kilmak gibi. Keza uydurmalardan biriside sudur: Kim Aşure günü ehline (ailesine) ikram yaparsa, Allah'ta ona yılın kalanında ikram yapar.

Ahmed bin Hanbelsoyle demistir: bu Hadis'in asli yoktur(ibni Teymiyye'nin risalelerinin toparlandigi "Camiul Mesail"e bak. Seyh Bekr Ebu Zeyd'in işrafı ile basilmistir. 5.clt. 151-152.s.).

Yine Minhacus Sunne adli eserinde Hz. Huseyin'in r.a. şehid edilmesinden ve o zamandaki Fitneler nedeni ile uydurulan Hadis'lerden bahsederken soyle demistir:

Yine soyle bir sey rivayet etmislerdir: Kim Aşure günü ehline (ailesine) ikram yaparsa, Allah'ta ona yılın kalanında ikram yapar.

Harb el-Kermani soyle demistir: Ahmed bin Hanbel'e bu Hadis hakkında sordum. Dedi ki: Bunun asli yoktur.

Bunun Sabit bir isnadi yoktur. sadece Sufyan bin Uyeyne'nin ibrahim bin Muhamed bin Muntesir'den (sonrada zikrettigimiz bu rivayetin senedini zikretmistir. sonrada soyle demistir:) ibni el-Munteşir'de Kufeli birisidir. bilinmeyen birisinden duymus ve rivayet etmistir(4.clt. 333.s.).

Yine ayni eserinde imam Harb'in imam Ahmed'e sordugu bu sozunu tekrardan zikretmistir(7.clt. 25.s.).

Yine ayni eserinde bir kere daha bu Hadis'ten biraz daha detaylica bahsetmistir. Orada soyle demistir: Biz bu meseleyi baska bir yerde genisce aciklamistik. O gun Oruc disinda yapilan her seyin Bidat oldugunuda aciklamistik(8.clt. 103.s.).

Derim ki: Demek ki imam ibni Teymiyye bu meseleyi uzunca aciklamis. Buyuk ihtimalle de bu acikladigi risale bize ulasmamistir. Veya ben goremedim.

iste bu gecmiste, imam ibni Teymiyye'nin bu Hadis hakkında nasil genişçapta bilgiye sahip oldugunu gorduk.

Kısacası şudur: Bu konuda zikredilen rivayetlerin hepsi uydurmadır. Sabit ve Sahih olarak sadece ibnul Munteşir kanalı ile rivayet edilmiştir. Bu rivayette de kopuluk olduğu açıktır. Kalan rivayetlerin hepside Selef ulemasından sonradan uydurulmuştur.

Hafız iraki'de ne ibni Teymiyye'yi bilenlerdendir. Nede onun ashabındandır. Nede onun ashabinin ekolundendir. Yine İbni Teymiyye'nin kitaplarından ve sozlerinden ve sozlerinin menhecinden haberdar degildir. Iste bunlari hic birini bilmemektedir. Bu nedenle ibni Teymiyye'nin sozunden maksadini anlamakta zorluk cekmis ve yanlis

yormustur. Ama bizler bu zikrettiğimiz nakiller ile bu Hadis'in uydurma olduğunu anlamış olduk. Allah'a şükürler olsun.

Şimdide baska alimlerin bu Hadisi zayıflayan sözlerini nakledelim.

Önceden bu Hadisi imam ibni Hacer'in zayıfladığını nakletmistik. Yine "el-Emali el-Mutlaka" adlı eserinde bu Hadis'in zayıf olduğunu nakletmiştir. Önceden zikrettiğimiz imam Darukutni'nin sözünde nakletmiştir: Zuhri'den od a Salim'den rivayeti (Bu Hadis için) Munker'dir. Halbuki bu İbrahim bin Muhammed bin Munteşir'in sözü olarak rivayet edilir.

İmam Beyhaki'nin Hadisin senedleri ile kuvvetleneceğine dair sözünde nakletmiştir. Ama Hafız ibni Hacer'in Hadisi zayıflayıp imam Beyhaki'nin görüşüne uymadığı çok açıktır.

Yine Hafız Ukaylibu uydurma Hadisi "ed-Duafaul Kebir" adlı eserinde zikrettikten sonra şöyle demiştir: Süleyman bin Abi Abdillâh nakilde meçhul birisidir. Hadis'te Mahfuz bir Hadis değildir (Yani zayıftır).

Derim ki: Hadis'in mahfuz olmadığını söylemesi zayıfladığını açıkça göstermektedir.

Yine önceden Hafız ibni Cevzi'nin bu Hadisi uydurma Hadislerin arasında zikrettiğini beyan etmistik.

Yine imam ibnul Kayyim el-Cevziyye yazdığı "el-menarul Munif Fis Sahihi ved Daif" adlı eserinde bu Hadisi uydurma Hadislerin arasında zikretmiştir. Bu kitabı "Uydurma hadisleri Tanıma yolları" başlığı altında Türkçeye çevirilmistir. İmam ibnul Kayyim bu Hadisi zikrettikten sonra şöyle demiştir: imam Ahmed der ki: "Bu Hadis Sahih değildir" (Polen bsk. 283.s. Türkçe bsk.).

Yine imam ibnul Kayyim, bu eserinde zikrettiğinin aynısını "Nakdul Menkul" adlı eserinde de zikretmiştir.

Derim ki: imam ibnul Kayyim'den sonra gelen bir çok alim, imam Ahmed'in bu sözünün Hadisi uydurma hükmüne indirmedigini zikretmişlerdir. Bunu bir çok Hadis'le uğraşanların kitaplarında gördüm. Ama buna bir çok yonden cevap verilir. Mesela:

Bir: imam ibnul Kayyim Hanbeli ulemasındandır. Hanbeli alimleride kendi imamlarının sözlerini baska mezheptekilerin anlamasından çok daha iyi anlarlar. Nasıl ki bu alimlerde bilinen bir şeydir. Her mezhepte olan alimler, kendi imamlarının görüşlerini baska mezheptekilerden daha iyi bilmekteler.

İmam ibnul Kayyim'de imam Ahmed'in sözünü bu Hadisi uydurma olarak gördüğü şeklinde anlamıştır. Bu nedenle doğru mana budur.

İki: imam ibni Teymiyye, imam Ahmed'in bu Hadisin aslinin olmadigini soyledigi sozunu nakletmistir. Buda, sonradan gelen bazı alimlerin bu iddialerini kökten çürütmektedir.

Ayrica bir çok alimin imam ibnul Kayyim'in imam Ahmed'den zikrettiği sozu tevil edip muradini degistirmeye calisirlarken, imam ibni Teymiyye'nin naklettigi imam Harp'tan gelen nakil hakkında susmaları gercekten sasirticidir.

Hatta imam Ahmed bunu demekle de yetinmemistir. Imam Ahmed, imam ibni Teymiyye'nin tashih ettiği Muhammed bin Munteşir'in rivayeti hakkında soyle demistir: Senesinde Zayiflik vardır(Mevsuatu Akvalil imami Ahmed fi Ricalil hadisi ve ilelihi).

Bundan sonra nasıl imam Ahmed'in bu hadisi zayıf gormedigi iddia edilebilir ki?

Yine imam ibni Teymiyye'nin talebelerinden olan imam Muhammed bin Abdul Hadi el-Hanbeli, yazdığı "cumletun minel Ehadisid Daifeti vel Mevdua" adli eserinde bu Hadisi zikretmistir. imam bu kitabinda Zayıf ve Uydurma hadisleri hocasi ibni Teymiyye'nin bir kitabından toparlamistir. Ama Hadisin zayıfligi ve uydurmaligi hakkında bir sey zikretmemistir. En basit hali ile bu imama gore bu Hadis zayıf hukmundedir.

Yine imam Bagdadi "Muvdihu Evhami el-Cemu vet Tefrik" adli eserinde bu Hadisi zikredip, hocasi imam Ebu Nuaym'inbu hadis icin soyle dedigini nakletmistir: "Bunu Ameş'ten sadece el-Heysam rivayet etmistir"(2.clt. 300.s.).

Derim ki: Heysam'in zayıf oldugundan soz etmistik.

Yine imam Zehebi "Tarihul islam" adli eserinde bu uydurma Hadisi rivayet ettikten sonra soyle demistir: Suleyman'in kim oldugu bilinmemektedir(9.clt. 265.s.).

Derim ki: Buda imamın Hadisi zayıfladığını göstermektedir.

Yine imam Abdullah el-Curcaniyazdığı "el-Kamil fi Duafair Rical" adli eserinde bu uydurma Hadisi zikrettikten sonra soyle demistir: Bu Hadisi bu Senedi ile Ali bin Ebi talip disinda baska birisinin rivayet ettigini bilememekteyim.

Derim ki: Ali dedigi kiside Hz. Ali degildir elbette. Senedde bulunan ve Zayıf olan bir Ravi'dir.

Bu Hadisi baska bir sened ile rivayet ettikten sonra soyle demistir: Bunuda şu Muhammed bin Zekvan rivayet ediyor(6052 ve 7306 numarali Hadis'lere bak).

Derim ki: Muhammed'in zayıf oldugunu aciklamistik. Boylelikle imam Curcani'ninde Hadisi zayıladigi çok aciktir.

Yine bu Hadisi imam ibni Hibban'inkendisi "el-Mecruhin" adli eserinde zikretmistir. zayıf bir Ravi'nin rivayet ettiği zayıf bir Hadis olduğuna vurgu yapmıştır. Buda, Hafız iraki'nin ve ondan sonra gelip hafız İraki'yi taklied ederek bu Hadisi tashih edenlerin zikrettikleri "Bu Hadis ibni Hibban'ın sartına göre hasen derecesindedir" sözlerinin batıl ve yanlış olduğunu beyan edip, bu iddiayı çürütmektedir. İbni Hibban bile bu Hadis'ı zayıf görmektedir.

Yine imam Abdurrahman bin Recep el-Hanbeli (Küçük ibni Recep) şöyle demiştir:

O gün (Aşure günü) aileye ikram yapma hakkında ise, Harp şöyle demiştir: Ahmed'e "Kim Aşure günü ehline (ailesine) ikram yaparsa" diye geçen hadis hakkında sordum. Onu hiç bir şey saymadı(zayıf gordu. Hatta aslinin olmadığını beyan etti).

İbni Mansur'da (imam Ahmed'e) dedi ki: Sen bir Hadis'te "Kim Aşure günü ehline (ailesine) ikram yaparsa, Allah'ta ona yılın kalanında ikram yapar." Diye bir şey duydunmu? Dedi ki: Evet, bunu Sufyan bin Uyeyne, o da Cafer el-Ahmar'dan, o da İbrahim bin Muhammed'den, o da el-Munteşir'den rivayet etmiştir. Buda zamanının en iyi kişisi idi. Ona ulaşmış ki "Kim Aşure günü ehline (ailesine) ikram yaparsa, Allah'ta ona yılın kalanında ikram yapar." İbni Uyeyne dedi ki: Bunu elli veya atmış yıldır denedik ve sadece hayır bulduk.

(imam ibni Recep şöyle der:) Harb'in Ahmed'din şöyle dedigini zikrettiği söz ise "Onu hic bir şey saymadı", kasd ettiği Peygamberimizden s.a.v. Merfu olarak rivayet edilendir. İste bunun Senedi Sahih degildir. (Merfu olarak) bir çok vecihten rivayet edilmistir. Hic biri Sahih degildir.

Boyle olduğunu (Bu Hadis'in zayıf olduğunu) söyleyenlerden biriside Muhammed bin Abdullah bin Hakem'dir.

Ukayli şöyle demiştir: O (bu uydurma Hadis) Mahfuz degildir.

Yine bu Ömer'den r.a. kendi sözü olarak rivayet edilmistir. Ama senedinde Mechul ve bilinmeyen birisi vardır(Letaiful Mearif 65.s.).

Derim ki: imam ibni Receb'e Allah rahmet eylesin. Burada güzel bir şekilde bu Hadis'in aslinin olmadığını beyan etmiştir.

Yine imam Ahmed'in ibnul Munteşir'i ovmesi ile, onun bulunduğu senedde zayıflık olduğunu zikretmesi arasında da bir çelişki yoktur. Çünkü imam Ahmed Seneddeki zayıflığın ibnul Munteşirden değil baskasından olduğunu kasd etmiştir.

73- imam Safiyyuddin Abdul Mumin bin Abdul Hak el-Bagdadi.

Bu imamin imam ibni Teymiyye hakkında yazdigi bir Kaside'si vardir.

Imam Ebul Hayr Said ed-Dehli, imam Safiyyuddin hakkında soyle demistir:

“Kendisi Seyhulislam Takiyyuddin ibni Teymiye'nin, ibnul Mutahhir el-Hilli'ye yazdigi reddenin Muhtasarini yazmistir. Adinida şöyle koymustur: “el-Metalibul Aval li Takriri Minhacul istikameti vel itidal” (er-Raddul Vafir).

Kendisi imam ibni Teymiyye'yi şu vasiflar ile vafetmistir:

“Kalan ender Muctehid imamlardan birisi.

Imam, Alim.

Adini zikrettikten sonra soyle demistir: Allah ona rahmet eylesin ve ondan razi olsun” (er-Raddul Vafir).

74- imam Eminuddin Abdul Vehhab bin Yusuf bin Sellar ed-Dimaşki.

Sanirim bu kadar bilgi bu zikredilen Hadis'in en azindan Zayif oldugunu aciklamaktadir. Hafiz iraki'nin zikrettiği baska seylerde vardir. Onlarin hepsinin munakaşasını yaparsak mesele uzar. Bu nedenle zikrettiklerimiz ile yetineceğiz insallah.

Iste bu zikrettiklerimi anlarsan, Hafiz iraki'nin imam ibni Teymiyye'nin sözünü yanlış anlamadığını anlamış olursun. Hadis'inde iraki'nin dediği gibi Sahih olmayıp aksine Zayif ve uydurma olduğunu görmüş olursun. Bu konuda İmam İbni Teymiyye'nin hata yaptığını iddia etmeninde yanlış olduğunu, aksine hata yaptığını söyleyenin kendisi hataya düştüğünü görmüş olursun. En doğrusunu Allah c.c. bilir.

Derim ki: Bu kişi, imam ibni Teymiyye'nin kardesi imam Abdullah'in kizinin kocasidir (***er-Raddul Vafır***).

Imam ibni Nasiruddin, imam Eminuddin hakkında soyle demistir:

“Zikredilen şeyh Eminuddin, şeyh Takiyyuddin'i (ibni Teymiyye'yi) yuceltiyordu. Yine onu ovuyordu. Onun hayatini yazarken “şeyhulislam” diye vafediyordu. Vefat ettiginde de onun yanina gomulmeyi vasiyet etmistir. Vefat edince de onun Turbe'sinde gomuldu. Onun (ibni Teymiyye) hakkında onu ovucu bir şiir yazmistir”...(er-Raddul Vafır)

Derim ki: Bu şiirin bir kismini imam ibni Nasiruddin, kitabinda zikretmistir.

75- imam Behaiddin el-Kasim bin Muzaffer bin Mahmud bin Asakir.

Bu imam da şeyhulislam ibni Teymiyye hakkında iki tane Beyit şiir yazmistir. İçinde ibni Teymiyye'yi cok asiri derecede ovmustur. Bunlari imam Eminuddin ondan nakletmistir. Hafız ibni Naisirddin'de ***“er-Raddul Vafır”***de zikretmistir.

76- imam Nuruddin Ebul Hasen Ali bin Muhammed bin Suleyman bin Ay Dogdu el-Yunini el-Hanbeli.

Imam ibni Nasiruddin, imam Yunini'nin bir den fazla yerde ibni Teymiyye'yi şeyhulislam diye vafettigini zikretmistir. Yine ibni Teymiyye'yi vafettigi guzel bazi vasiflarinida aktarmistir (***er-Raddul Vafır***).

77- imam Aladdin Ebul Hasen Ali bin Muhammed el-Bali.

İmam İbni Nasiruddin, imam el-Bali hakkında şöyle demistir:

“Kendisi Seyh Takiyyuddin’i (ibni Teymiyye’yi) yüceltenlerden birisi idi. Seyhulislam diye vasfedenlerdendi. Kendisi (ibni Teymiyye’nin) Furu (fikir) meselelerinde kendi (teferrud ettiği) ihtiyaratlarını bir yerde (kitap halinde) toparlamıştır. Bu yazdığını fikir babları şeklinde sıralamıştır. Bununla birlikte (bu yazdığının) kendisinde kendinden faydalar eklemiştir. Onun hattı ile şöyle dediğini buldum:

“Seyh” “imam” “Alim” “Allame” “zamanının enderi” “Hafız” “Muctehid” “Zahid” “Abid” “Kudvet”(onur) “imamların imanı” “Ummetin takipçisi” “Alimlerin yol göstericisi” ... İbni Teymiyye...(er-Raddul Vafır)

78- imam Ebu Zeyd Ali bin Zeyd bin Alvan bin Mehdi bin Hariz el-Zubeydi.

İmam İbni Nasiruddin, bu imamin Seyhulislam İbni Teymiyye’nin, Seyh Muhammed el-Hanbeli ibnül Yunaniyye için Sahih Buhari’den seçtiği Yüz Hadisi kendi hattı ile yazdığını zikretmiştir. Bu yazdiklarının içinde İbni Teymiyye’nin bu Yüz hadise ulaşan senedleride yazılmıştır.**(er-Raddul Vafır).**

Buda, bu alimin İmam İbni Teymiyye’yi Hadis ilminde muteber gördüğünü göstermektedir. Zaten İbni Teymiyye gibi birisini Hadis ilminde müctehid görmemek makul değildir.

79- imam Ali bin Muzaffer el-Kendi(Hicri 716 yılda vefat etmiştir).

Bu imam, Darul Hadis'in en-Nefisiyye Medresesi'nin en büyük hocasıdır.

İmam ibni Nasiruddin, imam Kendi hakkında şöyle demistir:

“Kendisi Seyh Takiyyuddin'i (ibni Teymiyye'yi) çokca mulazeme edip yanında dururdu. Onun Has ashabından idi. Onun özel arkadaşlarından olması da Meshur bir şeydir. Onu çokca yuceltirdi. Çokca ihtiram gösterirdi. Onu “Şeyhulislam” diye vasfetti” (er-Raddul Vafır).

80- imam Zeynuddin Ömer bin Habib.

Bu imam da Haleb'in “Hadis hocası”dır. Buda, bu imamin mertebesini ve ilmi kuvvetini ortaya koymaktadır.

İmam ibni Nasiruddin, imam Zeynuddin'in hocalarından bahsederken imam ibni Teymiyye'yide sayar. Yani bu imam, ibni Teymiyye'nin öğrencilerindendir. **(er-Raddul Vafır).**

81- imam Şeyhulislam Ebu Hafs Omer bin Ruslan el-Balkini.

Bu imam, imam ibni Nasiruddin'in hocalarındandır. Imam ibni Nasiruddin, hocası el-Balkini'nin imam ibni Teymiyye'yi oven alimlerden olduğunu zikretmiştir. **(er-Raddul Vafır).**

82- imam Omer bin Sadullah ibni Necih el-Harrani.

İmam Zehebi, imam ibni Necih hakkında şöyle demiştir:

“İbni Teymiyye’den ve baskalarından taharruc etmistir” (el-Mucemul Muhtas 181.s. / imam ibni Nasiruddin er-Raddul Vafır’de zikretmistir).

Derim ki: Yani imam ibni Necih, Seyhulislamin yetiştirdiği ve alim seviyesine getirdiği kişilerden birisidir.

Yine **imam ibni Nasiruddin**, bu imam hakkında şöyle demistir:

*“Kendisi “Yedi yuz kirk dokuzuncu yilda” bicaklanarak Sehid olmustur. Allah ona rahmet eylesin. Kendisi Seyh Takiyyuddin’in (ibni Teymiyye’nin) yakin dostlarından idi. Kendi kardesi “Ebu Abdullah” gibi onu (ibni Teymiyye’yi) **Seyhulislam** diye vasfederdi” (er-Raddul Vafır).*

Derim ki: Kardesini 12 numarada zikretmistik.

83- imam Takiyyuddin Omer bin Abdullah ibni Şakir el-Hanbeli.

Derim ki: imam ibni Nasiruddin, bu imamida imam ibni Teymiyye’yi **Seyhulislam** diye vasfedenlerin arasında zikretmistir. **(er-Raddul Vafır).**

84- imam Siracuddin Omer bin Abdurrahman el-Lahmi el-Gubbani(veya: Gabbani) el-Hanbeli.

İmam ibni Nasiruddin, imam Siracuddin’den bahsederken şöyle demistir:

“Seyh Takiyyuddin ibni Teymiyye’yi mulazeme etmistir(Uzun sure yaninda kalip ondan istifade edip derslerine devamli olarak

katilmistir). Onda iştigal etti(derslerine katildi). Onun yaninda aldigi (ilim ve bilgi ve hikmet ve Basiret) ile yararlandi. Boylelikle kendi ile ayni seviyedekilere ustun geldi. Kendisi ilim ile Ameli birlestiren birisidir...(er-Raddul Vafır)

85- imam Siracuddin Omer bin Ali el-Bezzar.

İmam ibni Teymiyye'nin hayati hakkında bir kitap yazmistir. Adida soyledir: “el-Alamul Aliyye fi Menakibi Seyhulislam ibni Teymiyye”.

Imam ibni Nasiruddin, imam Bezzar hakkında soyle demistir:

“Zikredilen Siracuddin, ibni Teymiyye'yi yuceltenlerden, onu Seyhulislam diye vasfedenlerden birisidir” (er-Raddul Vafır).

86- imam Omer bin Muslim el-Milhi (Hicri 792 yilda vefat etmistir).

Kendisi imam ibni Teymiyye'yi oven alimlerden birisidir. **İmam ibni Nasiruddin**, bu imamin imam ibni Teymiyye hakkında “**Mutlak manada Seyhulislamdir**” dedigini zikretmistir. Yine buna benzer ovgulerinide zikretmistir. (er-Raddul Vafır).

87- ibnul Ferkah.

Derim ki: Bu isim ile bilinen iki kisi vardir. birincisi ise imam ibni Teymiyye'yi cok seven bir alimdir. Bu alimi 51. Numarada zikretmistik.

İkinci kisi ise budur. Bu kaside imam ibni Teymiyye'nin dusmanlarindandir. Dusmani oldugunu imam ibni Nasiruddin soylemistir (er-Raddul Vafır).

Ama dusmani oldugu halde, imam ibni Teymiyye hakkında soyle dedigini nakletmistir:

“Allah’a yemin olsun ki öyle ilimler öğrendi ki, keni imami bile (Ahmed bin Hanbel) onlari bilmiyordu” (er-Raddul Vafır).

İşte bu kişi ibni Teymiyye’nin düşmanı olduğu halde bunu diyor. Eğer günümüzün Sapıkları bu kisi gibi insafli olsalardi, ibni Teymiyye’nin en azından ilmine saygi gosterirlerdi. Ama bu gun insaf nerede?

88- imam Omer bin ilyas bin Yunus el-Meragi.

Imam ibni Nasiruddin, imam Meragi’nin, imam ibni Teymiyye hakkında sorulduğunda soyle dedigini zikretmistir:

“O kişi bende büyük bir kisi olup bendeki yeri çok buyuktur. Alim birisidir. Muctehid’dir. Şecaat sahibidir. Hak uzere olan birisidir. “Hululiyye” ve “ittihadiyye” ve “el-iniyye” gibi fırkalara çokca reddiye veren birisidir. onunla bir çok defa bir araya geldim ve yaptıkları nedeni ile ona tesekkür ettim. Bu kötü mezhep sahipleride ondan çok korkuyorlardı. Kendisi bana şöyle derdi:

***Sende benim gibi olsana?** (Yani sapık fırkalara reddiye versene) Bende derdim ki: Ben olamıyorum” (er-Raddul Vafır).*

89- imam Hafız Alemuddin Ebu Muhammed Kasim bin Muhammed el-Berzali el-işbili.

Imam Berzali, kendi hocalarini sayarken hocasi imam ibni Teymiyye hakkında soyle demistir:

“Seyh Takiyyuddin. Ahmed bin Abdulhalim bin Abdusselam bin Abdullah bin Ebu Kasim bin Muhammed bin Teymiyye el-Harrani. Seyh Takiyyuddin Ebul Abbas, imam birisidir. Faziletli ve

kiymetli birisi oldugunda, keza Dininin saglam oldugunda icma edilmistir. Kuran'ı okudu ve onda (Kuran ilimlerinde) maharetli olmustu. Ayni sekilde Arapcada ve Usul'de de maharetlesmisti. Tefsir ve Hadis ilimlerinde de maharetli olmustu. Herseyde imam derecesine ulasmis ve dumanın ulaşamayacağı kadar güçlü birisi idi. İctihad rutbesine ulasti. Onda Muctehid'lerin sartlari bir araya geldi. Tefsir'den bahsettigi zaman insanlari donuklatacak kadar guclu ezberi ve guzel anlatma uslubu ve herseyin hakkini verme kabiliyyeti vardi. Konusurken meselede zikrettiği gorusleri (bazen) Tercih edip (bazende) zayıflardi. Konusurken her ilimden bahsederdi. Onu görenler onun bu haline cok sasiriyorlardi.

Bununla birlikte Zuhd'lu ve ibadet eden ve Allah'ı teala ile tek kalmayı cogaltan, Dunya'daki seylerden ayrılan, insanlari Allah'a çağıran birisi idi.

Kendisi her Cuma sabahi insanlar için (Cami'de) oturup Yuce Kuran'ı Kerimi tefsir ederdi. Onun bu meclisinden ve bereketli Dua'sından ve Temiz nefsinden ve Halis niyetinden ve içinin ve dışının Saflığından ve Sozunun Ameline ve yaptığı seylere uyumlulugundan istifade edildi. Bir cok kisi bu nedenlerden dolayı Allah'a yoneldi.

Kendisi fakirliligi ve Dunya'dan az pay almayı ve (Mal Mulk gibi seylerin) ona ikram olundugunda onlari kabul etmeyip geri cevirmesi her zaman ayni idi (yani: Her zaman bu hal uzere idi)” **(er-Raddul Vafır).**

Yine imam Berzali, yazdığı Tarih kitabında imam ibni Teymiyye'yi cokca ovmustur. Bu kitabında imami “**Takip edilecek önder**” olarak vafsetmistir.

Sonra imamin cenazesinin coklugundan bahsetmistir. Ardindan soyle demistir:

“Bir cok Fukaha ve Fukara ondan (ibni Teymiyye’den) oyle seyler naklediyorlar ki, baska din uzere olanlar bile bunu duysa ondan kacarlardi. Peki islam ehli bunu duyunca ne yapmalari gerekirdi ki?

Bununla birlikte iste onun cenazesi boyle idi. Allah ona rahmet eylesin” (er-Raddul Vafir).

Derim ki: Burada da imam ibni Teymiyye’ye atilan iftiralarin ve yalanlarin ne kadar cok oldugunu, bununla birlikte Allah’in imam ibni Teymiyye’ye nasil kerametler ihsan edip o kadar kisinin onun cenazesinden toparlanmasini takdir ettigini gormus oluyoruz. Allah Ehli sunnet ulemasina rahmet eylesin.

İmam Berzali’nin sozlerinin bir kismini, Hafız ibni Kesir’den bahsederken nakletmistik. 58. Numaraya bak.

İmam Berzali, imam ibni Teymiyye’yi cokca oven alimlerdenidir. Kendisinin ibni Teymiyye’nin ashabindan oldugunuda soyleyebiliriz.

Yine “*Mucemuşşuyuh*” adli hocalarini zikrettiği eserinde de imam ibni Teymiyye’yi hocalari arasinda zikretmistir.

90- imam “Kara Sengir(Sengar)” Şemsuddin bin Abdullah el-Mansuri.

İmam ibni Nasiruddin, imam Kara Sengir'den bahsederken soyle demistir: ...

“Sonrada Sultan’ın kendisini yekalamasından korkup kacmistir. Kendisi Maraga’da, Seyh Takiyyuddin’in (ibni Teymiyye’nin) vefat ettigi yilda vefat etmistir.

Seyh Takiyyuddin ibni Teymiyye’ye bir kitap yazmistir. Kendisinin onu ozledigini zikretmistir.

Hafız Ebu Muhammed Kasim bin el-Berzali, onun yazisinda gordugune gore, soyle demistir:

*Segir el-Mansuri’den Şeyh Takiyyuddin’e. Allah bereketlerini efendinin üzerinde çoğaltsın. Yüce, Efendi, İmam, Alim, İlmi ile Amel eden, Allame, Şeyh, Takip edilen kişi, Zühd sahibi, Abid, Huşu sahibi, Arif, Hafız, Takvalı, **Şeyhulislam...** “(er-Raddul Vafır)*

Derim ki: Şeyh Kara Sengir’in imam ibni Teymiyye’yi ovgulerini zikretmistir.

91- imam Ebus Sena Mahmud bin Ahmed bin Mesud, ibnus Sirac el-Kunevi el-Hanefidiye bilinmektedir.

Derim ki: Bu imam, imam ibni Teymiyye’ye besledigi sevgiden dolayi, imam ibni Teymiyye’nin bir hutbesini kalemle yaziya dokmustur. Buda bu alimin imam ibni Teymiyye’yi nasil sevdigini ortaya koymaktadır.

Kendisi imam ibni Teymiyye’nin hutbesini bitirdikten sonra soyle demistir:

“Bu hutbeyi Seyhulislam Takiyyuddin Ebul Abbas ibni Teymiyye vermistir. Bunu iskenderiyye hapishanesinden ciktiktan sonra, Kahire’deki Kamiliyye medresesinde vermistir. verdigi bu

derse bir cok Alim ve buyuk Şahsiyetler ve baskalari katilmislardir”er-Raddul Vafır).

92- 93- imam Ebus Sena Mahmud bin Halife el-Minbeci ed-Dimeşki Hicri 767 yilinda vefat etmistir).

Derim ki: imam ibni Teymiyye’yi oven alimlerden guzel seyler rivayet etmistir.

Mesela, imam Ebu Muhammed Saduddin Sadullah bin Necih’ten, Seyhulislam ibni Teymiyye’yi ovdugu bir şiirini rivayet etmistir(bu ibni necih, kitapta adi gecen ucuncu ibni Necih’tir. Baktigim kadari ile bu ucude farkli kisilerdir. 12 numarada ilk ibni Necih, ve 82 ikincisi, şimdide üçüncüsü zikremilmıştır.).

Derim ki: **imam ibni Nasiruddin**, imam ibni Necih’in zikrettiği sadece iki tane beyit zikretmistir. bir tanesinin manasi soyledir:

"Ey Allah’ın bu Alem icin izhar ettigi imam = o Seni bu dine (insanlari) Hidayete ve ihsana davet etmen icin gönderdi "(er-Raddul Vafır)

94- imam Mahmud bin Ali bin Davud ed-Dakuki el-Bagdadi(Hicri 733 yilinda vefat etmistir).

Bu imam, Mustansiriyye’deki Hadis imamidir.

Imam ibni Nasiruddin, imam Dakuki hakkında soyle demistir: ibni Teymiyye’yi **Seyhulislam** diye vafsetmistir.

Derim ki: Sonrada bu imamin ibni Teymiyye’yi ovdugu şiirlerinden bazilarini zikretmistir.

Siirlerinin icinde imam ibni Teymiyye'yi cok guzel vasiflar ile vasfetmistir. Mesela: “*Dunyanin alimi artik gitti*” (**er-Raddul Vafır**)

95- imam Hafız Allame imamlarin imami Ebul Haccac Yusuf el-Mizzi.

Imam ibni Teymiyye'nin yakin arkadaslarindan olup buyuk imamlardandır.

Imam ibni Nasiruddin, imam Mizzi hakkında soyle demistir:

"O ve ibni Teymiyye Hadis ilmi talebinde ve bir cok ilimle ugrasmada birlikte olup birlikte ilim aldilar. Bu ikisinin yaninda da ikisi ile birlikte buyuk imamlarda vardi.

Imam ibni Teymiyye hakkında soyle demistir:

Ben, onun gibisini gormedim. Nede o kendisi gibisini gormedi.

Ben, Allah'in kitabini ondan daha iyi bilenini bilmiyorum. Ayni sekilde Allah Rasulu'nun s.a.v. sunnetini ondan daha iyi bileninde bilmiyorum. Bu ikisini ondan daha iyi takip edeninde bilmiyorum (Bunu imam ibni Nasiruddin, bir cok Guvenilir hocasindan, o Guvenilir hocalarida direk imam Mizzi'den isitmislerdir. Yine bunu imam Muhammed bin Abdul Hadi'den, o da babasinin direk agzindan, oda direk imam Mizzi'den isitmistir)."

Derim ki: iste imam Mizzi'den Sahih sened'ler ile rivayet edilen bu sozu, imam Mizzi'nin imam ibni Teymiyye'yi tam manada Ehli sunnet menheci uzerine oldugunu gordugunu gostermektedir.

Bu gecmis hikayeyi **imam ibni Abdulhadi** soyle anlatir:

"Hocamız Hafız Ebul Haccac şöyle demistir:

"Ben onun gibisini gormedim. Oda kendisi gibisini gormedi. Ben, Allah'ın kitabını ondan daha iyi bilenini bilmiyorum. Aynı şekilde Allah Rasulu'nun s.a.v. sunnetini ondan daha iyi bileninde bilmiyorum. Bu ikisini ondan daha iyi takip edeninde bilmiyorum"
(Tabakatu Ehlil Hadis 4.clt. 283.s.).

Derim ki: Goruldugu gibi bu hikayeyi imam ibni Abdulhadi hocasi Mizzi'den direk duymustur.

Bununla birlikte, Hafız Mizzi'nin imam ibni Teymiyye'yi cok yakından tanidiginida dikkate almak gerekir. Cunku bazilari, imam Mizzi'nin imam ibni Teymiyye'nin goruslerini bilmediginden boyle dedigini soylemislerdir. buda, yalanin ta kendisidir.

Imam ibni Receb el-Hanbeli soyle demistir:

Hafız Ebul Haccac el-Mizzi, Şeyh'i (ibni Teymiyye'yi) yuceltmede ve onu ovmede cok fazla mubalaga ederdi.

Hatta soyle derdi:

"Dört yuz yildir onun gibi birisi gorunmemistir."

Yine bana Sahih bir yolla ibnuz Zemlekani'den, o da Şeyh'ten (imam Mizzi'den) soyle dedigi ulasmistir: *"Bes yuz yildir onun gibisi gorunmemistir. "*

Veya dort yuz yil dedi. Nakleden hangisini dediginde tereddut etti. (rivayet eden Ravi'nin hangisini dedigindeki) en buyuk ihtimalide soyle dedigidir: Bes yuz yildir ondan daha Hafız birisi gorunmemistir" (Tabakatul Hanabile 1.clt. 340.s. / hikayeyi Senedi olmadan imam ibni Nasiruddin er-Raddul Vafır'de zikretmistir).

Bizler bu kitabımızda imam ibni Abdul Hadi'nin imam ibni Teymiyye'nin hayati hakkında yazdigi bir tane eseri oldugundan bahsetmistik. Ismide sudur: **“El-Ukudu Durriye Fi Menakibi Şeyhulislam İbn Teymiyye”**.

Iste bu kitabın uzerine imam Mizzi soyle yazmistir:

"Bu Muhtasar bir kitaptir. Seyh, imam, Şeyhulislam Takiyyuddin Ebul Abbas Ahmed bin Abdulhalim bin Teymiyye el-Harrani'nin halinden bahseder. Yine bazi menkibelerinden ve bazi eserlerinden bahseder. Allah'ı teala ondan razi olsun.

Toparlayan(bu kitabi yazan) : Şeyh imam Hafız Şemsuddin Ebu Abdullah Muhammed bin Ahmed bin Abdulhadi el-Makdisi. Allah faydalarının devam etmesini saglasın(Bunu imam ibni Nasiruddin, imam Mizzi'nin yazisından direk nakletmistir)."

Derim ki: **imam ibni Nasiruddin**, imam Mizzi'nin imam ibni Teymiyye ile birlikte aldıkları icazetlerden bazılarını nakletmistir" **(er-Raddul Vafır)**.

96- imam Allame Hafız Cemaluddin Ebul Muzaffer Yusuf bin Muhammed bin Mesud bin Ali el-Abadi el-Ukayli es-Sermeri el-Hanbeli(Hicri 776 yılında vefat etmistir).

Ozetle **imam ibni Nasiruddin** soyle demistir:

"Vefat ettiginde imam ibni Teymiyye'nin gomulduğu "Makbaratus Sufiyye"ye, imam ibni Teymiyye'nin türbesinin yakınlarına gomulmustur. Allah ikisinede rahmet eylesin" (er-Raddul Vafır).

Yine soyle demistir:

"Onun(imam Sermeri'nin) yazdigi eserlerinden biriside su kitaptir: *el-Hamiyyetul islamiyye fil intisari li mezhebi ibni Teymiyye.*"

Iste bu kabul edilir reddiyesini (yazmakla) cok dogru yapmistir. O (Baba Subki'nin yazdigi) beyitleri nakledilen ve akledilen deliller ile yikmistir(yerle bir etmistir).

Kendisi Hadis ricalindeki tenkid konusunda en onemli şahsiyetlerden birisi idi.

Kendisi Şeyh Takiyyuddin'i (ibni Teymiyye'yi) ***Seyhulislam diye vasfetmistir.*** Boyle vasfettigini onun hattı ile yazili olarak gordum.

"Onun (ibni Teymiyye'nin) guzel menkibelerini toparlayip şık bir hayat kitabı yazmistir. Bu kitapta onun mertebesinin ne oldugunu hatirlatmistir" (***er-Raddul Vafır***).

Derim ki: ***imam ibni Nasiruddin***, imam Sermeri'nin imam ibni Teymiyye'nin hayati hakkında yazdigi bu kitabından bazi nakiller yapmistir. Bende yaptigi bu nakilleri kisaca ozet olarak zikredecegim insallah. ***Imam Sermeri*** soyle demistir:

"Bana hakki arama adina Mutekellimlerin kelam ilmine dalan bir den fazla faziletli alimler kendilerinden bahsettiler ki, onlar bu yaptiklari iste dogru ile yanlisi birbirinden ayirt etmeye calisiyorlarmis. Bu kisilerin hepside bu ilimlere daldiklarindan dolayi ne yapacaklarini sasirmislar. Bu nedenle her biri kendisinin helaka girip dalalette erimekten korkuyormus.

Ta ki Allah'u subhanehu ve teala bu kisilere şu imam Seyhulislam ibni Teymiyye'nin kitaplarini okumayi nasip etmis.

Imamin nakli ve akli delillerini gormusler. Nasil selim aklın nakillere uydugunu görmüşler.

Boylelikle bu alimler girdikleri o Mutekellimlerin karanlikliklarından kurtulup, hak ışığına gözlerini acmislar idi. Boylelikle o dalaletе dusemek korkuları artık gitmisti.

*Iste kim benim bu zikrettiğimin hakikatine bakmak isterse, hasedi bir kenara biraksın ve ibni Teymiyye'nin yazdığı muhtasar kitaplara baksın. Asbahaniyye akidesinin serhi gibi ve benzerleri. Eger isterse de uzun yazdığı eserlere baksın. Talhisut Telbis min Tesisi iblis adli eserine ve Muvafakatu el-Aklu ven Nakl adli eserine ve Minhacul istikametu vel itidal adli eserine baksın(**er-Raddul Vafır**).*

Derim ki: Yine imam Muzaffer es-Sermeri soyle demistir:

*"Bizim zamanımızdaki ezberlerme yeteneginde ilginç olan kisilerden biriside: Ahmed bin Abdulhalim bin Teymiyye'dir. O bir kitabi alıp bir kere gözden gecirirdi. Bunun uzerine direk (okuduğu kitap) beynine kazinip yerlesirdi. Sonra bu kitabi muzakere ederdi. Yazdığı kitaplarında da o kitaptan (ezberinden) hem harfi ile hemde manasi ile naklederdi" (**er-Raddul Vafır**).*

Derim ki: Sonra imam Sermeri, imam ibni Teymiyye'nin kucuklugunde yasadigi bir olayi, imam ibni Teymiyye'nin arkadaslarından duyduğu şekilde anlatmistir. Hikayenin ozu su sekildedir:

Imam ibni Teymiyye kucukken, babasi ona ve kardeslerine rahatlamaları ve oynamaları için bir bahceye goturmeye karar vermistir.

Imam ibni Teymiyye'nin babasi, imam ibni Teymiyye'ye soyle demistir: Ey Ahmed, hadi kardeslerinle birlikte cik.

Bunun uzerine imam ibni Teymiyye cikmak istememistir. Babasi cikmasi icin zorlasa da imam ibni Teymiyye ısrarla evde kalmayi istemistir. Bunun uzerine babasi onu evde birakmistir.

Aksam oldugunda, baba ve cocuklari evlerine donmuslerdir. Babasi ibni Teymiyye'ye soyle demistir:

Ey Ahmed, bu gun gelmemekle kardeslerini bunaltip onların canini siktin. Neden gelmedin ki?

Bunun uzerine imam ibni Teymiyye babasına soyle demistir:

Ey efendim, ben bu gun bu kitabi ezberledim. Sonrada yaninda bulunan bir kitabi gostermistir.

Babasi ise inkarci bir sekilde: Bunu mu ezberledin? Demistir.

Sonrada: Bana oku bakalim, demistir.

Bunun uzerine imam ibni Teymiyye kitabın hepsini bastan sonuna kadar okumustur. Babasida bir de bakar, oglu ibni Teymiyye gercekten de butun hepsini ezberlemis.

Şefkatli babasi Cocugu ibni Teymiyye'yi alip iki gozu arasından oper ve soyle der: Canım oğlum, hic kimseye bu yaptigin seyden bahsetme.

Bunu demesinin sebebide, ona nazarin dokunmasından korktugundandır(***er-Raddul Vafır***).

Derim ki: Bu iki hikayeyi imam Sermeri “*Emali*”sinde zikretmistir. imam ibni Nasiruddin’de imam Sermeri’nin Emali’sinden nakletmistir.

**97- imam imaduddin Ebu Bekir bin Ahmed ed-Dimeşki
ibnus Sirac es-Sufi(Hicri 782 yılında vefat etmiştir).**

Derim ki: Bu imam ibni Teymiyye'nin ashabından olan bir alimdir. **İmam ibni Hacer el-Askalani**, bu imamin imam Zehebi'nin ve imam Mizzi'nin yazdiklari seyleri kendi hatti ile cokca yazdigini soyles. (**ed-Durarul Kamine 1.clt. 521.s. 1152 numarali kisiye bak**).

İmam ibni Nasiruddin, imam ibnus Sirac hakkında soyle demistir: *Kendisi Mizzi'nin ozel arkadaslarindan olup Mahir birisi idi.*

Derim ki: Bu kisiyi imam ibni Nasiruddin er-Raddul Vafir adli eserinde ibni Teymiyye'ye *Şeyhulislam* diyenlerin arasinda zikretmistir.

**98- imam Ebu Bekir bin Şeref bin Muhsin bin Ammar
es-Salihi.**

İmam ibni Nasiruddin, imam Ebu Bekir hakkında soyle demistir:

"Şeyh Takiyyuddin ibni Teymiyye ve Seyh Cemaluddin el-Mizzi ile birlikte, ikisinin hocasindan bir cok sey dinlemislerdir. "

Derim ki: **imam ibni Nasiruddin**, bu imamin imam ibni Teymiyye'yi Seyhulislam diye vasfeden alimlerden oldugunu zikretmek ile yetinmistir.

Hafız ibni Kesir soyle demistir:

"Şeyh Takiyyddin ibni Teymiyye ve Mizzi ile arkadaslik yaparak bir cok sey dinlemistir. Kendisi Seyh Takiyyuddin'i (ibni

Teymiyye'yi) sevenlerden birisi idi. Bu ikisinin yanında onların yardımcıları gibi idi.

Yine Ailesi olan fakir birisi idi. Zekat'tan ve Sadaka'dan ailesini geçindirecek kadar alırdı. Hayatının son günlerinde Humus'ta kaldı. Ben, Hocamız Mizzi'ye arkadaşlık ederek Humus'tan geldiğinde onu gordum. Kendisi hatabeti guclu, Fasih konuşan, ilimde orta birisi idi. Onun Tasavvufa ve kalp ahvalinin ve amellerinin hali hakkında konuşmaya ve baska seylere meyili vardı.

Kendisi Seyh Takiyyuddin ibni Teymiyye'den bahsetmeyi cokca yapardı... Seyh'te (sanırım ibni Teymiyye'yi kasd ediyor) insanların ona ihsanda bulunmalarına tesvik ediyordu. Kendi de ona verip onu doyuruyordu" (el-Bidaye ve en-Nihaye 14.clt. 162.s.).

Derim ki: **imam ibni Nasiruddin**, bu imamin imam ibni Teymiyye ile aynı senede vefat ettiğini zikretmistir. Yani Hicri 728. Yılda vefat etmişlerdir. Allah hesine rahmet ve ishan eylesin.

99- imam Zeynuddin Ebu Bekir bin Kasim bin Tercem el-Kennani el-Rahbi.

Imam ibni Nasiruddin, bu imam hakkında şöyle demiştir:

*"Benim bulduğuma göre kendi hattı ile bir çok defa Seyh Takiyyuddin'i (ibni Teymiyye'yi) "**Seyhulislam**" diye vasfetmiştir. Böyle yapmak ile doğru yaptı. Ne güzel de bir ihsanda bulundu. "*

Derim ki: **imam ibni Nasiruddin**, bu imami zikrettikten sonra şöyle demiştir:

*"İşte bu kişi de, Alimlerden Seyh Takiyyuddin ibni Teymiyye'yi "**Seyhulislam**" diye vasfedenlerin arasında en son zikrettiğimiz kişidir. Bizler onun (ibni Teymiyye'nin) imamlığını ve zuhdliğini*

ve vera'ligini ve dindarligini vasfeden cok fak fazla kisiyi zikretmedik. "

Ayni sekilde o yasarken soylenen şiir'leri, vefatından sonra da arkasından okunan şiir'lerden cok fazlasini zikretmedik.

Derim ki: Bundan sonra imam ibni Nasiruddin, imam ibni Teymiyye'yi tekfir edenlere nasihat babından, imam ibni Teymiyye'nin vefat ettiğinde soylenen bir tane şiir'i zikretmistir.

100- imam Ebul Hasan Ali bin Muhammed bin Ganim el-Makdisi.

Derim ki: **imam ibni Nasiruddin**, bu imamin şiirini Sahih senedi ile rivayet edip zikretmistir. Seyhulislamin kabri basında vefat ettiği gün ilk okunan şiirin bu olduğunu zikretmistir.

Ben de misal babında bu şiirin bazi beyitlerini tercume edeyim:

"O oyle birisi idi ki, her ilim talebesi icin bir hazine idi = o oyle birisi idi ki, Harama dusmekten korkan her kisinin yardimcisi idi

O oyle bir ilim aldi ki, onunla ayni seviyede olan hic kimse yoktu = ne bir alim vardir, nede bir taninan kisi

Onun Dunya'da bir benzeri yoktu = ne faziletinde, nede mükemmelliginde onun gibisi yoktu

O kendi ulastigi ilmi seviyede tekil kisi idi = Onun ulastigina ruyada ulasamadilar

O kendi zamaninin alimi idi = onun ilmi butun Alimlerin ilmini gecmis idi

Dimeşk'te olan herkes = acidan onun icin goz yasi doktu

Insanlar doguda ve batida onun icin cok uzulduler = Yetimler gibide huzunlu kaldilar

Eger bir sey feda etmek fayda verseydi, onun icin ruhlar feda edilirdi

Allah onun ruhunu mukaddes kilsin"

Derim ki: **imam ibni Nasiruddin**'in kitabinda adi gecen alimler burada bitmistir.

Ben, bu risalemde buraya kadar zikrettiğim alimlerin isimlerini imam ibni Nasiruddin'in Raddul Vafir adli eserindeki gibi zikrettim. Bir kac tane alim adi haric, genel olarakta hic bir alimin siralamasini, imam ibni Nasiruddin'in siralamasi disinda yapmadim.

Bundan sonra da farkli farkli kitaplardan imam ibni Teymiyye'yi oven alimlerin isimlerini zikredecegim insallah. Umarim rabbim bizleri muvaffak kilar.

Simdi de imam ibni Nasiruddin'in **er-Raddul Vafir** adli eserine önsöz yazip bu degerli kitabi oven alimleri zikredelim:

101- imam Allame Hafız Bedruddin Mahmud el-Ayni el-Hanefi.

Bu alim, imam ibni Teymiyye'yi en cok oven alimlerin arasinda yer alır. Imam **ibni Nasiruddin**'in **er-Raddul Vafir** adli eseri eline gectiginde hemen bu kitaba guzel bir önsöz yazmistir.

Imam Bedruddin el-Ayni el-Hanefi, bu kitaba yazdigi önsözü 10 sayfa civarindadir. Bu nedenle ben, Imamin zikrettiği sozlerinden bazılarını ornek olarak zikredecegim insallah.

İmam soyle demistir:

"... Bundan sonra, **er-Raddul Vafir** adli eserin yazari, yazdigi bu muhtesem guzel eserinde ciddi bir sekilde toparlamada gayret gostermistir. Bu eseri yazip mantigini ortaya dokmek ile sihirbazlari şok etmistir.

Bununla islam alimlerini ve buyuk imamlari tekfir edenlere reddiye vermistir. O alimler simdi naim cennetleri bahcelerinde barinmaktalar. Kerim olan Allah'tan rahmet kokularini duydular.

İşte kim bu alimlerden her hangi birisine dil uzatirsa, veya onlardan yanlis seyleri naklederse, sanki küle uflemis gibi olur...(yani; o sapigin bu dil uzatmasi hic bir sey ifade etmez)

Hatta nasil birisi islam ile isimlenip, hatta bilen ve anlayanlarin mertebesine kendisini cikartip, bundan sonrada rahat bir sekilde aci duymadan boyle birisini tekfir edebilir?

Böyle diyen kisinin inanci bunu dediginden neredeyse cok rahat bir durumda...(bundan sonrada imam ibni Teymiyye'ye dil uzatan bu kisileri bu dedikleri gibi seyler ile sovmeye devam eder)

Meshur olup bilindigi gibi; **Seyh imam Alim Allame Takiyyuddin ibni Teymiyye**, bu dine Zindiklar ve Mulhidler dil uzattiklari zaman, dini savunan kisidir. Peygamberlerin efendisi olan Peygamberimizden s.a.v. gelen rivayetleri tenkid eden kisidir(sahihini zayifından ayiran kisidir). Yine sahabelerden gelen rivayeteride tenkid eden kisidir...

İşte kim derse ki: O kafir'dir, bunu diyen kşsi Kafir'in ta kendisidir. Kimde ona Zindik derse, o Zindik'tır.

(ibni Teymiyye'nin) kitaplari ufuklara kadar ulastigi halde, nasil boyle seyler onun icin soylenebilir ki?

Halbuki onun kitaplarinin icinde sapikliga ve kotuluge delalet edecek hic bir sey bulunmamaktadır (derim ki: birakin imam ibni Teymiyye'nin eserlerinde sapikligin oldugunu, buna delalet eden her hangi bir sey bile bulunmadigini zikretmistir).

Onun ziyaret ve talak meselesindeki bahsi ise sadece ittifak edildiği gibi normal ictihadden kaynaklanmıştır. Muctehid her iki halde de (yani ister bu dediginde hata etsin, ister dogruyu bulsun) ecir ve sevap almıştır. (derim ki: iste nasilda imam Ayni, imam ibni Teymiyye'nin bu iki meselede muctehid olup normal bir sey soyledigini soylemistir! Bakin simdi de bu meselede ne diyecek).

Bu dediklerinin icinde de kinanacak veya ayiplanacak her hangi bir seyde yoktur.

Ama onlari bunu demelerine sebep olan sey, aciktan (gorulduğu gibi) hased ve buyuk hilekarliklari olmustur.

Hased eden kisi icinde Felak suresinin sonu ve bu ayetlerle yanmasi bile yeterlidir.

Kim de onlardan (ummetin alimlerinden) vefat edenlerine dil uzatirsa, veya onlardan sadir olmayan bir şeyi aktarirsa, sanki imkansiz olan bir sey yapmis olup, falakaya yatirilip agir bir sekilde cezalandirilmalari istihkak eder.

O da (ibni Teymiyye) imam, faziletli, mahir, Takvali, temiz, vera'lı(zuhdu), Hadis ve Tefsir ilimlerinde süvari'dir. Fikih ve iki Usul ilminde soz sahibi olan birisidir.

Bidatçılara karsi da keskin kilic gibidir. Din islerini seve seve ayakta tutan kisidir. Marufu cokca emreden, munkerden de cokca sakindiran birisidir.

Kisilerin yapamadigi kadar himmetli ve şecaatli ve cesur birisidir.

İbadeti, namazi, orucu ve zikri cok olan birisidir. kotu bir yasam surduren birisidir. bu halinden fazlasinida itmeyen birisidir.

Kendisinin (ders verdigi) guzel Sünni vakitleri vardır (Derim ki: Sunni vakitler derken, muhtemelen Sunnet uzere ders verdigi vakitleri vardır manasindadır)...

Onun meşhur ve kabul gören kitapları vardır.

Onun hatasiz, mukemmel fetvaları vardır.

*Onun bazı kitaplarının basına Kadıların kadısı olan **Kemaluddin ibnuz Zemlekani** ‘Allah ona rahmet eylesin’ şöyle yazmıştır:*

Vasfediciler onun hakkında ne dediler? = Ki, onun vasıfları saymaktan aciz kalmıştır

O Allah’ın kahir (kahredici/üstün gelen) hüccetidir = O bizim aramızda çağın bir harikasıdır

Sende ibnuz Zemlekani’nin kim olduğunu bilirsin(sonrada bu imamından bahseder)...(sonrada der ki)

Bu büyük alimin (ibnuz Zemlekani’nin) bu imam (ibni Teymiyye) hakkındaki şahidliği yetmiyor mu?

Onun hakkında islam dininin Allah katındaki huccetidir demistir. Yine güzel vasıflarının sayılamayacağını zikretmistir. Vasıfçıların saya saya bitiremeyeceğini söylemiştir.

Eğer durum böyleyse, o zaman nasılda ona **Şeyhulislam** demek caiz olmasın ki?

Boyle bir şey ile onu zikretmek neden caiz olmasın ki?

Boyle demeyi inkar eden hasedçi sinsinin inkarı nasıl normal karşılansın ki?

Acaba bu kişinin bu dedigindeki dayanağı ne imis?

Bu kişi sadece dusuncesiz haykiran cahildir.

Bilindigi gibi “**Şeyh**” kelimesinin iki tane manası vardır. Lugavi manası, istilahi manası.

Lugatta ise: Yaşı geçen kişi için kullanılır.

İstilahta ise: Şeyh, talebesi olacak seviyeye gelen kişidir(Talebesi olacak kadar ilmi olan kisidir).

Bu iki manada zikredilen imam(ibni teymiyye)da bulunmaktadır. Hiç şüphesiz ki kendisi islam alimlerinden bir grubun hocası idi. Fakih olan talebeleride vardı.

Eğer onun hali bu ise, ona nasıl “**Şeyhulislam**” denilmesin ki?

Çünkü kim Muslumanların imami olmuş ise, o kişi islamin hocası olmuş olur(islamin hocası: Şeyhulislam demektir). Bununla birlikte bu ifadeyi onun (ibni Teymiyye) hakkında kullanan bir çok büyük kadi alimler vardır. İslamin öncüleri olan faziletli alimlerde vardır. İşte bu alimleride “**er-Raddul Vafır**” adli eserin sahibi

ustaca yapılmış bu kitabında zikretmiştir. Bizler bu alimlerin isimleri bu kitapta bulundugundan tekrarlamadık. Bu kitabı okuyan dikkatlice teemmül ederek okusun. Onu okuyan kiside içindekileri kabul edecektir.

Bu imamın maceraları konusuna gelirsek, onun maceraları çok fazladır. Onun düşmanları tarafından ona iddia edilen şeyler hep hakikati olmayan şeyler olduğu ortaya çıkmıştır. Bu olaylar sadece kalplere yerlesen tenkidlerden kaynaklanmıştır.

Ona zulmedilerek ve düşmanlık beslenerek hapse atılmıştır. Halbuki bundan ayıplanacak hiç bir şeyde bulunmamaktadır. Tabiihlerin büyüklerine bile ölüm ve zincirlenme ve hapse alınma olmuştur.

İşte **imam Ebu Hanîfe** –Allah ondan razı olsun– hapsedilmiş ve kendisi hapiste olmuştur. Her hangi bir alim onun hak üzere hapsedildiğini iddia edebilir mi ki? (sozun tamamında şöyledir: Eger imam Ebu Hanîfe'ye bu currette bulunamıyorsanız, neden ibni Teymiyye'ye bulunuyorsunuz ki?)

İşte **imam Ahmed** –Allah ondan razı olsun– doğru bir sözü söylediği için hapsedilmiştir.

İşte **imam Malik** –Allah ondan razı olsun– asiri derecede acı verici bir şekilde dayak yemistir.

İşte **imam Şafî** –Allah ondan razı olsun– Yemen'den Bagdad'a kadar zincirlenmiş bir şekilde tasınmıştır.

İşte bu büyük imamların başına gelen şey, bu imam(ibni Teymiyye'n)in başına da gelmiştir. Bu imamin başına gelen şey yeni bir şey değildir.

En son Dimeşk kalesinde hapse alinmistir. Yedi yuz yurminci yilin Zulkaade ayinin Cumartesiye pazara baglayan gece de vefat etmistir.

En son on yedi gun boyunca hasta idi. Seyh Muhammed bin Temmam kalenin kapisinda onun icin cenaze namazini kildirmistir.

Sonrada ona Emevi Camii'sinde cenaze namazi kilmislardir. Sonra Sufiyye kabristaninda kardesi Şerefuddin'in yanina gömülmüştür.

Doğumu ise Harran'da olup, Rabiulevvelin onuncu günü, alti yuz atmış birinci gunedir.

Namaz kılınma vaktinde de Cami, Cuma gununden daha fazla kalabalıklaşmıştı. Buyuk vezirler gelip onu kafalarinin ustunde "ferac" kapisindan disariya cikartmislardi. İnsanların Cami'den Sufiyye kabristanina kadar (izdiham nedeni ile) daginik bir halde idiler. Kabrinde ona bir çok hatim yaptılar. Onun ashabi, kabrinin basinda bir cok gece kaldılar. Imam Zeynuddin Omer ibnul Verdi onun hakkında bir şiir okuyup ovguler soyledi. Allah ona rahmet eylesin.Şiirin icinde şunlarda gecer:

“Onun irzina küstah bir topluluk dil uzatti = ama onlar bununla sadece kıymetli taşın uzerine damla atabildiler

Takiyyuddin Ahmed, alimlerin en hayirlisi idi = Problemler kendisi ile cözülürdü,

O tek basina hapsedilmis iken vefat etti = ne de onun Dunya'ya bir meyli vardi

Vefat etme anında onun yanına gelselerdi = Meleklerin nasılda etrafında toparlandığını görürlerdi

Allah için, bu kabir nasıl birisini içine aldı? = Allah için, yer nasıl birisini içine aldı?

Onlar ona hased beslediler, çünkü onlar = ondaki menkibelere sahip olamadılar. Böylelikle kurnazlasıp (Hasetten) yandılar.

Onun (hak olan) yolundan gitmeye gelince onlar tembeldirler = ama ona eziyet etmeye gelince de sonuna kadar çalışırlardı

İnci'yi midye kabuklarında hapsetmek bir iftihardır = Şeyh içinde hapse girmek sevinçtir

Kendisi Haşimi ailesini (Peygamberimizin ailesini) kendine onder edinmisti = onlar zorluklar yasadılar, ama pes etmediler

O oyle bir imamdir ki kendisine velayet isteyen birisi degildi = ne de onun gecimini sagliyacak bir vakfi, nede ona maaş baglayan bir yeri vardi(hic bir seyi yoktu)

Ne de o sizinle mal yarisina girdi = nede o sizinle iç içe degildi(sizin gibi dinsizlerden uzakti)

Ey onu hapse atanlar! Şüphesiz sırat köprüsü kurulduğunda = Gerçek maksadınız ve kötü niyetiniz açığa çıkacaktır.

İşte o öldü, sizlerde rahatladınız, artık bildiğinizi yapın! = Meclisleri kurup problemleri halledin

Sizi reddedecek kimse kalmadı(ibni Teymiyye vefat etti) = O seccade artık dürülmüştür (Burada şiir bitmiştir)”

*Bu imam Zeynuddin’de ilimlerde Allame ve itkanli birisi idi. Her şiirleri hemde metinleri iyi bilen birisi idi. Güzel şiirleri vardı. Mukemmel yazdigi seylerde vardı. Arap dilinde mahir birisi idi. Ders ve fetva verdi. Faydali kitaplarida vardır. Kitaplarından biriside: “**Nazmul havis Sagir**” adli eseridir.*

Halep’te yedi yuz kirk dokuzuncu yilda vefat etmistir.

*Yine onun(ibni Teymiyye) hakkında imam, Alim Allem **Esiruddin Ebu Hayyan(Meshur imam Ebu Hayyan)** soyle demistir:*

“İbni Teymiyye bizim şeriatimizi savunmak için ayaklanmıştır = Mudar isyan ettiginde, Teym’in efendisinin makamına gecmistir,

Hakkin ortadan koybolmasi esnasinda hakki ortaya cikarmistir = şer ehli şerlerini yaymak için ortaya ciktiklarında şerri söndürdü,

Bizler bir yuce alimin geleceğinden bahsederdik = iste o beklenen imam sensin”,³

İşte eger bu imam, bu Allamenin vasfı ile bu sekilde birisi ise, bu disinda baska buyuk alimlerin sahidligi ile boyle birisi ise, ona boyle zindikligi veya tekfiri nisbet eden kisiye neler yapılmasi gerekir?

³ (Derim ki: imam el-Ukkeri Şezeratuzzeheb adlı eserinde imam Ebu Hayyan’ın bu şiirini naklettikten sonra soyle demistir: Burada onun Muceddid olduğunu soylemek istemiştir”8.clt. 146.s.”)

Zaten boyle bir sey ancak geri zekali bir cahilden, yada tamamen delirmis birisinden sadır olabilir.

(bu cahil geri zekaliya yapılacak seyler sunlar olabilir) Bir: asiri derecede azarlanir. Meclislerde bu yaptigi seyler aciklanip bu durumunu her kesin bildigi bir sey haline getirilir.

Hatta bu kisi tovbe edene kadar, veya bu gorusunden geri donene kadar hapsedilir.

iki: Kelepceler ve zincirler ile terbiye verilir. Sayisi olmadan saglam bir dayak atilir.

Iste bu sapikliklarin hepsi zamanimizin kotulugunden kaynaklanmaktadir. Veliyyul emirlerin(Muminlerin emiri ve vezirlerin) adaleti ve ihsani ortaya cikarmaktan uzaklastiklarindan dolayi, fesadcilarin fesadlarini ortadan kaldirmamalarindan, kotulerin isi yurutmelerinden kaynaklanmistir.

Artik cahil kisi kendisinin alim oldugunu iddia eder. Sonrada Musلمانlari alimlerine dilini uzatir. Heleki hakka dogru hak ile gidenlere, adil olanlara bunu yaparlar.

İste bu imam ilimlerde yuceligi ile beraber, bir cok insanlari bulundugu yerlerde ondan sadir olan aciktan kerametler bir cok dillerden nakledilmistir. Yine kapali meselelerde soru sorulugunda kesin cevaplar verirdi. Hiç bir sekilde de bu durumda duraklayip cekinmezdi.

O kendi sandalyesinde iken insanlara vaaz ederken, insanlari Çokluğunda ona sorulan sorulardan biriside şudur:

Bir adam der ki: Allah'tan baska hic bir sey yoktur. ve der ki: Allah her yerededir. Bunu diyen kisi Kafir oldu mu? Yoksa hala imanli midir?

Bunun uzerine direk cevap vermistir:

Kim Allah zati ile her yerededir derse, o bunu demek ile Kuran'a ve Sunnet'e ve Mushumanların icma'sına muhalefet etmis olur. Hatta bunu demek ile üç millete de muhalefet etmis olur. Halbuki yaratici –subhanehu ve teala– yaratiklarindan ayridir. Yarattigi seylerin icinde kendi zatindan hic bir sey yoktur. yine onun zatinda yaratiklardan hic bir sey yoktur. Halbuki onun (Allah'in) buna ihtiyaci yoktur. Kendi nefsi ile bunlardan (yaratiklardan) ayridir.

Sahabeler ve tabiinler ve dört imam ve Din imamlarinin geneli ittifak etmislerdir ki, onun(Allah'in) şu ayetin:

“(ve siz nerede olursanız olun, o sizinle beraberdir. Ve Allah sizin yaptığınız her şeyi görendir)(Hadid suresi 4.ayet) “

Manasi Allah'in yaratikların icine karismis ve birlesmis demek degildir. Yine zati ile her yerededir demek degildir. Halbuki o –Subhanehu ve teala– ilmi ve kudreti ile her sey ile birliktedir. Allah –Subhanehu ve teala– kulu nerede ise onunla birliktedir. Onun dedigini duyar. Onun yaptiklarını gorur. Onun icindeki ve disindaki her şeyi bilir. Onlara yakindir. Onlara hakimdir.

Halbuki Gökler ve yer ve ikisi arasindaki her sey Allah için yaratiktir. Allah –Subhanehu– bu seylerin her hangi birisi ile birlesik degildir.

“(Onun bir benzeri yoktur. O duyandır, gorendir)(Şura suresi 11.ayet) “

Ne onun zatında, ne de onun sıfatında hic bir sey ona benzemez. Hiç bir sey ona benzetilmez ve nasıl denilmez. Hiç bir (sıfati) tahriş edip iptal edilmez. Onun sıfatları yarattığı şeylerin sıfatları ile benzetilmez.

Selefin mezhebi ise: Benzetmeden isbat etme, iptal etmeden tenzih etmedir.

Imam Malik –Allah ondan razı olsun– ona (Allah’ın) su ayeti hakkında soru sorulur:

“(Rahman Arş’a istiva etmistir)(Taha suresi 5.ayet) “

Kendisi soyle demistir: istiva bilinen bir şeydir. Nasıl olduğu ise bilinmemektedir. Buna iman etmek ise caviptir. Bu konuda soru sormak ise bidattir.

(imam Bedruddin el-Ayni soyle devam eder) İste sen bu imamin akidesini gördün. içinin nasıl olduğunu keşfettin. İşte kim bu akide üzerine olursa nasıl o kisi Hulul ve ittihad akidesine nisbet edilebilir ki? Veya nasıl Tecsim akidesine, veya ilhad ehlinin inancına nisbet edilebilir ki?

Rabbim bizleri ve sizleri sapkinlik ve dalalet ve inad dan uzak tutsun. Bizleri Hayır yoluna hidayet etsin. O her seye kafi olandır. Dualarada cevap verendir.

Dargın bir şekilde bunu yazan, Zengin rabbinin rahmetine muhtac kulu:

Ebu Muhammed Mahmud bin Ahmed el-Ayni. (Allah onu açık ve gizli lutfu ile muamele etsin. Korunan Kahire sehrinin 835 yılının Rabulevvel aynının on ikisinde)

Derim ki: Burada imamin, **Er-Raddul Vafir'e** yazdığı önsöz bitmiştir. Allah ona rahmet eylesin.

İmam Ayni'nin tarihte yazdığı bir kitabı vardır. Adi: **ikdul Cuman**'dır. imam İbni Teymiyye'den bahsederken şöyle demistir:

“O, Seyh, imam, Alim, Allame Takiyyuddin Ebul Abbas Ahmed bin Abdulhalim bin Abdusselam bin Abdullah bin Ebul Kasim bin Muhammed bin Teymiyye el-Harrani el-Hanbeli.

Kendisi faziletli, maharetli, bir çok ilime sahip olan bir imamdır. Heleki Hadis ve Tefsir ve Fikih ve iki Usul ilminde çok bilgisi vardır. Bidatçılara karsi keskin kılıç idi(sonrada onsozde zikrettiginin benzerini zikreder. Burada zikrettigini fazlasi ile onsozde zikretmistir)(**el-Cami Li sirati Seyhulislam İbni teymiyye Hilali Sebati Kurun 540.s.).**”

Allah İmam Ayni'ye rahmet eylesin. Bu İmam Sahihi Buhari'nin meşhur şerhi olan “**Umdetul Kari Şerhi Sahihil Buhari**” adlı eserin sahibidir.

İmam Ayni Buhari'nin şerhinde de imam İbni Teymiyye'yi mutemed bir alim görmüştür. İmam İbni Teymiyye'den bir çok nakiller yapmıştır.

İmam Ayni “Allah eskiden nasılsa şimdide öyledir” manasındaki Hadis'in aslı olmadığını zikrettikten sonra şöyle demiştir:

“Buna İmam İbni Teymiyye tenbih etmiştir (22.clt. 413.s.).
Bunun dışında bir çok nakiller yapmıştır.

102- İmam Zeynuddin Omer ibnul Verdi.

Derim ki: bu imamin imam ibni teymiyye’ye yazdığı ovqusunu bir önce zikrettiğimiz imam Ayni **er-Raddul Vafır’e** yazdığı onsozunda zikretmiştir.

103- İmam Allame Salih bin Ömer el-Balkini.

Derim ki: Bu imam da **er-Raddul Vafır** adlı esere önsöz yazanlardan birisidir. önsözünde şöyle demistir:

“Bu toparlanmış, duyan için mukemmel seçilmiş sözleri içeren kitap elime gecti. Bu kitaba da yeterli bir şekilde baktım ve göz gezdirdim ve (üzerinde konuşacak kadar)şartları yerine getirdim... (sonrada bu kitabı ovmustur) , bu kitap zamanının alimi, kendi arkadaşlarını ilimde geçen kişinin menkibelerini içerdigi halde nasıl böyle olmasın ki? Bu kişi (ibni Teymiyye) Dil ve Kalem ile Mustafa’nın s.a.v. Şeriatini savunmuştur. Hanîfî din için uğrasıp bedel vermiştir. Meşhur kitapların sahibidir. Arkasında bıraktığı eserlerin sahibidir. Bu eserleri Bidat ve ilhad ehline, hulul ve ittihadin olduğunu söyleyenlere reddiye ıcermektedir.

*Kimin hali böyle olursa, bu kişi neden **Şeyhulislam** diye lakablandırılmasın ki?*

Bu şekilde büyük alimlerin arasında neden adı gecmesin ki?

Onda olmayan seyleri ona nisbet edenin sozunde de bir deger yoktur. Veya tevcihi olmayan bir sozu alipta bir tek hevesi icin onu kotu bir seye nisbet edenin sozunde de bir deger yoktur. O (ibni Teymiyye) hasedcilerin ve bagilerin ve dinsizlerin ve zulmedenlerin zarar veremedigi kisidir.

Kör gözler Güneşe istedigii kadar baksın = körse ona Güneşin isigi zarar veremez

Ama Hased kisiyi kendi hevesini takip etmeye götürür. Yine Hased ettigi kisi hakkında gordugu her sey ile konusmaya goturur. Allah icin, su Hased'de ne kadar adaletli imiş. Kendi Hased ettigi kisi ile baslar, taki o kisiyi oldurur.

Bu alim (ibni Teymiyye) hakkında şu kisinin sözu ne kadar da uygun geliyor:

Gencin ilmüne ulasamayınca ona Hased beslediler = Boylelikle (Bu Genc icin) butun kavim onun hasmı ve dusmani olmus olur

Peygamberimiz s.a.v. şöyle demistir:

Hased'e cok dikkat edin, Suphesiz ki Hased, atesin kömürü yedigi gibi sevaplari yer.

Veya dedi ki s.a.v. :

Ot(yani: atesin kömürü yedigi gibi sevaplari yer)⁴

⁴ (Senedi Zayıftır. Bildigim kadari ile iki tane senedi vardır. Birisi Enes bin Malik'ten r.a. , diyeride Ebu Hureyre'den r.a. rivayet edilmektedir. Ama zayıftır. Imam Ebu Davud ve baskalari rivayet etmistir).

Allah bizleri insaf kapisini kapatan, guzel vasiflari soylemeyi engelleyen hasedden uzak tutsun.

*Yine bizim mezhebimize gore: Suphesiz ki Kim kendi Musلمان kardesini Tevil'siz bir sekilde tekfir ederse, kendisi Kafir olur. Durum boyle ise, nasil bu alimi "**Seyhulislam**" diye vasfeden Tekfir edilebilir ki?*

***Kadilarin kadisi olan Tacuddin es-Subki** –Allah ona rahmet eylesin– (**Tabakatus Şafiiyyin adli eserinde**) kendi babasi Seyh Takiyyuddin es-Subki'nin hayatından bahsetmistir. Hayatından bahsederken alimlerin ovgulerini zikretmistir. Orada **Hafız Mizzi'nin "Seyhulislam lafzini sadece babasına ve Seyh Takiyyuddin ibni Teymiyye'ye ve Seyh Semsuddin ibni Ebi Omer'e yazdigini"** iftihar ederek zikretmistir.*

Eger ibni Teymiyye ilimde ve amelde cokca yukseklerde olmasaydi, ibni Subki onu babasi ile bu menkibede bir tutmazdi. Eger ibni Teymiyye Bidatci veya Zindik olsaydi, onun babasi ile ayni mertebede olmasına razi gelmezdi.

Evet, ibni Teymiyye'ye nisbet edilen bazı seyler olmustur. Bu seylere onun muasirlari tarafından inkar tepkileri yoneltilmistir. Ona reddiye verme amaci ile Seyh Takiyyuddin es-Subki ugrasmis ve Ziyaret ve Talak meselesinde ona reddiye vermistir. Bu iki meselede de ayri bir eser yazmistir. Bu meselelerde de asla onu Kafir veya zindik yapan hic bir sey yoktur.

***Herkesin sozunden bazi seyler alinir ve kabul gorur, yine terk edilir. Sadece bu kabrin sahibi haric. Yani Peygamberimiz s.a.v.** (yani Peygamberimiz dışında her kesin*

sozunun bir kismini aliriz, bir kismini reddederiz. Sadece Peygamberimizin s.a.v. butun dedigini kabul ederiz).

Mutlu olan kiside hatalari sayilan, hata yaptigi yerler az olan kisidir.

Ayrica Seyh Takiyyuddin (ibni Teymiyye'n)'in bu dedikleri ondan dusmanlik ile sadir oldugunu soylemek ise, bundan Allah'a sığınırız.

Belkide o bir gorus görüp buna delil bulmustur. Bizler arastirip ugrasmalarimiza ragmen hala onun sozlerinden kufrunu veya zindikligini gerektiren her hangi bir sey gormedik. Bizler onun Bidat ve Heva ehline reddiye verdigini gorduk. Bunun disinda da yazdiklarindan anlasildigi gibi, adamin bu denilenden uzak olup, dindeki ve ilimdeki mertebesinin yuksek oldugudur.

Alimlere ve buyuklere ve fazilet ehline saygi duymak gerekir. Allah'u teala soyle demistir:

(Deki: Hic bilenler ile bilmeyenler ayni seviyede olabilirlermi?)(Zumer suresi 9.ayet).

Peygamberimizin s.a.v. soyle dedigide Sahih olarak rivayet edilmistir:

Kücüğümüze rahmet etmeyen, büyüğümüzün şerefini bilmeyen kisi bizden degildir.

Baska bir rivayette ise:

Büyüğümüzün hakkini (bilmeyen kisi bizden degildir) 5

⁵ derim ki: bunu Tirmizi Suneninde rivayet edip, Hasen ve Sahih oldugunu belirtmistir).

Bir alimde fasiklik ve kufur olmadan, o alime nasilda Kufuru ve zindikligi atmaya kalkisilabilir ki?

Halbuki Peygamberimizden Sahih bir sekilde soyle dedigi rivayet edilmistir:

Her hangi bir kisi, her hangi bir kisiyi Fasiklik ve Kufur ile itham ettiginde, eger o dedigi kiside boyle degilse o soyleyen kisiye geri doner”⁶

Ayrica nasil haksiz yere ölüleri sovmeye boyle kalkisilarbilir ki?

Ölüleri sovmekte haramdir. Peygamberimizin s.a.v. soyle dedigi de Sahih olarak rivayet edilmistir:

Ölüleri sövmeyin. Onlar yaptiklari ile gittiler⁷

Yine nasil Mumin bir kisiye haksiz yere eziyet etmek caiz olsun ki? Bunun yaninda Allah’u teala soyle demistir:

“(Mümin erkeklere ve mümin kadınlara, yapmadıkları bir şeyden dolayı eziyet edenler, şüphesiz bir iftira ve apaçık bir günah yüklenmişlerdir)(Ahzab suresi 58.ayet)”

Peygamberimizinde s.a.v. soyle dedigi Sahih olarak rivayet edilmistir:

⁶ derim ki: Buhari Sahih’inde rivayet etmistir

⁷ Derim ki: Buhari Sahih’inde rivayet etmistir

“Mushuman kisi, Mushumanlara dili ve eli(kotuluk ile) uzanmayan kisidir. Muhacir kiside Allah’ın ona nehyettiği şeylerden uzak duran kisidir⁸.”

İşte bu alimde olmayanı bu alime nisbet etmeye kalkisan kisinin yapması gereken şey, Allah’a geri donmesi ve dedigi şeyleri terk etmesidir. Bunu yapsın ki güzel kasid ile bol sevabi alabilsin.

Eger ondan sadır olan, tevili kabul eden delilsiz bir şey gorurse, ve eger ondan sadır olan ve inkar edilmesi gereken kesin bir şey gorurse, nasihat etmeyi kasd ederek inkar etsin. Adamin mutlak manadaki makamında çökertmesin. Bununla birlikte adam ilim ve fazilet ve kitaplar ve fetvalar ile şöhret kazanan birisidir. Fetvalari her tarafa yayılmıştır. Allah bizleri hatadan korusun. Sapiklikta uzak tutsun. Amin, Hamd Alemlerin rabbi olan Allah’a olsun.

Bu, Peygamberimizin s.a.v. dogduğu güne muvafakat eden, pazartesi günü, Rabiulevvel ayı, sekiz yüz otuz besinci yılda yazılmıştır.

*Bunu diyen ve yazan, Rabbinin affına muhtac olan fakir kulu: **Salih bin Ömer el-Balkini eş-Şafii**. (Allah’u teala ona lutfetsin.)*

104- imam Abdurrahman et-Tefheni el-Hanefi.

Derim ki: imam Allame Mahmud el-Alusi, bu imam hakkında şöyle demistir: ...

“Allah ona rahmet eylesin. Kendisi zamanının Allamesi idi. kaldığı şehrin en zekisi idi. Din ilimlerini, hakikatleri itkan etti. Taki imamin hatırlatıcısı olmus. Onun mezhebindekilerin Ahkam’da soru

⁸ Derim ki: Buhari Sahih’inde rivayet etmistir

sorduklari ve masdarlari olmus. Ondan onceki faziletli kisilerin yazmadigi kitaplar yazmistir” (Gayetul Emani Fi er-Raddi Ala en-Nebhani 2.clt. 165.s.).

Derim ki: Bunu dememin sebebi, bu imami kimsenin tanimadigindandir. Bunlari zikredip bu imamin buyuk bir alim oldugunu isbat etmek icin zikrettim. Şimdide önsözünü nakledelim.

Imam Abdurrahman soyle demistir: ...

“Allah’ın tevfiği ile deriz ki:

Seyh Takiyyuddin ibni Teymiyye, onunla birlikte yasayanlardan bize naklolunana gore, yine onun talebesi ibnul Kayyim el-Cevziyye’nin her tarafa dagilan kitablarindan okudugumuza gore, kendisi bir cok ilimde okumus birisi idi, itkan ehlinden idi. Dunya ile pek isi olmazdi. Ondan ayrilmisti. Muhaliplerine delilleri sunmada yetenekli idi. Sunneti ezberlemisti. Onun senedlerini bilirdi. Iki asilda bilgisi vardi. Bu iki asil, Usuluddin ve Usululfikih’tir. Manalari cikartacak kadar (delillerden) istinbat etme gucu vardi. Allah adina hic bir sey onu korkutamazdi. Mucessime ve Hululiyye ve Mutezile ve Ravafid gibi Bidat ehline karsi ayaklanmisti.

İnsan eğer birisi ile bulusup onunla yasamaz ise, o kisinin hali ve vasiflarina delil olarak ondan naklolunan seyleri delil olarak getirir.

Ondan gelen seyler arasinda talebesi ibnul Kayyim el-Cevziyye’nin ilim ile adlanmasi bile olsa, bu dedigimiz icin delil olarak yeterlidir.

Onun cenazesinde sayılmayacak kadar kisinin toparlanması, hatta bu cenazesinin imam Ahmed'in –Allah ondan razı olsun– cenazesine benzetilmesinde ibret alanlar için bir ibret vardır. Yine onun cinlere tasallut olabilmesinde de ibret vardır(Yani insana musallat olan Cin'i insandan çıkarma yeteneğine sahiptir. Sonrada bu dediginin isbatını imam ibnül Kayyim'in eserlerinden yapmıştır. sonra söyle der)...

“İste kim bu vasıflar ile vasfolundu ise, nasılda Seyhulislam diye lakablandırılmasın ki? Hangi mana ile bu denilse denilsin.

Nasılda böyle bir şey böyle bir Hocaya, veya islam ile vasıflanmış bu kitapta zikredilen hocalardan her hangi birine nasıl nisbet edilsin ki? “...(sonra günah işleyen kişinin dinden çıkarılmaması gibi bir çok meseleden bahsetmiştir. Ardından söyle demistir)

“Bana bu tekfir eden kisinin meclisine giden birisi haber verdi ki, o kisi demiş ki: ibni teymiyye Kafir'dir. Haristiyenlerin Mecusileri gibidir. Yahudiler ondan daha hayirlidir. Haristiyenlerin ve Yahudilerin kitapları var, ama ibni Teymyye'nin kitabı yok. “

İşte bizler bu şeytani pislikten Allah'a sığınırız. Halbuki ibni Teymiyye'den Kufur ve Fasiklik olacak her hangi bir şey nakl olunmamıştır. Nede dininde kötü bir şeyde nakl olunmamıştır.

Onun zamanında adaletli bir çok alimin bir çok dersleri yazılmıştır. Bizler bunları gorduk. İçinde ondan (ibni Teymiyye'den) dine zarar verecek her hangi bir şeyin basına gelmediğini zikretmişlerdir. Bu derslerinde onu bizim onun hakkında dedimizden daha yüce şeyler ile vasfetmişlerdir.

Ama ona bazı alimler Ziyaret ve Talak meselesi nedeni ile ayaklanmislardı. Ona ayaklananların olayıda bilinmektedir. Bu iki meselede dinin asli meselelerinden değildir, halbuki bunlar Şeriatin usulundendirler. Bu şeylerde alimler icma etmişlerdir ki hata eden Muctehid olup sevap almıştır. Boyle yapani Tekfir’de edilmez, Fasik’ta denilmez. Seyh(ibni Teymiyye)’te bu iki meselede ictihad ile konuşuyordu. Bu iki meselede ona inkar edenler onunla Munazara yapmışlardı. Bu munazarada deliller getirmişlerdi. Bu delillere muhalefet edenin tevil etmesi gerekmektedir. Buda ayip bir şey değildir. Muctehid kimi zaman hata yapar, kimi zamanda doğruyu bulur. Oda ictihadi nedeni ile sevap almıştır, hata yapsa bile durum böyledir.” (sonrada imam ibni Teymiyye’yi tekfir edene nasihat etmiştir)...

105- imam Şemsuddin Muhammed bin Ahmed el-Besati el-Maliki.

Er-Raddul Vafir’e yazdığı önsözünde şöyle demiştir:

“Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla. Hamd alemlerin rabbi olan Allah’a mahsustur. Salat selam, Peygamberlerin efendisi olan Muhammed’in ve ailesinin ve ashabinin üzerlerine olsun.

Bundan sonra: Zikredilen kitaba baktım. Bu kitap, yazarının bir çok esere bakan Hafız kisilerden olduğunu göstermektedir. Kasd ettiği şeyide bu zikredilen (er-Raddul Vafir) kitabı ile tamamladığını göstermektedir. Bazen işaret ile (yani bazen Seyhulislam diyenlerin adını zikretmekte) veya tasrih ederek maksadına ulaşmıştır (veya acıkca Seyhulislam diyenleri ve nerede dediğini tafsilli olarak zikretmekte).

Halbuki Seyh Takiyyuddin ibni Teymiyye'nin ilimdeki imamligi için her hangi bir delile gerek yoktur. Çünkü bu zaruri bir bicimde bilinen bir şeydir. Nasıl ki Mutevatir haberler buna delalet etmektedir.

Bu kisinin Kafir olduğunu, bu kişiye Seyhulislam diyeninde Kafir olduğunu söyleyen kisinin sözüne gelince, bu dediği öyle bir şeydir ki tuylar diken diken olur. Kalplerde bunu dinleyince erir gider. Lanetlenmiş iblis'te bunu duyunca şaşmaktan güler. Bununla muhaliflerin kapları acilir ve ferahlar ve (sapik) yollarında daha da sabit kalırlar.

Yine şöyle denir: Hadi farzedelim ki sen onun hakkında böyle bir şey sayılacak kadarını gördün, ikinci sözündeki (ona Seyhulislam diyeni tekfir etmekteki) delilin nedir?

Yine nasıl böyle bu kadar genişce ve senden öncekileride içine alıp, yine kıyamete kadar gelecekteki insanlarıda büyük bir daire acip hepsini içeriye sokmak (hepsini tekfir etmek) nasıl doğru olabilir ki?

Yine sen iddia edebilirmisin ki bütün her kes görmeyecekte, bir tek sen bu şeyleri (bu kufur sözlerini) göreceksin?

Iste bu yaptığın sadece Hakimleri küçümsemek, günler gecerken olacakları göz önünde bulundurmamaktır. (burada onu tehdit ediyor).

Vacip olanda bu kisinin getirilmesi ve ona: Bunu neden dedin? Demenin sebebi nedir? Denilmesi gerekir. Bu durumda Şeri olarak onu (Dinden) çıkartacak bir şey soylerse, tamamdır(bu durumda kabul edilir). Yoksa şiddetli acı ve azap verici bir şekilde dayak yer

ki, bu ve benzerleri bir daha boyle bir sey yapmaya, alimlerin ırzlarına dil uzatmaya guc yetiremesinler.

Muhammed bin Ahmed el-Bustami el-Maliki yazmistir.

106- imam Ebu Hafs Omer bin Ebul Berekat Musa el-Humsi el-Mahzumi eş-Şafii.

Bu imamada imam ibni Teymiyye'yi Tekfir eden kisi hakkında şiir ile soru gelmistir. İlk beyiti şu sekildedir:

“Şeriat ve hesap ilimlerinin ehli olan kisilerin = Edep ve ilim hocasi olan kisiyi tekfir eden kisi hakkında ne derler?

İmamda bu şiiri gorunce ona cevap yazmaya başlar. İmam Ebu Hafs, Tarablus'a sefere gitmesi gerekir. Tarablus'a varınca Misir'daki ilim ehlinin **er-Raddul Vafir** için yazdiklari ona ulaşır. Bunlari gorunce de azimet ile bu şiirini bitirip kendisini o alimlerin arasina koymak ister.

Bu gecmiste zikrettigimi, immamın kendisi zikretmistir. Bende onun sozlerinden özetledim. Imamin cevabi yaklasik 97 beyitten olusmaktadır. Bende ziredilen beyitlerin bazilarini buraya aktariyim:

“Azimletlilik ile; Hamd alemlerin rabbi olan Allah'a mahsustur = o Acemilerin ve Arapların hayirlari ile hidayete erdirendir

*Cevabi Şiir halinde icazli bir şekilde al benden = isteyen için
senin denizindeki yeterli ilim gibi bir cevap*

*Evet, bizler onun (ibni Teymiyye'nin) Murted olduğu fetvasını
vereni tekfir ediyoruz = Tevilsiz bir şekilde kişileri tekfir etmek,
kisiyi herkesi tekfir etmeyi helal kilacak bir şeydir*

*Efendimiz Muhtar'ın (s.a.v.) Sunnetinden sahih olarak bizlere
geldi = bu gelen Buhari'de ve onun disındaki kitaplarda vardır*

*Sizin aranızda her hangi bir kişi arkadaşına = kafir oldun
demesin, eğer dediği Murted değilse kendisi Murted olur*

*Kuran'da da delil vardır ki hiç kimseyi = Gunah ile Tekfir
etme, sadece Şirk ve Peygamberi söven kişiyi*

*İcma etmişlerdir ki Bidatcinin şahadeti kabul edilir = sadece
Yalancı caiz gören hariçtir*

*Sonrada kıyas açıktır ki, kim sebepsiz bir yere = birisini
dinimizden çıkartırsa, bizde onu tekfir ederiz*

*Bu gibi birisi ile misaller verilir = bu gibi birisinin şöhreti
bulutlar gibi ufuklara ulaşmıştır*

*Bizim en bilginimiz onun yaşadığı dönemde onu Şeyhulislam
diye vasfetmişti = ondan sonrada ona bu deyim söylemek ile bir çok
kisi gelmişti*

*Zemlekani ve Sadruddin bariz olmuşlardı = Seyh (ibni
Teymiyye) ile edepli bir şekilde konuşup Munazara yapmışlardı*

*Sünen'leri ezberledigine şahidlik ederlerdi = hiç bir günde
Kafir'de olmamıştı*

Onun zamanında Şam'da = Her taraftan gelen Yetmiş tane Muctehid vardı

Rivayet olunmamıştır ki onların ona (İbni Teymiyye'ye) reddiye vermeleri = onun bir küfrü veya ona nisbet edilen bir yalandan çıkmış değildir

*Bizler kimiz ki aramızdaki en ilimli kişi hakkında konuşalım?
= kenarları dar yolla bizim isimiz nedir?*

(onun hakkında konuşan kişi) eğer derseki benim hüccetim Münkeri düzeltmek = sende deki: o Kerim olan kişinin (s.a.v.) sözlerini (bilmekte ve amel etmede seni ve senin gibilerini) geçmiştir

Eğer bir zellesi ve hatası ise = bu ictihadla olduğunda Allah'ın affetmesi buna doğru gelir

Allah'ın Dini'ni koruyup Haçlılara reddiye veren birisini = Azap etmesi haşa imkansızdır

O Hristiyanların ve Yahudilerin dinine reddiye vermistir = çünkü onlar Allah'ı üçleyip Baba adını vermişlerdir

Hulul ve Heva ehline, sonrada İttihad ehline ve = Rafizi'ye reddiye vermistir. Mucessimecilere de saldırgan kişi idi

Onun akidesine bakıp ne dedigini anla = onun kitaplarına bak, onun nasılda çekici birisi olduğunu görürsün

Her ilim alanında çok şey yazmış idi = Zühddeki hayatı ise Nevevi gibi tamamlanmış birisi idi

Onun Heva ve Bidat ehline reddiyeleri vardır = kitapları çok yuce ve güzel sözler içermektedir

Kim onun itikadında Tecsim vardır derse = yalan söylemiştir, bunu diyen Atese geri donmeyi beklesin!

Halbuki bu adamdaki benim itikadım, bu adam oyle bir adamdır ki = Evliya gibi birisidir. Ona dusmanlik edende savas icindedir

Eger alimler vilayet ehli degilseler = o zaman kim vilayet ehli olsun ki? Bunun disinda ancak kendi cezbettigi seylerden ibarettir

(yani evliya oldugunu iddia eder, ama evliya degildir. gercek Evliyalar ise ibni Teymiyye gibi adamlardir)

Amel olmadan ilim, kisiyi Cehenneme goturur = yarına odun tasiyicilari ile birlikte olur

Bizler haktan sarfedilmis cahil bir kisinin Kufur ile = Fetva verdigi bir vakitte yasadigimiz icin agliyoruz

(İbni Teymiyye'ye reddiye veren cahil kişi)İlimleri bilen kisiler hakkında konusmakta = Onlari etleri zehirlidir. Bu denenmistir, hadi toube et!

İcma etmislerdir ki o (İbni Teymiyye) Deniz gibi, bize imamlık yapan kisidi = perisan olmus bir zamanda gelen Dinin Muceddidi idi

O islamin bilgini ve Hifzedeni idi = Fetvalari ufuklara ve her bolgeye gitmis idi

Her yerde bilinen sohret kazanmis Kerametleri vardi = isteyen icin bunlar okunur ve rivayet edilir

Onun oyle kitaplari vardir ki, bunlar delalet etmistir ki = o ezberde ve anlayista ve itkanda ve kitaplarinda bu kadar sey yapan tek kisi idi

Onun buyuk meclisleri vardi, Sultan'da onu dinlerdi = (Munazaralarda) Muhalifi muthis bir sekilde yenerdi

Onun oyle bir cenazesi vardi ki = ilk asirlar disinda yakin zamanlarda boyle bir seye şahidlik kimse etmemistir

İbnul Kayyim ise arkadasi ve talebesi idi = onun arkadasligi kalan arkadaslarindan daha onde idi

İşte boyle birisi nasilda Kufur ile vasfedilsin ki? = Bunu diyende ilmi oldugunu iddia edip hakikati olmayan birisi idi

Pisligi yayan kisi karsisinda = Bizimde hakki savunmada bir kiskançligimiz yokmu?

Vay be, iblis bile biz onu tekfir ederken gulmustur = Merade'ler bile yokken bunu yaptik, asla hic suphesiz boyle yaptik!

Ister kizginlik halinde, ister normal halinde olsun = bu kisilere (İbni teymiyye'yi tekfir edenlere)soz ile, kitap ile yardım edenlerden Allah razi olmasin

Onlar islam alimini sinirlenip tekfir ettikleri muddetçe = onlar ne ilmi tahkik ederler, nede kokusunu duyarlar

Şeytan bile dedi ki: Ben sizin ona Murted demenizden beriyim = halbuki ben sadece ona karsi sinirli birisi olarak yaninizda idim!

Ey Allah'ın Dininin imamlari, sizin aranizdan her hangi birisi = Razi gelirmi ki yol gosterici alim tekfir edilsin?

*Bizim (İslam) milletimiz için Şerefimiz tamamlanmayacaktır
ki = taki bir kan akıtılsın ve bu irtikabi eden kisi dayak yesin*

*Allah'ın dinini koruyan ve hifzedenden kaside = kitabında
toparladığı kisileri zikretmek ile çok güzel yapmıştır (**er-Raddul
Vafır'i** kasd ediyor)*

*Ona Şeyhulislam diyenleri zikretmiştir. iste bu kitaba bak =
sadık ve adaletli bir şekilde bak, bunu geri zekali dışında hiç kimse
inkar etmez*

*Veya basireti korlemis bir Hasedci kabul etmez = bu kisi böyle
yapmak ile hevesinin kolesi olmuştur*

*Allah'ı ekber! Sen Güneş gibi ortaya çıkıp kaybolmayan =
faziletleri her tarafa yayılan birisinin faziletlerini inkar
ediyorsun?*

*Eger buda Dünya'nın sinmesi ise = demek ki bu olay artık
(kiyamet) ayetlerinin ve alametlerinin başlaması demektir*

*İşte bunlar biri biten, diğeri başlayan fitnelerdir = artık
cahillik yükseklerde, ilmi ise atılır kaldı*

*Artık yerin altı üstünden daha hayırlıdır = bu hayata gelen
kotuluklarda nasıl kotuluklarmış böyle!*

*Allah bize yeter! Hepimizi affetsin = dindeki affedil, sabret
sonrada ne yaparsan Allah için yap*

*Derim ki: Bu imamin bu övmeleri, görüldüğü gibi en güzel
övgülerdendir.*

107- İmam Ebul Abbas Ahmed bin Nasrullah bin Ahmed el-Bağdadi el-Misri el-Hanbeli. Misir'daki Hanbeli'lerin kadısı.

Er-Raddul Vafır'e yazdığı önsözde şöyle demiştir:

“Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla. Allah'a gerekli olduğu gibi hamd olsun. Salati ve selami efendimiz Allah'ın Rasulu ve kulu Muhammed'in s.a.v. ve ailesinin ve ashabinin ve ondan sonrakilerin üzerine olsun. Bundan sonra:

*Bu **er-Raddul Vafır** olan muthis kitaba baktım ve yazdığı konuda mukemmel bir şey olduğunu gordum. Muhalifi böyle rezil eden ve yoran bir şey daha önceden yazılmamisti. Bu kitap ortaya koyduğu bu çirkin reddedilmiş sozu soyleyen (ibni Teymiyye'yi tekfir eden) kisi artık bu zikredilenlerin dusmani haline gelmistir. Cunku o bunların hepsini tekfir edip dalalet sokmustur. Artık onun toubesi bu kisinin hepsinin buna(ibni Teymiyye'yi tekfir edene) haklarını helal etmeleri gerekmektedir. Buda, kiyamet gunune kadar imkansız olan bir şeydir. Eğer bu kisinin toubesi ancak bu durumda kabul olacaksa, bu kisinin Kufur veya Fasiklik uzere kalması gerekmektedir.*

Eğer bu kisinin Kufru veya Fasikligi, Malik olan ilaha (Allah'a amellerin) sunulduğu güne kadar soylenecekse, buradan cikıyor ki eğer bu denirse, bu kisinin şahidliginin geri çevirilmesi ve zikrettiği haberlerin kabul edilmemesi, imamliginin reddedilmesi, Fetvasinin alınmaması ve hak ettiği gibi şeri cezanın bu gibilere nasıl uygulanacaksa uygulanması gerekir. Bu kisi bu dediği ile büyük alimlerin bir cogunu tekfir etmiş oluyor. Veliyyul emirlerinde – Allah onlara güç versin– bu kisiyi hak ettiği gibi, Ahkamin aciktan delalet ettiği ile cezalandırma ile karsilik vermeleri gerekmektedir.

Bu yapilanda bu ve bu gibi kisiler icin bir ibret ve korkutma olsun ki bir daha boyle bir sey yapilmasin.

Allah bunun yazarindan gerektigi gibi razi olsun. Bu yaptiginin karsiligini versin. Bununla onun (burada ya ibni Nasiruddin'i kasd ediyor, veya ibni Teymiyye'yi kasd ediyor) faziletli birisi oldugunu, ezberde ve itkanda yuce birisi oldugunu ortaya koymus oldu. Kendisi zamaninin incisi idi. Bu Mubarek kitapta buyuk bir fitneyi duraklatmaya neden oldu. Bu fitnenin çıkış sebebide o zikredilen (tekfirdeki) asirica reddedilen sozdur. Bu helak edici fitneden bizleri kurtardigi icin Allah'a tamamlanmis sukurler olsun.

Bizler Sekiz yuz otuz altinci yilin Şaban ayinda, Şerif Rikab'in arkadasliginda korunmuş Dimeşk'e vardigimizda bu mukemmel kitabın yazari ile karsilastigimizda, (o zamanlarda okudugum) iki tane beyit aklima geldi. Bu ikiside sunlardır:

Allah, dinin kurtaricisinin oğlu ile dini kurtardi = Hak dini buyuk zayifligindan sonra kurtardi

İlah(Allah) ona en hayirli karsiligi versin = Huld Cennetini tamamlanmis nimetler içinde ona ihsan etsin

(Derim ki: ilk beyitte “dinin kurtaricisi” dedigi kisi imam ibni Nasiruddin'dir. Nasiruddin, Dinin kurtaricisi demektir)

Bende bunlari onunla (İbni Nasiruddin'le)At'lar uzerinde bulustugumuzda yururken ona okudum. Cunku o ibni Nasiruddin(Dinin kurtaricisinin oğlu) diye bilinmektedir. Bu nedenle Allah Dinin kurtaricisinin oğlu dedim. Allah'ın tamamlanmis ihsanlarini ve sadakatlarini isteyenn, bu kisinin (ibni

Nasiruddin'in) Salih dualarından yalnız kaldığında nasiplenmesini ister.

Bunu diyen ve yazan, Rabbinin rahmetine muhtac olan:

Ahmed bin Nasrullah bin Ahmed bin Muhammed bin Ömer,

dogum olarak Bagdad'li, et-Tustur i(anlayamadığım bir kelime zikretti), itikad ve fikh olarak el-Hanbeli, ikamet ve kalici olarak el-Kahiri. Bu Darul Hadisil eşrafiyye'de, korunmuş Dimeşk'in Salihyye'sinde yazılmıştır. Allah burayı vakfedene rahmet eylesin. 836. sene, Zulhicce'i haram ayının Çarsamba günü. Hamd sadece Allah'a olsun. Allah efendimiz Muhammed'e ve ailesine ve ashabına salat ve selam okusun.

108- imam Ebul Vefa ibrahim bin Muhammed bin Halil el-Halebi. Halebin büyük Muhaddisi.

Er-Raddul Vafır'e yazdığı önsözde şöyle demiştir:

“ O kitapta hayatından bahsedilen (ibni Teymiyye) kisi hakkında hocalarımızdan bir grubu onun ilmi olduğunu, Allame olduğunu, islamin Hafizi olduğunu, Salih birisi olduğunu, Bereket sahibi olduğunu, Duasinin kabul olduğunu, Genis ilmi ve Dort mezheb üzerine ve baska mezhepler üzerine bir çok eseri okudugunu ve bildigini ve baktigini soylemislerdir.

Bazi hocalarım bana kaber verdi ki, büyük emirlerden birisi onu (ibni Teymiyye'yi) severdi. Sonrada eline o hayatından bahsedilenin kisiye (ibni Teymiyye'ye) reddiye verilen bir eser eline

gecmiş. İcinde onun elli tane meselede ummetin hepsine muhalefet ettiği zikredilmiştir. Bunuda bazı hocalarımıza zikretmiştir. hocamızda ona hiç bir meselede tek basına bir söz söylemediğini, halbuki onun bütün görüşlerinde ondan önce bazı muteber kişilerinde o görüş üzere olduğunu söylemiştir. Yine söyle demiştir: Ey Emir, eyer istersen bu meseleleri yazıyım(yani ona reddiye veriyim). Emir'de der ki: Hayır, ben biliyorum ki bu hocaya (İbni Teymiyye'ye) saldırma adına yazılmıştır.

Alimlerin bu kişiyi ovmesi ise çok fazladır. Bu konuda senin için İbni Seyyidinnas diye meshur olan Hafız Fethuddin el-Yamuri'nin sözü bile yeterli olması lazım(Bundan sonra önceden zikrettiğimiz İbni SeyyidinNas'ın bir sözünü zikreder. İlk numarada zikrettiğimiz kişiye bak)...

Şafii'den –Allah ona rahmet eylesin– rivayet edilmiştir ki o söyle demiştir: Ben bu kitaplari yazdım, ama kesinlikle icinde hata olacaktır. Çünkü Allah'ı teala söyle demiştir:

“(Eğer bu Allah'tan baskasından olsaydı, onun icinde çok fazla ihtilaf bulurlardı)(Nisa suresi 82.ayet).”

sonrada imam Şafii sözüne devam etmiştir.

Kiminde kitaplari kendi hayatında 500 cild civarında ise, Allah yazdı ise bunların icinde şaz görüş olmayacak mı? “

Allah'ı azze ve celle insafı sever. Allah amel eden alimlere rahmet eylesin. Allah onların hepsinden razı olsun. Bunu diyen **İbrahim bin Muhammed Halil el-Halebi...**

109- imam Ebun Nuaym Ridvan bin Muhammed bin Yusuf el-Akabi el-Misri eş-Şafii.

Er-Raddul vafir'e yazdigi önsözünde soyle demistir:

“... Bu kitap Hafız, mucizevi haberlere sahip, Seyh, imam, Alim, Allame, elmas, Deniz, mukemmel anlayan kisi, Guzel vasıflarin sahibi, ozel kitapların sahibi, Hafız, Tekil Kamil, faziletlilerin onde gideni Ebu Abdullah Muhammed bin Semsuddin Ebu Bekir Abdullah bin Nasiruddin’in kitabı olduğu halde nasilda bu guzel vasıflar ile vasfedilmesin ki? Allah onun faydalarını Sünni'lere daim kilsin. Bidatcileri rezil etmesinide daim kilsin...”

Derim ki: iste burada er-Raddul Vafir adli mukemmel esere önsöz yazan alimlerin sozleri bitmistir. Sadece İmam Hafız İbni Hacer’in önsözünü zikretmedik. Onuda ileride zikredeceğiz inşallah. Allah’a sukurler olsun.

110- imam Ebu Abdullah Muhammed bin Semsuddin Ebu Bekir Abdullah bin Nasiruddin.

Bu imam da ***er-Raddul Vafir*** adli eserin sahibidir. Hadis ilminde müthiş eserleri olan birisidir. 9clt. Tevdihul Muştebehadli eseri bu dedigimin en büyük delilidir. Allah ona rahmet eylesin. İmam ibni Teymiyye’yi oven alimlerin isimlerini topladigi için Allah ondan razı olsun. Bu eserimizdeki bilgilerin büyük cogunlugunu bu imamdan aldik.

Yazdigi “et-Tibyan Şerhu Bediatul Beyan” adli eserinde de imam ibni Teymiyye’den uzunca bahsedip, onun talebelerinin bir kismini zikretmistir(***imam Ukkeri’nin Şezeratuzzeheb adli eserinde bak 8.clt. 147.s.).***

111- imam Molla Ali el-Kari.

Buyuk Hanefi alimi Muhaddis Mulla Ali El-Kari, bazi kisilerin imam ibni Teymiyye'ye ve talebesi olan imam ibnulkayyim'e dil uzatmasini ve Mucessime olduklarini iddia ettiklerini zikretmistir.

İmam Mulla, İbni Hacer el-Heysemi'ye reddiye verirken soyle demistir:

“Derim ki(imam Mulla diyor) : Allah onlari bu kotu vasiftan uzak tutsun. Kimde Menazilus Sairin adli eseri okursa, bu ikisinin (ibni Teymiyye – ibnul Kayyim) Ehli Sunnet ve Cemaatin buyuklerinden oldugunu, ummetin evliyalarından oldugunu anlayacaktır. Zikredilen şerhte sunlarida zikretmistir: “Bu soz Şeyhulislamin sozundendir”. Yani; Seyh Abdullah el-Ensari el-Hanbeli. Allah onu mukaddes kilsin. Buda onun Sunnet'teki mertebesini, ilimde seviyesini gosterir. Yine onun dusmanlari olan Cehmiyye'lerin onun hakkinda Teşbih ve Temsil yalan oldugunu iddia ettiklerinden beri ve ayri oldugunu gostermektedir.

Onlar zaten kendi adetleri uzere Ehli Hadis ve Sunneti bu gibi seyler ile itham ederler. Nasil ki Rafiziler onlari Nasibi⁹ oldugunu soylerler. Nasibi'lerde onlari (Ehli sunnetin) Rafizi oldugunu soylerler. Mutezile'de onlari Haşeviyye oldugunu soylerler. İşte bu Allah Rasulu'nun s.a.v. ve arkadaslarinin dusmanlari tarafından onlara atilan iftiralarin tekrarlanmasidir. Buda Ehli sunnete (Peygamberden ve ashabından) Miras kalmistir. Onlar Peygamberin Ashabinin Sabii olduklarini, Din'de yeni şeyler ortaya cikarip Bidatler cikarttiklarini iddia ederler. Buda Ehli Hadis ve Sunnet'in oncediklerden aldiklari miraslaridir(Yani müslüman

⁹**Nasibi:** Aslında Peygamberimizin s.a.v. ailesine düşmanlık besleyenlere denir. Ama Sapik Rafizi'ler ve Şii'ler, Ehli sunneti boyle isimlendirirlerdi. Imam ibni Teymiyye'de onlara bu sekilde reddiye vermistir.

alimler he böyle ötü iftiralara maruz kalırlar). Bunu Peygamberlerinden almıştır. Ehli Batil hep onlari kotu sozler ile isimlendirmislerdir.

Allah Şafî'nin ruhunu mukaddes kilsin, o Rafizi'lige nisbet edilmisti, bu nedenle soyle derdi:

Eger Peygamberin Ailesini sevmek Rafizi'lik ise = Sekaleyn¹⁰Şahid olsunlar ki ben rafizi'yim

Allah, hocamız Ebu Abdullah ibni Teymiyye'den razı olsun. O şöyle derdi: Eger Muhammed'in s.a.v. arkadaslarini sevmek Nasibi olmak ise, Sekaleyn bilsin ki ben Nasibi'yim.

Allah üçünden de razı olsun (ibnul Kayyim'i kasd etmekte) o soyle derdi:

Eger Allah'ın sıfatlari oldugunu soylemek Mucessimlik ise = Butun iftiraci Tevilcinin tevilinden uzak tutup Allah'i bundan tenzih etmek Mucessimlik ise

O zaman Allah'a sukur herkes bilsin ki ben de Mucessimim = Ey şahidler gelin buraya, butun her yerde bunu yayin!

Sonrada zikredilen şerhte onun yazılan pis ve kotu şeyden ayri ve beri olduguna dair bir sey zikretmistir. O da Esmâ ve Sifat hurmetini korumak, bu konuda gelen haberleri zahirine gore almak ile olur. Bu sekilde anlamakta genelin anlayisidir. Genel derkende Cahil halk kasd edilmez, halbuki ummetin geneli kasd edilir.

Nasil ki imam Malik –Allah ondna razı olsun– Allah şu sozu hakkında soruldugunda

¹⁰ **Sekaleyn:** İnsanlar ve Cin'ler.

“(Rahman Ars’a istiva etti)(taha suresi 5.ayet) “

nasil istiva etti? Bunun uzerine Malik biraz duraklamis ve soyle demiştir: istiva bilinen bir seydir. Nasil oldugu ise bilinmez. Iman etmek ise Caviptir. Bu konuda osoru sormak ise Bidattir.

Bu lafızdan bilinen mana ile, insanların algiliyamadigi keyfiyyet arasinda fark vardir. Malik’ten r.h. olan bu cevapta geneldir. Sıfat konusundaki butun sıfatlari icerir. Duyma, Gorme, ilim, Hayat, Kudret, irade, inmek(her gece Dunya semasina inmek), Rahmet, Gülme. Bunlari hepsinin manasi bilinmektedir. Ama keyfiyyet ise bilinmemektedir. Keyfiyyetini akıl algiliyamaz. Bunlari keyfiyyetini ve nasil oldugunu anlamak icin Zatin nasil oldugunu algilamak gerekir. Eger Zatin keyfiyyeti bilinmiyorsa, nasil sıfatlari keyfiyyesi bilinsin ki? “

(Mirkatu El-Mefatih bi Şerhi Muskatu El-Mesabih 13.clt. 87-90 / Cemul Mesail Fi Şerhi eş-Şemail).

Derim ki: Imam Mulla, elbette imam ibni Teymiyye’nin talebesi degildir. Imam ibni Teymiyye’den cok sonra yasamistir. Ama ihtiram ve sevgi babindan bunu soylemistir.

Derim ki: **İmam Mulla Kari**, ibni Hacer el-Heysemi adindaki iftiraciya ilk reddiye veren kisidir. Sonradan bir cok alim ona reddiye vermistir.

Ehli sunnet dusmanlari, imam Mulla’nin Seyhulislam ibni Teymiyye’ye dil uzattigini iddia edip şu sozleri nakletmislerdir:

Bir: *Hanbelilerden İbni Teymiyye, ifrata kaçmış bulunmaktadır Zira Resulullah efendimizi ziyaret için yolculuk yapmayı haram saymıştır Halbuki ziyaretin yakınlık sebebi olduğu*

bilinmektedir Onu inkara kalkan üzerine küfür ile hükmolunmuştur Zira müstehab olduğunda ulemanın icmaı bulunan bir şeyi haram kılmak küfür olur Bu, mübah olduğunda icma bulunan bir şeyi haram kılmanın da ötesinde bulunmaktadır” (s188)

İkinci olarak şunu naklederler: “İbni Teymiyye’nin bozucu aklı ile muhalefette bulunduğu her şey, kendi uydurmasıdır Kendi fasid inanışına göre, def edecek boş bir şüphe bulamadığı zaman “O yalandır” diye başka bir davaya geçer Onun hakkında “İlmi aklından büyüktür” diyen, insaflı davranmıştır” (s189)

Üçüncü olarakta şunu naklederler: “Ben, İbni Teymiyye’nin Minhacü’s-sünnet kitabında Allahü tealaya cihet [yön] isnadını tafsilatı ile görmüş bulunuyorum Selef-i salihinden boyle bir söz varid olmamıştır. Bilakis [İbni Teymiyye] onu kendi nefsinden çıkarıp ortaya atmış ve birçok yerde tekrarlayıp durmuştur” (s203)

Derim ki: Muhalifler bu üç nakilin Mulla’nin “**Şerhuşşifa**” adli eserinde oldugunu iddia etmislerdir.

Bizler bu nakilleri tek tek elimize alıp Arapçasından inceledigimizde, cok ilginç bir sey ortaya cikiyor.

Birinci nakilin gercek cevirisini ise su sekildedir:

“İste bu, Şabi’dan ve Nehai’dan ve baskalarından kabri ziyaretin Mekruh olduğuna dair dedikleride Şazdır. Bu gorusler sayılmaz. Cunku icma’ya muhalefet etmistir.

Ve Hanbelilerden olan İbni Teymiyye, başkalarinin(imam Şabi ve Nehai gibi) ifrata kactigi gibi ifrata kaçmış bulunmaktadır.

Zira Resulullah efendimizi ziyaret için yolculuk yapmayı başkaları gibi haram saymıştır.

O soyle demistir(bu ibni Teymiyye'nin sozu, Mulla aktariyor) : Ziyaretin yakınlık sebebi olduğu bilinmektedir. Onu inkara kalkan üzerine küfür ile hükmolunmuştur.

Heralde ikincisi dogruya daha yakindir. Cunku alimlerin mustehab oldugunda icma etmeyi kufur gormek, kufur olur. Cunku bu, bu konuda ittifak edilmiş Mubahinda ustundedir(demek ki ibni Teymiyye vb. burada ittifak etmişler, bu nedenle onun tekfir ettiği kisilerin arasına girmezler).

(Buradan sonrasi Mulla'nın sozu, ibni Teymiyye'nin sozu nerede bitiyor tam anlamadım)Evet, onu haram gören, veya mekruh gorenlerin sözleri özel bir ziyaret şekli için has oladabilir(bu manaya çekilir. Tevil edilir). Nasıl ki bu özel bir vakitte munker bir şekilde toparlanmak gibi(kabirde toparlanmak), veya mekruh bir sıfat ile kadınların ve erkeklerin birlikte toparlanmaları olabilir. Çünkü böyle olursa onun kabri bayram yeri haline gelir. Bu konuda gelen cezayada bu kisilerin uzerine vacip olur”(Şifa serhi 2.clt. 152.s.).

Yani: ibni Teymiyye kafir oldu diyenler, Mulla'nın Nehai'yi ve Şabi'yi tekfir etti desinler o zaman. Ama bunu diyemiyorlar!! Çünkü işlerine gelmiyor...

Yani Muhaliplerimiz, imam Mulla'nın ibni Teymiyye'den naklen zikrettiği sözünü, ibni Teymiyye'nin değilde, Mulla'nın sozu gibi gösterip ibni Teymiyye'yi tekfir ettirmeye çalışmışlar. Buda yalanın ta kendisidir.

Şimdide bu sözün arapcasını koyalım ki, hak ortaya çıkıp tercümemizin doğru olduğu Güneş gibi gözüktüğü gibi,

muhaliflerimizin tercümesinde nasıl yalan ile dolu olduğunu ortaya çıksın inşallah:

عليه يعول لا شاذ القبور زيارة كراهة يقتضي مما والنخعيوغيرهما للشعبي وقع وما هذا عليه تعالى الله صلى النبي لزيارة السفر حرم حيث الحنابلة تيمية من ابن فرط وقد الإجماع لمخالفته عليه محكوم وجاحده بالضرورة الدين من معلوم قرابة الزيارة كون قال حيث غيره أفرط كما وسلم لأنه كفرا يكون بالاستحباب فيه العلماء أجمع ما تحريم لأن الصواب إلى أقرب الثاني ولعل بالكفر صورة على كره أو حرم من كلام حمل يمكن نعم الباب هذا في عليه المتفق المباح تحريم فوق اجتماع من مكروهة صفة أو منكرة هيئة على خاص وقت في الاجتماع من الزيارة من خاصة وعيدا فيه أورد لما والموجب عيدا قبره اتخاذ من فيه لما واحد وقت في والنساء الرجال

Muhalfilerimizin zikrettiği ikinci ve üçüncü nakilleri ise, imam Mulla'nin zikrettiği kitabında bulamadım. Umarım bu kadar büyük yalan söylemiyorlardır. Eğer gerçekten bu iftiracılar doğru nakil yapmışlar ise, bizlere bu ikinci ve üçüncü nakillerin aslını arapça olarak bulsunlar!!!

112- Büyük Alusi.

imam Allame Mufessir Muhaddis Şihabuddin Mahmud bin Abdullah el-Huseyni el-Alusi(Hicri 1270.yilda vefat etmistir).

Imamin ibni Teymiyye'yi savundugu sözleri çok fazladır. Misal babından bazılarını zikrederim.

Saygı duyduğu bir kişi ile Munazarasını anlatırken şöyle demistir: ...

“Sonrada ibni Teymiyye hakkında kötü konuşmaya başladı. O Allah'ın Cisim olduğunu söylüyor dedi.

Dedim ki: Haşa, o asla boyle bir sey demez. Mucessimeler hakkındaki gorusude belli. Kesinlikle bu kabul edilecek bir sey degildir.

Dedi ki: O Arş'ın nevi olarak eski oldugunu soyluyor.

Dedim ki: Bunu ona nisbet eden hic kimse gormedik. Sadece Devani hariç. Bunu soyleyen kisi de ondan duymus degildir(yani ibni Teymiyye ile karsilasmamis ki ondan rivayet etsin!).

Dedi ki: Bazi fıkhi meselelerde dört mezhebe muhalefeti?

Dedim ki: Zahir olarak baktigimizda onun muhalefet ettigi güçlü bir ihtimaldir. Bu dediklerinin bazisinda ondan once bazi alimlerde dedigini demişler. Nasil ki mezhepleri arastiran ve bakan kisi bunu bilir. Onu bir den fazla büyük alim ovmustur. Hocamdan da duyduğuma gore kendisi bir kitap gormus, kitabın icinde ona Şeyhulislam diyenlerin isimleri yazili imis.

*(Derim ki: Kasd ettiğ*ı* **kitap er-Raddul Vafır adli** eserdir. Burada goruldugu gibi bu kitap hocanın eline gecmemiş. Halbuki gecmediğ*i* halde ibni Teymiyye'yi bu kadar ovuyor. Eger bir de bu eseri gorseydi? Nasilda overdi acaba?)*

Dedi ki: Allame es-Subki onu kotulemistir.

*Dedim ki: Kaç tane Mukemmel insan, muasirlari tarafından kotulendiğ*i* için oturup ağlamış! Ah olsun muasirlarin coguna. Onlari elleri ile kalpler kirilir.*

*Bundan sonra onunla farkli konular konustuk” (**Garaibul igtirab 1.clt. 190.s.**).*

Derim ki: imam Alusi r.h. bu eserini büyük tefsirini yazdiktan sonra yazmistir. Cunku bu gecmis eserde soyle demistir:

“*Ruhul Meani tefsirimizde de...*”(188.s.). Yani bu eseri hayatının sonlarına dogru telif etmistir.

Tefsiri olan Ruhul Meani adli eserinde ise bir cok yerde imam ibni Teymiyye’nin sozlerini zikretmis, onu **Seyhulislam** diye vasfetmis, onun sozleri ile deliller getirmistir.

Hatta imam ibni Teymiyye’nin Muhaddis’lerin en buyuklerinden oldugunu zikretmistir. Yine ayni yerde nakli delillerde ona reddiye verenlerin bir cogunun ona yakinlaşamayacaklarını zikretmistir. Akli delillerde ise, nakli delillerde oldugu kadar kuvvetli olmadigini soylemistir **(10.clt. 325.s.)**.

Yine imam ibni Teymiyye’yi Hadis hafızlarından saymistir **(14.clt. 22.s.)**.

113- Küçük Alusi.

Imam Allame Numan bin Mahmud el-Alusi (Hicri 1317. yilda vefat etmistir).

Bu imam da, bir once zikrettigimiz imamin ogludur. Kendiside babasi gibi buyuk alimlerdenidir. Yazdigi bir cok eseri vardır.

Yazdigi onemli eser olan “*Celalul Ayneyn Fi Muhakemetul Ahmedeyn*” adli eserinde imam Şeyhulislam Takiyyuddin Ahmed ibni Teymiyye’yi savunmus, Ahmed bin Hacer el-Heysemi’nin istidlal ettigi batıl iddialarına yeterli ve kafi cevaplar vermistir.

Bir cok ilim ehlinde imam ibni Teymiyye’nin Ehli sunnet’ten oldugunu isbat eden sözler nakletmistir. Allah ondan razı olsun. İnşallah birazdan bu eserde naklettigi bazı alimlerin sozlerini aktaracagız buraya.

Yine olulerin duymayacagina dair yazdigi eser olan “*el-Ayatul Beyyinat Fi Ademi Semail Emvat*” adli eserinde de Şeyhulislam ibni Teymiyye’nin bazi sozlerini zikretmistir.

114- Torun Alusi.

imam Allame Mahmud Şukri bin Abdullah bin Muhammed bin Mahmud el-Alusi.

Bu imam da, Buyuk Alusi’nin torunlarindandir. İsminde zikrettiğim en sonuncu Mahmud, biraz önce zikrettiğimiz büyük Alusi’dir. Allah hepsine rahmet eylesin.

Bu zikrettiğimden goruluyor ki, Alusi ailesi gerçekten ilmi bir aile olup, Ehli sunnet alimlerini seven ve onlari savunanlardan olmuslardir. Allah onlara rahmet eylesin.

Yazdigi en Mukemmel eserlerden birisi, Müşriklerin imami Nebhani’ye reddiye olarak yazdigi “*Gayetul Emani Fi er-Raddi Ala en-Nebhani*” adli eseridir. Bu eserin bir cok yerinde Nebhani’nin Şeyhulislam İbni Teymiyye’ye dil uzatmalarina cevap vermistir. Onu bir cok eserinde de **Şeyhulislam** diye vafsetmistir (*Misal babindan et-Tuhfetul isna Aşeriyye adli eserine bak*).

Mesela soyle demistir:

“*Kasd ettigimiz ise şudur: Şeyh ibni Teymiyye’ye ve onun ashabina bazi musibetlerin gelmesi, Basiret sahibi ve temiz akıllı insanların için, onların bu hali ile yuceldiklerinin ogrenilmesi gerekir. Ama aşırı cahil ve Hasedçi olan bu kisi, kotu göz ile bakınca sevaplari kotuluk gibi gormus, ovmeleride sovme olarak gormustur. (Gayetul Emani Fi er-Raddi Ala en-Nebhani 1.clt. 68.s.).*

İmam Alusi'nin r.h. **Şeyhulislam Muhammed bin Abdulvehhab**'ın muhteşem eserlerinden olan “*Mesailul Cahiliyye Elleti Halefe Fiha Rasulullah s.a.v. Ehlul Cahiliyye*” adli eserine yazdığı bir şerh vardır. Bu kitabıda gerçekten mukemmel eserlerdendir. İçinde Şeyhulislam ibni Teymiyye'den nakillerde yapmıştır.

115- imam Allame ibrahim bin Hasen el-Kurani el-Medeni eş-Şafii es-Sufi.

Yazdigi “*ifadatul Allam Fi Tahkiki Meseletil Kelam*” adli eserinde *imam ibni Teymiyye*'den bahsederken soyle demistir:

Onun sozlerinden aktardigimiz seyler, onun bu dediklerinin Kuran'a ve Sunnet'e ve Selef akidesine uydugunu acikladigimizdan sonra yeterli bir sekidle beyan olmustur ki o Tecsim'den uzaktir. Akil sahibi olan herkesinde kabul etmedigi cihet inancindanda uzaktir. Boylelikle onun itikadinin ne oldugu ortaya cikmistir...”

*Sonra, ibnul Kayyim'e saldiranlara göre o bu meselelerde hocasinin itikadi uzere olsa bile, onun hocasina nisbet edilen seylerden hocasinin uzak ve beri olmasi, onun da bu seylerden uzak ve beri oldugunu gostermektedir. Boylelikle onunda itikadinin Sahih oldugu, Kuran'a ve Sunnet'e uydugu, Selef Salihin inancina da uydugu gorulur (sonrada imam ibnul Kayyim'in Ehli Sunet'e muvafakat eden sozlerini nakletmistir. **Celalul Ayneyn Fi Muhakemetul Ahmedeyn adlı eserden naklen 1.clt. 29.s.).***

116- Irak'ın Allamesi imam Ali Efendi es-Suveydi el-Bagdadi eş-Şafii.

Subki'ye reddiye verirken şöyle demiştir:

“Subki’nin bu iddiasına delil gerekmektedir. Halbuki eskilerin sozleri ve halleri bu dedigine muhalefet ediyor. Caiz oldugunu bile iddia etsek, onun hakkında “Muteal olan Rab’be (Allah’a) yönelmeyi dusunen kisi sirati mustakimden cikmistir” nasil densin ki? Subki’nin ona boyle bir soz ile reddiye vermesinin hic bir ilmiyonu yoktur. Bununla birlikte ibni Teymiye Peygamberlerin sonuncusunun –Salat selam uzerine olsun– yolundan gitmektedir.”(Celalul Ayneyn Fi Muhakemetul Ahmedeyn 1.clt. 29.s.).

117- imam Muhammed el-Emin bin Ai Efendi es-Suveydi.

Bir önce zikrettiğimiz alimin oğludur. Yazdığı muhteşem eseri olan *“el-ikdus Semin”* adli eserinde, babasının zikrettiğimiz sözünü zikredip ona muvafakat etmistir. Bu kitap 8clt. olarak risale baskisi ile basilmistir.

118- imam Muhammed bin Şakir el-Kutbi Hicri 764 yilda vefat etmistir).

Yazdigi Tarih kitabı olan *“Fevatul Vefeyat”* adli eserinde ibni Teymiyye’den bahsetmistir. Onu en guzel vasiflar ile vasiflayip, imam Zehebi’nin onu ovdugu sozlerini zikretmistir.

Zikrettiği en ilginç seylerden biriside şudur:

“Bazı kişiler Mısır diyarında kaldığı yedi yıl boyunca yazdığı eserlerini toparlamışlardı. Bunların hepsi 30 Cilde ulaşmıştır”(1.clt. 80.s.).

119- imam Abdulhay bin Ahmed el-Ukkeri (Hicri 1089. yılda vefat etmiştir).

Yazdığı “Şezeratuzzeheb” adlı eserinde imam ibni Teymiyye hakkında çok güzel bir bölüm acip hayatında bahsetmiştir. İmam ibni Teymiyye’nin bir çok güzel vasfindan *bahsetmiştir (8.clt. 142-150.s.).*

120- imam Celaluddin es-Suyuti.

Yazdığı “**Tabakatul Huffaz**” adlı eserinde şöyle demiştir:

“Şeyh, imam, Allame, Hafız, Tenkid sahibi, Fakih, Muctehid, Mufessir, Yetenek sahibi, Şeyhulislam, Zahidlerin önde gideni, zamanının elmaslarından birisi, Takiyyuddin Ebul Abbas Ahmed bin Şihabuddin Abdulhalim el-Mufti(fetva veren) bin Muctehid imam Şeyhulislam Mecduddin Abdusselam bin Abdullah bin Ebi Kasim el-Harrani, tanıdık alimlerden birisi.

Rabiulevvel ayında, altı yuz atmış birinci yılda doğmuştur. Ebul Yusr ve ibni Abduddaim ve bir çok kişiyi (hadis rivayetinde) dinlemiştir. Hadis ile uğraştı. Tahric yapıp hadislerin nerede olduğunu takip etti. Rical ilminde, Hadis’lerin illetlerinde ve fikhinde uzmanlaştı. Kendisi ilmin denizi gibi idi. Sayılı zekilerden idi. Ender zahidlerden idi.

Üç yuz cild kitap yazdı. Defalarca imtihana tabi tutulup eziyet çekti. Zülkaide ayının yirmisinde, yedi yuz yirmi sekizinci yılda vefat etti”(516.s.).

Derim ki: imam ibni Teymiyye'nin hayatından bahsettiği miktarın hepsini naklettim.

Imam Suyuti Muctehid imamlardan bahsederken şöyle demistir:

*“Subki'den sonra bu güne kadar gelen Muctehid'ler ise, onların aralarında Hadis ilminde Balki'ninin rutbesine ulaşan kimse yoktur. Ama Subki'den önce (bu ictihad şartları bazı kişilerde) , Ahkam ve Hadis (ilimlerinde) bulunmaktadır. **Onlardan birisi ibni Teymiyye'dir. Ondan önce de ibni Dakik el-ıyd vardı. Ondan önce de Nevevi. Ondan önce de Ebu Şame. Ondan da önce ibnus Salah. Mutekaddimun (Selef zamanındaki) imamlarda ise bu gibiler çok fazladır” (et-Tehaddusu bi Nimetillah 107.s.).***

Derim ki: Görmüyor musun, imam ibni Teymiyye'yi tarihte gelen ender, parmaklar ile sayılacak kadar az alimin arasında zikretmistir!

Imam Suyuti, Şeyhulislam ibni Teymiyye'nin sözlerini o kadar muteber görüyor ki, bir fetvasının cevabında imam ibni Teymiyye'nin fetvasını uzunlamasına zikrettikten sonra şöyle diyor: *“İşte bunun hepsi ibni Teymiyye'nin sözüdür” (el-Havi Li el-Fetava 1.clt. 300.s.).*

Yine **“Kim Kendini bilirse Rabbini bilir”** Hadisi hakkında sorulduğunda şöyle demiştir:

“ Şüphesiz ki bu Hadis Sahih degildir. Bu Hadis hakkında Nevevi sorulduğunda: “Sabit degildir” demistir. Nasıl ki bu fetvalarında vardır.

ibni Teymiyye'de soyle demistir: Mevzu'dur(uydurmadır).

Zerkeşide “el-Ehadisul Muştehera” adli eserinde soyle demistir: Sem-ani bu sozun Muaz er-Razi’nin sozu oldugunu soylemistir” (**el-Havi Li el-Fetava 2.clt. 227.s.)**).

Yine soyle demistir:

“Bu yilda ibni Kalevun geri dondugunde, Vezir ibnul Halili Zimmet ehlini tekrar işaretli beyaz sarik takmalari için konustu. Olarin (Ehli zimmetin)¹¹ Divan’a her yıl yedi yuz bin verecekleri sartini aldiklarini soylemistir. Meclistekiler sustu. Seyh Takiyyuddin ibni Teymiyye ayaga kalkti. Allah ona rahmet eylesin. Muthis bir konusma yapti. Vezir’in sozune reddiye verdi. Sultan’a dedi ki: Sakin Zimmet ehlini savunanlardan olmayasin! Sultan’da onun sozunu dinledi. Boylelikle onların sarı ve mavi giyisileri giymeleri devam etti... “(**Husnul Muhadara Fi Tarihi Misra ve el-Kahira 2.clt. 300.s.)**)

(Derim ki: imam Suyuti’ye bak, nasilda ibni Teymiyye’ye rahmet okuyup onun yaptigi bu guzel işi övüyor. Eger onu sapik Bidatçı, veya kafirlerin önde gideni olarak gorseydi ona boyle dermiydi?! Rabbim akilsizlara akıl versin.

121- imam Muhammed bin Cemil bin Ömer el-Bagdadi. İbnuşşattidiye bilinir.

Soyle demistir: ...

“**Önemli olan:** Kendisi fazla bilgili oldugundan, rakipleri onunla munazara yapamiyorlardı. Dilinin sertliginden de kimse onunla geçinemiyordu. Sadece çok azi hariç...

¹¹ **Ehli zimmet**, Ehli kitaptır. Yahudi ve Haristyanlardır. İslam ulkesinde kalıp Müslümanlara para odayenlere denir)

Şemsuddin bin Abdulhadi el-Makdisi onun için bir kitapta hayatini yazdi. Bir cild idi. Bu kiside onun en yakin talebelerindendir.

Yine Ebu Hafs Omer bin Ali el-Bezzar el-Bagdadi'de bir kac defterde hayatini yazdi.

Misir ve Şam diyarinin Katimussir'ri, onu tarihinde zikretti.

Hafiz Şemsuddin bin Nasiruddin ed-Dimeşki'de onun için er-Raddul Vafır Ala Men Kale Enne Men Semme ibni Teymiyye'te Seyhulislami Kafir adli eserini yazdi.

Onu Misir'in bir cok alim ovdu...(Tabakatul Hanabile 61.s. ve sonrasına bak)

122 + 123 imam Şemsuddin Muhammed bin Ali bin Ahmed ed-Davudi.

Bu imam yazdigi “*Tabakatul Mufessirin*” adli eserinde Mufessir alimleri zikredip hayatlarından bahsetmistir. Bu alimlerin arasında da **Şeyhulislam ibni Teymiyye'yi** zikretmistir.

imam ibni Teymiyye'yi *Şeyhulislam, imam, Allame Fakih, Muctehid, Mufessir, Maharetli, Usulcu ve zamaninin ender kisilerinden gibi* vasiflar ile vafsetmistir.

Yine soyle demistir:

“Onun sohreti, onun hakkında bahsetmeye gerek duydurmamakta!...

Onun dersini dinlemeye Kadilarin kadisi Behauddin bin ez-Zeki, Seyh Tacuddin el-fezari, Zeynuddin bin el-Murahhil, Seyh Zeynuddin bin el-Munecca ve bir grup kisi gelmistir. Besmele

hakkinda muthis bir ders verdi. Bu dersi insanlar arasinda bilinmektedir. Dersi dinlemeye gelenler onu yucelttiler. Ona cok fazla ovgude bulundular...”

(123) Kadilarin **kadisi Şihabuddin bin el-Huveyyi** soyle demistir:

Ben, Seyh Takiyyuddin’in (ibni Teymiyye’nin) itikadi uzereyim. Bunun dedigi icin ona kizdilar. Bunun uzerine dedi ki: Cunku onun zihni temizdir. Bildigi seylerde cok fazladir. O sadece dogruyu soylemekte. Bunun uzerine Seyh Şerafuddin el-Makdisi(40.numarali alime bak) soyle demistir: Ben, onun bereketini ve Duasini isterim. O benim arkadasim ve kardesimdir.

Bunu Berzali Tarih’inde zikretmistir...

*Allah adina muhalifler tarafindna eziyet cekti. Tertemiz sünneti koruduğu için korkutuldu. Taki Allah onu yuceltti. Takva ve mehabbat ehlini onun sevgisi ile doldurdu(bunu imam Zehebi’den naklen zikredip ikrar etmistir) **(Tabakatul Mufessirin 1.clt. 46.s. ve sonralari).***

124- imam Halil bin Aybek es-Safedi(Hicri 764 yilda vefat etmistir).

Yazdigi “Ayanul Asr ve Avanun Nasr” adli eserinde şöyle demiştir:

imam Ahmed bin Hanbel’in mezhebi uzerinedir. Onun mezhebinde ondan (ibni Teymiyye’den) daha cok bilgili ve saglam birisi olmamıştır. Zamaninin cesurlari ile karsi karsiya geldi ve mucadele verdi. Meydaninin ortasinda hasimlari ile mucadele etti. Kesin deliller ile arastirmalarin sikligini genisletti. Kendi gorusleri

suphe icinde iken, Deliller ile onlari ortaya cikardi. Sunnet onun dilinin ucunda idi. Eser ilimleride kalbinin melekesi idi. Alimlerin sozleride iki gozunun onunde idi. Ne ben, nede bir baskasi onun gibi delilleri sayabilen, her hangi bir gorusun kaynaklarini müthiş hizla zikretmede (onun kadar iyi) hic kimeyi gormedi! Yine Hadis’lerin nerede oldugunu ve kaynaklarinin ne oldugunu zikretmede onun gibisi gorulmedi.

İki asil olan Fikih ve Kelama gelince, bunlari anlamak ve bilmekte, onu duyan için dehşet birisi idi. Onun zikrettiğini ve topladigini goren kisi icin bunun aynisini yapmak imkansiz olur. Furu meselelerini Usul’deki yerine indirir. Kiyaslarida alindigi yere geri çevirir...(sonrada bu sekilde ovmeye devam etmistir)”

Yine şöyle demiştir:

“Onu Misir ehlerinden bir grup alim ovmustur. Onlardan bazilari sunlardir:

(1)Şihabuddin Ahmed bin Muhammed el-Bagdadi. Ibnul Ebradi diye bilinir.

(2)Şeyh Şemsuddin es-Saig.

(3)Saduddin Ebu Muhammed Sadullah bin Abulehad el-Harrani. Bu kiside onu cokca ovmustur...

Allah ona(ibni Teymiyye’ye) rahmet eylesin. Vefat ettiginde onun arkasindan bir grup kisi ona mersiyye okudular. Onlardan bazilari:

(3)Şeyh Kasim bin Abdurrahma el-Mukri.

(4)Burhanuddin ibrahim bin Şihabuddin el-Acemi.

- (5) *Mahmud bin Ali bin Mahmud ed-Dakuki el-Bağdadi.*
- (6) *Muciruddin el-Hayyat el-Dimeski.*
- (7) *Şihabuddin Ahmed el-Karşet.*
- (8) *Zeynuddin Ömer bin el-Hisam.*
- (9) *Muhammed bin Ahmed bin Kasim el-Halebi el-Dimeşki el-Eskaf.*
- (10) *Safiyuddin Abdulmumin bin Abdulhak el-Bagdadi el-Hanbeli.*
- (11) *Cemaluddin Mahmud bin el-Esir el-Halebi.*
- (12) *Abdullah bin Hadar bin Abdurrahman er-Rumi el-Hazri. Muteyyim diye bilinir.*
- (13) *Takiyyuddin Muhammed bin Suleyman bin Abdullah bin Salim el-Caberi.*
- (14) *Cemaluddin Abdussamed bin ibrahim el-Halil el-Halili.*
- (15) *Hasan bin Muhammed en-Nahvi el-Merdani.*
- Ve başkalari.”*

Derim ki: Bundan sonra hocasi Aladdin Ali bin Ganim'den direk rivayet ettiği bir şiiri zikretmistir.

Ardından da kendisinin imam ibni Teymiyye hakkında yazdığı şiiri zikretmistir.

Derim ki: Bu eserinde kendisinin Şeyhulislam ibni Teymiyye ile gorustugunude zikretmiştir **(1.clt. 136-147.s.)**.

Derim ki: Yine bu eserinde kendisinin “*et-tarihul Kebir*” adında bir eseri olduğunu söylemiştir. Bu eserinde de Seyhulislam ibni Teymiyye’nin hayatından bahsettiğini zikretmiştir.

125- imam ibni Hacer el-Askalani.

Er-Raddul Vafır’e yazdığı önsözde Şeyhulislam ibni Teymiyye’yi son derece ovuştur.

Önsözde dediklerinden alıntılar:

“Şeyh Takiyyuddin’in(ibni Teymiyyenin) şöhreti güneşten daha fazladır(parlaktır).

“***Şeyhulislam***” lakabi ile lakablandırılması, bu güne kadar saf dillerde dolaşmaktadır. Yarında, dün gibi Seyhulislam lakabi kalacak ve devam edecektir. Onun(ibni Teymiyye’nin) seyhulislam olduğunu sadece onun mertebesini ve yerini bilmeyen, veya insaflığı asan birisi inkar edebilir ...

... Bu Zatin imamlığı için delil olacak sadece onun cenazesinde hic kimsenin hic bir cenazede toplanmadığı kadar toplanması bile yeterlidir...

... Hic kimsenin(yani ibni teymiyye’ye muhalefet edenlerin bile) onu munafıklık ile veya kaninin akitilmesi ile hukum verdiği bilinmemektedir (burada ibni Hacer, Şeyh ibni Teymiyye’nin kıymetini açıklamak için, ibni Teymiyye’yi sevmeyenlerin bile onu tekfir etmediklerini açıklıyor) ...

... O hic suphesiz “***Seyhulislam***”dır ...

... İşte onun yazdığı eserler, kitaplarının içi mucessimelere reddiyeler ile dopdoludur...

... Çünkü zamaninin büyük imamları onun müctehid olduğunu söylemişlerdir...

... İşin en ilginç tarafı ise bu Zat, bidatçılara karşı en çok reddiye yapan ve ayaklanan kişidir (sonrada İbni Teymiyye'nin reddiye verdiği bazı bidatçi fırkaların isimlerini sayıyor. Buradan da anlıyoruz ki İmam İbni Teymiyye Bidatçı değilmiş)...

... Onun kitapları bidatçılara reddiyeler ile dopdoludur...

... Şeyh Takiyyuddin'nin (İbni Teymiyye'nin) menkıbeleri olarak, sadece yetistirdiği öğrencisi olan Seyh Semsuddin ibnulkayyim bile olsa, onun ne kadar büyük mertebesi olduğuna dair bir delildir...

... İşte kim ona Kafir derse, veya onu “Şeyhulislam” diye adlandıranı kafir derse; kesinlikle o kişinin sözüne itibar edilmez ve o kişiye güvenilmez. Halbuki asıl gereken, bunu diyeni hakka geri dönene kadar caydirmaktır (cezalandırmaktır)

(Bu önsözün hepsini İbni Hacer'in meşhur talebesi Hafız Sehavi, hocası İbni Hacer'in hayatı hakkında yazdığı "el-Cevahir ve ed-Furar fî Tercemetil Hafız İbni Hacer" adlı eserinde hocasının önsözlerini arasında zikretmiştir).

Derim ki: Ehli Sunnet'in düşmanları, yalan söyleyip iftiralar atarak İmam Hafız İbni Hacer'in İbni Teymiyye hakkındaki görüşünün kötü olduğunu iddia etmişlerdir. Halbuki bu açık ve zahir bir yalandır.

Derler ki: İmam İbni Hacer “ed-Durarul Kamine” adlı eserinde İbni Teymiyye hakkında kötü sözler söyleyip kötü birisi olduğunu isbat etmiştir.

Bunu diyene deriz ki: Yalan soyledin, ne sen, nede senin gibileri imam ibni Hacer'in sozlerinden, nede ilmi istilahlardan anliyamazsiniz. Bu şüphenize ve batıl iddianıza soyle cevap veririz:

İmam ibni Hacer'in meshur “*ed-Durarul Kamine*” adli eseri Tarih kitabidir. Yani icinde Tarihi olaylardan bahseder. Sekizinci yuz yilda yasayan alimleri zikreder. Onlar hakkında buldugu bilgilerin bazilarini zikreder.

“*ed-Durarul Kamine*” adli eserinde imam ibni Teymiyye hakkında bahsetmistir. Ama bilinmesi gerekir ki **imam ibni Teymiyye hakkında kendi gorusunu belirtmemistir.** Peki sizler nasilda gelip kendi görüşünü belirtmeden imam ibni Hacer'in ibni Teymiyye hakkında kotu inanç üzere oldugunu soyleyebilirsiniz ki?

Evet, imam ibni Hacer “*ed-Durarul Kamine*“de imam ibni Teymiye'den bahsederken kendinden once gelen alimlerden nakiller yapmistir.

Sen dedin ki: *ibni Teymiyye'ye dil uzatanların sözünü nakletmistir. Bu nedenle demek ki o ibni Teymiyye'yi sevmiyor.?*

Halbuki bunu demek cahilligi gosterir. *Imam ibni Hacer “ed-Durarul Kamine“de imam ibni Teymiyye hakkında hem onu oven alimlerin sözlerini zikretmistir, hemde onu ovmeyen alimlerin isimlerini ve sözlerini zikretmistir.*

Sen iddia edip imam ibni Hacer'in imam ibni Teymiyye hakkında onun kendisini beyendigini, büyük hilafeti arzu ettigini, yalanlar soyledigini ve buna benzer

alimlere laik olmayan seyleri yaptigini zikrettigini soyledin.

Halbuki bu dediklerin yalandir. Bu sozlerin hepsi imam ibni Hacer'in sozu degil, Cemaluddin es-Sumeri adli kisinin sozleridir.

Sen ve senin gibileri imam ibni Hacer'in "ed-Durarul Kamine" adli eserinden nakiller yaparken hile yapip bu sozleri Sumeri adındaki kişinin söylemediğini ve ibni Hacer'in bizzat kendisinin söylediğini ve boyle inandığını iddia ettin. Halbuki hakikat oyle olmayip, bu sozlerin hepsini ibni Hacer'in, es-Sumeri adlı kişinin el-Emali adli eserinden naklettigidir.

İşte sizin İbni Hacer dedi diye zikrettikleriniz aslında onun sözleri değil başkasının sözleridir.

Yine sen imam ibni Hacer'in ibni Teymiyye hakkında onceden zikrettigimiz imam Safedi'nin mukemmel sozlerini naklettigini zikretmedin (yapılan ilk hile!).

Yine sen ibni Hacer'in, Hafız Zehebi'den Şeyhulislam ibni Teymiyye'yi ovdugu bir cok sozunu naklettigini zikretmedin (yapılan ikinci hile!).

Yine sen ibni Hacer'in "Hocalarimizin hocasi Ebul Feth el-Yamuri(ibni Seyyidinnas) soyle demistir" diyerek ibni Teymiyye'ye övgü içeren mukemmel sozunu naklettigini zikretmedin. Halbuki bizler bu sozun bir kismini onceden zirkettik (yapılan üçüncü hile!).

Yine sen ibni Hacer'in, imam Zehebi'nin talebesi Subki'ye kizip onu azarlayip ibni Teymiyye'ye böyle reddiyeler vermemesini istedigini zikrettiğini zikretmedin yapılan dördüncü hile!).

Yine sen Subki'nin imam Zehebi'ye cevabini, bu cevabın icinde Subki'nin nasilda itiraf edip imam ibni Teymiyye hakkında guzel ovgulerde bulunduğunu zikretmedin. Nasil ki biz bu sozu onceden zkretmistik(yapılan beşinci hile!).

Yine Salahuddin el-Alai'nin imam ibni Teymiyye hakkında mukemmel ovqusunu zikrettiğini zikretmedin (yapılan altıncı hile!).

Yine Halebin Muftusu olan Seyh Burhanuddin'in imam ibni Teymiyye'yi ovdugu bir sozunu naklettigini zikretmedin (yapılan yedinci hile!).

İşte bunların hepsini zikretmedin. Sonrada imam ibni Hacer'in sadece bir tane kitaptan yaptığı nakilleri ele aldın, bu kitapta gecen herseyi imam ibni Hacer soylemis gibi gosterdin. Onun disinda kalan kitaplardan naklen zikrettiği seyleri ise gormemezlikten geldin.

Bu mu sizin insafiniz? Alimlere karşı ihtiraminiz? Alimlerin kitaplarına sayginiz? Alimlerden görüş aktarmanızdaki titizliginiz?

İşte bu sizlerin ve sizin gibi olan Bidatçıların nasilda alimlere aciktan ve utanmadan yalan soylediklerini goz önünde tutmaktadır.

Ayrıca Cemaluddin es-Sumeri diye birisini de bilmiyorum. Belki bu kişi Sumeri degilde Sermeri'dir. Sermeri denilen kiside onceden

adini imam ibni Teymiyye'yi mudafaa edenler arasında zikrettiğimiz kişi değildir elbette. Çünkü o kişi imam ibni Teymiyye'nin büyük savunucularındandır. Nasıl ki bu konuda eseri bile vardır.

İşte böyle adı bile bilinmedik bir kişinin sözlerinden de ne fayda gelir acaba? Ayrıca önceden alimlerin sözleri arasında zikrettik ki bazıları imam ibni Teymiyye hakkında çok pis şeyler uydurup ona iftira atmışlardır. Bu durumda nasıl böyle bir kişinin sözleri alınsın ki?

Bu sözleri almanın üstüne ibni Hacer'e nisbet etmek ise tehlikeli bir iftira olmuştur. En doğrusunu Allah c.c. bilir.

Bunun dışında muhalifler başka bir şüphe daha zikrederler. Derler ki: *İmam ibni Hacer, ibni Teymiyye'den bahsederken onun itikadda Şafii olduğunu izhar ettiğini, yani Mucessimelikten tövbe ettiğini beyan ettiğini zikretmişlerdir.*

Deriz ki: *imam Şafii'nin inancı üzere olduğunu söylediği hakkında her hangi bir delil yoktur. Bunun için Sahih senede ihtiyaç vardır. Ayrıca imam Şafii'nin itikadi imam Ahmed'in ve Selef'in inancıdır. Bunda da bir ilginçlik yoktur.*

Yine derler ki: Hapisten çıktığında "Ben Eş-ariyim" demistir.

Deriz ki: *Yine bu iddianın da sabit bir senede ihtiyacı vardır. Ama farzedelim ki demiş, zaten imam Eşari'nin Selef akidesine girdikten sonra itikadi doğru bir itikaddır. Bunu demekte de bir sakınca yoktur.*

Ayrıca imam ibni Teymiyye bunu dedi ise hapisten çıkmak için demistir. Yani zor durumda ikrah halinde iken demistir. Bu nedenle o sözlerin içinde "Allah Ars'in üzerinde hakiki bir şekilde değildir"

gibi sozleri soylemesi, eger oyle ded ise ikrah halinde oldugundandır.

Halbuki bu hikayenin sabit bir senedi yoktur. Bu hikaye, imam ibni Teymiyye'ye uydurulan ve iftira olarak nisbet edilen seylerden birisidir. Hiç bir senedi yoktur.

Ayrica imam ibni Abdulhadi, el-Kevakibu ed-Durriye adli eserinde Seyhulislam ibni Teymiyye'ye yalanlar isnad edildiğini zikretmistir. iste buda o yalanlardan birisidir.

Eğer dogru ise buyuk alimler senedler ile rivayet edip bu durumun beyanini yaparlardi.

İşte bu dediklerim, imam ibni Hacer'in ibni Teymiyye hakkında görüşünün guzel oldugunu, iftiracilarin iftiralarinin dogru olmadigini isbat etmistir inşallah. En dogrusunu Allah c.c. bilir.

126- İmam Allame Hanefi alimlerinin önde gidenlerinden, türk asıllı Hafız Aladdin Mogoltay bin Kalic el-Hanefi(Hicri 762 yılında vefat etmiştir).

Şöyle demiştir:

“İki yüzlülük için söylemediğim, İmam olan hocamız(yani ben bunun talebesiyim diyerek büyüklenmeye çalışmadığım birisidir demek istemiştir) : Takiyyuddin Ahmed bin Abdulhalim bin Teymiyye. Kendisi hakkında bütün şehirlerde söz edilmektedir. Her tarafa kendi ilmi ulaşmıştır. Bu nedenle bizler onun hayatından bahsetmedik.

Ben onu Kahire'de gördüm. Muşafehe olarak bana icazet verdi. onunla vedalaşmak için yanına gittim. Ondan, bana vasiyyet edip dua etmesini istedim. Bana dedi ki:

Ey çocuk. Bizler Tirmizi'nin sünen'inde Sabit olan bir sened ile Peygamberin s.a.v. İbni Abbas'a şöyle dediğini rivayet etmişizdir: Ey çocuk ben sana kelimeler öğreteceğim. Allah'ı hıfzet ki oda seni korusun. Allah'ı hıfzet ki onu kendin ile birlikte bul. Eğer bir şey istersen onu Allah'tan iste. Eğer bir şey için yardım dileyeceksen Allah'tan dile. Bil ki, ümmet sana bir fayda vermek için bir araya gelseler, o şeyi Allah senin için yazmadığı müddetçe onlar sana bir fayda veremezler. Eğer sana bir zarar vermek için bir araya gelseler, Allah senin aleyhine yazmadığı müddetçe sana bir zarar veremezler. Kalemler kalktı, kağıtlarda kurudu.

(İmam Aladdin Mogoltay der ki) İşte bu şekilde senedsiz olarak zikretti. Bu hadis dışında Senedini muallak olarak bıraktığı hiçbir Hadisi ondan rivayet etmedim. O da bunu Hasan bin Buhari'den duyması ile rivayet ediyor. Dedi ki: Bize İbni Taberzed inba etti. Dedi ki: Bize Kerruhi inba etti. Dedi ki: Bize Ebul Feth el-Heravi inba etti. Dedi ki: Bize Ebu Amir el-Ezdi ve Ebu Nasr et-Tiryagi ve Ebu Bekir el-Gurci inba etti. Dediler ki: Bize Ebu Muhammed el-Cirahi inba etti. Dedi ki: Bize Ebul Abbas el-Mahbubi inba etti. Dedi ki: Bize Tirmizi inba etti. Dedi ki: Bize Ahmed bin Muhammed bin Musa tahdis etti. Dedi ki: Bize ibnul Mubarek haber verdi. Dedi ki: Bize Leys bin Saad ve İbni Luheya haber verdi. ikiside Kays bin Haccac'tan rivayet ettiler.

Tirmizi'nin Başka bir senedi: ve bize Abdullah bin Abdurrahman tahdis etti. Dedi ki: Bize Ebul Velid haber verdi. Dedi ki: Bize Leys bin Saad tahdis etti. Dedi ki: Bana Kays bin el-Haccac tahdis etti. (Bu kişilerin rivayetlerinin) Manası aynıdır. Hepsi Haneş es-Sanani'den, o da İbni Abbas'tan rivayet etmiştir. Sonrada(Tirmizi, İbni Teymiyye'nin okuduğu Hadis'i zikretmiştir). Şöyle demiştir: Bu Hadis, Hasen Sahih Hadis'tir.

(İmam Alladdin Mogoltay der ki) Bize bu Hadis daha "Aali" olarak üç kişi daha az bir sened ile rivayet olunmuştur. Sanki ben sayı olarak bu Hadis'i Kerruhi'den işittim...(sonrada kendi "ali" senedini zikretmiştir)

(Bu nakil, İmam Mogoltay'ın "el-İsal Li Kitabı İbni Suleym ve İbni Nokta vel İkmal" adlı eserinde zikretmiştir. Bu kitap bildiğim kadarı ile basılmamıştır. Ama İmam İbni Teymiyye hakkında konuştuğu bölge "el-Cami Li Siratı Şeyhil İslam İbni Teymiyye" adlı eserinde zikredilmiştir)

Evet, Hadislerin senedlerini zikretmek şereftir. Müslümanların diğer sapık fırkalardan farkıda senedleri ile Peygamberlerin s.a.v. ve Sahabe'lerin sözlerini rivayet etmeleridir. İmam Mogoltay'ın sözlerini dikkatlice defalarca okuyan kişi için, bu sözlerden bir çok faydalar çıkaracağını sanıyorum. Allah'a şükürler olsun.

Sanırım bu kadar büyük alimlerin sozleri, imam ibni Teymiyye'nin ne kadar büyük bir alim olduğunu ortaya koymuştur.

eger vaktim olsaydi, burada zikrettiklerimin iki katini zikredebilirdim. Imam ibni Teymiyye hakkında konusan alimler ve onu ovenler cok fazladir. Allah onlara rahmet eylesin.

Artık kim imam ibni Teymiyye hakkında kötü konuşacak ise, heleki onu tekfir etmeye curret edecek ise, buraya kadar zikrettiğimiz bu alimlerin hepsini karsısına aldigini, bu dedigi ile alimlerin geneline muhalefet ettigini unutmasin. Allah'a sukurler olsun.

Allah rızası için, Müslüman hocamız İbni Teymiyye'yi savunmak için yazan:

Ebu Musa el-Medeni.

*(Allah onun ve anasının ve kardeşlerinin ve hocalarının
gunahlarını affetsin. Bu risaleyi okuyanların da günahlarını
affetsin...)*

2.BÖLÜM

“ŞEYH’UL-İSLAM İBN-İ TEYMİYE’NİN HAYATI”

**Kaynak : Muhammed Ebu Zehra “İmam İbn-i
Teymiyye”**

Hazırlayan: Özgür El Erdişi

İBN-İ TEYMIYYE'NİN HAYATI (H, 661 — 728)

Doğumu Ve Ailesi

Şeceresi: Ahmed Takiyyuddin Ebu'I-Abbas b. eş-Şeyh Şihabuddin Ebi'l-Mehasîn Abdulhalim b. eş Şeyh Mecduddin Ebi'İ-Berekât Abdus-selâm b. Ebî Muhammed Abdullah İbn Ebi'I-Kasim el-Hıdr b. Mu-hammed b. el-Hıdr b. Ali b. Abdullah'tır.

Bu aile, İbn-i Teymiyye ailesi ^{12[1]} olarak bilinir. Hicrî 66 senesinde Rebiu'l-Evvel ayının 10. günü ^{13[2]} doğmuştur. Doğumu İslâm'ın en eski devirlerinden beri felsefe ve filozofların beşiği, sabîiliğin ve sabîîlerin merkezi bulunan Harran şehrinde olmuştur.

Yedi yaşına kadar ömrünün ilk yıllarını burada geçirdi. Moğolların Harran'a baskınları nedeniyle buradaki ahali memleketlerini terkederek kaçtılar. İbn-i Teymiyye ailesi de

^{12[1]} Bu ailenin İbn-i Teymiyye ailesi diye isimlendirilmesinin sebebi konusunda alimler farklı fikirler ileri sürmüşlerdir. Bazılarınca ceddi Muhammed b. eî-Hıdr, Teyma geçidi yolu ile hacca giderken orda Teymiyye isminde bir kız ço. cuğuna rastlamış, döndüğünde karısının bir kız doğurduğunu görünce O'na Toy-rmyye adını vermişti. Bir başka görüşe göre de dedesi Muhammed'in annesi vai-zeydi. Adı ise Teymiyye idi. Aile O'na nisbet edildi. O'nun adı ile tanındı.

^{13[2]} Rivayetlerin çoğunluğu onun onuncu günde doğduğu şeklindedir. Tarihçilerden az da olsa onun buna yakın bir tarihte Rabiulevveî ayının onikinci gününde doğduğunu zikredenlerde vardır. Belki de bunlar, Hz. Peygamber'in şeriatını ihya edeceği için bizzat Hz. Muhammed'in doğduğu günde doğmuş olduğunu söylemek istiyorlar.

Harran¹⁴'dan hicret edenlerdendi.

Bunlar Dimeşk'e göç etmişlerdi. Yollarda da düşman eksik olmamıştı. Can güvenliği yoktu. Yolculuk esnasında büyük sıkıntılar çektiler. Geceleri kaçarak yol aldılar.

Bu aile, bir ilim ailesiydi. En değerli malları kitaplarıydı. Kitaplar alimler için maddi bir servettir, gıdadır, en nefis zinettir. Bir yerden bir yere yolculukta taşınması pek zordur. Üstelik bu taşınma bir kaçış olursa işin zorluğunu siz düşünün. Taşıyacak yeterli yük hayvanı olmadığı ve hayvanlar üzerinde taşınması da zor olacağı için bu kitapları bir araba üzerinde taşımışlardı. Kağınlarının yol alamaması üzerine neredeyse düşman onlara yetişecekti. Allah'a sığınıp ondan yardım istediler ve zalim düşmandan kurtuldular.

Allah'ın lütfü ile Dimaşk'a ulaştılar ve güven içinde orada karar kıldılar. Bütün bu olayları gören, işiten ve anlayan, kuvvetli sağduyu sahibi bir kişi de şahid olmuştu ki, bu henüz çocuk olan Ahmed Takiyyuddin idi.

Moğolların bozguncu hücumlarındaki büyük dehşeti görmüştü. Güven içinde yaşayan ahalinin canlarını kurtarmak için kaçışlarındaki büyük korkuyu görmüştü.. Çoğu kez de kaçışlarında canlarını kurtaramıyorlardı. Sonra bu çocuk ailesinin yol meşakkatini nasıl göğüslediklerini, en değerli varlıklarını (kitaplar) taşıırken karşılaştıkları güçlükleri, görmüş, ve özünde ta küçüklüğünden beri Moğollara karşı bir kin, tecavüze karşı bir hoşnutsuzluk duygusu yerleşmişti. Bu başlangıç nedeniyle daha sonra yaptığı hareketlerdeki bazı sırları anlıyoruz. Kendisi büyüüp kuvvetli biri olduğunda Moğollarla savaşmak için büyük güçlere komuta ediyordu.

Halbuki onlar İslam'ı kabul ettiklerini ilân etmişler ve benimsemişlerdi. Durumları diğer müslüman gruplardan herhangi

¹⁴ Harran, Urfa ya bağlı olan bir ilçedir.

bir grubun durumu gibi olmuştı. Ancak İbn-i Teymiyye onların mazilerindeki zulmü, yeryüzünde yıkıcı ve bozguncu faaliyetlerini görmüştü. Bu yüzden de onlar müslüman olsalar bile onların bâği olduklarını, tevbe edinceye veya haklarından gelinceye kadar kendileri ile savaşılmaması gerektiğine inandı ve işte bunun için de bir de haklarını çiğnedikleri, topraklarında ifsatta bulundukları milletlerin, onların egemenlikleri altından çıkmaları için onlarla savaştı.

Okuduğum tarihçiler İbn-i Teymiyye ailesinin mensup olduğu kabileden bahsetmemektedirler. İbn-i Teymiyye'yi ailesinin ilk vatani olan Harran'dan başka bir yere nisbet de etmemekteler.

Arap kabilelerinden herhangi birine de nisbet etmiyorlar. Bu durum O'nun Arap olmadığına işaret eder. Veyahut da O'nun Arap kabilelerinden bir Arap olarak bilinmediğine delâlet eder.

Bu yüzden anlayabiliriz veya zannî bir tahmin yürütebiliriz ki o Arap değildi belki de Kürttü.

Kürtler, himmet sahibi, kahraman ve sert bir millettir. Ahlâklarında kuvvet ve hiddet vardır. Kürtlere ait bütün bu sıfatlar, alimlerin bolluğunda, mütefekkirlerin hüznü hallerinde, araştırmacıların sükuneti içinde yetişmiş olmasına rağmen tam ve açık bir şekilde İbn-i Teymiyye'de meccuttur.

Hicrî 6. ve 7. asırlarda Kürtlerin İslâm'ı ve müslümanları savunmaları konusunda yüksek bir mevkileri vardır. Haçlılara karşı Müslümanların en ön saflarında durmuşlar ve ilk saldırıyı karşılamışlardır. Sonra da haçlıları islâm'a tahakküm etmekten ümidlerini kestirinceye kadar takip eden diğer çarpışmalarda bulunmuşlar veya en azından onların kılıçlarında gedikler açmışlar, güç ve kuvvetlerini kırmışlardır. Nihayet Mısırlılarla birlikte haçlıları ülkelerine mağlup olarak döndürünceye kadar mücadelede

bulunmuşlardır.

Tarihçiler İbn-i Teymiyye'nin annesi ve mensup olduğu kabilesi hakkında da bir şey zikretmiyorlar. Büyük bir ihtimalle annesi Arap değildir. Oğlunun şerefi kemâl buluncaya kadar yaşamış ve oğluna cihadında yardımcı olmuştur. İbn-i Teymiyye Mısır'da tutuklu iken annesine iyilik, şefkat, ihlâs ve imanla dolup taşan mektuplar yazardı.

İbn-i Teymiyye'nin ailesi Dimeşk'e göçtü ve orayı yurt edindi. Büyük alim nereye giderse gitsin Hak'ka kılavuzluk ve İrşad makamını bulur. Takiyyuddin'in babası eş-Şeyh Şihabuddîn'de aynı şekilde olmuştu. Sırf Dimeşk'e ulaşmış olmakla fazileti yayılmış, şöhreti her tarafa ulaşmıştı. Dîraset, talim, va'z ve irşad için Dimeşk'in en büyük camiinde bir kürsüsü oldu ve eş-Sükkeriyye Daru'l-Hadis'İnin idaresini üstlendi. Artık kendisi de orada oturuyor ve oğlu Takiyyuddin'i de orada yetiştiriyordu.^{15[3]}

Bu büyük alimin derslerinde dikkate şayan hususlardan biri de derslerini anlatırken yazılı kağıtlardan veya takip edeceği bir kitaptan ya da hatırlatıcı mahiyetteki notlardan istifade etmemesi idi.

Bu O'nun hafızasının kuvvetine, beyan gücüne ve kalbinin sebatına delâlet eder. Bunlar, aynısı ile oğlunda da görülen özelliklerdir. Bu O'nun en hususî özelliklerinden olup, bu özelliği ile delil ortaya koymakta, hasmı, delili lehine kendisini desteklemekte ve münazaracı arkadaşları getirdiği delile şaşkınlık göstermektedirler.

İbn-i Teymiyye doğup büyümüş babasını ilim ve şerefden böyle bir derece üzerinde bulmuştu. Bu durum O'nu ilme yönelten bir sebep İdi. Aslında bütün aile ilim tevarüs etmiş, ilimle İştigal etmiş ve ilme meyilli olmuşlardı. Dedesi Mecduddin büyük bir alimdi. Hanbelî fıkında tahriç erbabı alimlerden sayılırdı, Hanbeli usulüne dair kıymetli kitapları vardı. İlim uğrunda birçok ülkelere yolculukta

^{15[3]} İbn-i Teymiyye'nin babası Dimeşk'te h. 682'de vefat etmiştir.

bulunmuş, ders vermiş, fetva vermiş, ilim talipleri kendisinden istifade de bulunmuştu.^{16[4]}

Kendisinin ahkâma dair Kitâb el-Müntekâ adlı bir eseri de vardır. Kendisi, ilimi amcası Fahrüddin'den almıştır. O da alim, hatip ve vaiz biriydi. Büyük ciltler halinde bir Kur'ân Tefsiri yazmıştı. Bağdad'ın Hatibi ve vaizi olan İbn-i Cevzi'ye talebelik etmiş ve orada vaizlik için üstadının yerine geçmiştir.^{17[5]}

İbni Teymiye'nin Yetiştirilmesi

Takiyyüddin ibn-i Teymiyye'nin ailesi, bir ilim ailesidir. Beyan gücü ve hafıza kuvveti ile temayüz etmiştir. Bu aile kendisini ilme vakfetmiştir. Böyle bir ilmî çevrenin tabii bir neticesi de bu ailede yetişen bir

gencin ilme yönelmiş olmasıdır. Çocuk İbn-i Teymiyye'de böylece küçükken ilme yönelmiş daha ilk yaşlarından itibaren Kur'ân-ı Kerim'i ezberledikten sonra hadis ve lügat ezberlemeye fıkıh hükümleri öğrenmeye koyulmuştur. Zamanın imkân verdiği ölçüde bunları da hıfz etmiştir. Küçüklüğünden beri kendisinde üç meziyet temayüz etmiştir ki bunların semeresi büyüklüğünde tamamlanmış ve ortaya çıkmıştır.

Birincisi; gayreti, çalışması, ilim ve dirasetle meşgul olmaya yönelmesi, çocuklar gibi oynayıp onlar gibi boş şeylerle oyalanmaması.

İkincisi; etrafında cereyan eden herşeyi idrak edip bellemek suretiyle gönlünün ve kalbinin açılması. Böylece bu çocuğun sadece hıfz eden ezberleyen biri olarak kalmayıp halktan ve hayattan kopmamış olması,

^{16[4]} İbn-i Teymiyye'nin dedesi Harran'da 652'de vefat etmiştir. Bkz. Tarih-i İbn-i Kesir, XIII, s. 158.

^{17[5]} Prof. Dr. Muhammed Ebu Zehra, İmam İbn-i Teymiyye, İslamoğlu Yayınları: 21-23.

Üçüncüsü; ise keskin hafızası, uyanık aklı, doğru bir düşünce tarzı, ve sür'at-i intikalidir.

O'nun hafızasının gücü arkadaşlarının dilinden düşmezdi. Hatta şöhreti çocuk halkalarından öte büyüklerin halkalarına ulaşmıştı. Dimeşk ve etrafında yaşıyanlar O'nun zekâ ve maharetini konuşur, şöhretini herkes duyardı.

«Ukud ed-Durriyye fi Manakîb-i Ibn-İ Teymiyye» adlı kitapta hafızası hakkında şöyle denmiştir:

«Büyük alimlerden bazılarının sırf îbn-i Teymiyye'yî görmek için Dimesk'e geldiklerine rastlanır. Bunlardan biri şöyle anlatır.:

Ahmed b. Teymiyye denilen bir çocuktan bahsedildiğini işittim. Çok süratli bir hafıza gücü varmış. Belki O'nu görürüm diye buraya geldim. (Konuştuğum) bir terzi bana, burası O'nun mektep yolu. Şimdiye kadar daha gelmedi. Gelene kadar buyur yanımızda otur... dedi. Biraz oturdum. Bu arada çocuklar geçiyordu. Terzi Helep'H Şeyh'e: Yanında büyük levha olan çocuk var ya, işte o Ahmed b. Teymiyye'dir dedi. Şeyh çocuğu çağırdı. Çocuk yanına geldi. Şeyh levhayı elinden aldı ve şöyle bir baktı. Sonra;

«— Çocuğum bunu sil de sana yazman için bir şeyler söyleyeyim» dedi. Çocuk dediğini yaptı. Şeyh yazması için hadis metinlerinden onbir veya onüç hadis söyledi. Sonra bunları oku dedi. Yazdıktan sonra şöyle üzerinde bir düşünmekten fazla mühlet vermedi ve levhayı kendisi aldı. Çocuk dinle dedi. Ve şeyhin az önce kendisine imlâ ettiği hadis metinlerini duyabileceğin en güzel biçimde okudu. Şeyh

«— Çocuğum şimdi bunu sil» dedi. Çocuk sildi ve O'na geçtiği çeşitli senetleri yazdırdı. Sonra

«— Bunları oku» dedi. İlk kez yaptığı gibi yaptı ve okudu. Şeyh bunun üzerine şöyle diyerek kalktı:

«Eğer bu çocuk yaşarsa, mutlaka O'nun büyük bir yeri olur. Çünkü bunun böyle bir benzeri görülmemiştir.»

Bu, O'nunla karşılaşan bîr şahıstan nakledilen bir vakıadır ve ravisi de öğrencilerinden biridir. Anlatılan bu vakıa mübalağadan ari ve aşırılıktan uzak gözükmemektedir. Çünkü İmam Malik'ten gelen pek çok haber teyîd etmiştir ki, O İbn-i Şihab'dan otuz küsur hadis dinlerdi de aynı mecliste onları okurdu. Bu dinledikleri arasında Sakife hadisi de vardı. (Uzun bir hadisti). Eğer ortada bir fark varsa bu fark iki asır arasında olmalıdır. İmam Malik'in yaşadığı asır ezberleme devri idi. O dönemde itimad hafızaya olup kitaplara değildi. Böyle bir telakki tabi ki hafızayı kuvvetlendirecek ve besleyecekti. Çünkü tecrübe neticesinde herkesçe benimsenen hususlardandır ki, fazla kullanılan organ kuvvetlenmekte ve güçlenmektedir. İbn-i Teymiyye'nin yaşadığı döneme gelince bu devir tedvin devridir, her şeyin yazı ile tesbit edildiği, yazıya itimad edildiği bir dönemdir. Hafızalarda saklanan bilgiye değil de satırlarda hıfzedilen bilgilere itimad esas olduğu için bu anlayış tabii netice olarak hafızayı kuvvetlendirmeyecektir.

Durum ne olursa olsun, İbn-i Teymiyye'ye Allah Taala'nın küçüklüğünden beri belleyci bir hafıza vermiş olduğu sabittir.

Psikolog ve eğitimcilerin de ifade ettikleri gibi hafıza, zekânın güçlülüğünü veya zayıflığını gösteren en önde gelen ölçüdür. Öyle görünüyor ki hafıza gücünü İbn-i Teymiyye, ailesinden almıştır. Daha önce de gördük ki, İbn-i Teymiyye'nin babası Dimeşk'te en büyük camide derslerini herhangi bir kitaba dayandırmadan anlatarak açıklıyordu. Akranı ve arkadaşları arasında bu özellik sadece ona hastı. Çocuk babasının sırrıdır. Dolayısı ile İbn-i Teymiyye'nin, babasının sahip olduğu özelliklere sahip olmasında, kendisi ile fakihler, kelâm alimleri, sofiyye, Şia ve daha başkalarından oluşan muhalifleri arasında iyice kızıyan mücadeleler nedeniyle hafızasının daha

kuvvetli ve parlak olmasında şaşılacak bir durum yoktur.

Bu çocuk küçüklüğünden beri ve daha henüz yaş iken pınarlardan içerek, bizzat kaynaklarından alarak ilme yönelmiştir. Hayatının ilk başlarında başka bir mesleğe yönelip de sonradan ilme döndüğü bilinmemektedir. Bunu böyle düşünmek bile makul değildir. Çünkü O'nun ailesi ilme, hatipliğe, va'za, furuda, ve usulda eser vermeye kendini hasretmiş bir ailedir. Bu araştırmada dedelerinden bazıları ile babası hakkında ki haberlerden onların özel bir yeri olduğunu öğrenmiş oldum. Dİmeşk'teki bazı medreselerde hadis derslerini verdiğini belirtmiştik. Bu durumda akla uygun olan İbn-i Teymiyye'nin küçüklüğünden beri İlme yönelmiş olmasıdır.

Çünkü başka türlü tasavvur olunamaz. Üstelik babası Ebu Hanife'nin babası gibi tacir değildi. Ebu Hanife bu yüzdendir ki, ömrünün ilk yıllarında bu işten vazgeçip kendisini ilim tahsiline verinceye kadar çarşıya, pazara çıkıyordu. O'nun kendisini ilme vermesini de, kendisinin îlm kafasına sahip zarif bir genç olduğunu gören Sa'bî tenbih etmişti. Kendini ilim tahsiline verse de «Ebu Hanife» adlı kitabımızda belirttiğimiz gibi ticaretten ve tüccarla olan alakasından tamamen el çekmemişti.

Takiyyuddin'in babası (bu günkü tabiri ile) hadis kürsüsü başkanı olduğuna göre, oğlunun İlk üzerine eğileceği derslerin Kur'ân-ı Kerim'i ezberledikten sonra hadis ezberlemesi, hadis rivayeti alması, hadisleri bizzat ravilerinden elde etmesi büyük hadis şeyhlerinden hadis kitaplarını sema yolu ile alması; İmam Ahmed'in Müsned'i, Sünen-i Ebû Davud es-Sicis-tanî, Camîut-Tîrmizi, Sünen-î İbn-i Mace ve Sünen-î ed-Darekutni gibi büyük hadis divanlarını dinlemiş olması gerekir. İbn-i Teymiyye bunlardan herbirini birçok defa dinlemiştir.

Hadis alanında ezberlediği ilk kitap bazı muasırlarının dediği

gibi İmam el-Humeydî'nin «*el-CerrT beyne's-Sahîhayn* adlı eseridir.^{18[6]}

Çağdaşları hocaları hakkında şöyle demiştir:

«*İbn-î Teymiyye'nin dinlediği şeyhleri ikiyüzden daha çoktur.*

İmam Ahmed'in Müsned'ini defalarca dinlemiştir»^{19[7]} .

Şüphesiz ki bütün bunların İbn-İ Teymiyye'nin küçüklüğünde kolaylık ile ve sıkıntısız bir şekilde hazırlanmış olması, babasının makamından dolayı oluyordu. Babası hadis riyasetinde ondört sene kadar kalmış böylece, kendisini bu riyasete lâayk kılan şahsi liyakatından ve bu makama ulaşmasına kendisine İmkân veren ilmî derecesinden daha fazla, makamı sayesinde hadis şeyhleri üzerinde bir nüfuz kazanmıştı. Hatırlanacağı gibi kendî Moğol baskınlarından kaçarak Dimeşk'e gelmiş, ülkesinden çıkarılmış biri idi.

İbn-İ Teymiyye'nin babası hadisin yanında başka ilimler de okutuyordu. Matematik (riyazet) okutmuş, Arapça ve dil ilimleri İle özel bir şekilde ilgilenmiştir. Sanki bu ilimlerde ihtisas yapıyormuşçasına üzerinde durmuş, önceki devrelere ait Arap" haberlerini İslâm devletinin parlak günlerine ait pek çok nesir ve manzum edebiyatı ezberlemiş, nahiv'de açık bir üstünlükle temayüz etmiştir. O kadar ki Sibeyyh'in Kitab'ı üzerinde mütâlâalarda bulunur. Araştırmacı ve tenkidçi bir tarzda okurdu. Başka kitaplar-daki mütalalarına dayanarak bazı konulara muhalefet ederdi. Tenkitlerinde karşı çıktığı görüşler delilsiz olmazdı. Savunduğu görüşlerde, delilden hüccetten hali olmazdı.

Bunların yanında Hanbelî fikhını okutur bu büyük mezhebin seyrini araştırırdı. Bu konuda babası ne güzel yönlendirici idi; Hadis alimlerinden ve hadiste temayüz edenlerden olduğu gibi Hanbelî

^{18[6]} Bu konuda bakz. Kitabü'l-Kevakib ed-Dürriyye (İbn-İ Teymiyye Külliyyatı içerisinde, s. 139.)

^{19[7]} A.g.e.

fıkında da İleri gelenlerden bulunuyordu.

İlimle dolu bu denizin ortasında Kur'ân Tefsirini öğrenmeye özlem duyuyor, tefsir konusunda yazılan ansiklopedik mahiyetteki eserlere müracaat ediyor, araştırmacı bir kafa; ancak sahih haberle, sağlam lügatla hakîm akılla, uyanık kalple ve yerli yerince düşünce tarzı ile kendisini mu-kayyed bilen hür bir fikirle onları okuyordu.

İbn-İ Teymiyye bu dersler içinde yürüyor, alim babasının gölgesi altında ergenlik çağına ulaşıyordu. Kendisine eğer büyük ölçüde fayda veren bir bağlılık varsa o da babasına olan bağlılığı idi. Eskiden kendisini ilme yönlendiren kimseden ve nasıl yöneldiğinden sorulduğunda Ebu Hani-e şöyle demişti:

«Ben ilim ve fıkıh merkezinde idim. İlim ehli ile oturup kalktım ve fukahadan birine yapıştım.»

Ebu Hanife'nin bahsettiği bu bağlılık Takiyyuddin için de gerçekleşmişti. O babasına yapılmış ulemadan ders görmüş ve her ilim pınarından almıştır. Dimeşk bir ilim merkezi İdi. Çünkü bu şehir doğuda ve batıda ulemanın sığındığı iki şehirden ikincisi idi. Birincisi Kahire'dir. Endülüs'teki ulema işkence ve zulme uğradıktan, Endülüs müslümanları parçalanıp bölündükten, düşmanları bu bölük pörçük müslüman guruplarını parça parça yutmaya başladıktan sonra buralardaki alimler bölük bölük canlarını Kahire'ye attılar.

Oradaki müslümanların, ulemayı gayet güzel ağırlayan, onları barındıran, onlara maaş bağlayan, onlar için vakıflar kuran idarecilerinin gölgesinde kendilerine himaye bulmak için Kahire'ye sığındılar.

Moğollar doğudan baskınlar düzenleyip İslâm ülkelerini istilâ edip buraları fesada verince, hilafet merkezi ellerine düşecek kadar İslâm ülkelerini zabtedince, buralardaki alimler ilimleri ile Dimeşk'e sığındılar. Bunlardan bazıları burasını kendine yurt edindi. Zaten Dimeşk'in kendine has ilmi bir şerefi vardı. Bazıları da Moğolların ve

başkalarının hücumlarından iyice uzaklaşmış olmak için Mısır'a geçtiler.

Şu halde Dimeşk İbn-i Teymiyye'nin döneminde alimlerin yuvası idi. Bu yüzden İbn-i Teymiyye ailesi bu şerefli yuvaya sığınan ve orada yer edinen ailelerdendendiler. İdareciler bu aileye ilmin hakkını veriyor, onları zirveye ve en üste çıkarıyordu.

Dimeşk'te hadis medreseleri vardı ve buralarda en-Nevevî İbn-i Dakik el-İyd, el Mizzî, ez-Zemelkânî, ve bazı alimler Hz. Peygamber'in (S.A.V.) hadislerini rivayet ediyorlar, senetlerin ricalini, hadis metinlerini derinlemesine araştırarak tedriste bulunuyorlar, birbirleri ile karşılaşıyorlardı. Hadisler bir araya toplanmış ve tedvin edilmişti. Hadis incelemeleri delilli oluyor, istikraya tabi tutuluyor ve derin bir araştırma ile yürütülüyordu.

Kütüphaneler bu asırda yapılan araştırmaların ortaya koyduğu büyük kitaplarla dolup taşmıştı. Hatta öyleydi ki, hadis bablarından herhangi bir babı okuyan kişi, o babda varid olan hadislerin tamamını, garibiyle, haseniyle, sahibi ile zayıfı ile hem de her birinin sıhhat mertebesine, destekleyici varyantlarına, tearuz halinde olanlarına tenbihle birlikte birarada toplanmış bulabiliyordu. Böylece çalışma yapacak kişiye o konuda doğruyu arama işi en hafif bir külfet ve en az bir çaba ile gerçekleşmiş oluyordu. Tabi bu, araştırmacının, sağlam, doğru bîr akla, usul, tahriç ve istinbat kuralları ile kayıtlı selim bir mantığa malik olması ile beraber olacaktı.

Hadis medreselerinin yanıbaşında fıkıh medreseleri de vardı. Bîr tarafta Hanbelî fıkıh medreseleri varken, diğer tarafta da, Şafii fıkıh medreseleri bulunuyordu. Eyyübîler, Şafii medreselerine özel bir itina göstermişlerdi. Salâhaddin Eyyubi (R.A.) Şafii mezhebinin mutaassıp bir müntesibi idi. Bu yüzden de Şafii fıkıhını Dimeşk'te ve Kahire'de yüceltmışti.

Fıkıhî ve itikadî medreseler arasında Hanbelilere ait Cevziyye

medresesi, Sükkeriyye Medresesi, gibi özel medreseler vardı.

Nitekim yine Ebu Ömer b. Kudame'nin inşa ettiği Ömeriyye medreseleri de bulunuyordu. Kur'ân ve fıkıhla iştigal eden fakihler için bina edilmişti.^{20[9]}

İşte bu Hanbeli medreslerinde İbn-i Teymiyye öğrenim görmüş, babasının gölgesinde, ve gözetiminde O'nun yönlendirmesi altında tahsilini sürdürmüştür. Tabi mutlaka Eş'ariler'i de görmüştür. Onlar Hanbeli'lere hücumda bulunuyor, onları tecsim ve teşbihle suçluyorlardı. İbn-i Teymîyye onların cedel metodlarını, akaid alanında kullandıkları felsefî akdî metod-la aklî metodu birleştiren ders usullerini elde etmiş, her iki metodu da inceleyerek iyice vakıf olmuştu. Yine o bu meyanda mantığı, bu ilme ait önerme ve kıyas çeşitlerini de öğrenmişti.

Çalışma ve araştırmaya mani olacak herhangi bir engel yoktur. İnsan aklı araştıracıdır. Öğrenmek ve bilgiye ulaşmak ister. Gayret sahibi genç Takıyyuddin mutlaka kendini Eş'arîler'le mücadeleye hazırlamış olmalıdır. Onlarla tartışmaya başlamadan önce de tabî, zaruri olarak hak mı, yoksa batıl mı olduğuna hükmedebilmek için onların bilgilerini öğrenmiş olmalıdır. Çünkü bir şey hakkında hükmetmek O'nun tasavvurunun bir neticesi ve fer'idir. Böylece Eş-arilerin yöntemleri hakkında kendisinde bilgi oluşmuş, ister lehlerine isterse aleyhlerine olsun onların araştırma ve cedel metodlarını öğrenmiş olmalıdır ki; eğer muhaliflerse kendi silâhları ile onlarla mücadelede bulunması mümkün olsun. Zira her zaman, hasma, hasmının silahı ile mukabele edilir. Yine hakkından gelmek ve batıl görüşlerini bertaraf edebilmek için, Eş'arilerin mücadele ettikleri

^{20[9]} Bu konuda İbn-i Kesir'in el-Bidaye ve'n-Nihaye adlı eserinin c. III, s. 53'e bakınız. Bu medresenin banisi olan Ebû Ömer b. Kudame Hanbeli fıkıhında el-Muğnî adlı eserin sahibi olan Muvaffakuddin Abdullah Ahmed b. Kudame'nin kardeşidir. Kendisi Muvaffakuddin'den büyüktü ve O'nu yetiştiren kendisi olmuştu. Alim, zahid, takva ve vera sahibi, kendisini ilme vermiş birisi idi. Hatıbdı. Bununla beraber Salahuddin el-Eyyubi ile Haçlılarla savaşmaktan geri durmuyordu. 528 de doğmuş 607 de vefat etmiştir. Gidişatı itikadı kitap ve sünnete sarılması açısından selef-i salih mezhebi üzerinde idi. Allah O'ndan razı olsun.

Mutezile'nin görüşlerine de muttali olmuş olması gerekmektedir. Sonra da Gazzali'nin —kendisi Eş'ari'nin görüşlerini benimseyenlerdendir— tutarsızlıklarını ortaya koymak için mücadeleye giriştiği filozofların görüşlerini öğrenmiştir.

O bütün bu süreç içerisinde aklını beslemiş, idrak gücünü genişletmiş, düşüncesini parlatmış ve kendisini her fırkanın ileri gelenleri ile mücadeleye hazırlamıştır.

İbn-i Teymiyye'nin fıkının ayrı bir özelliği daha vardı: Sahabe görüşlerini bilmeye, istikra ve araştırma ile onların fıkıhlarında mevcut yönelmeleri öğrenmeye son derece hırs gösteriyordu. Özellikle de İlim, tecrübe, diraset ve araştırma zihniyeti ile temayüz eden Ömer b. Hattab, Ali b. Ebi Talip, Abdullah b. Abbas gibi sahabilerin fıkını öğrenmeye bütün gücünü sarfediyordu. Ayrıca Said b. Müseyyeb, İbrahim en-Nehal, el-Kasim b. Muhammed ve benzerleri gibi seçkin tabiilerin fetvalarını öğrenmeye de son derece hırslı idi.

Kısaca arz etmek gerekirse genç İbn-i Teymiyye kendisini üstün bir şekilde yetiştirmiş, asrında geçerli olan ilimleri öğrenmek sapasağlam Öğrenmediği hiçbir kısım bırakmamıştır. Muasırlarından biri O'nun hakkında şöyle demiştir:

«Allah (C.C.) Davud (A.S.)'a demiri yumuşattığı gibi, O'na da ilimleri yumuşatmıştır. O'na herhangi bir fenden sorulduğunda, O'nu gören ve dinleyen O'nun ihtisas alanının o olduğunu ve o daldan başkasını bilmediğini zanneder ve hiç kimsenin o dalı onun gibi bilemeyeceğine hükmederdi. Diğer mezheplerden olan fukaha, O'nunla birlikte oturduklarında kendi mezhepleri hakkında daha Önce bilemedikleri konularda O'ndan istifade ederlerdi. O'nun biri ile münazara edip yenildiği bilinmemektedir. Herhangi bir ilimde -ister şer'i ilimlerde olsun ister diğerlerinde- konuşup da o ilmin erbabına, mensuplarına üstün gelmemesi vaki değildi. Güzel tasnif

konusunda da üstün bir maharete sahipti.»

İşte bu, küçüklüğünde ve gençliğinde uğraştığı geniş kapsamlı çalışmaların meyvesidir. Bu çalışmaların neticesinde nihayet layık olduğu şana ulaşmış, devrini ve nesilleri harekete geçirmiş, İslâm'ı tecdid etmiş, nasıl taptaze başladı ise öylece yenilemiş ve özerine birikmiş asırların tozlarını izale etmiştir. İslâm'ın hakikatini idrake ve gayesini anlamaya muvaffak olmuştur.^{21[10]}

Öğretim Çalışmalarına Başlaması

Ahmed güçlü bir delikanlı oldu, kalbi marifetle doldu, kusursuz bir adam oldu. Halbuki yaşıtları henüz ilk çocukluk yıllarını yaşıyor, hayatın gafleti içinde ömürlerini geçiriyorlardı. Kendisi daha önce geçenlerin bilgileri ile beslendikten ve kalbinde meyveler vermeye başladıktan sonra bilgi ve irfanı ile başkalarını gıdalandırmaya başladı. Allah Teala'nın nefesine, kalbine ve aklına bahşettiği kabiliyet ve idrak güçlerine ek olarak kendisine yüklediği kutsal görevi yerine getirmek için kendine güvenerek Allah'ın yardımına sığınarak ileri atıldı.

Allah (C.C.) bu iş için lütfettiği tefekkür gücü ve derin kavrama yeteneği ile O'nu buna hazırlamıştı. Zaman O'nun gibisine muhtaçtı. Böylesine karanlık bir dönem ortasında, İslâm'ı doğru anladığı İçin yolu aydınlatacak ve Hz. Peygamberin (S.A.V.) getirdiği şekli ile insanlara sunacak birisine şiddetle ihtiyacı vardı. İbn-i Teymiyye için mekân hazırlanmış, oturması gereken kürsü boşalmıştı.

Şöyle ki, Dımeşk'te Camii Kebir'de kürsüsü bulunan ve bazı medreselerdeki hadis kürsülerinin başkanlığına sahip olan babası 682 H. yılında vefat etmişti. Ahmed o sırada yirmi bir yaşında bulunuyordu. İbn-i Kesir, e!-Bidaye ve'n-Nihaye adlı eserinde O'nun

^{21[10]} Prof. Dr. Muhammed Ebu Zehra, İmam İbn-i Teymiyye, İslamoğlu Yayınları: 23-31.

tedris işini babasının vefatından bir sene sonra üstlendiğini ve babasının ilim meclisine oturup O'nun yerine geçtiğini söylemektedir. Buna göre İbn-i Teymiyye tedris işini yirmi iki yaşında iken yüklenmiş, İbn-i Dakik el-İyd ve benzerleri gibi Dimeşk medreselerinde ve Camii Kebir'de tedrisatta bulunan o dönemin seçkin hadis imamlarına denk olarak tedris kürsüsüne oturmuştur.

Muasırlarından biri olan ez-Zehebî O'nun beden ve ruh yapısını şöyle anlatmıştır:

«Beyaz tenli, siyah saçlı ve sakallı idi. Saçları kulak yumuşaklarına ulaşırdı. Gözleri konuşan iki dil gibi idi. Orta boylu idi. İki omuz arası genişdi, yüksek sesli idi. Konuşması fasih okuması seri idi. Kendisi de hiddetli idi. Fakat bu hiddetleri hilmi ile örter, etkisiz hale getirirdi. O'nun kadar Allah'a yalvaran O'ndan yardım isteyen O'na yönelen bir kimseyi görmedim».

İşte sahip olduğu aklî meziyetlerinin ötesinde, bu beden ve ruh yapısına ait vasıflar O'na hususi bir heybet kazandırıyor, kendisi ile konuşanlara karşı tesir ve nüfuz gücüne sahip kılıyordu. Kulağını dinlemek için O'na veren kimse çok geçmeden kalbini ve duygularını da O'na teslim ediyordu. İbn-i Teymiyye bu şahsî vasıflarla, bu yeteneklerle bu medreseler ve yaygın ilim ortamında öne geçti ve Cami-i Kebir'de fasih bir dil ile ders vermeye başladı.

Gözler O'na yöneldi, dinleyenler O'na gönülden kulak verdiler. O'nu dinleyenlerden bir çoğu bağlanarak, şiddetli arzu duyarak ve beğenerek O'na talebe oldular. Bunların içinde sadık havariler derecesinde samimi olanlar vardı. O'nun dersleri aynı görüşü paylaşanları, muhalifleri, bid'atçıları, ehli sünetten ve Şia'dan herkesi biraraya topluyor, her fırka O'nun derslerini dinlemeye geliyordu. Talebeleri çoğaldı. Dinleyenleri arttı. İlmî meclislerde adından çokça

söz edilmeye başlandı.

Bu halde o, araştırma ve öğrenmeden muazzam idrak gücüne sahip bir akıl, kuvvetli bir hafıza ve hür seiim bir düşünce ile ilim ve irfanını artırmadan da geri durmadı.

O'nun derslerinin, her ne kadar çeşitli konuları içerse de bir ortak yönü, tek bir amacı vardı:

İslâm'ın yabancı fikirlerle bulanmadan saf olarak alındığı, mensuplarının, İslâm'ın örtüsü altında gizlenerek hem eski kültürlerini ihya etmek, hem de müslümanların kendi dinlerini, anlayışlarını ifsad etmek gibi bir taşla iki kuş vurma kabilinden diriltmeye çalıştıkları yok olmuş mezhep ve inançların ele alınmadığı, ilk asırda yaşayan Ashab-ı Kiram'ın üzerinde bulunduğu (selef-i salihin yolunu) ihya etmektir.

Gerek akaid gerekse usul ve furuda sahabe devrindeki anlaşılan ve yaşanan İslâm'a ulaştıran yolu metod olarak benimsiyordu. Vardığı hükmün, sahabenin üzerinde olduğu görüş olduğuna inandığında O'nu delil ve burhanla müdafaa eder, aklının ve araştırmalarının ortaya koyduğu aklî ve naklî delillerle ortaya kor, yaşanan hayattan ve insanlar arasında cari olan teamüllerden habersiz kalmazdı.

Bu konuda İbn-i Teymiyye bütün ilmî kozlarını ortaya kordu. Büyük alimlerden O'nu görenler hemen O'nu beğenirlerdi. Büyük Muhaddis İbn-i Dakik'l-İyd —ki hadiste ve hadis ilimlerinde devrinin hücceti oluyordu— O'nu görmüştü ve şöyle demişti:

«Bütün İlimleri iki gözümün önüne toplamış bir adam gördüm. Onlardan istediğini alıyor, kullanıyor, istediğini de bırakıyor.»

İbn-i Dakiki'l-İyd İlk kez O'nu gördüğünde ve sözünü işittiğinde kendisine şöyle demişti:

«Zannediyorum ki Allah Taala artık senin gibisini yaratmıyor»^{22[11]}.

Bu bilgi ve irfan, bu hasletler, ve bu apaçık üstünlük ortaya çıktığında İbn-i Teymiyye henüz otuz yaşlarında bulunuyordu ve aleyhinde söz söylemek için kendisini dinleyen alimlerin ve talebelerin kendisine yöneldikleri birisi olmuştu. Samimi öğrenciler O'ndan istifade etmek için O'na koşuyorlardı. O da bütün bunları düşüncesi ile kalbi ile, ihlâs ve mükemmel beyan gücü ile doğruya yönlendiriyordu.

İbn-i Teymiyye İslâm'ı iik devrine döndürmeye çalışması ile çoklarının beğenisini kazandığı gibi birçoklarının da muhalefeti kazanmıştır, O'nun fikirlerine katılanlar vardı. Bunların çoğu talebelerinden ve O'na gönül verenlerden yani kendisini takip eden nesildendi. İbn-i Teymiyye bunların nefislerinde, ilk başlattığı gibi, İslâm'ı yeni ve taze halinde döndürme çalışmaları ile bu tecdidi kabul edebilecek kabiliyet ve verimliliği buluyor, onlarda gelecek nesilleri aydınlatacak nuru görüyordu. Aynı şekilde fikirleri uykularından uyandırmak, azimleri durgunluklarından kurtarmak isteyen her reformcu gibi gençlere yöneliyor ve onlara fikir ve görüşlerini yayıyordu. Çünkü yarın onların günü idi. O gençlere sözünü söylerken hem zamanını hem de geleceği aydınlatıyordu.

Talebeleri O'na muvafakak ediyorlarsa, bir çokları da muhalefet ediyordu. Bazılarının O'nun sözlerinden göğsü daralıyor, hazmedemiyorlardı. Bazıları ise muhalefet etmekle birlikte; «Müçtehidir, hata da eder isabet de eder.» diyor. O'nun bazı

^{22[11]} İbn-i Dakiki'l-İyd'den yapılan her iki nakil için bkz. el-Kavlü'l-Celî, (İbn-i CTeymiyye Külliyyatı içerisinde Teracim s, 101).

görüşlerine, tekfir etmeden günahkâr demeden karşı çıkıyordu.

Buna göre şöyle diyebiliriz:

İbn-i Teymiyye'nin sözlerini değerlendirmede insanlar üç kısıma ayrılmıştır:

1. Tarafları ve destekleyicileri olan grup.

2. O'nunla mücadele eden ve O'na karşı koyan grup (Bunlardan bazıları O'nu tekfirde bulunuyordu.)

3. Üçüncü grup ise bazı görüşlerinde kendisine muvafakat ediyor, bazılarında da muhalefet ediyordu. Birinci grup O'nun hakkında övücü sözler söylemiş, Ö'nu ictihad mertebesinin en üstüne çıkarmışlardır. İkinci grup ise O'nu kötülemekte, tenkit etmekte aşırı gitmişlerdir. Üçüncüler ise bu iki aşırı grubun arasında bulunuyorlardı. Bu yüzden her iki grup da onlardan hoşlanmıyorlardı.

Üçüncü gruptan olan Zehebî bu konuda şöyle demektedir:

«O'nun ile beraber olan ve tanıyanlar benim O'nun hakkını teslim etmediğimi söylerler. O'na muhalif ve karşı olan kişilerle benim O'nu övmeye aşın gittiğimi söylerler. Ben O'nun hem dostlarından, hem de muhaliflerinden eziyet gördüm. Ben O'nun masum olduğuna inanmıyorum. Hatta O'na aslî ve fer'î birçok meselede muhalifim. Çünkü, ilminin genişliğine, aşırı şecaatine, zihninin akıcılığına, dinin yasaklarına olan saygısına rağmen yine de diğerleri gibi bir insan idi. Münakaşa esnasında kendi aleyhine düşmanlık duygularını uyandıran bir hiddet ve gazap kendisine arız olur, hasımlarına, şiddetle çatardı. Eğer öyle olmasaydı hakkında herkes sözbirliği ederdi. Çünkü hasımlarının büyükleri O'nun ilmine boyun eğiyorlar ve Onun uçsuz bucaksız bir deniz, misli bulunmayan bir hazine olduğunu itiraf ediyorlardı. Şu kadar ki, O'nu ahlaken ve davranışları açısından tan edip ayıphyıyorlardı. (Hz. Peygamber (S.A.V.) hariç) herkesin bazı sözleri kabul görür,

bazıları da terk edilir.»

İşte bunlar, en büyük İslâm tarihçilerinden biri ve dikkatli bir araştırmacı olan muasırının da yukarıda açıkladığı gibi İbn-i Teymiyye'nin görüşleri karşısındaki insanların kutuplaştıkları gruplardır. Zehebî muhaliflerinin muhalefetlerinin, O'nunla olan şiddetli mücadelelerinin ve O'na yönelttikleri ithamların İbn-i Teymiyye'nin hiddetli huyu, sözünün sertliği ve hasımlarına çatması yüzünden ortaya çıktığını ileri sürmektedir. Belki de öyleydi. Hatta biz Onda bir hiddet ve şiddetin bulunduğu kesinlikle hükmediyoruz. Bu Onun sözlerinde belirlemektedir. Ancak Ona karşı olanların muhalefetinin ve bu muhalefetin Onunla açıktan savaşa dönüşmesinin tek sebebinin bu olduğunu zannetmiyoruz. Aksine O'nun münakaşaları ancak kendisine karşı düşmanca cephe aldıkları zaman hiddet şekline dönüşmüştür. O hakkında görüş ileri sürdüğü hükümleri, selefi salihin devrindeki olduğu haline döndürüyordu. Görüşleri bid'at değildi. Aksine kendi ve dakik bir araştırmacının nazarında bunlar birer sünnetti.

Asrında bulunan sofilerin gözbağcılığı ve pek çok tevilleri, akaîd konularında ve bunları anlama yollarında, ahkâm ve tahric usulünde hakim olan mutlak taklidin yaygınlığı içerisinde, her türlü taklitten kurtularak Allah'ın kitabı ve resulünün sünneti ile amele, selefi salihinin yoluna davet eden birinin sözü makbul, düşüncesi sağlam olamazdı. O'nunla mutlaka mücadele etmek, cephe almak lâzımdı. Özellikle muhtelif fırkalardan kendi asrında yaşayanlar O'nun tuttuğu yolda, kendilerini, tatmin edecek bir şey göremiyorlardı.

Aksine İbn-i Teymiyye onların içyüzlerini ortaya koyuyordu. Dolayısı ile muhalefet etmek mutlaka gerekliydi. Getirdiği metod üzerinde görüş birliği etmiş olmaya imkân yoktu ve rıza gösterilmesi

mümkün değildi. Muhalefet, münazara ve mücadele olunca düşmanlık ve açıktan harbetmek kaçınılmazdı. Özellikle de, inandığı davaya medreselerde ev mescidlerde umum halka ve seçkin kimselere davetten geri durmuyorsa elbette buna mani olmak gerekti.

Şüphesiz dost düşman herkes O'nun ilmi kudretinde, lisan.ve cedel gücünde, öğrenme dehasında görüşbirliği etmişlerdi. Ne var ki, birçokları bu kudrette kendilerine açılan bir savaş görüyorlardı. Dolayısıyla cephe almak gerekiyordu. Çünkü bunlar O'na cephe almakla bir varlığı ve vücudu bulunan dini bir grup olmaları vasfı ile mevcudiyetini sürdürdükleri kendi varlık ve vücudlarını savunmuş oluyorlardı.

O derslerinde öğrettikleri ve, cami-i kebirde her cuma günü büyük halk kitlesine verdiği derslerle yetinmiyordu. Yazılı olarak kendisine başvuru mercisi olmuştu ve bunlara yazı ile cevap veriyordu. Bunlar tanlar arasında yayılıyor ve meşhur oluyordu. Müstensihler bunları çoğaltıyordu. Bunlar yazılı malzemeye geçerek her gün etrafa yayılıyor. Sade ağızlardan duymakla yetinilmiyordu.

Hama halkı O'na bir mektup yazarak Allah Teala'nın Kur'ân-ı Kerim'de kendini tavsif ettiği sıfatlardan, istivadan, Evesia kürsiyyuhu's-semavati) âyetindeki kürsünün Allah'a olan nisbetinden ve benzeri meselelerden sormuşlardı. Bunlara «Hameviyye Rîsalesi»'ni yazarak cevap verdi. Bu risalede Eş'ari'lere (müteşabihat hususundaki] metodları konusunda muhalefet etmektedir. Muhalifleri O'nu nakzetmeye yeltendiler ne var ki, O'nun fasahatine karşı koyacak güçleri yoktu. Hemen Eş'ari veya Maturidi olan, __kî bu ikisi bu konuda birleşen iki mezheptir— Hanefî kadısına şikayet ettiler. Hadisenin anlatılmasını, İbn-i Teymîyye'nin talebesi olan Hafız b. Kesir'e bırakalım. İbn-i Kesir Tarihinde 698 hicri yılının olayın içinde anlatıyor:

«Fukahadan bir grup İbn-i Teymîyye'nin aleyhine kıyam ederek

Hanefî kadısı Celâleddin'in huzuruna çıkarılmasını istediler. Fakat İbn-i Teymiyye gelmedi, ülkede Hama halkının sormuş olduğu Hameviyye diye adlandırılan akide risalesi hakkında yaygara koparılmıştı. İbn-i Teymiyye kendisine karşı kıyam edenlere haber göndererek bir araya gelmelerini İstedi. Birçoğu gizlendi. Çağırdıklarından bir grup akide risalesine karşı çıktılar. Diğerleri sustu. Cuma günü olduğunda İbn-i Teymiyye adeti üzere Cami-İ Kebir'e gitti. «Şüphesiz ki sen yüce bir ahlâk üzeresin» âyetini tefsir etti. Sonra Cumartesi günü Kadî İmamuddin ile bir araya geidi. İleri gelenler de Kadının yanında topladılar. Hameviyye Risalesini incelediler. Bazı yerlerini münakaşa ettiler. İbn-i Teymiyye pek çok sözden sonra onları susturacak şekilde cevap verdi. Sonra da çıkıp gitti. İşler düzeldi. Ortalık yatıştı. Kadî İmamuddin'in inancı güzeldi ve kendisi iyi niyetli İdî.^{23[12]}

İbn-i Teymiyye'nin kendisine yöneltilecek sorulara huzurunda cevap vermeyi kabul ettiği, Kadî İmamuddin, Şafîî Kadısı oluyordu. Belki de İbn-i Teymiyye O'nda hakkı kabul etmemeye dair bir kasıtı olmadığı, hüküm vermede tarafsız olduğu ve sözü dinleyip en güzeline uyan birisi olarak gördüğü için tartışmanın yapılmasını kabul etmiştir. Ama Hanefî Kadısı Celâleddin hakkında aynı iyi düşünceyi bulamamıştı. [Bu yüzden de huzuruna çıkmamıştır).

Bu fitne selâmetle sona erdi. Ufak tefek şeyler hariç İbn-i Teymiyye'ye bu fitneden dolayı eza ve cefa dokunmadı.

Bu olayda dikkati çeken bir husus da şudur: İbn-i Teymiyye'nin başına gelen mihnet halktan gelmemiş, aksine ileri gelen seçkin zümreden gelmiştir. İtiraz bayrağını taşıyan bizzat Hanefî Kadısı olmuş ve bazı idareciler de O'na yardımcı olmakla kendisine katılmışlardır. Yaygaracıları bu İtikadın yasaklanmasına

^{23[12]} İbn-i Kesir. El-Bidaye ve'n-Nihaye, C. XIV, s. 4.

çalışmışlardır. İnançlara delil ve burhanla değil de yaygara ve propaganda ile cephe alınmıştı.

İbn-i Teymiyye'nin hayatı boyunca çoğunlukla Suriye halkının kendi yanında olduğunu göreceğiz. Halktan Onun yoluna karşı çıkmayı üstlenen kişiler mezhep mutaassıplarıdır. Mısır'da cereyan eden bazı hadiseler hariç halkın O'na eziyet etmeğe iştirak etmediklerini görüyoruz.

Niye böyle olmasın ki? Çünkü halk bu büyük alimin ancak ve ancak apaçık salah-i hal üzerinde olduğunu ve imanla coşan bir kalpten fışkıran gayret-i diniyye ile dolu bulunduğunu görmüşlerdir. O'nu ancak Hakk'a yardımcı olan ve kendilerine şefkat duyan, onlara bir zarar gelmemesi için çırpınan ve onlara merhamet eden birisi olarak görmüşlerdi. Alimlerle ihtilâf ettiği zaman halk, İbn-i Teymiyye'nin dilinde Allah Resulünün (S.A.V.) hadislerinin dolup dolup boşandığını, imamlarının bu konuda çok rahat olduğunu ve söylediği hadislerin Rasulullah'a sav nisbetini delillendiren bu şerefli sünnet aliminin dilinden hadislerin zorlanmaksızın döküldüğünü görmüştü. Hangi delil Peygamber (S.A.V.) sözü önünde durabilir? Eski veya yeni hangi söz Allah Rasulü sav 'in sünneti önünde tutunabilirdi?

Dikkat çeken bir başka nokta da şudur: Bu hadisede Hanefî Kadısı fitneyi körüklemekte, Şafîi kadısı da söndürmektedir. Mısır'da İbn-i Teymiyye'ye karşı kinleri tahrik eden ve harbi kızıştıran kişinin de Maliki Kadısı olduğunu bulacağız. Şafiler İbn-i Teymiyye'ye karşı olan bu fitneye çok nadir katılmışlardır. Acaba durum niye böyleydi?

Belki de konu ile ilgili sır şöyle izah edilebilir: Hanbelilerin Suriye'de kendilerine ait özel bir konumları vardı ve onlar Ahmed b. Hanbel'in Şafîi'nin talebesi olması itibarı ile Şafîi'lere yakındılar. Hatta İbn-i Subki Ahmed b. Hanbeli Şafîi fukahasından olmak üzere Tabakatında zikreder. İbn-i Teymiyye'nin başına gelenlerden bazıları

Hanbelilerin Eş'ariler ve Maturidilere muhalefetinden kaynaklanıyordu.

Hanbelilere yakın olan (Şafilere) onlara karşı taassubdan uzaklaştılar. Her ne kadar muhalifleriyle onlara karşı anlaşmış olsalar bile, kendilerine insafli davranıyorlardı,

Zikri geçen hadise anlatıldığı şekilde sona ermiş, bu fitne ile ilgili münakaşalar ancak yedi sene sonra tekrar ortaya çıkacak şekilde sükunete ermişti. Aslında ulemanın susması İbn-İ Teymiyye'den ve görüşlerinden razı olduklarından değildi. Çünkü Moğollar Şam'ı kuşatmışlar ve ülke büyük bir sıkıntı Moğolların bu bastonlar., onların ilme hücum etmelerine mani olmuştu.

Allah 'ın (C.C) İlimle mümtaz kıldığı İbn-i Teymiyye'ye gelince, o derse gibi hiçbir şey yapmadan kadere boyun eğmemiştir. Aksine hala genç olan İbn-i Teymiyye _o zamanlar 38 yaşlarında bulunuyordu_ kalemle ve dille değil de bizzat kılıç ve mızrakla harbe katılmanın gerekliliğini hissetmiştir. Böyle cesur alim harp meydanına atılmış sadece ilimde ve görüşler serdetmekte cesur sadece fikir ve akliyatla kuvvetli değil aynı zamanda kahraman bir süvari, parmaklarında kalem taşıdığı gibi omzunda kılıç da taşıyan güçlü bir savaşçı olduğunu isbat etmiştir. ^{24[13]}

^{24[13]} Prof. Dr. Muhammed Ebu Zehra, İmam İbn-i Teymiyye, İslamoğlu Yayınları: 33-39.

3.BÖLÜM

“ŞEYH’UL-İSLAM İBN-İ TEYMiYE’NİN CİHADİ ”

Kaynak : Muhammed Ebu Zehra, “ İmam İbn-i
Teymiyye”

Hazırlayan: Özgür El Erdişi

İlim Kürsüsünden Savaş Alanına

İbn-i Teymiyye derse ve araştırmaya, vaaz ve irşada, dini Rasulullah (S.A.V.)'a indirildiği şekilde ve selefi salihinin (Allah Onlardan razı olsun) anladığı gibi saf ve arındırılmış olarak açıklamaya kendini vermiştir. Bununla beraber hayatta olanlarla ilişkisini sürdürüyor, dünyadan bihaber kalmıyordu. Hisbe (iyiliği emir kötülükten alıkoyma) görevini yerine getiriyor, duyurulmasını gerekli gördüğü şeyleri idarecilere tebliğ ediyor, bundan kaçınmıyordu.

693 senesinde bir Hıristiyan'ın Hz. Peygamber'e (S.A.V.) sövdüğü ve alevilerden birine sığındığı, O'nun da bu hıristiyanı halkın gazabından himaye ettiği haberi İbn-i Teymiyye'ye ulaşmıştı. Takiyyuddîn bunun sükutla karşılanmasının iyi olmayacak bir haber olduğunu gördü ve Darü'l-Hadis şeyhi ile birleşerek Dimeşk saltanat naibine gittiler. Bu konuda kendisiyle konuştular. Saltanat naibi Hıristiyanın huzura getirilmesi için haber gönderdi. Hıristiyan beraberinde bir bedevi ile birlikte huzura çıktı. Bedevî toplanan halka kaba sözler söyledi. Bu yüzden de halk onları taşa tuttu. Bu hadiseden dolayı İbn-i Teymiyye ve arkadaşı halkı kışkırtmakla itham edilerek eziyet gördüler. Ardından hıristiyan suçsuzluğunu isbat ettikten sonra müslüman olmuş ve saltanat naibi de İbn-i Teymiyye ve

arkadaşından özür dileyerek onları razı etmiştir.^{25[14]}

Bu hadîse bize gösteriyor ki dersleri bu büyük alimi umumi diyanet işlerinden, bunlara hücumda bulunanlara karşı durmak ve onları korumaktan alıkoymamıştı.

Yine o bu uğurda Allah yolunda hiçbir kişinin kınamasından korkmuyordu. O, Muhammed'e (S.A.V.) söven kimseyi himaye edene karşı galeyana geliyor ve bu uğurda valiyi göç duruma sokuyordu. Eğer bu umurda bir ezaya maruz kalırsa sabırlı bir mü'mînîn dayandığı gibi tahammül ediyordu.

Ancak bu arîzî hadise ve benzerleri, İbn-î Teymîyye'nîn yapılan saldırılar esnasında devletin ve halkın yardımına koşmak için ortaya koyduğu gayretlerin yanında hiçbir şey değildir.

Moğollar 699 yılında Suriye topraklarına girdiler. Nasır b. Kalavun'un askerlerini yenilgiye uğrattılar. Kuvvetli bir darbe ile perişan ettikten sonra darmadağınk ettiler. Allah'ın (C.C.) takdiri yerini buluyordu. Yapacak bir şey yoktu. Mısır, ve Suriye (Şam) orduları kaçıyorlardı. Mısır'a doğru pan atarak Dimeşk'i geçmişlerdi.

Moğol orduları böylece Dimeşk kapılarına dayanmıştı. Ahalisi müthiş bir korku içindeydi. Şafii kadısı îmamuddin, Maliki Kadısı ez-Zevavî ve daha başka büyük alimlerden, ileri gelen ve eşraftan pek çoğu Mısır'a kaçmışlardı. Hatta öyle ki, şehir de idarecilerden ve büyük din adamlarından kimse kalmamıştı. Sadece tek bir alim halkla beraber kalmış, kaçmamış, şehirden çıkmamıştı. Çünkü O'nun kendisi ile kaçması arasına giren bir kalbi vardı.^{26[15]}

Böyle bir sıkıntı anında halkı yapayalnız teselli edici biri bulunmadan terketmeden alıkoyan bir şuuru, insanların işlerini anarşi içinde, hakimsiz nizamsız bırakmaya engel bir inancı vardı. Yağma ve

^{25[14]} İbn-i Kesir, C. XIII, s. 334.

^{26[15]} İbn-i Kesir, C. XIV, s. 9.

soygunculuk hüküm sürer olmuştu. Hatta ahlâksızlardan ve hırsızlardan oluşan mahpuslar hapisten çıkmışlardı. Bunlar ikiyüze yakındılar. Güçlerinin yettiği şeyleri yağmalamışlardı. Bunlar gibi diğer ahlâksız ve bozguncular da aynı durumda idiler.

İbn-i Teymiyye şehrin ileri gelenlerini topladı; ve durumu kontrol altında tutmak için, Dimeşk'e girmekten el çekmeleri konusunda Moğol hükümdarı ile konuşmak üzere gidecek heyetin başında kendisinin bulunması hususunda onlarla anlaştı. .

İbn-i Teymiyye heyetle birlikte gitmiş ve Moğolların hükümdarı ve komutanı bulunan Kazan Han ^{27[16]} İle görüşmüştü. Allah (C.C.) İbn-i Teymiyye'yi heybet, iman ve takva örtüsüne bürümüştü. Bu görüşmede hazır bulunanlardan birisi durumu şöyle tasvir etmektedir:

«— İbn-i Teymiyye İle birlikte ben de görüşmede hazır bulundum. Hükümdara karşı adalet konusunda Allah'ın (C.C.) âyetleri, Hz. Peygamber'in (S.A.V.) hadisleri İle başladı, konuşmaya, sesini yükseltiyor ve kendisine yaklaşıyordu. Buna rağmen hükümdar O'na yöneliyor, dediklerine kulak veriyor, gözünü O'na diyor ve O'ndan yüz çevirmiyordu. Sultan, Allah Taala'nın (C.C.) kalbine doldurduğu heybet ve muhabbetin şiddetinden bu alimin kim olduğunu sormuş ve:

— «Doğrusu ben O'nun ne bir benzerini, ne de O'nun kadar kalbi sebat sahibi, kalbimde O'nun sözü kadar tesir bırakan etkin birini görmedim. Kendimi şimdiye dek O'nun gibi hiçbirine boyun eğer görmedim. Hali, ilmî ameli ne derin!» demiştir.»^{28[17]}.

Tercüman yolu ile söylediklerinden bazıları şunlardır:

«Kazan'a de ki: *_Sen kendinin müslüman olduğunu iddia*

^{27[16]} Moğolların müslüman olan dördüncü hükümdarı vefat etmiştir. (703) senesinde vefat etmiştir

^{28[17]} el-Kavlul-Celî, Menakib, s. 162. (İbn-i Teymiyye Külliyyatı içerisinde).

ediyorsun. Bize ulaştığı kadarı ile berinde bir kadı, bir İmam, bir şeyh ve müezzinler vardır. Baban ve annen kâfir idiler. Buna rağmen onlar senin yaptığını yapmadılar. Onlar anlaşma yaptın, uymadın, söz verdin, sözünde durmadın, ve zulmettin..»

İbn Teymiyye bu konuşmadan sonra hüsnüniyetinden dolayı Kazan Hanı'nın huzurundan hürmet ve taltif görerek çıkmıştır.^{29[18]}

Geçici bir süre için de olsa bu karşılaşma hayırlı netice vermiş, Dimesk'e girilmesi bir süre ertelenmişti. İnsanlara güven gelmiş ve korkulan zail olmuştu. Kazan Han hayır vaadde bulunmuş ve eman verdiğini ilân etmişti. Fermanı ülkede baştan sona dolandırmıştı. Ancak şehir, halkından silâhların, atların ve gizlenen malların teslimini istemişti. Sekiz gün sonra askerlerin şehir dışında ifsatları çoğalmış ekinleri, hayvanları telef etmişlerdi. Bu yüzden de yiyecekler azalmıştı. Mısır sultanlarının hizmetinde ve Moğolların yardımında bulunanlardan birisi Dimeşk kalesi muhafızlarını kalenin teslimine razı etmeye çalışmış ancak bu şiddetli sıkıntı içerisinde şehir halkının dostu ve güvencesi olan İbn-i Teymiyye'nin teşviki ile bundan kaçınmışlardı.

Ne var ki asker bazı Şia tarafları ile birlikte Salihyye'de harekete geçmiş ve burada fesad çıkarıp bozgunculuk yapmaya başlamışlar, kendilerinin müslüman olduklarını iddia ettikleri halde

^{29[18]} EI-Kavlu'l-Mücellâ, s. 162. Bu eserde şunlar da yazılıdır: «Onlar Kazan Hanı'nın huzuruna çıktıkları zaman onlara yemek verilmiş ve İbn-i Teymiyye hariç hepsi yemiştir. İbn-i Teymiyye'ye niçin yemiyorsun? diye sorulduğunda, senin yemeğini nasıl yiyebilirim? Hepsi milletin koyunlarından yağmaladıklarınızdan olup, milletin ağaçlarından kesdiklerin odunlarla pişirdiniz, diye cevap vermiştir, Allah'ım (C.C.) eğer bu ilây-ı kelîraetullah için savaşıyor ve senin yolunda cihad ediyorsa sen O'nu güçlendirir ve O'na yardım edersin, yok eğer saltanat için, dünya için, çokluğu ile övmek için koşturuyorsa, sen ona (gerekeni) ya-?ar^m; *şte böyle dua ediyor, Kazan Han da duasına amin diyordu. Biz ise Onu öldürür de kanını akıtır diye korkumuzdan elbiselerimizi topluyorduk. Sonra dışarı çıkınca kendisine: «— Yahu neredeyse bizi de kendinle beraber helak edecektin. Biz bundan böyle artık seninle birlik olmayacağız, dedik. O da: Ben de sizerefakat etmiyorum, dedi. Biz grup olarak yola çıktık. O ise arkada kaldı. Durum asker ve emirlerce duyuldu ve ona her taraftan akın ettiler. O mübareği görmek için O'na katılmaya başladılar. O üç yüz süvari arasında şehre ulaşmıştı. Bize gelince, yolda bir grup yolumuzu kesmiş ve bizi soymuşlardı.

bazı camileri yakmışlar, insanları öldürmüşler ve müslüman kadınlarını esir alarak alıp götürmüşlerdi. Onların Dimeşk'e mutlaka gireceği haberi herkese ulaşmıştı.

İbn-i Teymiyye Kazan Han'la buluşmak üzere ikinci defa tekrar yola çıkmış fakat vezirler görüşmesine engel olmuşlardı. Kazan Han şehre Moğolların girmeyeceğine dair söz vermişti. Fakat onlar oraya girmişler ve sözü bozmuşlardı. Sonra da çıkmışlardı. İbn-i Teymiyye'nin esirlerin kurtarılması, sonra da Moğolların Suriye'yi terketmeleri konusunda övgüye değer çabaları vardır. Burada bîr noktaya daha parmak basıyoruz. İbn-i Tey-miyye esirleri kurtardığında müslüman esirlerle birlikte müslüman olmayan zimmi esirleri de birlikte kurtarmıştır.

Hicrî 700 senesinde insanlar kulaktan kulağa Moğolların Suriye'yi ele geçirmeye niyetlendiklerini ve Mısır'a girmeye kararlı bulunduklarını duydular. İlk defasında olduğu gibi ahali kaçmaya başladı. Bu defasında bir yaygara üzerine kaçıyorlardı. Halbuki ilk defasında gözleri ile gördüklerinde kaçmışlardı.

İbn-i Teymiyye geçmiş dönemde Moğollarla barış yolu ile mücadele etmişti. Çünkü onlara karşı insanlardaki zayıflıktan ve onların her türlü silâh ve harp hazırlıklarına sahip olmaları, ülkelerde baştan başa savaşmış ve nice boyunları uçurmuş olmaları yüzünden onlara harp açmaya muktedir değildi. Üstelik onların müslüman olduklarını bağı olmadıklarını zannediordu. Ama şimdi durumları belli olmuştu. Fırsat da vardı.

İbn-i Teymiyye meydana sözle değil kılıçla atılmak istemişti. Aynı senenin Safer ayının ikinci gününde kalabalıklar onu kendi komutanları olarak dinliyorlardı. Bu defa onlara sırf vaaz olsun diye ders vermiyor, onlara cihaddan bahsediyordu. Cihad konusunda varid olan âyet ve hadisleri okuyor, kaçmaya yeltenmekten nehyediyor müslümanların ülkelerini ve servetlerini müdafa uğrunda

infakta bulunmaya teşvikte bulunuyordu.

Onlara ülkelerini terkederek kaçma uğruna harcanacak ve bu yüzden zayi edilecek malların Allah C.C.) yolunda harcandığı zaman daha hayırlı olacağını beyan ediyor ve Moğollarla cihad etmeyi bu kez herkese vacip görüyordu. Çünkü harbi en iyi harp defeder idi. Onların barışlarında (zarardan başka) bir fayda yoktu.

Bu konuda toplantılar devam etti. Ülkeden hiç kimsenin müsaadesiz çıkmaması ilân edildi. Böylece ahalî yola çıkmaktan geri durdular ve kalpleri yatıştı. İbn-i Teymiyye bu toplantılarla yetinmedi. Aksine insanların sükunete ermeleri için kendilerine gönderdiği apaçık delillerle dolu kitaplar da yazdı.^{30[19]}

Mısır Sultanı, Nasır'm Moğolları karşılamak için ülkesinden Çıkmaya azmettiği, deniz gibi dalgalanan ordusunun ırz ve namusu koruyarak, İslâm diyarını müdafaa etmek için bu taraflara doğru yönelmiş olduğu haberi de onlara daha fazla güven ve sükun verdi.

Ne var ki bu güven uzun sürmedi. Yaygaracıların, Moğolların Haleb'e doğru ulaştıklarını yaymaları ve aynı zamanda Sultan Nasır'm da Mısır'a dönerek seferden vazgeçtiği haberini ulaştırmalarıyla korku ve huzursuzluk tekrar geri döndü.

Hakim ve idare edilenler arasında bir fark olmadan herkes korkular içinde, kahraman, inançlı ve güçlü Takiyyuddin b. Teymiyye ye yöneldiler Suriye ordusu karşısına çıkarak onları savaşa ve harp meydanı-"a sevketmeye çalıştı. Onlara Allah'ın (C.C.) nusret ve zaferini vadetti ve şu âyeti okudu:

«Kim kendisine verilen ceza kadar ceza verirse ve kendisine yine de saldırılırsa and olsun ki Allah O'na yardım edecektir. Allah şüphesiz affeder ve bağışlar.» (22.

^{30[19]} el-Ukud ed-Durrîyye s. 12û'ye bkz. Burada cihada teşvik eden uzun bir risale vardır

Hac, 60)

Emirler ve saltanat naibi ondan Mısır'a gitmesini ve Sultan'ı buralara gelmeye teşvik etmesini İstediler. Ancak İbn-i Teymiyye, Sultan'a ancak askeri ile birlikte, ganimet yerine geri" dönmeye razı olarak Kahire'ye dönmesinden sonra ulaşabilmişti. Toplanan askerler dağılmış, vakit çoktan geçmişti. Vera sahibi kahraman İbn-i Teymiyye ileri atılmış, sultanı ve emirlerini hazırlık yapmaya ve ordu toplamaya teşvik etmişti. Bu meyanda hiddetle ve serî bir ifade ile şu hak ve faydalı sözü söylemiştir:

«Eğer siz Suriye'den ve himayesinden yüz çevirirseniz faiz de O'nu koruyacak ve himaye edecek, emniyet zamanlarında da gelirlerini toplayacak bir Sultan bulur, tayin ederiz. Farzedelim ki siz Suriye'nin hakim ve idarecileri değilsiniz, fakat onlar sizden yardım istediler. Bu durumda sizin onlara yardım etmeniz vacip olur. Kaldı ki sizler oranın hakim ve sultanlarısınız, onlar sizin tebanızdır ve siz onlardan mesulsünüz.»

Sonra emirlerin kalplerine cesaret dolmuş ve bu hallerinde devam etmişler nihayet sultan ordusu ile Suriye topraklarına doğru yola çıkmıştır. ^{31[20]}

İbn-i Teymiyye bu amaçla Şam'ı terkedince, ahaliyi bir korku bürümüştü. Çünkü yaygaralar iyice artmış, tereddüd ve kaçamak sureti ile yenilgiyi kabul etme fikri yayılmıştı. Şehir valisi gücü yetenlerin şehri terkedip çıkabileceklerini ilân etmişti. Bereket versin ki İbn-i Teymiyye bu baykuş sesine halkın icabetinden evvel tekrar dönmüş ve kalpler eski sükunetine dönmüştü. Şehir halkına üç yönden güven vermişti:

Güven ve teselli kaynakları olan İbn-i Teymiyye dönmüştü. Sultanın yola çıktığını kesin olarak öğrenmişlerdi. Üçüncü olarak da Moğolların düşmanlarının savaş için gerekli hazırlıkları yaptıklarını

^{31[20]} Bütün bu haberler hak. bkz. el-Bidaye ve'n-Nihaye, C. XIV, s. 15.

ve gerekli tedbirleri aldıklarını hissetmeleri, kendilerinde bir zayıflık hissetmeleri ve bu zafiyet içerisinde Heri çıkamayacaklarını hissetmeleri gerekçesi ile bu seneki niyetlerinden vazgeçmiş olmaları keyfiyyetinin kuvvet kazanması idi.

İbn-i Teymiyye tekrar derse ve ilme döndü. O Melik ve Sultanlarla karşılaşmak, kalabalıklara ve ordulara hitabette bulunmak gibi zaruri haller dışında kısmen de olsa ilimden ayrılmadı. Dimeşk'in başına gelen bu mihnet İbn-i Teymiyye'yi sadece bir alim olarak değil Dimeşk'in kahramanı ve önde adamı olarak ortaya çıkarmıştır. Belki ilimde bir ölçüde kendisine denk olan birisi bulunabilir. Fakat bu mihnet içindeki kahramanlığında O'na denk olacak hiçbir kimse yoktur. Böylece O'nun cesaret ve kahramanlığı devlet ve halk katında yerleşmiştir. O'nu bu duruma getiren de ilminin ötesinde O'nun yüce himmeti, şecaati, sabrı, hak ve fazilete olan inancı olmuştur.

Dimeşk'in en önde gelen adamı ve hakimlerinin 699'da kaçması, üzerine tayin edilmemiş hakimi olduğunda fazilet ve ahlâkı ikame etmiş, kötülük yapanlara karşı gösterilen tepki sözle ve kalple değil fiille yapılmaya başlar olmuştur.

Çünkü İbn-i Teymiyye şehirde otorite sahibi olmuştur. Fuhuş yuvalarını ve içki evlerini görmüş, bizzat kendisi ve arkadaşları -o anda artık şehrin idarecileri olmuş oluyorlardı- şarap kaplarını kırmaya, kırbalarını yarmaya şarapları dökmeye başlamışlar ve fuhuş için tutulan iş yerlerinin sahiplerine tazir cezası vermişlerdi.^{32[21]} Bu durum toplum tarafından memnuniyetle karşılanmıştı. Çünkü onlar Kur'ân hükümlerinin uygulandığını ve peygamber (S.A.V.) devrinin geri döndüğünü görmüşlerdi.

Hukukun kaza gücü yolu ile ikamesi, kendisine güç gelirse o zaman ikna gücünü İkame ederdi. O bu yolda daha güçlü, daha muktedirdi. Moğol askerleri 699 yılında Dimeşk'e girdiğinde burayı

^{32[21]} Bu haberler için bkz. İbn-i Kesir, EI-Bidaye Ve'n-Nihaye C. XIV, s. 11.

fesada vermişlerdi. Dağlık kesimde bulunan kimseler Moğollarla işbirliği yapmış ve onlara yardımcı olmuşlardı. İbn-i Teymiyye onlarla savaşmak üzere üzerlerine yürümüş, reisleri kendisine gelerek kendilerini irşad etmelerini ve doğruyu göstermelerini istemişlerdi. İbn-i Teymiyye onlara öğüt verdi ve tevbe etmelerini istedi. Onlara doğruyu gösterdi. Ordu malından almış oldukları şeyleri geri iade etmeyi üstlendiler. Onlara ek olarak Beytü'l-Mâle girmek üzere pek çok mal vermelerini de kararlaştırdı. Topraklarını ve ekilen arazilerini kendilerine İktâ eyledi. Oysa ki bunlar bundan önce orduya itaat etmiyor, teba olarak vecibeleri ve Resulünün (S.A.V.) haram kıldığı şeyleri haram saymıyorlardı ^{33[22]}.

İbn-i Teymiyye için sıkıntılar idari otoritenin elinde toplanması ile sona ermişti. Açıkça görünüyor ki, mihnet zail olduktan sonra da, İbn-i Teymiyye'nin hak, kuvvet, ahlâk güzelliği ve ilim gücü ile kazanmış olduğu otoritenin kendisinden alınmadığı görülmektedir. Hükme ehil kılan resmî bir makamı olmadığı halde hakimlerin mercii bulunuyordu. Ne kadı idi ne de vali. Bununla birlikte yetenekleri, yüce himmeti ve ilmi kendisini diğerlerine efendi kılmıştı.

701. Hicrî senesinde bazı Yahudiler için bir toplantı yapıldı ve bunların da benzerleri diğer Yahudi ve Hristiyanlar gibi cizye ödemeye katılmalarını mecbur kıldılar. Bunlar kendilerinden cizyenin kaldırıldığını ifade eden Allah Rasulü (S.A.V.) tarafından kendileri için tanzim edildiği iddia edilen yazılı bir vesika getirdiler. Fukaha bu vesikaya vakıf olunca O'nun İfadelerindeki fahiş hatalardan dolayı uydurma ve yalan olduğunu açıkladılar. İbn-i Teymiyye bu konuda Yahudilerle mücadelede bulundu. Onların hata ve yalanlarını vesikanın düzme ve sahte olduğunu kendilerine gösterdi. Böylece cizye ödeme mecbur oldular.

^{33[22]} a.g.e., C. XIV. s. 19.

İbn-i Teymiyye kazandığı otorite ile bazı hadleri de ikame ediyordu. Hasetçilerinden bir gurup O'nu şikayet ederek kendisinin hadleri ikame ettiğini, tazirde bulunduğunu, çocukların başlarını tıraş ettiğini söylediler. Bizzat kendisi de kendisinden şikayetçi olanlar hakkında konuştu. Vali İbn-i Teymiyye'nin yaptıklarına evet deyince fitne bu halde iken yatışmış oldu ^{34[23]}.

İbn-i Teymiyye'nin elde etmiş olduğu bu yüce mertebe hasetçilerin hasedini ve kindarların kinini körüklüyordu. Bunlar emirlerin katında O'na olan kinlerini kusmak için imkân bulamamışlardı. Çünkü düşman kendilerini tehdid ediyordu. İbn-i Teymiyye'nin derecesi İş ciddiyete bindiği, durum kötüleştiği ve sıkıntıların birbirini bastırdığı zaman öğrenilmişti. Sözün daha etkin olması için ona bu açıdan tuzak kurmak istemişlerdi.

Saltanat naibine bir mektup gelmişti. İçinde İbn-i Teymiyye ve beraberindeki ulemadan ve ileri gelenlerden daha başkalarının Moğollara nasi-hatta bulundukları, onlarla yazıştıkları onlarla işbirliği edenleri destekledikleri yazılı idi. Ne var ki Saltanat Naibi ilk bakışta O'nun düzme olduğunu anladı ve kimin yazdığını araştırdı. İçeriğini araştırmaya ihtiyaç duymadı. Mektubu yazan kişiyi de elini kestirmek sureti ile şiddetli bir biçimde cezalandırdı.^{35[24]}

Atlı Kahraman ve Alim İbn-i Teymiyye:

Moğollar bütün kuvvetleri ile 702 yılında Suriye'ye geldiler ve Dimeşk'İ kuşattılar. Yaygaracılar yaygaralar kopardılar, kalpler yerinden oynadı. Mısır ve Suriye orduları Moğollarla karşılaşmak üzere hazırlandılar. Tereddüd ve hezimet propagandacıları insanların kalplerine korku saçıyorlardı. Ancak alimler, kadılar, ve emirler

^{34[23]} Bütün bu haberler için bkz. El-Bidaye Ve'n-Nihaye.

^{35[24]} Prof. Dr. Muhammed Ebu Zehra, İmam İbn-i Teymiyye, İslamoğlu Yayınları: 41-47.

düşmanı karşılayacaklarına ve Di-meşk'ten kaçmayacaklarına and içmişlerdi. İbn-i Teymiyye kalpleri teskin ediyor ve

«Kimin üzerine saldırılırsa Allah mutlaka O'na yardım edecektir. (Hac 60)

âyetini tevil ederek ve inanarak onlara zafer vadediyordu. Hatta O Allah'a yemin ederek ve inanarak onlara zafer vadediyordu. Hatta O Allah'a yemin ederek mutlak sîz muzaffer olacaksınız diyor. Emirlerden biri:

«İnşallah de.» dediğinde dediğinde: «— Ben bu vadi Allah'ın [C.C.) iradesine talik ederek değil tahkiken söylüyorum diyordu.

Kalpler huzur bulmuş, ve sükunete ermişti. Ancak hezimet propagandacıları bu kez insanlara başka bir açıdan, dinî açıdan yaklaşıyorlardı.

Müslümanlarla nasıl savaşılabiliyorlardı? Çünkü bu helal değildi. Bunu sanki kendileri savunmada değil de hücumda bulunuyorlarmış gibi söylüyorlardı. İşte o zaman İbn-i Teymiyye meselesinin dinî yönünü açıklayarak ileri atılıyordu. Şöyle diyordu:

«Bunlar Hz. Ali (R.A.) ve Muaviye'ye karşı çıkan ve kendilerini hilâfette her ikisinden de daha çok hak sahibi gören haricilerin cinsindendir. Bunlar İse hakkı istemedi kendilerini müslümanlardan daha çok hak sahibi görüyor ve müslümanların işledikleri günah ve zulümden dolayı onları ayıplıyorlar, halbuki kendileri diğer müslümanları ayıpladıkları şeylerden kat kat fazlasını istiyorlardı.

İbn-i Teymiyye onlar hakkındaki sözüne devamla şöyle diyor:

«— Eğer beni o tarafta görürseniz başımın üzerinde mushaf-ı şerif de olsa beni öldürünüz».

Böylece İbn-i Teymiyye kalplerdeki azimleri harekete geçirdi ve şehir halkının gönüllerini teskin etti. Sonra soylu atının sırtına binerek bir savaşçı olarak harp alanına çıktı.

O'nun gibi birisine halkı cihadda sebata çağırıp da kendisinin topukları üstüne dönüp kaçması yaraşmazdı. Aksine kalabalıkların önüne düştü ve Dimeşk yakınlarında bulunan Mercu's-Sefer'e gitti.

Tarihte **Şakhab savaşı** diye anılan çarpışma 702 senesi Ramazan ayında başladı. İki taraf karşılaştı. Atılğan süvari savaşarak ölüm meydanına daldı. O, savaşması ve davranışları ile etrafındakilerin kalplerini güçlendiriyordu. Savaş alanında yerini almadan evvel sultanla karşılaşmış O'nu ve ordusunu Allah (C.C.) yolunda cihad, hakkı ortaya koymak, ve saldırganları geri uzaklaştırmak konusunda gayretlendirmişti. Kendinin dönmek üzere olduğunu söylemişti ki Sultan kendisinden savaş alanında kendisi ile birlikte durmasını İstemişti.

Fakat O' Sünnet herkesin kendi sancağı altında durmasıdır. Biz Suriye ordusundanız. Ancak onlarla durabiliriz' demişti. Orduyu ve komutanlarını savaşa karşı güçlü olmaları için orucu bozmaya teşvik etti. Onlara Hz. Peygamber'in (S.A.V.) sahabilere söylediği:

«Muhakkak siz düşmanla karşılaşacaksınız. İftihar etmeniz sîzi daha güçlü kılacaktır.»

hadisini rivayet etmiştir. Kendisi ordunun etrafında ve askerlerin arasında dolaşıyor ve savaşmaya daha güçlü olmaları için oruçlarını bozmalarının daha efdal olduğunu göstermek için onların önlerinde birşeyler yiyordu.

Savaş başlamış ve vuruşma şiddetlenmişti. İbn-i Teymiyye savaşa bizzat iştirak etmişti. Kendisi ve kardeşi ölüm meydanına cesaretle atılmış ve savaşmıştı. Suriyeliler ve Mısır ordusu savaşın hakkını veriyorlardı. Ramazanın dördüncü günü savaş bütün gün boyu devam etmiş, İkinci vaktine Mısır ve Suriye ordusu üstün gelmiş, Moğol ordusu kaybetmişti. Dilara ve tepelere sığınmaya

başladılar. Sultan Nasır'ın ordusu veya daha lââyık bir ifade ile İbn-i Teymİyye'nin ordusu Moğolları arkalarından vuruyor onları tek yaydan oka tutuyorlardı. Tan yeri ağıncaya kadar takip devam etmişti.

Böylece keder ve tasa dağılmış bundan böyle Moğol tehlikesi zail olmuştu. Bu onların hezimetini tadışlarının ikinci defası ve artık son hücumları oluyordu. Doğunun ve batının korkulu rüyası idiler. Ta eski devirlerden beri süregelen sert akınları yeryüzünü değıştiren şiddetli yer sarsıntılarına benzerdi. Nitekim bu ifadeyi bunların gerçekleştirdikleri baskınların dehşetini tasvir sırasında Gibbon kullanmıştı. O şöyle diyordu:

«Bazı İsveç sakinleri Rusya yolu ile bu Moğol tufanının haberlerini işit-mişlerdi de adetleri olduğı üzere İngiltere'de ava çıkmaya Moğol korkusundan cesaret edememişlerdi.»^{36[25]}

Gördüğünüz gibi Suriye ve Mısır ordusu galip gelmişlerdi. Allah (C.C.) takva sahibi, marifet sahibi İbn-i Teymİyye'nin Allah'a yemin ile bu kez mutlaka Moğolları yeneceklerine dair olan vadini gerçekleştirmiş ve muzaffer olmuşlardı.

Ancak İbn-i Teymİyye'nin uyanık kalbi düşünen aklı ve basiret sahibi gözleri, Moğollarla iki defadır işbirliğı eden Şia'dan bir grubun üzerine doğru bakışlarını çeviriyordu. Bunlar Şia'nın batini koluna mensup taifelerdi. Bazıları «Hakimiyye» diye bir kısmı da «Nusayriyye» diye adlandırılıyorlardı. Dağlık bölgelerde ikamet ediyorlardı. Bunlardan bir kısmı da tarihte «Haşşaşın» diye adlandırılanlardı. Birinci defasında Moğollarla işbirliğı etmişler, fesat ve bozgunculuğa, esirler almaya, kadınları ve çocukları kaldırmaya ve

^{36[25]} Abdulazîz el-Meragî, İbn-i Teymiyye s. 8.

yaymacılığa onlarla birlikte iştirak etmişlerdi. İkinci defasında da yaymacılığa onarla birlikte iştirak etmişlerdi. İkinci defasında da her ne kadar birşey ele geçiremeseler de yine onlarda işbirliği yapmış, yardımlaşmalardı.

İbn-i Teymiyye'nin gözleri bunlara çevrilmişti. Çünkü O'nun iktikadına göre bunlar münafıktılar, müslüman değildiler. Yine O'nlar devletin başına musibetlerin gelmesini kollayan, düşmanla işbirliği yapan, bir kısmı devlet aleyhine casusluk yapan, fırsat kollayan Mısır-Suriye devletinin böğründe bir dikendiler. Bu konuda Allah'ın lütfü ile biraz söz edeceğiz.

Bunlar civarlarında oldukça bölge sakinlerinin güvenliği yoktu. Sultan Nasır onlara ders vermeye karar verdi ve adamlarından bir grupla gitti. Yanında nakibu'l-eşraf da vardı. Onların arkasından ordu geldi. Eli silâh tutanlarla savaştılar, doğadaki ağaçları kestiler. Onlardan bir kısmını tev-beye davet ettiler ve İslâm şeriatı ile ilzam ettiler. Bu minval üzere haklarında muamele edilmesi için fermanlar çıkmıştı. İbn-i Teymiyye Sultan Nasir'a bir mektup yazarak kendisini bu Şiiler hakkında uyardı ve onların durum ve hallerinin içyüzünü kendisine açıkladı. Onların müslümanlar aleyhine Moğollarla ve Hristiyanlarla işbirliği ettiğini bildirdi. Bu mektupta şunlar vardı:

«Moğollar ülkeye geldiği zaman müslüman askerlerine sayılamayacak kadar kötülük ve fesatta bulundular. Kıbrıs ehline (heyet) gönderdiler. Ve bazı sahil kısmına malik oldular. Haçlı bayrağını taşıdılar. Kıbrıs'ta müslümanların atlarını ve silâhlarını ele geçirdiler. Sayısını Allah'tan (C.C.) başka kimsenin bilmediği müslüman esirlerini Kıbrıs'a taşıdılar. Sahildeki pazarları yirmi gün sürdü ve burada müslümanları, at ve silahlarını Kıbrıslılara yani müslümanlarla harp halinde olan haçlılara sattılar. Moğolların gelmesi ile sevindiler. İslâm ordusu Mısır diyarından

çıkınca onların rezillik rüsvaylık felâketleri ortaya çıktı. Sultanın gelmesi ile Allah (C.C.) İslâm'a büyük bir zafer nasib edince aralarında birbirine taziyede bulunacak hale geldiler. Bu Şia taifesinin ortaya koyduğu bu ve bundan daha büyük (hadiseler), Cengiz Han'ın İslâm ülkesine açılmasının, Hulâgû'nun Bağdad'ı istilâ etmesi ve Haleb'e gelmesinin, Salihîyye'yi yağmalamasının ve daha başka İslâm'a ve ehline gösterilen düşmanlık çeşitlerinin sebeblerinden biri oluyordu.»

İbn-i Teymiyye mektubunda yine şöyle diyordu:

«Bu çevrede ve diğer yerlerde komşuları bunların kötülüklerinden bir türlü emin değillerdi. Her gece bunlardan bir grup aşağılara iniyor ve sayısını ancak Allah'ın (C.C.) bildiği binbir türlü fesat çıkarıyorlardı. Bunlar yol kesiyorlardı. Canilerden işitilip görülen en vahşi yollarla meskun ahaliyi korkutuyorlardı. Kendilerine Kıbrıslı hristiyanlar geliyor bunlar onları ağırlıyor ve onlara müslümanların silâhlarını veriyorlardı. Bunlar müslümanlardan salih birini ele geçirirlerse onu ya öldürürler ya da soyarlardı. Onlardan çok azı bir yolunu bulup ellerinden kendisini kurtarabilirdi.»

Bunlar İbn-i Teymiyye'nİN şu Şia taifesi ile ilgili üzerlerine yürüyüp, kendilerine hücum edilmesi ve İslâm şeriatı ile ilzam edilmeleri üzere Sultan'ın fermanları çıkartmasının yerli yerinde bir hareket olduğunu göstermek için yaptığı tavsiflerinden bazılarıdır. Bunlar, güven içindeki insanlara eza kaynağı, savaşçılar için de bir tehlike unsuru oluyorlardı. Ağaçlarını kesmelerini de şöyle izah ediyordu.

Hz. Peygamber (S.A.V.) Nadir Oğullarını kuşattığı zaman, sahabeleri onların hurma ağaçlarını, kesip yaktıkları için Sultan'ın ordusu da bu Şiilerin ağaçlarını kestiler. Hacet anında ağaç kesmenin mamur yerleri tahrib etmenin caiz olduğuna alimler ittifak et-

mişlerdir.

Bunlar masum canları öldürmekten daha önemli değildi. Çünkü bu Şia tayfası gizlendikleri yerlerden tamamen ortaya çıkmamışlar ve dağda yaşayabilme imkânından ancak ağaçlarının kesilmesi sırasında ümitlerini yitirmişlerdir. Yoksa onlar yerlerini bilmek mümkün olmayacak biçimde saklanıyorlardı.

İşte bunlar onların yaptıklarını beyan eden İbn-i Teymiyye' nin sözleridir. O adamlarından bir bölüğe komuta ederek, bu dağlarda yaşayan batini Şia taifesinden Hakimiyye ile Nusayriyye fırkaları üzerine yürümüş,

onlarla savaş etmenin gerekçelerini ortaya koymuştur.

Kendilerini Şii aleviliğe nisbet eden bu taife, mektupda da belirtildiği gibi, müslümanları, fırsat kollayan Hristiyan haçlılara satıyorlardı. Moğollari isteklerinin ötesinde aşırı bir bozgunculuk ve ifsada teşvik ediyorlardı. Suriye bölgesinin gizli kapaklı yerlerini, sırlarını açıklıyor, casusluk ediyorlardı. Müslüman ve takva sahibi İbn-i Teymiyye bunlara tahammül edemiyor, onların üzerine yürüyor, eli silâh tutanları ile savaşıyor, ağaçlarını kesiyordu.

İbn-i Teymiyye'ye dokunan en büyük acı müslümanların haçlılara satılmasından kaynaklanıyordu. Bu dinî bir taassubdan değildi. Çünkü müsümanın satılması haram, gayr-i müsleme satılması ise küfürdü. Haçlılar müslümanlarla harp halinde İdiler ve böyle bir ortamda müslümanları düşmanlarına satmak dinden çıkmaktı ve hiçbir fırka veya mezhep ayrılığı buna bir mazeret teşkil edip temize çıkaramazdı. Zimmilerin dahi esir edilmesine tahammül edemeyen ve müslümanları kurtarmak için çaba sar-fettiği gibi onların kurtarılması için de gayret eden İbn-i Teymiyye'nİN dini duyguları kendilerini İslâm'a nisbet etmekle birlikte hür müslümanın savaş meydanında çarpıştığı düşmanına satılmasını asla hazmedemezdi.

Bu yüzdendir ki İbn-i Teymiyye bu taifeyi ifsâd, tecavüz ve desiselerinde kendi başlarına bırakmamıştı. Ancak haklarından gelebilmiş miydi? O bunların güçlerini kırmış, dağdaki topluluklarını yok etmişti. Fakat tümünden izele edememişti. Bu dağlarda toplanmadı iseler kuytu yerlerde daha başka yerlerde bir araya gelmişlerdi. Her halükârda İbn-i Teymiyye onlardan hakkaniyet adına intikam almış ve haklarından gelmişti. ,

İbn-i Teymiyye'nİN otoritesi hakimiyetini devam ettirdi. Çünkü halk O'nu kendilerinin yardımcısı görüyor, idareciler de kendilerine destek buluyorlardı. Derslerini vermeye devam ediyordu. Hiç bir makam ve mev-kiyi istemiyor, aksine devlet makamlarından uzak durmaya devam ediyordu.

İbn-i Dakik 702 yılında vefat ettiğinde Kamiliyye Daru'i-Hadis'i meşihatında bulunuyordu. İbn-i Teymiyye O'nun yerine Şeyh Kemaleddin eş-Şe-risi'nin tayinini işaret etmişti. Yine tercih ettiği kimselerin hatipliğe ve çeşitli medreselerin başkanlıklarına getirilmesine işaretle bulunmuş (ve bunlar yapılmıştı.) Bunlar H. 703 yılında oluyordu.^{37[26]}

İlmî ve edebî otoritesiyle sadece şeyhlerin tayinini işaret etmekle yetinmiyor bazan tazir işlerini de yükleniyordu. Belki de tazir işlerini irşad ve İslah kabilinden sayıyordu. Haşşaşın (afyoncular) diye adlandırılan batınî dedelerinden biri huzuruna çıkarılmıştı. Saçları uzamış, tırnaklarını bırakmış bıyıklarını adamakılı uzatmıştı. İbn-i Teymiyye bunun saçlarını kısalttı, bıyıklarını topladı, tırnaklarını kesti. Sahabeye ve diğer mü'minlere kötü söz söylemeyeceğine, akli uyuşturan afyon almayacağına, diğer haramları işlemeyeceğine, zimmilerle düşüp kalkmayacağına dair tevbe ettirdi. Rüya tabiri ve bazı malumatı bulunmadığı konularda konuşmayacağına dair kendisinden bir teminat mektubu aldı.

^{37[26]} İbn-i Kesir, el-Bidaye ve'n-N;haye, C. XIV, s. 28.

Bid'at ve dine ters düşen şeylerin izalesine yöneldi. Öğrendi ki bir kaya ziyaret edilmekte ve adaklarda bulunulmaktadır. Adamları ile oraya gitti. Beraberinde kayaları kesen taşçıları da vardı. Bu ziyaretgâh yapılan kayayı parçaladı ve yıktı. Böylece müslümanları bunun günahından kurtardı.^{38[27]}

Sonra kendisini ehli tasavvufun iç yüzünü ortaya koymaya verdi. (Ona göre) bunlar halka etki etmek İçin gözbağcılığını bîr yol olarak kullanıyorlardı. Bunlara yaygın bir savaş açtı. Özellikle de bunlardan bazıları, Suriye'ye hücumları ve burada bozgunculuk ve fesadda bulunmaları sırasında Moğollarla işbirliği etmişlerdi.

Bunların en cahilleri, es-Seyyid Ahmed er-Ru-faî'nin tabilerinden olan rufailerdendi. İbn-i Teymiyye bir defasında bunlarla münakaşa etmiş ve gözbağcılıklarını ortaya çıkarmıştı.

Şöyle ki bunlar halka, Seyyid Ahmed er-Rufai'nin bereketi sebebi ile kendilerine ateşin dokunmadığını söylüyorlardı. Bunlar ateşe giriyorlar fakat kendilerine dokunmuyordu. Çünkü vücutlarını yanmayan bir madde ile sıvıyorlardı. Bu kerametlerini İbn-i Teymiyye'nin de hazır bulunduğu Saltanat Naibinin huzurunda göstermek istediklerinde İbn-i Teymiyye onlara:

«Ateşe girmek isteyen kimse Önce hamama girsin vücudunu güzelce bir ykasın, sirke ve çöğenle iyice oysun. Eğer sözünde sadıksa bundan sonra da ateşe girsin» dedi.

Bunu duyan Şeyhleri;

«Bizim hallerimiz ancak Moğolların yanında revaçtadır. Şeriat katında geçerli değildir.»

demiş böylece içyüzleri yani Moğollarla işbirliği içinde olmaları durumu da açığa çıkmış, bu davranışları ve vatan düşmanları ile işbirliği halinde olmaları yüzünden şiddetli bir biçimde tepkiye ve

^{38[27]} İbn-i Kesir, a.g.e., s. 34.

takibe maruz kalmışlardır. ^{39[28]}

^{39[28]} Prof. Dr. Muhammed Ebu Zehra, İmam İbn-i Teymiyye, İslamoğlu Yayınları: 47-52.

4.BÖLÜM

“ŞEYH’UL-İSLAM İBN-İ TEYMİYE’NİN ŞEHADETİ”

Kaynak : Hafız İbn-i Kesir, “*El Bidaye Ve’n Nihaye*”

Hazırlayan: Özgür El Erdişi

Şeyhü'l-İslam Ebü'l-Abbas Takiyyüddin Ahmed B. Teymiye'nin Vefatı

Şeyh Alemüddin el-Berzalî, tarihinde şöyle demiştir:

"Bu sene zilkade ayının yirmisinde pazartesi gecesı şeyh, imam, âlim, allame, fakih, hafız, zâhid, âbid, önder, mücahid, Şeyhü'l-İslam Takiyyüddin Ebü'l-Abbas Ahmed b. İmam Allame Müftü Şihabüddin Ebü'l-Mehasin Abdül-halim b. Şeyh İmam Şeyhü'l-İslâm Ebü'l-Berekât Abdüsselâm b. Abdullah b. Ebü'l-Kasım Muhammed b. Hızır b. Muhammed b. Hızır b. Ali b. Abdullah b. Teymiye vefat etti.

Harranlıydı. Sonraları Dımaşk'a yerleştı. Zilkade ayının yirmisinde pazartesi gecesı Dımaşk Kalesi'nde tutuklu bulunduğu salonda vefat etti. Vefatı nedeniyle büyük bir kalabalık kaleye gitti. Yıkanmasından önce bir cemaat, cenazesinin yanında oturup Kur'an okudu. Onu görmek bereketine ve onu öpme saadetine erdiler. Sonra kaleden ayrılıp gittiler. Daha sonra da kadınlardan bir topluluk cenazenin yanına geldi.

Aynı şeyleri yapıp geri döndüler. Artık cenazeyi yıkayıcılarla başbaşa bıraktılar. Yıkandıktan sonra cenaze dışarı çıkarıldı. Kalede ve yolda büyük bir cemaat toplandı. Cemaatın bir ucu kalede, diğer ucu da Emevî Camii'nde idi. Caminin içi, sahnı, külese kısmı, Babü'l-Berid ve Babü's-Saat kısmı insanlarla dolmuş, kalabalık Lebbadin ve Gevara kapısına kadar uzanmıştı. Cenaze gündüz saat dörtte hazırlandı ve camiye getirildi.

Askerler, aşırı kalabalık ve izdihama karşı onu koruyorlardı. Kalede cenaze namazı kılındı. Namazı önce Şeyh Muhammed b. Teramam kıldırdı. Sonra öğle namazının ardı sıra Emevî Camii'nde de ikinci kez cenaze namazı kılındı. Kalabalık gittikçe fazlalaşıyordu.

Nihayet meydanlar, sokaklar, caddeler, insanlarla dolup taşı.

Daha sonra namazın ardı sıra cenazesi eller ve başlar üzerinde taşındı.

Naaş, Babü'l-Berid'ten şehir dışına çıkarıldı. İzdiham fazlalaştı. Ağlayanların, feryad-ü figan edenlerin, ona rahmet dileyenlerin, dua edenlerin, övenlerin sesi göğe yükseldi.

İnsanlar, mendillerini, sarıklarını ve elbiselerini onun naaşının üzerine attılar. Cenazeye gelenlerin ayakkabıları izdiham nedeniyle sıyrılıp ayaklarından çıkıyor, kabanları, mendilleri ve sarıkları da üzerlerinden düşüyor, ancak kimse buna aldırmıyordu. Çünkü hep cenaze ile ilgileniyorlardı. Cenaze başlar üzerinde taşmıyor, bazan ileriye gidiyor, bazan geride kalıyor, bazan insanların geçebilmesi için durduruluyordu.

İnsanlar büyük bir izdiham içinde Emevî Camii'nin tüm kapılarını açarak dışarı çıkabildiler. Ancak yine de sıkıştılar. Sonra insanlar şehrin bütün kapılarını açarak yine büyük bir izdiham içinde şehir dışına çıkabildiler.

Lâkin kalabalık daha fazla şehrin şu dört kapısında yoğunlaşmıştı: Cenazenin çıkarıldığı Ba-bü'l-Ferec, Babül-Feradis, Babü'n-Nasr ve Babü'l-Cabiye. Sûkü'l-Hayl'e, gelindiğinde izdiham daha da büyüdü, kalabalık arttı, insanlar fazlalaştı. Cenaze oraya konuldu. Kardeşi Zeyneddin Abdurrahman orada öne geçip cenaze namazı kıldırdı. Namaz tamamlanınca cenaze, Sufiye Mezarlığı'na götürüldü.

Kardeşi Şerefüddin Abdullah'ın yanı başına defnedildi. Allah ikisine de rahmet etsin.

Defin işi ikindiden az Önce tamamlanmıştı. Çünkü cenaze merasimine gelenler çoktu. Bahçelerden Gota mıntikasından, köylerden ve kasabalardan çok sayıda insan cenaze merasimine gelmiş, bu yüzden bütün dükkanlar kapatılmıştı. Gelemeyenler de ona rahmet ve dua okuyorlardı. Bunlar mazeretli kişilerdi.

Cenazeyi teşyî etmeye birçok kadın da gelmişti. Bunların sayısı tahminen 15.000 kadardı. Damlarda ve diğer yerlerde toplananlar hariç hepsi de İbn Teymiye'ye rahmet okuyorlar, kendisi için ağlıyorlardı.

Cenazeye iştirak eden erkeklerin sayısı ise tahminen 60.000 ile 100.000 civarındaydı. 200.000 kişinin katıldığına dair rivayetler de vardır.

Bir cemaat da onun yıkanmasından sonra artan suyu içmişler, geride kalanlar da yıkanması esnasında kullanılan sedir otunu kendi aralarında paylaşmışlardı. Kımıl nedeniyle boynuna taktığı civalı ipin değeri 150 dirhemdi.

Başındaki takke için de 500 dirhem ödenmişti. Cenazede ayrıca büyük bir gürültü ve çok yüksek sesli ağlaşma meydana gelmişti. İnsanlar tazarru ve niyazda bulunmuşlar, Salahiye'de ve şehirde onun için çok sayıda hatim indirmişlerdi.

Mezarı gece gündüz denmeden ziyaret edilmiş, bazıları sabaha kadar yanında kalıp gecelemişlerdi. Vefatından sonra bazıları onun hakkında çok salih rüyalar görmüşlerdi. Bir grup şair de onun için kasidelerle mersiyeler yazmıştı.

Merhum Şeyhü'l-İslâm Takiyyüddin İbn Teymiye, hicretin 661. senesinde rebiyülevvel ayının onunda pazartesi günü Harran'da doğmuş, babası ve ailesiyle birlikte küçük yaşta Dımaşk'a gelmişti. İbn Abdüd-daim, İbn Ebfl-Yüsr, İbn Abdan, Şeyh Şemseddin el-Hanbelî, Şeyh Ştmsaddin b, Ata sl-Haneft, Şeyh Gsmaleddin b. Sayrafi, Mecdüddin b. Asâkir, Şeyh Cemaliddia al-Bağdadî, Necip b, Mikdad, İbn Allan, İbn Ebî Bakir el-Yahudî, Kemal Abdurrahim, Fahr Ali, İbn Şeyban, Şeref b, Kavvai, Zeynep binti Mskkî ve adlan burada anılmayan çok sayıda âlimden hadis dinledi.

Kendisi de hadis okudu. Hadis toplamaya çalıştı. Tabakat yazdı. Hadis tespit etti, senelerce başkalarına hadis okuyup dinletti.

Dinlediği herşeyi mutlaka ezberlerdi zeki bir kimseydi. Sonraları ilimle de iştigal etti. Tefsirde ve tefsire dair bilgiler-, de büyük âlim oldu. Fıkıhta arif oldu.

Anlatıldığına göre kendi zamanında ve diğer zamanlarda mezheplerin hükümlerini, fikhî bilgilerini mezheplerin âlimlerinden çok daha iyi öğrenmişti. Âlimlerin ihtilafını, usûl, fîrû, nahiv, lûgat ve diğer aklî ve naklî ilimlere dair hususları çok iyi bilirdi.

Bir mecliste faziletli bir kimse kendisiyle herhangi bir ilme dair konuşma yaptığında, İbn Teymiye'nin konuştuğu o ilimde mutlaka en büyük üstad olduğunu anlar, onun bu hususta derin bilgilere sahip olduğunu görürdü.

Hadis'e gelince o, hadisin bayraktarlığını yapmış, hadisi muhafaza etmiş, sahih ve sahih olmayan hadisleri birbirinden ayırdetmiş, hadis ricalini iyi tanımış, bu hususta derin bilgilere vakıf olmuştu. Çok sayıda eser tasnif etmiş, usûl ve fîrû'a dair faydalı taliklerde bulunmuştu. Bu taliklerin bir kısmı tamamlanıp temize çekilmiştir. Ben de bunları kendisinden nakledip yazdım, bir kısmını huzurunda okudum. Ama taliklerinin büyük bir kısmı tamamlanmamıştır. Bir kısmı da tamamlanmış, ama şu ana kadar temize çekilmemiştir.

Asrındaki âlimlerden bir cemaat onu, ilimlerini ve faziletlerini övmüşlerdir. Kadı Habî, İbn Dakikü'l-İyd, İbn Nahhas, Mısır'daki Haneî Kadısı İbn Harirî ve İbn Zemlekânî bunlardandır.

İbn Zemlekânî'nin onun hakkında kendi el yazısıyla şöyle yazmış olduğunu gördüm:

"İçtihadın şartları uygun bir şekilde onda toplanmıştır. Güzel eser tasnif etmede, güzel ibare kullanmada, tertipte, taksimde, dindarlıkta ileri merhalelere ulaşmıştır."

İbn Zemlekânî, onun bir tasnifi hakkında da şu beyitleri yazmıştı:

"Onu niteleyenler ne diyorlar?

Onun nitelikleri sayılamayacak kadar çok ve açıktır.

O, Allah'ın ezici bir hüccetidir.

O, aramızda zamanın bir harikası olarak durmaktadır.

O, yaratılanlar içinde bir mucizedir.

Nurları ve aydınlığı apaçıktır.

Aydınlığı, fecrinkinden daha fazladır."

İşte İbn Zemlekânî, onu böyle övmüştür. O zamanlar İbn Teymiye'nin yaşı otuz civarındaydı. Küçük yaştan beri onunla aramızda bir sevgi ve arkadaşlık bağı vardı. Bir sene kadar hadis dinledi. Faziletleri çoktu.

Eserlerinin adlarını, yaşantısını, onunla fakihler ve devlet yetkilileri arasında cereyan eden hadiseleri, defalarca hapse atılışını, başından geçen halleri burada anlatmak mümkün değildir. Bu kitap aslında bu kadar finiş bilginin nakletmeye müsait değildir.

"O, vefat ettiğinde bin Hicaz yolunda olup Dımaşk'tan uzaktaydım, Vefatından elli gün sonra Tebü'k'e ulaştığımızda vefat haberini aldık. Onu kaybetmekten ötürü hepimiz üzüldük. İnsanlar da üzüntü içine düştüler. Allah ona rahmet etsin."

Alemüddin el-Berzâlî, İbn Teymiye hakkında tarihinde böyle demiştir.

Şeyh Alemüddin, İbn Teymiye hakkında bu biyografik bilgileri verdikten sonra Bağdat'ta İmam Ahmed b. Hanbel'in cenaze merasiminden, onun şöhretinden, Ebu Bekir b. Ebu Davud'un cenaze töreninin görkemli oluşundan bahsetmiştir.

İmam Ebu Osman es-Sabunî, Ebu Abdurrahman es-Süyufî'nin şöyle dediğini nakletmiştir:

"Ebü'l-Feth Kavvas adındaki zahid şahsın cenaze merasimine Şeyh Ebü'l-Hasan ed-Darekutnî ile birlikte iştirak etmiştim.

Böyle büyük bir cemaate katıldığımızda Şeyh Ebü'l-Hasan bana

dönüp şöyle dedi:

Ebu Sehl b. Ziyad el-Kattan'ın İmam Ahmed'den naklen Abdullah b. Ahmed b. Hanbel'in şöyle dediğini işittim:

"Bid'atçıere deyin ki, bizimle sizin aranızda ayırıcı özellik, cenazelerdir."

Kuşkusuz İmam Ahmed b. Hanbel'in cenazesine iştirak eden cemaatin sayısı çok yüksekti. Çünkü belde ahalisinin sayısı fazla olup bu törene hayli insan iştirak etmişti. Ayrıca İmam Ahmed'i tazim ettiklerinden, devlet tarafından sevilen bir insan olduğundan ötürü de cenaze merasimine katılan cemaatin sayısı Çok olmuştu. Şeyh Takiyyüddin b. Teymiye ise Dımaşk'ta vefat etmişti.

Dımaşk'ın ahalisi ise o zaman sayı bakımından Bağdatlıların onda biri bile değildi. Ama zorba bir sultan kendilerini toplayacak olsaydı bile İbn Teymiye'nin cenaze merasimine bu kadar büyük bir cemaat katılmazdı.

Kaldı ki İbn Teymiye, sultan tarafından hapsedildiği kalede vefat etmişti. Ayrıca fakihlerin ve yoksulların çoğu da bırakınız Müslümanları, diğer dinlere mensup kimseleri dahi nefret ettirecek şeyleri, İbn Teymiye'den naklediyorlar ve bu gibi şeyleri ona isnad ediyorlardı. İşte bütün bunlara rağmen İbn Teymiye'nin cenazesine katılan insanların sayısı oldukça fazla olmuştu!"

İbn Teymiye, zilkade ayının yirmisinde pazartesi gecesi seher vaktinde vefat etti. Kale müezzinleri vefatını minarede ilân ettiler.

Burçlardaki nöbetçiler de bu haberi etrafa söyleyip duyurdular. Sabah olunca insanlar bu büyük olayı duymuşlar, birbirlerine aktarmışlardı. İnsanlar gelebildikleri her taraftan, hatta Gota'dan ve Merc'den gelip kalenin etrafında toplanmışlardı.

Pazardaki, çarşıdaki insanlar birşey yapmamışlar, âdet üzere açılması gereken dükkanların çoğu da açılmamıştı. Saltanat naibi Tengiz, avlanmak için bir yere gitmiş, bu yüzden devlet erkânı ne

yapacaklarını şaşırmıştı. Kale naibi Sahip Şemseddin Gabri-yel gelip cenazenin yanında oturdu. Kendisine baş sağlığı dilekleri sunuldu.

Havastan, dostlardan, ahabtan gelmek isteyen kimseler için kalenin kapısı açıldı. Devlet erkânından, şehir ahalisinden ve Salahiye halkından has dostlar, yakın arkadaşlardan bir grup gelip salonda toplandılar. Cenazenin yanında oturup ağlamaya ve inlemeye başladılar. Adeta kendi canlarına kıyacak derecede feryad-ü figan ettiler.

Ben de şeyhimiz Hafız Ebü'l-Haccac el-Mizzî merhumla birlikte orada hazır olanlardan biriydim. Şeyh İbn Teymiye'nin yüzünü açıp seyrettim ve öptüm. Başında ucu iğneyle tutturulmuş bir sarık vardı. Başında kendisinden ayrıldığıımız zamandakine nisbetle daha çok beyaz tel vardı. Kardeşi Zeyneddin Abdurrahman, onun kaleye girdiğinden bu yana seksen hatim indirdiğini ve seksenbirinci hatme başladığını, orada hazır bulunan kimselere bildirdi ve Kamer sûresinin şu âyet-i kerimesine varmış olduklarını söyledi:

"Allah'a karşı gelmekten sakınanlar güçlü hükümdarın katında, yüksek bir derecede cennetlerde ferahlık ve aydınlık içindedirler." (Kamer, 54-55.)

Kardeşi Zeyneddin'in böyle demesinden sonra âlim olan, iki hayırlı ve salih şeyh Abdullah b. Muhib ile Abdullah ez-Zer'î (amâ) Rahman sûresinden başlayarak Kur'an'ı hatmettiler. İbn Teymiye merhum, bu zatların okuyuşlarını çok severdi. Ben de orada hazır olduğum için onları dinledim.

Sonra Şeyh İbn Teymiye'nin cenazesini oradaki bir mescide götürerek yıkamaya başladılar. Yanında yıkama işine yardımcı olacaklardan başkasını bırakmadılar. Şeyhimiz Hanz el-Mizzî, ilim ve iman ehli bir grup salih ve hayırlı insan, yıkama işine yardımcı oldular.

Yıkama tamamlanır tamamlanmaz kale, insanlarla doldu.

Kalede ağlama, övme, dua etme ve rahmet dileme sesleriyle büyük bir uğultu meydana geldi. Sonra onu camiye götürmek üzere İmadiye yoluna koyuldular, Adiliye-tü'l-Kebîre'nin yanından geçtiler, Natifaniyyin Medresesi'nin köşesine yöneldiler.

Çünkü Babü'l-Berid pazarı onarım amacıyla yıkılmıştı. Cenazeyi Emevî Camii'ne götürdüler. Cenazenin önünde, arkasında, sağında, solunda sayılarım ancak yüce Allah'ın bileceği miktarda çok insan vardı. O esnada adamın biri yüksek sesle,

"Ehl-i Sünnet imamlarının cenazeleri işte böyle olur!" diye bağırdı.

Oradaki diğer insanlar da ağlaşmaya başladılar. Bu çılgının duyulduğu esnada diğer insanlar da büyük bir gürültüyle ağlaştılar. Şeyh İbn Teymiye, Maksure yanındaki cenaze yerine konuldu, insanlar kalabalıktan ötürü saf düzenine giremeden içli dışlı karışık vaziyette namaza durdular. Ancak kalabalıktan ötürü hiç bir kimse caminin içinde, sokaklarda ve caddelerde secde etme imkânı bulamıyordu. Öğle ezanının vakti yaklaşmış, insanlar her mekandan gelip oraya toplanmıştı. İnsanlardan bir kısmı da o gün yeme ve içme imkânı bulamayacaklarından ötürü oruca niyetlenmişti. Kalabalık ve çokluğun haddi yoktu.

Öğle ezanı okunduktan sonra âdete aykırı olarak saray kapısının yanında namaza duruldu. Namaz kılındıktan sonra hatibin Mısır'da oluşu nedenîyle hatip naibi geldi. Orada İbn Teymiye'nin cenaze namazını kıldırdı. Hatip naibi Şeyh Alaeddin el-Harratî idi.

Sonra insanlar önceki sayfalarda da anlattığımız gibi caminin ve şehrin kapılarından çıkıp ilerlediler, Sükû'l-Hayl'de toplandılar. Bazıları da camide namaz kılındıktan sonra beklemeyip doğrudan Sufi-ye Mezarlığı'na gitmişlerdi.

Herkes kendi kendine ağlayıp tekbir ve teh-lü getiriyor, İbn Teymiye'yi övüyor, ona dua ediyor, onun ölümüne üzüliyordu.

Kısaca demek istediğimiz şudur ki;

O gün Emevîlerin zamanından beri Dımaşk'ta daha önce misli görülmemiş görkemli bir gün olmuş, bu vesile ile büyük bir kalabalık toplanmıştı. İkinci ezanına yakın bir zamanda İbn Teymiye kardeşinin yanına defnedildi.

Cenaze merasimine iştirak eden insanların sayısını tespit etmek mümkün olmamıştı. Ama diyebiliriz ki şehir halkından, Banliyö sakinlerinden küçük yaştaki çocuklar ve aciz insanlar hariç olmak üzere cenaze merasimine katılmayan hemen hemen hiç olmamıştı.

İlim ehlinden ise üç kişi hariç herkes cenazeye iştirak etmişti. Bunlar da İbn Teymiye'ye düşmanlıkta şöhret bulmuş olan İbn Cümle, Sadr ve Kafçozi idi.

Bu kişiler bu törende dışarı Çıktıkları taktirde insanlar tarafından öldürüleceklerini bildiklerinden korkup gizlenmişlerdi. Şeyhimiz İmam, Allame Burhaneddin el-Fezarî üç gün sureyle İbn Teymiye'nin mezarını ziyaret etmişti.

Şafîi ulemasından bir grup da böyle yapmıştı. Burhaneddin el-Fezarî, vakarlı ve heybetli bir şekilde merkebine binerek İbn Teymiye'nin mezarını ziyarete gidiyordu. Yüce Allah rahmet etsin.

İbn Teymiye için çok hatim indirildi. Vefatından sonra bazı kimseler onun hakkında hayret verici salih rüyalar gördüler. Kendisi için birçok mersiye ve uzun kasideler söylendi. Onun için bir çok âlim tarafından biyografiler yazıldı. Faziletli ulemadan ve diğerlerinden oluşan bir cemaat bu hususta eser tasnif etti. Ben bunların tümünden onun menkıbeleri, faziletleri, şecaati, cömertliği, samimiyeti, zahidliği, abidüğü, çeşitli ilimlere vakıf oluşu, büyük ve küçük sıfatları hakkında bilgi verirken veciz bir biyografiyi özet olarak sunacağım. O bir çok ilimlere sahipti. Kitap ve sünnetle te'yid ettiği bazı orijinal hükümler ve fetvalar vermişti.

Özetle diyeceğimiz şudur ki:

Merhum İbn Teymiye büyük âlimlerden biri olup ictihadlarmda hata yaptığı da, isabet ettiği de olmuştur. Ancak isabetine nisbetle hatası engin denizdeki bir nokta kadardır. Ayrıca Sahih-i Buharî'den nakledilen bir hadis-i şerifte de anlatıldığı gibi bu işte yapmış olduğu hataları da bağışlanmıştır:

"Bir hâkim hükmedeceği zaman ictihad eder, yani hakkı arayıp hükmeder da sonra bu hükümde isabet ederse, o hâkime iki ecir vardır. Hakkı aramak ve isabet etmek sevapları). Eğer hâkim hükmedeceği zaman hakkı ictihad edip arar. Fakat sonunda hata ederse, bu hâkime de bir ecir vardır. Hakikati arama sevabı vardır.)"

Demek ki İbn Teymiye her halükârda sevap kazanmıştır. **İmam Malik b. Enes** de şöyle demiştir: "

Bu mezardaki hariç (Peygamber sav), herkes sözünden ötürü hesaba çekilecektir."

5.BÖLÜM

“ŞEYH’UL-İSLAM İBN-İ TEYMİYE’YE
ATILAN İFTİRALAR”

Şeyhu'l-İslam İbn Teymiyye'ye çağdaşı, mutasavvıf, kelamcı ve bid'atçı düşmanlarından çokça iftiralarda bulunulduğu gibi, çağından sonra günümüze kadar da (bu durum)devam etmiştir. Ancak bu iftiralar arasında en şaşırtıcı olup hasım bid'atçıların dayanak kabul ettikleri iftira ise gezgin **İbn Batuta**'nın, "**Rihletu İbn Batuta** (İbn Batuta Seyehatnamesi)" diye tanınıp meşhur olmuş "**Tuhfetu'l-Enzar...**" adını taşıyan eserinde -Allah'tan layıkı ile muamele görmesini dileriz- söylediği şu sözlerdir:

"726 yılı muazzam ramazan ayı 9'una tesadüf eden perşembe günü Şam'ın Dımaşk şehrine vardım... Dımaşk'ta Hanbeli fukahasının büyüklerinden Şam'ın büyüğü ve çeşitli ilim dalları hakkında söz söyleyen Takıyu'd-Din İbn Teymiyye vardı. Ancak akıllı pek yerinde değildi. Dımaşk'lılar onu çokça ta'zim eder, o da minbere çıkıp, onlara vaazlar verirdi..." diye sözlerini sürdürür ve daha sonra şunları söyler:

"Caminin minberinde insanlara vaaz ederken cuma gününde huzurunda bulundum. Onlara öğüt veriyordu, söylediği sözler arasında şu da vardı:

Allah dünya semasına benim şu inişim gibi iner, dedi ve minberin basamaklarından bir basamak indi. **İbnu'z-Zehra** diye bilinen Malikî mezhebine mensup bir fakih ona karşı çıktı ve onun söylediği bu sözü reddetti. Fakat herkes bu fakihe karşı çıktı, elleriyle, ayakkabılarıyla onu alabildiğine vurdular ve nihayet sarığı da düştü..." Ve daha başka yalan ve iftiraları bunların akabinde sıralamaya devam etmektedir. (**bk. er-Rihle, I, 102, 109, 110,**

Tahkik: Dr. Ali el-Muntasır el-Kettanî, Müessesetu'r-Risale baskısı.)

İbn Batuta'nın sözleri bunlar, iftirası bu. Bundan dolayı Şeyh Ahmed b. İbrahim b. İsa "el-Kasidetü'l-Nüniyye" (Bk. Şerhu'l-Kasidetü'n-Nüniyye,1, 497. ye yazdığı şerhinde şu sözleri söylemektedir:

"Böyle bir yalandan Allah'a sığınırız. Bu yalanı söyleyen Allah'tan korkmaz, bu iftirada bulunan utanmaz mı?

Nitekim hadis-i şerifte: **"Eğer utanmazsan dilediğini yapabilirsin"** diye buyurulmuştur. **(Sahihtir. Buharî, Edeb Babu iza lem testehi... da rivayet etmiştir. Fethu'l-Barî, X, 523. Hadisin başarafları da şöyledir: "Nubuvvet kelâmından insanlara erişenlerden birisi de şudur...")**

Bu yalan o kadar açıktır ki ayrıca bunu uzun boylu reddetmeye gerek yoktur. Bu iftiracı ve yalancıya karşı Allah yeter. Çünkü bu şahıs Dimaşk'a 726 yılı 9 Ramazan tarihinde girdiğini söylemekte. Şeyhu'l-İslam İbn Teymiyye ise o sırada el-Kal'a'da hapsedilmiş bulunmakta idi. Nitekim onun öğrencisi **Hafız Muhammed b. Ahmed b. Abdu'l-Hadi "Tabakatu'l-Hanâbile"** adlı eserinde ile **Hafız Ebu'l-Ferac Abdu'r-Rahman b. Ahmed b. Receb'in** belirttikleri gibi güvenilir ilim adamları bunu böylece zikretmişlerdir. **Hafız Ebu'l-Ferac** sözü geçen **"Tabakat"**ında İbn Teymiyye'nin biyografisini yazarken şunları söylemektedir:

"Şeyh (İbn Teymiyye) 726 yılı, Şa'ban ayından, Zü'lkade'nin 28. gününe kadar el-Kal'a'da (hapis) kaldı." **(Bk. ez-Zeyl alâ Tabakati'l-Hanâbile, II, 405.)**

İbn Abdi'l-Hadî ayrıca onun oraya altı Şa'ban'da girdiğini de ekler. **(Bk. İbn Abdi'l-Hadî, el-Ukudu'd-Dürriyye, s. 218.)**

Şimdi bu iftiraya bir bakalım. Bu şahıs onun huzurunda bulunduğundan ve bu sırada minberde insanlara vaz-u nasihatte bulunduğundan söz etmektedir. Bunun gerçekte ilgisini bir bilebilseydik! Acaba caminin minberi Dımaşk Kal'asının içlerine mi intikal etti?

Halbuki İbn Teymiyye belirtilen tarihte sözü edilen kaleye girdiğinde ancak naşı üzerinde dışarı çıkmıştı. **Hafız İmadu'd-Din İbn Kesir** "Tarihinde bunu böylece kaydetmektedir. (**Bk. el-Bidaye, XIV, 123.**)

İbn Kesir'in el-Birzalî'den naklen zikrettiğine göre İbn Teymiyye'nin ikinci sonrası 16 Şaban Pazartesi günü girdiği şeklindedir. Durum ne olursa olsun, bu Mağrib'li yalancının Şam'a girişinden önce onun hapse girdiği muhakkaktır. O ise 9 Ramazan'da Şam'a girmiştir. el-Birzalî ile İbn Kesir'in ondan naklen zikrettiğine göre İbn Teymiyye'nin Kal'a hapsine girişi ile İbn Batuta'nın Dımaşk'a girişi arasında yirmüç gün, İbn Abdu'l-Hadî'nin zikrettiğine göre ise ikisinin girişi arasında otuzüçgünlük bir fark vardır.)

Böylelikle bu hususta yapılacak açıklamalar nihaî maksadına ulaşmış bulunuyor.

İbn Batuta'nın çokça yalan söylediğinin delillerinden birisi de onun bu seyahatnamesinde naklettiği çok acaib hikâyeleridir. O kadar ki **İbn Haldun** bu seyahatnameden bir miktar nakillerde bulunduktan sonra şunları söylemektedir:

"...Onun anlattığı şeylerin çoğunluğu Hint ülkesinin hükümdarı ile ilgili olup onu dinleyenlerin çokça garib karşılayacağı halleri ile ilgili anlattıklarıdır... Nihayet o bu kabilden hikâyeler anlattı, bu sefer insanlar kendi aralarında onun yalancı olduğunu söylemeye

koyuldular. O günlerde Sultan Faris b. Vardar'ın veziri ile karşılaştım. Bu hususta onunla konuştum ve ben bu adamın insanlar tarafından yaygın bir şekilde yalanlanmış olması dolayısıyla vermiş olduğu haberleri kabul etmediğini gördüm." (**İbn Haldun, Mukaddime, II, 565, Tahkik: Ali Abdu'l-Vahid Vafi**)

O halde **İbn Haldun** rivayet ettiği haberlerin çokça garib oluşları sebebiyle **İbn Batuta**'nın doğruluğunda şüphe etmektedir. İbn Teymiyye'ye dair naklettiği rivayetten daha garibi de yoktur.

Diğer taraftan **İbn Batuta**'nın Hindistan'ı ziyareti esnasında naklettiği garib hadiselerden birisi de şu sözleriyle anlattıklarıdır:

"Nihayet Beşay dağına vardık, orada salih **Şeyh Ata Evliya**'nın zaviyesi de vardır. "**Ata**" türkçede baba demektir, "**evliya**"da Arapça bir kelimedir. Anlamı evliyaların babası demek olur. Aynı şekilde ona "**si sad sale**" de denilir. Farsça'da "**si sad**" üçyüz "**sale**" de yıl anlamındadır. Onların belirttiklerine göre o üçyüzelli yaşında imiş. Onlar bu kişi hakkında güzel inançlara sahibtirler..."

Daha sonra şunları söyleyinceye kadar sözlerini sürdürür:

"Yanına girdik, ona selam verdim, boynuma sarıldı. Cismi nemli idi, ondan daha yumuşak bir cisim görmedim. Onu gören kişi ise elli yaşında olduğunu zanneder. Bana naklettiğine göre herbir yüz yaşında saçları ve dişleri (yeniden) çıkar..." (**Rihle, 1, 466.**)

Bu seyahatnamede ne kadar uydurma, yalan ve iftira bulunduğu ancak Allah bilir.

*Allah, **İbn Teymiyye**'ye geniş geniş rahmetini ihsan etsin, zalimlerin tuzakları ise mutlaka boşa çıkar.*

